

TÜRKÇE - LAZCA SÖZLÜK

İsmail Bucaklişi

Lazika

Lazika Gamamşkumaleşi Ǩolektivi, p̌ap̌upe-çkinişe na domiskides nananena-çkini Lazurişi skidala şeni, iç̌aren do literaturi na uğun ar nena oxenu şeni 2010 tzanas didgu. Ǩollektivişi madulyalepek nena-nişi var go-iç̌ǩondinas, motalepe -nişis duskidas ya do içalişams.
Lazika Gamamşkumaleşi Ǩolektivik, nena, kultura, tarixi, ç̌araloba do Lazuri çkva mutxanepeşi jin oçalişu şeni mtelis ucoxams. Noxvenepe şeni teşviǩi oxenu, gamağmalu do haşote ağne cenerasionişi Lazepes pelaperi noxvenepe met̆ǩomalu unon.

Lazika Yayın Kolektifi, sözlü gelenek içinde günümüze kadar varlığını sürdürmüş Lazca'nın yazı dili haline getirilmesi ve yazılı bir literatür oluşturulması amacıyla 2010 yılında kuruldu. Kolektif gönüllüleri, anadillerinin unutulmasının önüne geçilmek amacıyla imece yaptılar.
Lazika Yayın Kollektifi; dil, kültür, folklor, tarih ve edebiyat alanlarında ortaya eserler konmasını teşvik etmeyi ve bu eserleri yayınlamayı, böylece özellikle Laz gençlerine kıymetli bir birikim sunmayı hedeflemektedir.

Lazika Publication Collective, has been established in 2010 with the aim of making Laz a literary language. Laz has preserved its existence to date as a non-literary language within the oral tradition. The volunteers of the Colletive have worked together in order to prevent the extinction of their mother language.
Lazika Publication Collective targets to accumulate a large pool of resources for the future generations through encouraging the production of work on the fields of linguistics, culture, folklore, history and literature and publishing these studies.

TÜRKÇE - LAZCA SÖZLÜK

İsmail Bucaklişi

lazika
yayın kollektifi

Türkçe - Lazca Sözlük

Yazar: İsmail Bucaklişi
Yayıma Hazırlayan: Asiye Amedişi
Düzeltmeler: Murat Murğulişi
Kapak Tasarım: Şendoğan Yazıcı

Lazika Sıra: 25
I. baskı: Kasım 2014
ISBN : 978-605-87899-9-9
Sertifika No: 21023

E-mail: lazikakitap@hotmail.com

Baskı: Rıhtım Dijital Matbaa
Osmanağa Mah. Kırtasiyeci Sok. No:17
Kadıköy - İstanbul
Sertifika No: 29474
Tel: 0216 346 07 45 - 46
LAZİKA Yayıncılık : Adres: Halitağa cad No: 32/ 28, Kat: 3
Kadıköy - İstanbul
Tel. +90543 857 69 57

TÜRKÇE - LAZCA SÖZLÜK

İSMAİL BUCAKLİŞİ

Sunuş

Lazca Güney Kafkas Dil Ailesine mensup bir dil. Megrelce ile yakın akraba, Svanca ve Gürcüce ile aynı dil grubunda bulunuyor.

Lazca yazmak için Latin alfabesinden uyarlanmış bir alfabe kullanılmaktadır. Bu alfabede 35 harf Vardır. Bu alfabedeki 9 harf Türkçede bulunmazken (ç, ğ ḱ, p̌, q, ť, ž, ts:ʒ, tz:ǯ), Türkçedeki ı, ö, ü Lazca alfabede yoktur.

Daha evvel Türkiyede iki Lazca sözlük yayımlanmıştır. Bunlardan ilki Mart 1999'da Akyüz Yayıncılık tarafından yayımlanan, projenin sahibi ve aynı zamanda yazarı olduğum **Lazuri - Turkuli Nenapuna**'dır.

Diğer çalışma ise gene projenin sahibi ve aynı zamanda yazarı olduğum **Didi Lazuri Nenapuna**'dır. Kitap 2007'de Chiviyazıları tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır. Bu çalışma sırasında her iki kaynaktan faydalandım.

Öte yandan, pek çok insandan yardım aldım, destek gördüm. Tuncer Merttürk (Çxala), Yılmaz

Avcı, Murat Güven, İlhan Baykan, Vildan Manelişi (Hopa), Osman Şafak Buyuklişi, Ayhan Öztürk (Arkabi), Yaşar Bayraktar, Mehmet Alper, Selen Balcı (Vitze), Mustafa Özkürt Çupinaşi, Murat Murğulişi, Dursun Ali Sazkaya (Arťaşeni), Filiz Xocaşi (Atina) ve bu çalışmaya destek olmuş herkese çok çok teşekkürler, Ntsaşa extit.!

Kitap Hakkında

Bu çalışma Türkçe-Lazca olarak hazırlanmıştır. Toplamda 3500 kelime madde başı olarak kitaba alınmıştır.

Bazı Türkçe kelimelerin Lazcada birden çok karşılığı olabilir ve genelde bunların tamamı yazılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada özellikle fiiller üzerinde durulmuş, her fiil için varsa Lazcanın farklı ağızlardaki çekimi alt madde olarak yazılmıştır. Bir örnek...

açmak (çiçek, yaprak) gonťapu; gontzalu, gontzǩalu; gontxu. Bkz. çiçek açmak.
→ gonťams. Nisan ayında yapraklar açar.
Ap̌rilis buťǩape gonťams.

→ gontzams.

→ gontzǩips.

→ gontxams.

Eng. To blossom (flower, leaves)

Örnekte görüldüğü gibi, Türkçe fiilin (açmak) Lazca nın farklı ağızlarındaki fiil-isimler (gonťapu; ...) yazılmıştır.

Alt madde olarak her fiil-isim için ok (→) işaretinden sonra şimdiki zaman 3. tekil çekimleri yazılmış ve gene şimdiki zamanda bir örnek verilmiştir.

Örneklerin şimdi zamanda olmasının sebebi, ilgili fiilin çekimi hakkında bilgi sahibi olabilmek içindir. Bu şekilde fiil nesne alıyor mu? Şimdiki zaman eki nedir? (-um, -am, ur, -em, ..) sorularına cevap vermek kolaylaşmaktadır.

Bununla birlikte, Türkçe bilmeyenlerin de bu kitaptan faydalanabilmesi için tüm maddelerin sonuna İngilizce karşılıkları eklenmiştir.

Türkçe - Lazca Sözlük

Lazika

Kısaltmalar

ant. Anatomi ile ilgili

zoo. Botanikle ilgi, bitki ismi

top. Yer adı

A a

Abaza (halk) Abaza.
Eng. Abkhaz

Abazaca Abazuri.
Eng. Abkhaz language

abdest abdezi, ap̌ťezi.
abdest almak ap̌ťezi etcopumu.
Eng. ablution

abla Bkz. Kız kardeş.
Eng. older sister

acaba p̌ia, p̌ea.
Eng. whether; I wonder

acaip utsxu. bkz. garip.
Eng. Odd, bizzare

acele etmek doşinu; omçu.
→ duşinams. Şana, dersi bitireyim diye acele ediyor. *Şanak dersi voçodina, ya do duşinams.*
→ amç̌ven. Sinan çarşıya gitmek için acele ediyor. *Sinanis noğaşa oxtimu şeni amç̌ven.*
Acele et. *Duşini/ Numç̌vi.*
Eng. to hurry up

acele mani, acele.
Eng. hurry

acı (his) ç̌vini; ç̌vala.
Eng. pain, ache, grief

acı (tat) ǩolo, p̌riǩe.
Eng. hot (flavour)

acıkmak omşkorinu,

omşkironu.
→ amşkorinen. Şana acıkıyor. *Şanas amşkorinen.*
→ şkirons. Şana acıkıyor. *Şana şkirons.*
Eng. To feel hungry, to crave

acıkmış mşkorineri, mş-kironeri.
Eng. hungry

acılaşmak omǩolanu; oǐriǩanu.
→ imǩolanen. Sıcak havada yemek acılaşıyor. *Mçxvapas gyari imǩolanen.*
→ iǐriǩanen. Sıcak havada yemek acılaşıyor mu? *Mçxvapas cari iǐriǩanen-i?*
Eng. to get bitter

acıma (his): guri meǯvala.
Eng. pain, ache

acımak (vucüdun biryeri) oçu.
→ aǯven. Şana'nın gözleri acıyor. *Şanas tolepe aǯven.*
Eng. to feel pain, to ache

acımak guri meǯvalu; guri donǯinu.
→ guri naǯven. Şana kediye acıyor. *Şanas ǩaťuşe guri naǯven.*
→ guri danǯen. Şana çocuğa acıyor. *Şanas bereşen guri danǯen.*
Eng. to feel pity for, to relent

acımasız ğedari.
Eng. Ruthless

acıtmak (vucüdun biryerini) oçu.
→ uçums. Biber Şana'nın midesini acıtıyor. *Piǐerik Şanas guri uçums.*
Eng. to hurt, to cause pain

aç mşkorineri, mşkironeri; aci. Bkz. acıkmak.
Çok açım. *Dido mşkorineri vore.*
Aç mısın? *Mşkorineri*

ore-i?
Eng. hungry

açık (kapı, kilit, musluk vb.) gontzḱeri, gontzeri.
 Kapı açık mıdır? *Eḱna gontzḱeri ren-i?*
 Arte kapıyı açık bıraktı. *Artek eḱna gontzḱeri naşḱu.*
Eng. open

açık (üzeri) eoçveri.
Tencerenin üstü açıktır. *Tencere eoçveri ren.*
Eng. open (on top)

açık (hava) mapxa, mapxaşi.
 Dün yağmur yağıyordu ama bugün hava açık. *Ğoma mç̌imťu ama andğa mapxa ren.*
Eng. open (air)

açlık mşkorini, mşkironi.
 Büyüklerimiz açlığın ne olduğunu iyi biliyorlar. *Didilepe-çkunis mşkorini mu ren ḱai uçkinan.*
Eng. hunger

açmak (çiçek, yaprak) gonťapu; gontzalu, gontzḱalu; gontxu. Bkz. çiçek açmak.
→ gonťams. Nisan ayında yapraklar açar. *Ap̌rilis buťḱape gonťams.*
→ gontzams.
→ gontzḱips.
→ gontxams.
Eng. To blossom (flower, leaves)

açmak (kapı, kilit, vb.) gontzalu, gontzḱumu, gontzḱimu.
→ gontzḱams. Çocuk kapıyı açıyor. *Berek neḱ-na gontzḱams.*
→ gontzams.
→ gontzḱims.
→ gontzḱips. Şana kapıyı açıyor mu? *Şanak neḱna gontzḱims-i?*
Eng. to open.

açmak (üzerini) eoçvalu; motzḱimu.
→ eoçums. Şana kazanın kapağını açıyor. *Şanak çuḱis ḱapaği eoçums.*
→ motzḱips.
Eng. to open

ad coxo, yoxo. Bkz. Adında olmak.
Adın nedir? *Coxo-skani mu ren?*
Eng. name.

ad vermek bkz. adlandırmak.

ada ada.
Eng. island

adak kada; meťişela.
Eng. votive, consecration

adalet adaleťi.
Eng. justice

adam ḱoçi; komoli. Bkz. insan.
Tanura'yı tanırım, iyi bir adamdır. *Tanura viçinem, vorsi ḱoçi ren.*
Eng. man (person), human being

adamak okadu; meťişu. bkz. vaat etmek.
→ ukadams. Bu iş olsun da tanrıya kurban adayacağım. *Ar ham dulya iyas do ğormotis ḱurbani bukadare.*
→ nuťişams. Adam çocuğuna her sene bir boğaz adıyor. *Ǩoçik beremuşis ḱaťa tzanas ar xoci nuťişams.*
Eng. to consecrate, to wow

adamca komoleburi.
Adama adamca iş yakışır. *Komolis komoleburi dulya nomsḱun.*
Eng. manly; like a man

adap dışı antzala.
Adap dışı konuşmak ayıptır. *Antzala oxap̌aru oncğore ren*
Eng. against convenances

adaş arcoxoni.
 Bu çocuklar adaştır. *Ham berepe arcoxoni renan.*
Eng. namesake

aday adai.
 Senin oğlun da aday oluyor mu? *Biçi-skani-ti adai iyen-i?*
Eng. candidate, nominee

adem elması ğarğalida; xunçǩuli; xoxonça; xixiťo-ni.
Eng. Adam's apple

adet adeťi; zaǩoni.
 Isırmak akrepin adetidir. *Memtsxvalu aǩrep̌işi adeťi/ zaǩoni ren.*
Eng. custom, habit.

adet ǩaǩala; ntoli; tane.
 Kaç tane evin var? *Muǩu tane oxori giğun?*
 İki fasülye tanesi. *Jur lobya ntoli.*
 İki mısır tanesi. *Jur lazuťi ntoli.*
Eng. piece, pellet

adım atmak ǩuçxe medgalu.
 Bir yere adım atmak istemiyorum. *Soti ǩuçxe medgalu var minon/ bgo-rum.*
 Çocuk şimdilerde adım atıyor. *Berek huspes ǩuçxe medgams.*
Eng. to step

adım ǩuçxe.
Ar ǩuçxe oği Bir adım evvel.
Eng. Step

adında coxoni. Arte adlı bir çocuğum var. *Arte coxoni ar bere komiyo-nun.*
Eng. named

adında olmak çkm. coxons; gyožin, cožun. Bkz. ad.
→ coxons. Senin adın nedir? *Si mu gcoxons?*

Benim adım Şana'dır. *Ma Şana mcoxons.*
→ gyožin. Çocuğun adı Tanura'dır. *Beres Tanura gyožin.*
Senin adın Teona'dır. *Si Teona gegožin.*
→ cožun. Benim adım Tanura'dır. *Ma Tanura cemožun.*
Eng. to have the name of

adlandırmak (coxoş) gedvalu, (yoxo) cedvalu.
→ (coxo) gyodums. Çocuğuna ne isim verdin? *Bere-skanis mu (coxo) gyodvi?*
→ (yoxo) codums. Ahmet, oğluna Arte adını verdi. *Amedik bere-muşis Arte codu.*
Eng. to name

adres adresi.
Senin adresin nedir? *Skani adresi mu ren?*
Eng. address.

afacan çxorotzitzili.
Eng. mischievous, naughty

affetmek oxarsuvu; oxaresiru; oxaťiru.
→ uxarsuvams. Ahmet Şana'yı affediyor. *Amedik Şanas uxarsuvams.*
Beni affet. *Mixar-suvi.*
Afeder-siniz. *Mixarsuvit.*
→ uxaresirams. Ahmet Şana'yı affetmiyor mu? *Amedi(k) Şana(s) var uxaresirams-i?*
→ uxaťirams. Ahmet Şana'yı affetmiyor. *Amedik Şanas var uxaťirams.*
Eng. to forgive

afiyet afieťi.
Afiyet olsun! Megaḱnas/megaḱaras!
Eng. health, appetite

Afrika Afriḱa.
Eng. Africa

ağ mosa; boda.
Çocuk ağla balık avlıyor.

Berek mosate çxomi čopums.
Eng. net, fishnet

ağa ağa.
Eng. agha, master, lord

ağabey Bkz. Erkek kardeş.

ağaç *Bot.* nca, ca.
Ben ağaca çıkamıyorum. *Ma ncaşe var emalen.*
Eng. tree

ağaç kabuğu kerki; ťebi; çerçi, çerşi.
Eng. Tree bark

ağaç mantarı *Bot.* ože.
Eng. Tree oyster mushroom

ağaç sansarı *Zoo.* ḱvenuri; zardava.
Eng. beech marten, pine marten

ağaçkakan *Zoo.* ḱudi, ḱidi; ťoḱťoḱoro.
Eng. Woodpecker

ağaçlık ncalepuna. Bkz. ağaç.
Eng. grove, woody area

ağarmak (gün) dotanu. → dotanums. Gün ağarıyor. *Dotanums.* → dotanun.
Eng. to dawn

ağır monḱa.
Taş ağırdır. *Kva monḱa ren.*
Eng. heavy

ağırlaşmak omonḱa-nu. → imonḱanen. Çocuk ne kadar büyürse o kadar ağırlaşır. *Bere naḱo irdasen heḱo imonḱanen.*
Ağaç seneden seneye ağırlaşır. *Nca tzanaşen tzana imonḱanen.*
Eng. to become heavier

ağırlık monḱanoba.
Eng. weight, heaviness

ağıt bgara, mgara; oḱoretsxu.

Eng. cry, crying, to lament

ağıt yakmak oǩoretsxu, oǩorotsxu; gemgaru, cebgaru. Bkz. saymak.
→ ǩoretsxums. Kadın ağıt yakıyor. *Oxorcak ǩoretsxums.*
→ gyamgars. Kadın oğluna ağlıyor. *Oxorcak beremuşis gyamgars.*
→ cabgars.
Eng. to lament over (a cry of sorrow and grief)

ağız p̌ici; nuǩu.
Köpek ağzını açtı. *Coğorik p̌ici gontzǩu.*
Eng. mouth; rim, brim.

ağlama obgaru, omgaru, bgarini.
Eng. to cry

ağlamak obgaru, omgaru.
Çocuğun ağlamasından uyuyamadım. *Bereşi obgarute var manciru.*
→ ibgars. Çocuk ağlıyor. *Berek ibgars.*
→ imgars. Çocuk neden ağlıyor? *Berek muşeni imgars?*
Eng. to cry, to weep

ağlamaklı bgarineri; mgarineri.
Çocuk ağlamaklı gözlerle bana bakıyordu. *Berek bgarineri tolepete ma memotzǩeťu.*
Eng. tearful, weepy

ağlamış bgareri. Bkz. Ağlamaklı.

ağlanılası obgaroni, omgaroni.
Ağlanılası halimiz var ama biz gülüyoruz. *Obgaroni xali miğunan do çku bzitsamt.*
Eng. Sad, worth crying over for

ağlatmak obgarinu, omgarinu.
→ obgarinams. Adam

çocuğu ağlatıyor. *Ǩoçik bere obgarinams.*
→ omgarinams.
→ omgarinaps.
Eng. to make cry

ağrı tzḱuni, tzḱuna, tzuna.
baş ağrısı ti tzḱuna.
diş ağrısı ḱibiri tzḱuna
Eng. ache, pain

ağrımak otzḱunu; otzunu.
→ tzḱuns. Zehra'nın başı ağrıyor. *Zeras ti tzḱuns.*
[mtzḱuns, ḱtzḱuns, tzḱuns, …]
→ atzḱunen. Zehra'nın başı mı ağrıyor? *Zeras ti atzḱunen-i?*
[matzḱunen, gatzḱunen, atzḱunen, …]
→ atzunen. Nerem ağrıyor da neremi okşuyorsun. *Nak matzunen do nak misum.*
Eng. to ache, to be in pain, to have a pain.

ağrıtmak otzḱunu; otzunu.
→ utzḱunams. Ahmet Zehra'nın başını ağrıtıyor. *Amedik Zeras ti utzḱunams.*
[mitzqunams, gitzqunams, utzqunams, …]
→ utzunams. Bu kız iyi iğne vuruyor, ağrıtmıyor. *Ham bozok vorsi lemşi ceçams, var utzunams.*
Eng. to hurt

ağustos ayı ağustozi; mariaşina.
Eng. August.

ağustos böceği *Zoo.* Serimçvalu.
Eng. Cicada

ah oyi.
Ah, anacığım, ah! *Oyi, e nana-çkimi, oyi!*
Eng. Oh, ow, ouch!

ahır baḱi, axiri, mandre.
ahırın önü axiri p̌ici; mandre p̌ici.

Annem ahırda inek sağıyor. *Nana-çkimik bak̆is puci nç̌valums.*
Eng. barn, cowshed

ahiret oşureti; axiret̆i.
Eng. after death, life to come

ahlak exlak̆i.
Eng. morality, character

aile ocaği; çuflet̆i.
Tanura ailesini köye götürmedi. *Tanurak çuflet̆i-muşi çoişe var iyonu.*
Eng. family

ait -şi.
Ahmet'in kitabı. *Amedişi supara.*
Eng. owned by, concerning, relating to

ak kçe.
Ahmet ak gömlek giyinmiş kasabada dolaşıyor. *Amedi kçe porça dolokuneri noğas gulun.*
Eng. white, clean

akarsu ǧali; oruba, ruba; abja, abca.
Eng. stream, river

akciğer *Ant.* purpu.
Eng. lung

Akdeniz Zuğakçe.
Eng. Mediterranean.

akıl nosi, ǧnosi.
Senin aklın yok mu? *Si nosi var giğun-i?*
Eng. intelligence, intellect, mind

akıllı noseri; ǧnoseri, nosiyari.
Evro akıllı adamdır. *Evro noseri k̆oçi ren.*
Eng. intelligent, wise

akılsız unose, ağnose.
Bu adam akılsız. *Ham k̆oçi unose ren.*
Eng. unintelligent, unwise, fool

akıtmak dobalu. Bkz. dökmek (sıvı)

→ dobams. Tenda avluya su döküyor. *Tendak ǩodas tzǩari dobams.*
Adam göz yaşı döküyor. *Ǩoçik çilambri dobams.*

akis yapmak (ses vs.) olandu. Bkz. yansımak.

aklı kalmak bkz. merak etmek.
Eng. to dwell in the memory of

aklına gelmek goşinu.
→ gvaşinen. Şana'nın aklına hep çocukları geliyor. *Şanas p̌anťa berepe-muşi gaşinen.*
Sen hep aklıma geliyorsun, ben de senin aklına geliyor muyum? *Ma p̌anda si gomaşiner, ma-ti si gogaşiner-i?*
Eng. to remember, to come to mind

aklına getirmek goşinu.
→ goişinams. Ahmet kötü şeyleri hiç aklına getirmiyor. *Amedik xavi mutxape p̌oťe var goişinams.*
Eski güzel günleri aklımıza getiriyoruz. *Mcveşi skva ndğalepe govişinamt.*
Köye gidince beni aklına getir. *Çoişe idasi ma gomişini.*
Dağa gidince seni aklıma getirdim. *Ndağişe vidisi si gogişini.*
Eng. to bring to mind

akmak (sıvı) dobalu.
→ diben. Bu çeşmeden her zaman su akıyor. *Ham oşvalenaşe p̌anda tzǩari diben.*
Eng. to flow, to leak

akraba eḱraba; natase.
Eng. relative

akran alani, eḱyani.
Şana ile Arte akrandırlar. *Şana do Arte alanepe renan.*

Eng. peer (of the same age group)

akrep *Zoo.* aḱrep̌i.
Isırmak akrebin adetidir. *Memtsxvalu aḱrep̌işi adet̆i ren.*
Eng. scorpion

aksırma oçindu.
Eng. sneeze

aksırmak oçindu; oşit̆inu.
→ açinden. Şana hapşırıyor. *Şanas açinden.*
→ aşit̆inen. Şana hapşırıyor mu? *Şanas aşit̆inen-i?*
Eng. to sneeze

aksi xavi; anksi.
Ahmet aksi adamdır. *Amedi xavi ḱoçi ren.*
Eng. aggressive

akşam lumci, limci.
akşama doğru limci tere.
akşam üstü limcerişe.
akşama kadar limcişa, lumcişa, lumci şakis.
Arte akşam gelecek. *Arte lumcis moxtasen.*
Eng. evening

akşam olmak olumcu, dolumcu.
→ lumcun. Akşam oluyor, artık eve gidelim. *Lumcun, açkva oxorişe mendaptat.*
→ dolumcun.
Eng. to become evening

akşam yemeği limcineri cari; lumcineri gyari.
Eng. dinner

akşamki : limcineri; lumcineri.
Akşam yemeğini yiyelim mi? *Lumcineri gyari p̌ç̌ḱomat-i?*
Eng. evening

alabalık *Zoo.* ḱarmaxa, ḱalmaxa.
Eng. trout

alaca baykuş *Zoo.* mğu; ololi; uhuhu.

Eng. tawny owl

alacalı çereli; çarambulya.
Eng. mottled

aladoğan *Zoo.* kuri, mkuri, kiri.
Eng. tawny falcon

alakarga *Zoo.* mçiki, mçurçi, çxviǩi.
Eng. jay

alan dogneği; gomtume; alani.
Eng. space, area

alçak dabali, tapala.
Eng. low

aldatmak moğerdinu, moğordinu; oçedinu.
→ moğordinams. Adam çocuğu aldatıyor. *Ǩoçik bere moğerdinaps.*
→ moğerdinams.
→ oçedinams. Beni aldatma! *Mot moçedinam!*
Eng. to cheat, to defraud, to fool

alerji abu; alerji.
Eng. allergy

alet aleťi.
Ben alet kullanmayı bilmiyorum. *Ma aleťi oxmaru var mişḱun.*
Eng. tool

alev paluri.
Evden alev yükseliyordu. *Oxorişen paluri eulurťu.*
Eng. flame

alfabe alboni.
Laz alfabesi Lazuri alboni.
Eng. alphabet

algılamak oxotzonu; ognu. Bkz. Anlamak.
→ oxotzonams. Çocuk herşeyi algılıyor. *Berek iri tevuli oxotzonams.*
→ ognams.
→ nagneps.
Eng. to perceive, to sense

alın ḱoṗa, ḱva, va.
Eng. forehead

alışık gegaperi, cegaperi. Tana erken uyumaya alışıktır. *Tana ordo oncirus gegaperi ren.*
Eng. to be used to, to be familiar

alışmak gegapu, cegapu.
→ gyagen. İnsan iyi şeylere çabuk alışıyor. *Ǩoçi vorsi mutxapes ordo gyagen.*
→ cagen. Şana Lazca konuşmaya alıştı. *Şana Lazuri osinapus kocagu.*
Eng. to get used to, to become familiar with

alıştırmak geginu, ceginu.
→ gyoginams/-aps. Adam kızını Lazca konuşmaya alıştırıyor mu? *Ǩoçik, bozo-muşi Lazuri osinapus gyoginams-i?*
→ coginams. Adam kızını Lazca konuşmaya alıştırıyor. *Ǩoçik, bozo-muşi Lazuri osinapus coginams.*
Eng. to get (something/somebody) used to, to make familiar with

alkışlamak xe oǩoçapxu, xe oǩoťǩvatsinu.
→ xe oǩoçapxams. Öğretmen öğrencisini alkışlıyor. *Doguralek magurale-muşis xe oǩuçapxams.*
→ xe uǩuťǩvatsin-aps.
Eng. to handclap, to applause

alkol alkoli.
Eng. alcohol

Allah alla. Bkz. tanrı.
Allaha ısmarladık guriş xelate, çkva ǩaite, ǩai gurite.
Allah aşkına Allaise. Allah her şeyi bilir. *Allas iri-tevuli kuçkin.*
Eng. God

allık mçitaşi. Kız allık

sürüyor. *Bozos mçitaşi disums.*
Eng. blusher

almak (zorla) mendoğmalu.
→ menduğams. Şana Teona'dan (Teona'nın kitabını zorla) kitabı alıyor. *Şanak Teonas svara menduğams.*
Eng. to take from (by force)

almak eçopumu; yezdimu.
→ eçopums. Arte babasından para alıyor. *Artek baba-muşişen para eçopums.*
Arte çarşıdan elma alıyor. *Artek noğaşe uşkuri eçopums.*
→ yezdips. Ben elma alıyorum, sen armut al. *Ma uşkiri yebzdip, si mtsxuli yezdi.*
Eng. to take, to get, to buy

Almanya Alamani, Alamanya.
Eng. Germany

alp gülü *Zoo.* mşkeri, mşḱeri.
Eng. rhododendron

alt tude, tudele.
Yumurtaları alta koy. *Makvalepe tude dodvi.*
alta doğru ti-tude.
Eng. under

altı aşi; amşvi.
Altı ay oldu seni görmeyeli. Aşi tuta divu si na var gžiri.
Eng. six

altın okro; altuni.
Artes ar kilo okro uğun. Arte'nin bir kilo altını var.
Eng. gold

altıncı maaşani, aşineri.
Şana altıncı sınıftadır. *Şana maaşani sinifis ren.*
Eng. sixth

altmış sumeneçi.

Eng. sixty

altta tude. Altta oturacağına üstte otursan daha iyi olur. *Tude na-doxedareşi jin doxeduḱo çkva ḱai ren.*
altında tude.
altından tudendo.
alttaki tudeni, tudendoni.
Eng. below, bottom

alttan tudendo.
Şana alttan fileyi bana uzattı. *Şanak tudendo filo ma komeminçu.*
Eng. from the bottom.

ama ama; ala, e do, do.
Geleyim ama oturmayacağım. *Mepta ama var dopxeda.*
Eng. but, yet, still

aman tanrım mot̆i çurt̆ila, ğormoti çurt̆ila, mot̆i at̆işi; ğolesti çurt̆ila.
Eng. oh, my god !

ambar bağu.
Eng. warehouse

amca cumadi; emice.
Benim iki amcam var. *Ma jur cumadi miyonun.* bkz. dayı.
Eng. uncle

amel bkz. ishal.

ameliyat ameliyat̆i.
Doktor ameliyat yapıyor. *T̆oxt̆orik ameliyat̆i ikums.*
Eng. operation

Amerika Ameriḱa.
Amerika nerede, biliyor musun? *Ameriḱa so ren, giçkin-i?*
Eng. America

Amerikalı Ameriḱanuri.
Amerika nerede, biliyor musun? *Ameriḱa so ren, giçkin-i?*
Eng. American

ampul ampuli.
Eng. bulb

amud tiḱop̆ala, tiḱup̆ela.
Eng. – top down, head

down

an şvaci.
Tana beni bir an bile beklemedi. *Tanak ar şvaci-ti var miyondru.*
Eng. moment

ana nana.
Ben annemi çok seviyorum. *Ma nana-çkimi opşa malimben.*
Eng. mother.

anaç tavuk monç̌e, monç̌ve.

anadil nananena.
Lazca benim anadilimdir. *Lazuri nananena-çkimi ren.*
Eng. native language, mother tongue

anahtar ḱola, nḱola, ḱila.
Evin anahtarı nerede? *Oxorişi nḱola so ren?*
Eng. key

anarşist anaşiťi.
Eng. anarchist

ancak ancaği.
Eng. however

anı gonoşine.
Arhavide pek çok anım var. *Arkabis dido gonoşinepe miğun.*
Eng. memory

anında apiçoras; yeine.
Eng. instantly

anket anketi̮.
Gençler neyin anketini yapıyor? *Gencepek muşi anketi̮ ikuman?*
Eng. survey

anlam maana.
Bunun bir anlamı yok. *Hamus mutu maana var uğun.*
Eng. meaning

anlamak oxotzonu; ognu, megnu. Bkz. duymak
→ oxotzonams/-aps.
Arte Lazca anlıyor. *Artek*

Lazuri oxotzonams.
→ ognams. Şana Lazca anlıyor. *Şanak Lazuri ognams.*
→ nagneps. Şana Lazca anlıyor. *Şanak Lazuri nagneps.*
Eng. to understand, to comprehend, to find out

anlaşılmak bkz. anlamak.
Eng. to be understood, to come across

anlaşma oǩovelu.
Eng. agreement, deal

anlaşmak oǩovelu.
→ oǩuvelun. Şana, Tana ile anlaşamıyor. *Şana, Tana-şǩala var oǩuvelun.*
Eng. to come to an agreement, to make a deal

anlatmak omeselu; oṗaramitu.
→ imeselams. Büyükanne torununa masal anlatıyor. *Nandidik motalepe-muşis meseli umeselams.*
Ahmet sana ne anlatıyordu? *Amedik mu gimeselamťu?*
→ iṗaramitams. Şana ne anlatıyor? *Şanak mu iṗaramitams?*
Eng. to explain, to express

anlatmak oxotzon-apu; ognapu; omeselu. bkz. anlamak.
→ oxotzonapams. Osman çocuklara Lazcayı iyice anlatıyor. *Osmanik berepes Lazuri ǩai oxotzonapams.*
→ ognapams. Tanura çocuklara Lazca anlatıyor. *Tanurak berepes Lazuri ognapams.*
Ne yaptıysam anlatamadım. *Mu na ṗi var magnapu.*
Oysa, hep anlatıyorum ama dinlemiyorlar. *Andaseni, ṗanda vognapam ama var mişǩinaman/*

misiminaman.
Eng. to explain, to express

anlayış gogna, gognapa, gagna.
Eng. understanding

anlayışlı gognaperi; oxotzonaperi.
Şana anlayışlı kadındır. *Şana gognaperi oxorca ren.*
Eng. understanding

anmak elaşinu, goşinu.
→ elişinams. Tana Ayşe'yi hep anıyor. *Tanak Ayşe p̌anda elişinams.*
→ goişinams/ goyşinams. İsmana eski sevgilisini asla anmıyor. *İsmanak mcveşi oroperi-muşi p̌oťe var goişinams.*
→ guişinaps. Şana Gubažı iyi anmaz. *Şanak Gubazi ḱai var guişinaps.*
Eng. to commemorate, to mention about.

anne nana.
Annem nerede? *Nana-ç-kimi so ren?*
Annesiz unaneli.
Eng. Mother

anneanne nandidi, didi, didinana; bedi, bena.
Eng. grandmother

anneli nanoni.
Çocuğun analı ve babalı büyüsün. *Bere-skani nanoni do baboni imordas.*
Eng. with mother

ansızın umeşonu, umeşvenu, ameşvene.
Dün akşam, ansızın misafir geldi. *Ǧoma lumci, umeşonu musafiri moxtu.*
Eng. suddenly

ant purçina. Bkz. yemin.
Eng. oath

anten anťeni.
Eng. antenna

anüs *Ant.* ťrip̌i; p̌uluri.

Eng. anus

apandis *Ant.* tataxani.
Eng. Appendicitis

apansız Bkz. ansızın.

apartman apartuma-ni.
Eng. Apartment building, block of flats

apolet cençaneri; apoleťi.
Eng. epaulette

aptal gangu; burde; ǩofťe; sefili; banga; gangara; dundula.
Sen aptal mısın? *Si burde ore-i?*
Eng. stupid

araba araba.
Eng. car ; vehicle

Arabistan Arapistani.
Eng. Arabia

arada bazi.
Eng. sometimes

araklamak : goxiru.
→ goixirams/ goyxirams.
Bu adam köyde, evleri araklıyor. *Ham ǩoçik, kyo-is oxorepe goyxirams.*
Eng. to steal, to pilfer

aralık ayı xistana, xisťo-na.
Eng. December

aramak ogoru.
→ gorums. Sen burada ne arıyorsun? *Si hak mu gorum?*
Kalemimi kaybettim, aradım ama bulamadım. *Ǩelemi gomindunu, bgori bgori var bžiri.*
→ gorups.
Eng. to look (for), to search for

Arap Arapi.
Eng. Arab

Arapça Arapuri.
Eng. Arabic

arasında oşkena, oşǩ-enda.
İki kişinin arasında kal-

dım. *Jur şurişi oşkenas dopskidi.*

arasındaki oşkenani.
Eng. I'm caught between

arasıra bazi; ziva; yomi.
Ahmet arasıra geliyor. *Amedi bazi mulun.*
Eng. sometimes, from time to time

arazi dixa. Bkz. toprak.
Benim bu köyde hiç arazim yok. *Ma ham kyois aina dixa var miğun.*
Eng. land

Ardeşen Arťaşeni.
Eng. Ardeshen (a town in North Black Sea)

Ardeşenli Arťaşenuri.
Eng. of/ from ardeshen

ardıç *Bot.* anḱra.

ardından uḱule.
Senin ardından Ahmet geldi. *Skaniş uḱule Amedi moxtu.*
Eng. after, following, afterwards

argo antzala.
Eng. slang

Arhavi Arkabi, Arxave.
Osman amca Arhavili'dir. *Osmani cumadi Arkaburi ren.*
Eng. Arkabi

Arhavili Arkaburi, Arkaboi.
Eng. of/ from arkabi

arı iğnesi nži, bizi.
Eng. bee needle

arı kovanı bogina; ğuni, ğurni; mtsḱa; ḱarvani.
Eng. bee hive

arı buťḱuci, ƥuťuci.
Eng. bee

arıkuşu *Zoo.* mapaťule.
Eng. bee-eater

arıza ariza.
Eng. trouble

Arife Arafa.
Arife günü Araaf ndğa.
Eng. Eve

ark xerǩi.
Eng. channel

arka arkaya meoneri
Eng. following

arka ǩap̌ula.
Evin arkasında kim var?
Oxorişi ǩap̌ulas mi ren?
arkada ǩap̌ula.
arkadaki ǩap̌ulani.

arkadan ǩap̌ulando.
Eng. the back, rear, reverse, behind

arkadaş maneba, manebra; ǩata.
Senin arkadaşın var mı?
Si maneba giyonun-i?
Arte benim arkadaşımdır.
Arte çkimi maneba ren.
Eng. friend

arkaya doğru ǩap̌ula tere, ǩap̌ula ǩale.
Çocuk evin arkasına doğru gitti. *Bere oxorişi ǩap̌ula tere/ ǩale mendaxtu.*
Eng. towards the back

arlanmak oncğore oyapu, oncğori oǩvapu. Bkz. utanmak.
→ ancğore ayen. Delikanlı, kızlardan utanıyor. *Biçis bozopeşe oncğore ayen.*
Kimden utanıyorsun?
Mişen oncğori gaǩven?
Eng. to be ashamed

armut *Bot.* mtsxuli.
Eng. pear

arpa *Bot.* keri.
Eng. barley

arpa *Bot.* mkeri; arpa.
Eng. barley

arpacık hastalığı mtutiçeli, tutintsela, mtuninçeli.
Eng. sty (on the eyelid)

art ǩap̌ula.

Evin arkasında odun dizilidir. *Oxorişi ǩap̆ulas dişǩa moǩosvarun.*
Eng. behind, back

arta kalmak mosǩudu, moskidu.
→ mosǩudun. Arte tüm yumurtaları bitiremedi, akşam için de arta kaldı. *Artes iri makvalepe var açodinu do lumcineri şeni-ti mosǩudu.*
→ moskidun.

artık genoť̂ale; nžila.
Eng. from now on, anyhow

artık zf. açkva, , çkva, aşǩva.
Artık gidelim. *Açkva vigzalat.*
Artık yeter. *Açkva dubağun.*
Eng. for now, henceforth

artırmak monžinu.
→ munžinams. Patron Şana'nın maaşını artırdı. *Patronik Şanas maaşi munžinu.*
İnek, sütü hep artırıyor, asla azaltmıyor. *Pucik, mjalva p̆anda munžinams, p̆oťe var uǩorinams.*
→ munžinaps.
Eng. to increase, to enhance

artış nžila.
Eng. increase

artist artisi.
Eng. artist

artmak monžinu, monzinu.
→ manžinen. Kar her saat artıyor. *Mturi ǩaťa saaťis manžinen.*
Eng. increase, growth, increment

asansör asansori.
Eng. elevator, lift

asfalt asfalťi.
Eng. pavement

asır oştzanura.

Eng. century

asit asiťi.
Eng. acid

asker aśkeri.
Eng. soldier

askerlik aśkerona, aśk-erluği.
Eng. military service

askı ḱança.
Adam giysisini askıya astı. *Ǩoçik porça-muşi ḱanças kocelabu.*
Eng. hanger

asla ṗoťe; çkar; ebedi.
Senin evine asla gelmeyeceğim. *Skani oxorişe ṗoťe vati mefťa.*
Eng. never

aslan aslani; lome.
Eng. lion

asma ağacı *Bot.* binexi.
Eng. grape-vine tree

asma dalı şilivori.
Eng. ...grape-vine tree branch

asma kilit franguli.
Eng. hanging lock

asmak (nesneyi) geloḱidu; celabalu.
→ geloḱidams. Ahmet giysisini askıya asıyor. *Amedik porma-muşi ḱanças geloḱidams.*
→ celabams. Ahmet ceketini askıya asıyor. *Amedik çeketi-muşi ḱanças celabams.*
→ giloḱidaps. Şana ceketini nereye astı? *Şanak ceketi so giloḱidu?*
Eng. to hang

astar gedvaluri.
Eng. dress lining, undercoat

Asya Asya.
Eng. Asia

aşağı tzale.
Eng. the lower part, bottom, inferior, below

aşağıda tzale, tzalendo.
Eng. below

aşağıdaki tzaleni, tzalendoni.
Eng. the one in below

aşağıdan tzalendo.
Eng. from the below

aşağıya doğru ti-tzale, ti-tzaleşi.
Eng. down

aşağıya tzale, titzale.
Eng. towards the below

aşermek cedginu.
→ cadginen. Hamile kadın aşerir. *Korbapşa xoržas cadginen.*
Eng. craving to

aşı aşi; lemşi.
Eng. vaccine

aşık olmak oqoropu; oropumu, olimbu.
→ qorops. Arte Tenda'yı seviyor. *Artek Tendas qorops.*
→ oroms. Arte Tenda'yı seviyor. *Artek Tenda oroms.*
→ aoropen. Arte Tenda'yı seviyor. *Artes Tenda aoropen.*
→ alimben. Arte Tenda'yı seviyor. *Artes Tenda alimben.*
Eng. to be in love, to fall in love

aşık oroperi. Bkz. sevgili.
Eng. lover

aşılamak ceyonu; gemǩonu; cemǩonu.
→ ciyonams. Babam armut aşılıyor. *Baba-şǩimik mtsxuli ciyonams.*
→ gyomǩonams/-aps. Ben elma fidanı aşılıyorum, adam armut fidanı aşılıyor. *Ma uşǩuri mşkvela gevomǩonam, ǩoçik mtsxuli mşkvela gyomǩonams.*
→ comǩonams.

Eng. to vaccinate, to fertilize

aşılı (bitki) oxini,oxine, oxiyale.
Eng. grafted

aşındırmak oşiru; oşirǯu.
→ şirums/-ups. Yağmur toprağı aşındırıyor. *Mǯimak leťa şirums.*
Eng. to erode, to corrode

aşifte tzuraǩa; zura.
Eng. hussy (woman)

aşk oropa; olimbera.
Benim ilk aşkım Arte'dir. *Çkimi iptineri oropa Arte ren.*
Eng. love

at sineği *Zoo.* p̌ruzi, p̌urzi; mp̌uri.
Eng. horse-fly

at *Zoo.* ntsxeni, tsxeni.
bkz. atlı, atsız.
Eng. horse.

ata p̌ap̌u, p̌ap̌uli.
Eng. father, ancestor

atasözü p̌ap̌upeşi ziťa; ditkvame.
Eng. proverb, saying

ateist uğormote; ateisi.
Eng. atheist

ateş (vücut) xurmali.
Eng. body temperature

ateş böceği *Zoo.* map̌azule, p̌ap̌azulya, tzitzinate.
Eng. firefly

ateş daçxuri, daçxiri**.**
Eng. fire

ateş yakmak ogzu.
→ ogzams. Tanura ateş yakıyor. *Tanurak daçxuri ogzams.*
→ ogzaps. Tanura ateş mi yakıyor? *Tanurak daçxiri ogzaps-i?*
Eng. to lit up a fire

atılmak oťǩoçu, oťoçu; ostomilu.
→ iťǩoçen. Bu derede taş atılıyor. *Haya ğalis kva*

iťkoçen.
→ iťoçen.
→ istomilen. Bu derede taş atılıyor. *Am ğalis kva istomilen.*
Eng. to rush forward

atkı aťǩi.
Eng. Weft

atlamak meǩap̌inu; meǩatsxonťinu.
→ nuǩap̌ams. Kedi çatıdan çatıya atlıyor. *Ǩaťu(k), otfaşen otfa nuǩap̌ams.*
→ meǩatsxonťun. Köpek atlıyor. *Coğori meǩatsx-onťun.*
Eng. to jump

atlet (giyim eşyası) fane-la; fiťiǩozi, aťleťi.
Eng. athlete

atlet (sporcu) aťleťi.
Eng. athlete

atlı tsxenoni; ntsxenoni.
Atlılar buraya geliyor. *Tsxenonepe hak mulunan.*
Eng. with horse

atma türkü bkz. türkü atmak.

atmaca *Zoo.* sifťeri; at-maca.
Eng. sparrow hawk

atmak (nesneyi) doǩanu; oťǩoçu, oťoçu; ostomu; oťťomu; oťǩomu.
→ doǩanams. Çocuk taş atıyor. *Berek kva doǩanams.*
→ oťǩoçams/-aps. Tanura eski resimleri yırtıp attı. *Tanurak mcveşi resimepe xaru do oťǩoçu.*
→ oťoçams.
→ istomers. Çocuk taş atıyor. *Berek kva istomers.*
→ ostolaps.
→ oťťomay.
→ oťǩomers.
Eng. to throw, drop, send away

av avi.
 Yarın ava gideceğiz. *Čume avişe vidaten.*
 Dün avdaydık. *Ǧoma avis vorťit.*
Eng. hunting

avare kalmak avara doskudu.
 Avara doskudun. Kışın insan avare kalıyor. *Ǩişis ǩoçi avara kodoskudun.*

avarelik etmek obodu.
→ iboden. Şana avarelik ediyor. *Şana iboden.*
 Avarelik etme, çok işimiz var! *Mot iboder, dido dulya miğunan!*
Eng. to wander around

avcı avci.
Eng. hunter

avize avize.
Eng. chandelier

avlu avla; ǩoda.
Eng. courtyard

Avrupa Avropa, Avrupa.
Eng. Europe

avuç babuza.
Eng. handful

avukat abuǩaťi.
Eng. lawyer

avunmak oǒlanu, omǒlanu.
→ iǒlanen. Bu çocuk avunmuyor, hep ağlıyor. *Bere var iǒlanen, ǒanda ibgars.*
→ imǒlanen.
Eng. to be consoled

avutmak oǒlanu; omǒlanu.
→ oǒlanams. Anne çocuğunu avutuyor. *Nanak bere-muşi oǒlanams.*
→ omǒlanams.
Eng. to preoccupy, to console, to comfort

ay (uydu) tuta.
 Bu gece ay yok, parla ey

yıldız parla. *Amseri tuta va ren, tani e murutsxi tani.*
Eng. moon.

ay ışığı tutaste.
Bu gece ayışığı var. *Amseri tutaste ren.*
Eng. moonlight

ay tuta.
ayda bir Ar tutaşe ar.
bir ay içerisinde Ar tuta doloxe.
ay sonu Tuta mesturi, Tuta gamolva.
ay başı Tuta dodgita.
Eng. month

ayak izi noḱuçxeni, noveli.
Eng. foot print

ayak ḱuçxe.
Eng. foot, pedestal

ayak tabanı ťabu.
Eng. soles

ayak topuğu kuri; kalti.
Eng. foot heel

ayakkabı modvalu; ḱuçxe modvala.
Eng. shoes

ayaklanmak motzoxvalu; moselu.
→ motzixven. Halk özgürlük için mi ayaklanır? *Xalḱi oxoşḱva şeni motzixven-i?*
→ muiselen. İnsan niçin ayaklanır? *Ǩoçi muşeni muiselen?*
→ moiselen/ moyselen.
Eng. to arise, to stand against something

ayaklı ḱuçxoni.
dört ayaklı otxo ḱuçxoni.
Eng. with foot

ayaksız uḱuçxeli.
Eng. without foot

ayakta durmak dodgitu, dogutu; dodginu. Bkz. duruyor halde olmak.
→ dodgitun. Araba ne

zaman duruyor? *Araba mundes dodgitun?*
→ dogutun. Su bayırda durmaz. *Tzari ќabanis var dogutun?*
→ dvadginen/ dadginen [sadece yeterlik kipinde]. Çok yorgunum. Ayakta duramıyorum. *Opşa dončineri vore. Var domadginen.*
Eng. to stop, to stand

ayarlamak getzopxu, getzipxu.
→ getzopxums. Ahmet televizyonu ayarladı, artık iyi gösteriyor. *Amedik televuzi kogetzopxu do açkva ќai otzirams.*
→ getzipxums/-ups.
Eng. to arrange

ayaz ayazi.
Eng. frosty

aybaşı *Ant.* mğiri.
Eng. the beginning of the month

ayçiçeği *Bot.* papaxi, simişќa.
Eng. sunflower

aydınlanma tanura.
Eng. enlightenment

aydınlatmak otanu.
→ otanams. Güneş dünyamızı aydınlatıyor. *Mjorak kiana-çkuni otanams.*
Eng. to brighten

aydınlık tanura.
Eng. light, brightness

ayı yavrusu *Zoo.* tuntina.
Eng. bear cub

ayı *Zoo.* mtuti.
Ayı dağda yaşıyor. mtuti germas skidun.
Eng. bear

ayıbına gitmek bkz. utanmak.

ayıcık tuntina.
Eng. Little bear

ayıklamak otsxunu; goşağmalu, ǩoşǩoğmalu.

ayıp oncğore.
Ayıptır. *Oncğore ren (oncğore'n)*.
Eng. shame

ayırmak (bir şeyi) oǩortu; gamaǩat̆u.
→ oǩortams. Bu sınır, bahçeleri ayırıyor. *Ham ožğonek, ont̆ulepe oǩortams.*
→ gamaǩatums. ölüm ana ile çocuğu ayırır. *Ğurak nana do bere gamaǩatums.*
Eng. to split up (something), to draw a line, to separate (somebody)

ayırmak (ikiye) oǩotzǩu, ǩoǩotzalu.
→ oǩotzǩams. Adam odunları ayırdı (yararak). *Ǩoçik dişkape oǩotzǩu.*
→ ǩoǩotzams.
Eng. to divide, to detach (into two)

aylık tuteri.
Çocuk bir aylık oldu. *Bere ar tuteri diyu.*
Eng. monthly

ayna yali; yali.
Sen aynaya bakıp saçını tarıyordun. Yalis otzǩert̆i do itsxont̆i toma.
Eng. mirror

aynı aini; ar.
Eng. the same, identical

ayran mja, tani. Bkz. süt.
Eng. yoghurt drink

ayrı gamaǩateri.
Kadın ve adam ayrılar. *Çili do komoci gamaǩateri renan.*
Eng. separate, distinct, different

ayrıca majura.
Eng. Also, further, additionally

ayrılmak gamaǩatu.

→ gamiḱaten. Erkek kardeşler ayrıldılar, toprakları da pay ettiler. *Cumalepe gamiḱates, leťape-ti oḱirtes.*
Eng. to part, separate, split

ayrım yapmak otsxunu.
→ tsxunums. Gyari var ptsxunum, na-bžirare vimxor. *Yemek ayrımı yapmıyorum, ne bulursam yiyorum.*
Eng. to distinguish, to differentiate, to discriminate between

ayva *Bot.* bia; heva.
Eng. quince

az daha ťora.
Eng. almost, nearly

az kalsın ťora.
Az kalsın vurdum. *Ťora komovuntxi.*
Eng. almost, nearly

az mtsika, mtsiḱa.
Eng. small, little, few

azad etmek oxoşkvinu; meťomalu.
→ oxuşkums. Çocuk kuşları azat ediyor. *Berek ḱinçepes oxuşkums.*
→ uxuşkumers.
→ naşḱums. Şanak kuşu azad etti. *Şanak ḱinçi naşḱu.*
Bir sene hapsettikten sonra beni azat ettiler. *Ar tzana komolamoxunes şuḱale memaşḱves.*
Eng. ... to affranchise, to liberate

azalmak omtsikanu, omtsiḱanu; geḱordu.
→ imtsikanen. Kış çıkışı odunlar azalıyor. *İnuvaşi gamolvas, dişḱape dimtsikanu.*
→ gyoḱordun. İneğin sütü gittikçe azalıyor. *Pucis mja mtsika mtsika gyoḱordun.*
Eng. to become less, to run low, to be reduced

azaltmak oḱorinu; geḱordinu.
→ uḱorinams. İnek sütü azaltmıyor, hep artırıyor. *Pucik mjalva var uḱorinams, p̌anda munžinams.*
→ geḱordinaps. İnek sütü azaltmıyor. *Pucik mja var giḱordinaps.*
Eng. to reduce

azarlamak oḱriu, oḱiu. Bkz. bağırmak.
→ uḱriams. Adam “Neden Lazca konuşmuyorsun?” diye çocuğunu azarladı. *Ǩoçik, “Muşeni Lazuri var isinapam?” ya do beremuşis uḱriu.*
→ uḱiams.
Eng. to bawl out

azdırmak olaxinu; otzu.
→ olaxinams. Şarap adamı azdırıyor. *Ǧvinik ḱoçi olaxinams.*
→ otzams. Çocuklar köpeği azdırıyorlar. *Berepek layǯi otzaman.*
Eng. to exacerbate, to lead astray, to turn mad (something/someone)

azgın laxeri; laşareri.
Eng. turbulent, easily inflamed

azıcık amtsiḱa.
Azıcık konuşalım. *Amtsiḱa dovisinapat.*
Eng. little

azrail ezazile, ezraili.
Eng. Azrael

B b

baba baba.
Eng. Father.

baba ocağı ǯoniḱoni.
Eng. home (where a person was raised up)

babaanne didinana, nan-didi; bedi.
Eng. grandmother

babalık babaotsxe, oge baba.
Eng. paternity; old man

baca oḱomale.
Eng. chimney

bacak polo, ťriḱi.
Eng. leg

bacanak sicava, sicaḱa.
Eng. brother-in-law (the husband of wife's sister)

bağ bozumu urženoba.
Eng. vintage

bağ ençili, inḱili.
Eng. grass bundle

bağırmak oḱriu, oḱiu, oquru.
→ ḱriams. Bağırdım ama kimse sesimi duymadı.
P̌ḱrii ama mitik nena-çkimi var ognu.
→ quraps.
[şimdiki z.: quraps; geçmiş z.: quru; gelecek z.: qurasen/qurasinon]
Eng. to shout, to scream

bağırsak *Ant.* mçu.
Eng. connection

bağışlamak oxarsuvu, oxaresiru.
→ uxarsuvams. Bağışla beni! *Mixarsuvi!*
Ahmet Ayşe'ye evini bağışlıyor. *Amedik Ayşes oxori-muşi uxarsuvams.*
Bu bahçeyi bana bağışlasan. *Ham onťule ma domixarsuviǩo.*
Eng. to forgive

bağlamak (bir şeyi) oǩoru, oǩiru.
→ ǩorums. Adam odunları bağlayıp ağaca yasladı. *Ǩoçik dişǩape doǩoru do ncas konomp̌onu.*
→ ǩirums/-ups. Adam odunları bağlayıp ağaca yasladı. *Ǩoçik dişkape doǩiru do ncas konodu.*
Eng. to tie, to hook (something)

bağlamak (birini bir yere) meǩoru, meǩiru.
→ noǩorams. Ahmet atı ağaca bağlıyor. *Amedik tsxeni ncas noǩorams.*
→ noǩirams/ -aps. Ahmet atı nereye bağladı? *Amedik tsxeni so noǩiru?*
Eng. to tie (somebody)

bağlamak (birşeyi bir yere) meǩoru, molaǩiru.
→ meǩorums. Şana parayı bezin içine bağlıyor. *Şanak para mbelas meǩorums.*
→ molaǩirups.
Eng. to tie (something)

bağlanmak (biryere, birine) meǩoru.
→ naǩoren. Çocuk anaya bağlanır. *Bere nanas naǩoren.*
Eng. to be connected, to be attached

bağlı meǩoreri.
Ben anama bağlıyım. *Ma nanas meǩoreri vore.*
Eng. tied, connected

bağlı olmak (birine, bir yere) meḱoru.
→ noḱorun. At ağaca bağlıdır (bağlı haldedir.). *Tsxeni ncas noḱorun.*
Eng. to be connected, to be attached

bahane baane.
Eng. excuse

bahar purkinora, beari.
Eng. spring

baharat ḱvana; baharaťi.
Eng. herb

bahçe livadi, onťule.
Eng. garden

bahçe sarmaşığı *Bot.* mşali.
Eng. garden ivy

bahis ḱavuli
Eng. to bet

bahsetmek omeselu; oṗaramitu; zoṗini; oğarğalu.
→ imeselams. Tanura çocukluk günlerinden bahsetti. *Tanurak beronaşi ndğalepe-muşi mimeseles.*
→ iṗaramitams. Sen neden bahsediyorsun? *Si mu iṗaramitam?*
→ zoṗons. Arte neden bahsediyor? *Artek muşi zoṗons?*
→ ğarğalaps.
Eng. to mention, to talk about

baht bedi, ťişi.
Eng. luck, fate, fortune

bakan bakani.
Eng. minister

bakanlık bakanluği.
Eng. ministry

bakım otzḱedu, otsadu.
Eng. care

bakır linci.
Eng. copper

bakış metzḱomilu; met-

zelimu.
Eng. look, sight

baklava baḱlava.
Eng. baklava (dessert)

bakmak (birini, birşeyi) otsadu.
→ tsadums. Şana çocuğa bakıyor? *Şanak bere tsadums?*
Şana bana bakıyor. *Şanak ma mtsadums.*
Ben Şana'ya bakıyorum. *Ma Şanas ptsadum.*
Eng. to care for, to look after

bakmak metzḱomilu; metzomilu, metzelimu.
→ notzḱers. Şana Tenda'ya bakıyor. *Şanak Tendas notzḱers.*
→ notzers. Tana kime bakıyor? *Tanak mis notzers?*
Tana, bana bakıyor. *Tanak ma memotzers.*
Eng. to look at, to gaze at

bal arısı *Zoo.* buťḱuci, buťuci, þuťuci.
Eng. honey bee

bal topuri, topri.
Eng. honey

baldır ğanci.
Eng. calf, shank

baldıran *Bot.* ağuli mťa.
Eng. a poisonous plant

baldız oxrasure, oxasure.
Eng. sister-in-law (wife's sister)

balgam xvali.
Eng. mucus

balık avlamak oçxomu; çxomi oçopu.
Bu gölde balık avlamak yasak. *Ham ťobas oçxomu yasaxi ren.*
→ içxomen. Ahmet derede balık avlıyor. *Amedi ğalis içxomen.*
→ çxomi çopums. Ahmet derede değil, denizde

balık avlıyor. *Amedik orubas var, zuğas çxomi çopums.*
Eng. fishing

balık *Zoo.* çxomi.
Eng. fish

balıkçı maçxome.
Eng. fisherman

balkon perçe, balǩoni.
Eng. balcony

balon baloni.
Eng. balloon

balta arguni.
Eng. axe

balyoz varyozi, varya.
Eng. sledgehammer

bana göre çkimebura. Bana göre sen akıllı bir adam değilsin. *Çkimebura, si noseri ǩoçi var ore.*
Eng. according to me

bana ma; çkimda; şǩiminde.
Bana söyle. *Ma mitzvi.*
Bana gel. *Çkimda moxti.*
Eng. to me

banka banga.
Eng. bank

banyo obonale; banyo.
Eng. bath.

bardak bardaği; sťiǩani.
Eng. glass, cup

barış cumaloba.
Eng. peace

basit basiťi.
Eng. basic

baskı gebazga.
Eng. pressure

baskı uygulamak bkz. ısrar etmek.

basmak (birşeye) gebažgu, cebazgu.
→ gyobazgams. Ahmet kurbağaya basıyor. *Amedik mjvabus gyobazgams.*

→ cobazgams. Dikkat et, kurbağaya basma. *Tsadi, mjvabus mot cobazgam.*
Eng. to press, to step on (something)

bastırmak (yere) dobazginapu.
→ dobazginapams. Kadın çocuğunu toprağa bastırmıyor. *Oxorcak bere-muşi leťas var dobazginapams.*
Eng. to step down (to the floor)

baş dudi; ti.
Eng. head

baş parmak vota ǩiti.
Eng. thumb

başarı ťişi.
Senin başarına! *Ťişiskanis!* ?
Eng. success

başarılı ťişeri.
Eng. successful

başarmak oťişu.
→ ťişums. Bu işi de başardık, bize başka bir şey lazım değil. *Ham dulya-ti doṗťişit, çkva mutu var domaçinan.*
Eng. to accomplish, to succeed

başaşağı tiǩoṗala, tiǩuṗela.
Eng. upside down

başbakan başbakani.
Eng. prime minister

başka çkva, başǩa.
Eng. else, other, different

başlamak geçǩu, ceçalu.
→ gyoçǩams. Öğretmen sınıfa girdi ve Lazca konuşmaya başladı. *Dogurale sinifişe amaxtu do Lazuri osinapus/ oğarğalus kogyoçǩu.*
→ coçams. Ahmet her sabah saat sekizde işe başlıyor. *Amedik ǩaťa*

çumanişe saaťi ovros dulyas coçams.
Eng. to begin, to start

başlangıç geçǩapa, ceçapa.
Eng. beginning

başlatmak geçǩapu, ceçapu.
→ gyoçǩapams. Öğretmen öğrencileri derse başlattı. *Doguralek maguralepe dersis kogyoçǩapu.*
→ coçapams. Amedik berepes dulyas coçapams
Eng. to put in action, to start

bataklık çorçi, çaçaxi.
Eng. swamp

batı gyulva.
Sen batıya doğru git ben doğuya. *Si gyulva ǩale idi ma yulva ǩale.*
Eng. west

batmak doşǩvalu; genťonu.
→ dvaşǩven. Gemi denizde batıyor. *Ǩaravi zuğas dvaşǩven.*
→ gyanťonen. Gemi denizde batmıyor mu? *Ǩaravi zuğas var gyanťonen-i?*
Eng. to sink

bavul bağuli.
Eng. suitcase

bay komoli.
Eng. man, mister

bayan oxorca.
Eng. woman, lady

baygın guri mentxeri; oǩonağureri.
Eng. faint

bayılmak guri mentxalu; oǩonağuru.
→ guri nantxen. Kadın neden bayıldı, biliyor musun? *Oxorcas guri mot nantxu, giçkin-i?*
→ oǩonağurun. Bu adam günde iki kez bayılıyor. *Ham ǩoçi ar ndğas jur fara oǩonağurun.*

Eng. to faint

bayır ḱabani, elamti.
Eng. hill, slope

baykuş *Zoo.* mğu; ololi; uhuhu.
Eng. owl

bayrak bayrağı, bandara.
Eng. flag

bayram bayami.
Eng. ...festivity (holy or national celebrations)

bazen bazi; yomi.
Bazen çarşıya inerdin. *Bazi bazi gelaiťi noğaşa.*
Eng. sometimes

bazı bazi.
Eng. some

bebek eğnai bere; çuťa bere; tzulu bere.
Eng. baby, doll

beddua etmek meoçamu, mijaçamu.
→ meiçams. Kadın beddua ediyor. *Oxorcak meiçams.*
→ mijiçaps. Kadın niçin beddua ediyor? Oxorcak muşeni mijiçaps?
→ mijoçaps. Kadın adama beddua ediyor. *Oxorcak ḱoçis mijoçaps.*
Eng. to curse

beddua meoçama, mejaçama, geçḱala.
Eng. curse

beden xura.
Eng. body

beğenmek motzon-du.
→ motzons. Tanura Tenda'yı çok beğeniyor. *Tanuras Tenda dido motzons.*
→ motzondun. Herkes senin sesini çok beğeniyor. *İris skani nena dido motzondun.*
Eng. to like, to admire

bekar bekyari; uçilu (erkek), ukomocu (bayan).

Eng. single, bachelor

beklemek omčǩeşu, omçeşu; oyondru; oqond-inu; oçu.
→ mčǩeşums. Kız, yağmur altında babasını bekliyor. *Bozok mçimaşi tude baba-muşi mčǩeşums.*
→ mçeşums.
→ iyondrams. Şana Arte'yi bekliyor. *Şanak Artes uyondrams.*
→ iqondeps.
→ çumers. Şana Arte'yi okulda bekliyor. *Şanak Arte mektebis çumers.*
→ çums.
Eng. to wait for

beklenmeyen umeşonu, umeşvene.
 beklenmeyen bir şey olursa haber verin. *Umeşonu ar muti diyas-na domimçinit.*
 Ben beklenmeyen misafiri severim. *Ma umeşonu musafiri malimben.*
Eng. unexpected

bekletmek oyondrinu, oqondinu.
→ oyondrinams. Şana Arte'yi bekletiyor. *Şanak Arte oyondrinams.*
→ oqondinaps. Şana kimi bekletiyor? *Şanak mi oǩondinaps?*
Eng. to make (someone) wait

bel (alet) beli, mbeli.
Eng. a type of pickaxe

bel *Ant.* Şka, şǩa.
belden aşağı şka do tzale.
belden yukarı şka do jile.
Eng. waist

belediye belediye.
belediye başkanı belediyeşi başǩani.
Eng. municipality

belge dokyumani; rabi-

sḱa.
Eng. document

belki mondo.
Eng. perhaps, maybe

belletmek oxotzonapu; ognapu. bkz. anlamak.
→ oxotzonapams. Osman çocuklara Lazcayı iyice anlatıyor. *Osmanik berepes Lazuri ḱai oxotzonapams..*
→ ognapams. Bunlar çocuk anlamazlar, iyice bellet. *Hantepe berenan var ognanen, vorsi ognapi.*
Eng. to explain, to express

belli belli.
Eng. evident, obvious

belli etmek ognapu; oxotzonapu.
→ ognapams. Ahmet hasta ama kimseye bir şey belli etmiyor. *Amedi zabuni ren ama mitis mutu mot ognapams.*
Eng. to make it obvious

ben *Ant.* simadi**.**
Eng. beauty spot

ben ma. Ben de insanım, senin gibi. *Ma-ti ḱoçi vore, skani steri.*
Eng. me, ego

benim çkimi; şḱimi.
Bu elma benim, o elma senin. *Ham uşkuri çkimi, hem uşkuri skani ren.*
Eng. mine, the one that belongs to me

bensiz uçkimeli**.**
Eng. without me

benzemek memgvapu, mengapu.
→ namgvapen. Tanura gittikçe Arte'ye benziyor. *Tanura ujden Artes namgvapen.*
→ nangapen.
Eng. to resemble, to look like

benzer memgvaperi.
Eng. similar, alike

benzersiz umengapu.
Eng. unmatchable, unique

benzetmek memgvapinu, mengapinu.
→ numgvapinams. Adam, küçük oğlunu büyük oğluna benzetiyor. *Ǩoçik tzulu bere-muşi didi bere-muşis numgvapinams.*
→ nungapinaps. Adam taşı yontup kediye benzetiyor. *Ǩoçik kva qazups do ǩatus nungapinaps.*
Eng. to liken

benzin benzini.
Eng. petrol; gas

benziyor halde olmak memgvapu, mengapu.
→ numgus. Çocuk babaya benziyor. *Bere babas numgus.*
Kardeşler birbirlerine benzemiyorlar mi? *Cumalepe artiǩatis var numguran-i?*
→ numgvay.
→ nugaps.
→ nungams/ -aps. Çocuk babaya benzemiyor. *Bere babas var nungams.*
Eng. to take after, to bear a resemblance

beraber arto; aroğorda; isa.
Eng. together

berber berberi.
Eng. barber

bereket putkuli, putkuri.
Eng. fruitfulness, blessing

-beri ...şen doni.
Çocukluktan beri. *Berobaşen doni.*
Dünden beri. *Ǧomaşen doni.*
Eng. since

beri mole.
Eng. here, near

besili mgvaneri.
Eng. well-fed, fat

besin mgvana.
Eng. food, nutrition

beslemek osḱuledinu, os-kedinu. Bkz. iaşe etmek.
→ osḱuledinams. Kuş yavrularını besliyor. *Ǩinçik montinape-muşi osḱule-dinams.*
→ oskedinams.
→ oskedinaps.
Eng. to feed, to nourish

beş xut. Ahmet'in 5 çocuğu var. *Amedis xut bere uyonun.*
Eng. five

beşik omtzeli, omtzeli.
Eng. cradle

beşinci maxutani.
Eng. fifth

beştaş oyunu kva p̌ap̌uloni; tziḱvap̌i.
Eng. a traditional children's game played with five stones

beşyüz xutoşi.
Eng. five hundred

bey komoli.
Eng. gentleman

beyan beani.
Eng. claim, declaration, statement

beyaz kçe, kşe, xçe.
Eng. white

beyaz tenli kçoni.
Eng. fair skinned

beyefendi komoli.
Eng. sir, gentleman

beyin kuni, kini.
Eng. brain

beyinsiz ukuneli.
Eng. brainless

bez mbela.
Eng. piece of cloth

bezelye *Bot.* frasuli.

Eng. green peas

bezemek bkz. süslemek.
Eng. to decorate

bıçak xami.
Eng. knife

bıçkı xerxi.
Eng. two-handed saw

bıldırcın *Zoo.* oťriḱe, orťiḱi, oťriç̌i.
Eng. quail

bırakmak meťomalu, meťḱomilu; meşkvalu.
→ naşkums. Ahmet sigarayı bıraktı. *Amedik tziḱara naşku.*
→ naşḱums. Çocuk süt içmeyi bıraktı. *Berek mjalva oşu naşḱu.*
→ naşkumers.
Eng. to leave, to cease, to call off

bıyık musťaç̌i; oşmeşi.
Eng. mustache

biber *Bot.* p̌ip̌eri.
Eng. pepper

biçim peri.
Ne biçim? *Mu peri?*
Eng. style

biçmek (bıçak, orak vb.) oç̌ḱoru, oç̌ḱiru, oşḱoru.
→ ç̌ḱorums. Şana ot biçiyor. *Şanak mťḱa ç̌ḱorums.*
→ ç̌ḱirups. Şana çayır biçmiyor, odun biçiyor. *Şanak tipi var ç̌ḱirups, dişka ç̌ḱirups.*
→ şḱorums. Şana çayır mı biçiyor? *Şanak tipi ç̌ḱirups-i?*
Eng. to mow (with a knife, hook)

biçmek (testere ile) oxerxu; oşḱoru.
Ağaç biçmek için mecalim yok. *Nca oxerxu şeni menceli var miğun.*
→ xerxums/-ups. Arte testere ile odun biçiyor. *Artek xerxite dişka xerxums.*
→ şḱorums.

Eng. to mow (with a saw)

bidon bidoni, boduci.
Eng. jerrycan

bildirmek domçinu, omçinu, memçinu.
→ dumçinams. Adam, “erken gelsin” diye oğluna haber gönderiyor. *Ǩoçik, “ ordo moxtas” ya do biç̌i-muşis dumçinams.*
→ umçinams/-aps.
→ numçinams/-aps.
Eng. to declare, to inform

bile –ti.
Sen bile gelmedin. Si-ti var moxti.
Eng. even, already

bilek ḱlavi, xeali.
Eng. wrist

bilemek olasiru, olasťu.
Bıçak bilemeyi biliyor musun? *Xami olasiru giçkin-i?*
→ lasirums. Adam bıçağını biliyor. *Ǩoçik xami lasirums.*
→ lasťums. Balta nasıl bilenir, biliyor musun? *Arguni muç̌ote ilasťen, gişḱun-i?*
→ lasirups. Adam bıçak mı biliyor? *Ǩoçik xami lasirups-i?*
Eng. to grind, to sharpen

bilet beleťi.
Eng. ticket

biletçi bileťç̌i.
Eng. ticket collector

bilgi çkinapa.
Eng. knowledge, information

bilgisayar bilgisayari; okune (öneri olarak).
Eng. computer.

bilim çkinapa.
Eng. science

bilinen çkineri. Bkz. bilmek.
Ahmet Lazona’da bilinen

bir adamdır. *Amedi Lazonas çkineri ǩoçi ren.*
Eng. known

bilinmek oçinu. Bkz. tanımak, tanınmak.
→ içininen. Arte her yerde biliniyor. *Arte iri ǩale içininen.*
Eng. to be known

bilmece megnapa.
Eng. riddle

bilmek oçkinu.
→ uçkin. Arte Lazca biliyor mu? *Artes Lazuri uçkin-i?*
Ben Rusça bilmiyorum, sen biliyor musun? *Ma Rusuri var miçkin, si giçkin-i?*
→ uşǩun. Arte çok iyi Lazca biliyor. *Artes opşa vorsi Lazuri uşǩun.*
Eng. to know, to be aware of

bin sayısı şilya; viťoşi.
Eng. thousand

bina bina.
Eng. building

bina etmek Bkz. inşa etmek.
Eng. to build

bininci maşilyani.
Eng. thousandth

binmek gexunu, cexunu. Bkz. oturmak.
→ gexedun. Ahmet at biniyor. *Amedi tsxenis gexedun.*
→ cexedun. Ben arabaya biniyorum, sen nereye biniyorsun? *Ma arabas cepxedur, si nak cexedur?*
Eng. to get upon, to ride

bir ar.
Bir, iki, üç. *Ar, jur, sum.*
Eng. one

bir nefeste apiçora.
Eng. in one breath

bir şey ar mutxa.
Sana bir şey söyleyece-

ğim. *Si ar mutxa gitzvare.*
Eng. something

bir tek (sadece) xvala.
Bir tek seni seveceğim. *Si xvala maoropasen.* Bkz. yalnız.
Eng. the only

bir zamanlar tzoxle; atxe; eveli; oğinde.
Bir zamanlar, İskender Tzitaşi adında bir Laz varmış. *Tzoxle, İskender Tzitaşi coxoni ar Lazi korťu.*

bira bira.
Eng. beer

birader cuma.
Eng. brother

biraz amtsika.
Eng. a little, some

birbiri artiḱati.
Eng. each other

birden yeine.
Eng. suddenly

birer tito. Bkz. teker.
birer bire tito tito.
Eng. one each

biri artso, artzo, arso.
Çocuklardan biri oyun oynamıyor. *Berepeşi artsok var isters.*
Eng. one of

biri mitxa, mitxani.
herhangi biri ar mitxa.
Biri öldü. *Mitxa doğuru.*
Eng. someone

biriktirmek oḱoğmalu; oḱobğu.
→ okiğams. Kadın para biriktiriyor, ev satın alacak. *Oxorcak para okiğams, oxori iindrasen.*
→ oḱobğams/ -aps.
Eng. to save

birim unite.
Eng. unit

birinci maartani.
Eng. first

birisi ar mitxa.
Eng. somebody

birkaç jur sum.
Eng. a few

birleşik oǩonťaleri; oǩoǩa-teri.
Eng. united

birleştirmek oǩonťalu.
Bkz. okumak.
→ oǩonťalams. Arte artık harfleri birleştiriyor, okumayı öğrendi. *Artek aşǩva xerfepe oǩonťalams, oǩitxu kodiguru.*
Öğretmen okulda iki sınıfı birleştirdi. *Doguralek mektebis jur sinifi koǩonťalu.*
Eng. to unite, to join

birlik artoba.
Eng. unity, union

birlikte arto; aroğorda;
Eng. together

birşey mutu.
Hiçbir şey olmadı. *Mutu var iyu.*
Eng. something

bisiklet filispiťi, pisikleťi; ǩeťintsxeni.
Eng. bicycle

bit *Zoo.* mťi.
Eng. head lice

bitirmek oçodinu.
→ oçodinams. Şana yemeğini bitiriyor, şimdi size gelecek. *Şanak gyarimuşi oçodinams, hatzi tkvanda mextasen.*
Paran bitti mi? *Para gaçodu-i?*
Eng. to finish, to complete

bitki mzuda.
Eng. plant

bitmek oçodu.
→ çodun. Ders ne zaman bitiyor? *Dersi mundes çodun.*
Benim param çok çabuk bitiyor. *Ma dido ordo para maçoden.*

Eng. to be used up, to end, to finish

biz çḱu, çḱi, şḱu.
Eng. we

bize göre çḱunebura, şḱuneburi, çḱuneburi.
Eng. according to us

bizim şḱuni, çḱuni, çḱini.
Eng. our

bluz buluza.
Eng. blouse

bodur mürver *Bot.* inçiri.
Eng. dwarf elderberry

boğa xoci.
Eng. bull

boğaz ali.
Eng. throat

boğmaca hastalığı ḱotziçi.
Eng. whooping cough

boğmak (iple, elle vs.) meşḱidu, meşkidu.
→ noşḱidams. Ali Veliyi boğuyor. *Alik Veli noşḱidams.*
Ne zaman seni görsem, içimden boğmak geliyor. *Si mundes na gžirare, ham mevoşḱida, ma vitur.*
Eng. to strangle

boğulmak (yemek yerken) geşkvidu, ceşḱidu.
→ geişkiden. Küçük çocuk kolayca boğulur. *Çuťa bere ḱolai geişkiden.*
→ cişkiden. Adam yemek yerken boğuldu. *Ǩoçi gyari imxorťuşani cişḱidu.*
Eng. to suffocate (whilst eating)

boğulmak oşkidu, oşḱidu.
→ işkiden. Her gün bu denizde bir çocuk boğuluyor. *Ǩaťa ndğas ham zuğas ar bere işkiden.*
→ işḱiden.
Eng. to be drowned

boğuşmak oḱoşkidu,

okoşkidu.
→ okişkiden. Ayı ile kurt boğuşuyor. *Mtuti do mgeri okişkidenan.*
→ okişkiden.
Eng. to be drowned

bok kundi.
Eng. shit

bol mboli.
Bol bol Lazca, her zaman Lazca. *Mboli mboli Lazuri, panda Lazuri.*
Eng. plentiful, ample

bomba bumba.
Eng. bomb

boncuk moni, zenişi.
Eng. bead

borç almak otsxu.
→ itsxams. Babam amcamdan borç para alıyor. *Baba-çkimik cumadi-çkimişen para itsxams.*
Eng. to borrow

borç borci.
Eng. debt, loan

borç vermek metsxu.
→ notsxams. Amcam babama borç para veriyor. *Cumadi-çkimik baba-çkimis para notsxams.*
→ notsxaps.
Eng. to borrow

Borçka top. Boçxa.

Borçkalı Boçxuri.

borçlu borci uğun.
Eng. debtor

boş boşi.
Kedi neden boş odalarda dolanıyor. *Katu muşeni boşi odapes itken?*
Eng. empty, free

boşuna mtsudişi, tsudalaşi.
Eng. for nothing, to no effect

boy tani; boi.
Eng. height, stature, length

boya ğapi; boya**.**
Eng. paint

boyamak oğap̆u, oğapu.
→ ğap̆ums. Şana duvarları boyuyor. *Şanak ǩodape ğap̆ums.*
Eng. to paint

boynuz akra, akra, kra.
Eng. horn

boyun ali, qali**.**
Eng. neck

boyunca meona.
Yol boyunca yürüdüm. *Gza meona vigzali.*
Eng. along, throughout

boyunduruk orxu**.**
Eng. bridle

boz bresti; mbura.
Eng. grey

bozdoğan *Zoo.* mavramat̆e**.**
Eng. grey falcon

bozmak oǩoxu; ǩoǩoxvalu.
→ oǩoxums/-ups. Ahmet televizyonu bozuyor. *Amedik televuzi oǩoxums.*
→ ǩoǩoxums.
Eng. to spoil, to ruin, to destroy

bozuk oǩoxveri.
Eng. broken, disordered

bozulmak oǩoxu; ǩoǩoxvalu.
→ oǩixven. Arabam hiçbir zaman bozulmuyor. *Araba-çkimi p̆ot̆e var oǩixven.*
→ ǩoǩixven.
Eng. to go bad, to become corrupt, to become disordered

böbrek *Ant.* dirǩu.
Eng. kidney

böcek *Zoo.* bobola.
Eng. insect, beetle

böğürmek omğoru.
→ mğorums. Adam niye böğürüyor? *Ǩoçik muşeni*

mğorums?
→ mğoraps.
Eng. to bellow

bölge gomtume.
Eng. region, zone

bölmek oǩortu. Bkz. ayırmak.
→ oǩortums. Ahmet buğday ekmeğini bölüyor. *Amedik kovali oǩortams.*
Eng. to divide, to slice

bölüm bogi; ǩisimi.
Eng. division, portion, slice, chapter

börek bureği.
Laz böreği paponi, bureği.
Eng. a flaky pastry with pudding filling

böyle aşo, haşo.
Eng. so, thus; such

böylece haşote.
Eng. thereby, in this way

bu gece hamseri, amseri.
Eng. this evening

bu ham, am; aya, haya.
Eng. this

bu kadar haǩo, haǩu, haǩonari, aǩo.
Eng. this much

bu yıl tzo, tzi, antzo, hantzo.
Eng. this year

buçuk ǯuçuği; gverdi.
Eng. half

budamak (ağaç) oxorxu; goxumu.
→ xorxums. Evro ihlamur ağacını buduyor. *Evrok dutsxu xorxums.*
→ goxups.
Eng. to prune, to trim a tree

buğday *Bot.* diǩa.
Eng. wheat

buğday ekmeği kovali.
Eng. wheat bread

buğu keşuri, kresti, ťufa.

Eng. mist

buhar keşuri, kresti, ťufa.
Eng. steam

bulanık (su) mğiri.
Eng. blurry, steamy

bulaşık noçxeşe, noçxeşi, menoçxe.
Eng. dish

bulmak ožiru.
→ žirems. Şana annesini bulamadı. *Şanas nanamuşi var ažiru.*
Eng. to find, to discover

buluşmak oḱomç̌eşu; oḱonťalu; oḱoxtimu.
→ oḱimç̌ḱeşen. Şana ile Tena Hopa'da buluşuyorlar. *Şana do Tena Xop̌es oḱimç̌eşenan.*
→ okinťalen. Deniz ve dere burada birleşiyor. *Zuğa do ğali hak okinťalen.*
Eng. to meet up

bulut mp̌ula.
Havada bulut yükseliyor. *Ťaronis mp̌ula eyulun.*
Eng. cloud

bulvar bulvari.
Eng. boulevard

buna hamus.
Eng. to this, to him/her

bundan hamuşen.
Eng. from this

bunlar hantepe, antepe; hantere, hani.
Bunlar benim çocuklarım. *Hantepe çkimi berepe renan.*
Eng. they

bunu ham; haya.
Bunu bana ver. *Ham ma momçi.*
Eng. this one

bunun hamuşi; hayaşi.
Bunun adı nedir? *Hamuşi coxo mu ren?*
Eng. belonging to this/him/

her

bura hak.
Eng. here

burada hak, ak, hako, hay.
Ben hep burada olacağım. *Ma ǩanda hak voŕťare.*
Eng. in here

buralı hakoni, akoni; hakonuri.
Tanura buralı değil. *Tanura hakoni va ren.*
Eng. native of this place

burtlak *Zoo.* Mtvila
.Eng. piglet

burun *Ant.* çxindi.
Ahmet'in burnu çok uzun. *Amedişi çxindi gunže ren.*
Eng. nose

buruşmak oncğimu; orafu, oçiçiǩlanu. Bkz. kırışmak.
→ incğimen. Tanura'nın gömleği buruştu. *Tanuraşi porça dincğimu.*
→ irafen.
→ içiçiǩlanen.
Eng. to crinkle, to crease

buruşturmak oncğimu, orafu.
→ cğimums. Tanura gömleğini buruşturuyor. *Tanurak porça-muşi ncğimums/ rafums.*
→ rafums.
Eng. to crinkle, to crease

but ťuťuli.
Eng. buttock, drumstick

buz ineri; doği.
Eng. ice

buzağı geni, ceni.
Eng. calf

buzdolabı oǩinoreli, buzdolaphi.
Eng. refrigerator

bükmek ondriǩu.
→ ndriǩums. Usta demiri

elle büküyor. *Usťak iḱina xete ndriḱums.*
Eng. to bend

bükülme ondriḱu.
Eng. twist, wrick

bükülmek ondriḱu.
→ indriḱen. Demir bükülüyor. *Demiri indriḱen.*
Eng. to be twisted, wricked

bülbül *Zoo.* bulbuli.
Eng. nightingale

büro buro,ofisi.
Eng. office

bütün mteli; iri.
Bütün çocuklar burada. *Mteli berepe hak renan.*
Eng. whole, total, unbroken

büyük didi; beťi.
Arte ismail'in büyük oğludur. *Arte İsmailişi didi biçi ren.*
Eng. big, large

büyük kazan ḱardala.
Eng. large kettle, large boiler

büyük küp batmani.
Eng. large cube

büyükanne nandidi; bedi; bena.
Eng. grandmother

büyükbaba ṗaṗu, ṗaṗuli.
Eng. grandfather

büyükçe didoci; mordece.
Eng. sizeable

büyümek ordu, omordu.
→ irden. Çocuk kolay büyümez. *Bere ḱolai var irden.*
→ imorden. Çocuk büyüyor. *Bere imorden.*
Eng. to grow up, to enlarge, to sprout

büyütmek ordu, omordinu.
→ ordams. Beş yıldır Şana çocuk büyütüyor. *Xut tzana ren Şanak bere ordams.*

→ omordinams. Kadın çocuk büyütüyor. *Oxorcak bere omordinams.*
Eng. to raise up, to grow

büzmek oxuǩinu; oxurinu.
→ uxuǩinams. Çocuk ağlarken dudaklarını büzüyor. *Berek ibgart̆aşa leşǩepe/ çabrepe uxuǩinams.*
→ oxurinams. Çocuk dudaklarını büzüyor. *Berek çabrepe oxurinams.*
Eng. to shrink, to ruffle

büzülmek oxuǩu; oxurinu.
→ uxuǩun. Çocuk ağlarken dudaklarını büzüyor. *Beres, "ibgart̆aşani" leşǩepe uxuǩun.*
Eng. to be shrinked, to be ruffled

büzülmüş xuǩineri; xurineri.
Eng. the one that has been shrinked/ruffled

C c

cadı cazi.
Eng. witch

cam cami.
Tanu camı kırdı. *Tanuk cami doťaxu.*
Eng. glass

cami came.
Ahmet camiye gidiyor. *Amedi cameşe ulun.*
Eng. mosque

can çekişmek çkm. şuri onçilu; şuri oxrisḱu.
→ şuri nçilums.
→ şuri xrisḱuy.
Eng. to linger

can şuri.
Çok çalışmaktan canım çıktı. *Dido oçalişute şuri kemalu.*
Eng. soul, life

canı çıkmak şuri eolva, şuri yextimu.
→ şuri ealen. Ahmet öldü artık, canı çıktı. *Amedi doğuru açkva, şuri kealu.*
→ şuri yuxtams/ -aps.
Eng. the soul go

canı sıkılmak goncuḱu; şuri medvalu.
→ gvancuḱen. Burada canım çok sıkılıyor. *Hak dido gomancuḱen.*
→ şuri nadven.
→ şuri naḱaçen.
→ niḱaçen. Evde oturmak hoşuma gitmiyor, çok çabuk sıkılıyorum. *Oxoris*

doxunu xaži var mayen, opşa ordo mevikaçer.
Eng. to be bored

canlı şurite.
Yılan kurbağayı canlı yuttu. *Tzitzilak mjvabu şurite geişku.*
Eng. living, living being, alive

cehalet ukitxoba, cehaleťi.
Eng. ileteracy

cehennem ceenemi.
Eng. hell

ceket çekeťi.
Eng. jacket

cenaze cinaze.
Eng. funeral

cennet cenneťi.
Eng. heaven, paradise

cep cebi.
Eng. pocket

cep telefonu cebişi ťilifoni.
Eng. mobile phone

cerahat txomuri, txombi.
Eng. pus

cerrah ceraxi.
Eng. operator (doctor)

cesaret cesareťi.
Eng. courage

cesur cesuri; guroni, guri gedveri.
Eng. brave

cet ṗaṗupe, cedi.
Eng. ancestor

cevap coğaṗi.
Eng. answer, reply

ceviz *Bot.* neži.
Eng. chesnut

ceza ceza.
Eng. punishment, penalty

cezalandırmak ceza meçamu. Bkz. vermek.
Eng. to punish

cıvık ťatza, p̌ep̌etzula.
Eng. soft, runny

ciddi ciťťi. (ciťi).
Eng. serious

cihaz ciazi.
Eng. appliance, apparatus

cilt (kitap) cildi.
Eng. volume, binder (book)

cimri tzimtzimi, mxoyaťe.
Eng. close-fisted

cinayet oilera, ǩvilapa.
Eng. murder

cins cinsi.
Eng. sort, type, sex, gender

civar gomtume, gomti; ofuťe.
Eng. around, environment

civciv ç̌uç̌u, ç̌uç̌uli, tzip̌ili.
Eng. chick

cuma günü p̌araske**;** obişxa.
Eng. Friday

cumartesi sabaťoni; şurişxa.
Eng. Saturday

Cumhurbaşkanı Cumurbaşǩani; prezidenťi; reisicumhuri.
Eng. president of the state

cumhuriyet cumuriyeťi.
Eng. republic

cüce cuce.
Eng. dwarf

cümle cumle.
Eng. sentence

cüzzam hastalığı msursu.
Eng. leprosy

cüzzamlı msursu uğun.
Ahmet cüzzamlı. *Amedis msursu uğun.*
Eng. leper

Ç ç

çaba ǯişina.
Eng. effort, struggle

çabalamak bkz. uğraşmak.
Eng. to make effort, to strive

çabucak manişa.
Bir olursak her iş çabucak ve güzel olur. *Ar vořtat-na iri dulya manişa do mskva iven/ iqven.*
Eng. quickly, swiftly

çabuk manişa; evedi.
Eng. quick, fast, swift

çaça balığı *Zoo.* kapçaxasani.
Eng. sprat

çağırmak ocoxu, oyoxu.
→ ucoxams. Ahmet Şana'yı çağırıyor. *Amedik Şanas ucoxams.*
→ ucoxops.
→ uyoxams. Ben Şanayı çağırıyorum. *Ma Şanas vuyoxam.*
Eng. to call, to invite, to shout for

çağlayan geçaç-xaloni, genǯǩvadu.
Eng. waterfall

çağrı ocoxu.
Eng. call, invite

çakal *Zoo.* mǩyapu, mǯapu.
Eng. jackal

çakı içki, ǩiǯa, ǩorenǯa.
Eng. jackknife, penknife

çakıl taşı kvanǯala; tziḱv-abi.
Eng. pebble

çakmak oçḱadu, oçadu.
→ çḱadums. Arte ne çakıyor? *Artek mu çḱadums?*
→ çadums. Arte tavuk kümesi çakıyor. *Artek okotumale çadums.*
Eng. to nail on

çalı tamli.
Eng. bush

çalıntı mexireri.
Eng. stolen

çalışkan dulyamxenu; atzup̌et̆i.
Eng. Hard working, diligent

çalışma tsadinapa; oça-lişu.
Eng. work, study

çalışmak oçalişu; otsadebu.
→ içalişams. Ahmet ders çalışıyor. *Amedik dersi içalişams.*
→ içalişeps. *Adam bahçede çalışıyor. Ǩoçik ont̆ules içalişeps.*
→ içalişeburs. Kadın bahçede çalışıyor. *Oxor-cak ont̆ules içalişeburs.*
→ itsadeburs. Kadın bahçede çalışıyor. *Oxor-cak ont̆ules itsadeburs.*
Eng. to work, to study

çalıştırmak (motor) ogzu.
→ ogzams. Babam moto-ru çalıştırıp odunları kesti. *Baba-çkimik motori ogzu do dişḱape doşḱoru.*
Çalıştır arabayı da gide-lim. *Ogzi araba do vig-zalat.* bkz. yakmak (ateş).
Eng. to make something work

çalıştırmak oçalişapu.
→ oçalişapams. Patronum beni geç saatlere kadar çalıştırıyor. *Patroni-çkimik*

lebapeşa moçalilapams.
→ oçalişapaps. Kadın adamı çalıştırıyor. *Oxorcak ǩoçi oçalişapaps.*
Eng. to make someone work.

çalkalamak onçaxu.
→ nçaxums. Kadın ayranı çalkalıyor, içecek. *Oxorcak mja nçaxums, şvasen.*
Eng. to shake

çalmak (enstrüman, müzik) oçandinu; gelaçamu.
→ oçandinams. İsmana çok güzel tulum çalıyor. *İsmanak dido mskva guda oçandinams.*
→ gelaçams/-aps.
Eng. to play music

çalmak (hırsızlık) oxiru, mexiru.
→ ixirs. Çocuk pasta çalıyor. *Berek pasťa ixirs.*
→ nixirams. Bu adam kimin neyini çaldı? *Ham ǩoçik mis mu nuxiru?*
Eng. to steal

çam *Bot.* çami.
Eng. pine

çam sakızi ǩumbi; pisa.
Eng. resin

çamaşır şei; çamaşuri.
Eng. laundry

çamur ç̌orç̌i, ç̌oç̌oxi.
Eng. mud

çanak xica.
Eng. bowl

çanta xemenç̌e; çanta.
Eng. bag, purse

çapak (göz) tzimla, tzimri, tzip̌la, tzep̌la.
Eng. crust round the eyes

çapaklanmak (göz) otzimlu; etzimbru.
→ atzimlen. Şana'nın gözleri çapaklanıyor. *Şanas tolepe atzimlen.*

→ etzimbrums.
Eng. eye boogers

çapalamak obergu.
→ bergums. Annem bahçeyi çapalıyor. *Nana şǩimik livadi bergums.*
Eng. to hoe, to peck up the ground

çapraz ğuli; ǯap̌razi.
Eng. across

çarçabuk apiçoras; yeine.
Eng. quickly

çare çare.
Eng. solution, cure

çarık çabla, kalamani.
Eng. rawhide sandal

çarpık ǯap̌ra, ğuli.
Eng. crooked

çarpmak meǯapxu; moçǩvidu; meft̆ilu.
→ naǯapxen. Ahmet arabasını duvara çarpıyor. *Amedik araba-muşi ǩodas noǯapxams.*
→ maçǩiden. Araba duvara çarpıyor. *Araba ǩidas maçǩiden.*
→ naft̆ilen.
Eng. to bump, hit, knock, to run (into)

çarşamba cumaçxa.
Eng. Wednesday

çarşı noğa.
Bugün çarşıdaydım. *Andğa npğas vort̆i.*
Eng. shopping district, market quarter

çat kapı utkumale.
Eng. instantly

çatal (nesne) bajgi; ǯat̆ali.
Eng. V shaped object

çatal (yemek) ǯat̆ali; çkipi.
Eng. fork

çatallık oçkipale.
Eng. fork container

çatı otva; otrage.
Eng. roof

çatırdamak oçaǩalu; oçǩialu.
→ ǩaǩalams. Dal çatırdıyor, kırılacak. *Arak ǩaǩalams (çǩialaps, meťruxasunon), gelaťrox-asen.*
→ çǩialams.
→ çǩialaps. Ağaç çatırdıyor. *Cak çǩialaps..*
Eng. to crack

çatlamak oťǩvatsu, oť-vatsu.
→ ťǩvatsun. Bomba patlıyor. *Bumba ťǩvatsun.*
→ ťvatsun.
Eng. to crack, chap, split

çavdar *Bot.* mçvari.
Eng. rye

çavuş kuşu *Zoo.* golama-muli; opampe.
Eng. hoopoe (bird)

çay *Bot.* Çai, nçai**.**
Eng. tea

çay ğali. Bkz. ırmak.
Eng. stream

çay tohumu çai ǩaǩala**.**
Eng. tea seed

çaydanlık çaniği, çarniǩi.
Eng. tea pot

çayır *Bot.* tipi.
Eng. field

çaylık tipona.
Eng. tea farm

çekirdek p̌ip̌ila; çǩemi.
Eng. fruit stone

çekirge *Zoo.* ǩoli, nǩoli.
Eng. grasshopper

çekirgekuşu *Zoo.* ğaǩo, ciceğeni.
Eng. red-backed shrike

çekişmek bkz. ce-belleşmek.

çekme ozdu.
Eng. to withdraw

çekmek (ağrı, sancı, dert vs.) ontzoru, ontziru.

→ ntzorums. İnek ağrı çekiyor, doğuracak. *Pucik tzuna ntzorums, doin-asen.*
→ ntzirums/-ups. İnek ağrı çekiyor. *Pucik tzḱuni ntzirups.*
Eng. to pull

çekmek (kendine doğru) ozdu, mozdimu.
→ zdams. Kadın, çocuk uyanmasın diye kapıyı yavaşça çekiyor. *Oxorcak, bere mot goḱutsxas ya do neḱna tamo tamo zdams.*
→ moizdams.
Eng. to pull, haul, move (a car, shrink)

çektirmek ozdapu, mozdapu, otzintzu.
→ ozdapams. Ahmet bir saattir bana ipi çektiriyor. *Amedik ar saat̆i ren toḱi mozdapams.*
→ moizdaps.
→ tzintzups.
Eng. to shrink

çekül lenža; şaḱuli**.**
Eng. plumb

çengelli iğne firḱeta; ḱafritza; elatsona.
Eng. safety pin

çeper ǧoberi.
Eng. fence

çerçeve çerçeve.
Eng. frame

Çerkez Çerḱezi.
Eng. Circassian

Çerkezce Çerḱezuri.
Eng. Circassian language

çeşit çeşit eyna meyna; çeşit̆i çeşit̆i.
Eng. many kind, many type and variety

çeşit çeşit̆i.
Eng. kind, sort, variety, assortment

çeşitli çeşit̆li.
Eng. diverse

çeşme gubi; oşvalena.
Eng. fountain

çevirmek oktu.
→ oktams. Çevir de tavuk yanmasın. *Okti do korme mot içvas.* bkz. döndürmek.
Eng. to turn, rotate.

çevre gomtume, gomti.
Eng. environment, surrounding

çeyrek çeyreği; gverdiş-gverdi.
Eng. a quarter

çıban pupuli.
Eng. abscess, blain

çığlık çxira.
Eng. scream

çıkarılmak bkz. çıkarmak.
Eng. to be left out, to be taken out

çıkarmak (canlı ya da hareket edebilenı dışarı) gamayonu, gamaḱonu.
→ gamiyonams. Gelini evden çıkarıp ata bindirdiler. *Nusa oxorişen gamiyones do ntsxenis kogyoxunes.*
→ gamiqonaps.
Eng. to take out, send out, expel (person/animal)

çıkarmak (cansızı dışarı) gamağmalu, gamomalu.
→ gamiğams. Ahmet odunları evden çıkarıyor. *Amedik dişḱape oxorişen gamiğams.*
→ gamimers.
Eng. to take out, send out, to publish (objects)

çıkarmak bkz. dışarı çıkarmak.

çıkmak gamolva; gamaxtimu. bkz. gitmek.
→ gamulun. Gelin evden ne zaman çıkıyor? *Nusa oxorişe mundes gamulun?*
Eng. to go out

çımkırık tzinťili, tzǩinťili.
Eng. bird feces

çınar *Bot.* ç̌adari, ǩavlani.
Eng. plane-tree

çınlamak otziru.
→ utzirams/-aps. Ayşe'nin kulağı çınlıyor. *Ayşes uci utzirams.*
[mitzirams, gitzirams, utzirams, …]
Eng. to tinkling

çıplak (ayak, baş) ç̌unç̌u; ťenťeli.
Başı çıplak Dudi ç̌unç̌u.
Ayağı çıplak Ǩuçxe ç̌unç̌u.
Eng. naked (feet, head)

çıplak (beden) ťenťeli; ťaťari.
Eng. naked (body)

çıra noťe.
Eng. kindling

çırpı ç̌apxu; ç̌ip̌ri.
Eng. dry twig

çırpmak opatxu.
→ patxums. Kuşlar kanatlarını çırparak uçuyorlar. *Ǩinçepek msvalepe-nişi patxuman do putxunan.*
Eng. to beat up (to beat wings, etc)

çıvgın *Zoo.* çai ǩinçi.
Eng. chiffchaff (bird)

çiçek açmak opurku, opukuru, opukiru.
→ purkun. Erik mart ayında çiçekleniyor. *Ombri Marťis purkun.*
→ pukurams.
→ pukuroms.
Eng. to blossom, to come into flower

çiçek hastalığı qvavili, vavili.
Eng. variola

çiçek pukuri, purki, pukiri.
Eng. flower

çift ťǩubi, ťubi.
Eng. couple

çiftlik çifluği.
Eng. farm

çiğdem *Bot.* alimorci**.**
Eng. crocus

çiğnemek olağunu.
→ lağunums. Şana sakız çiğniyor. *Şana sakizi lağunums.*
Eng. to chew

çikolata çukuleta, çiǩoleta.
Eng. chocolate

çil çopli, çopra; lobri, lovi.
Eng. freckle

çilek *Bot.* ǩandğu**.**
Eng. strawberry

çimen *Bot.* tipi.
Eng. grass, lawn

çirkin beťi, var mskva.
Eng. ugly

çit ğoberi.
Eng. fence

çit kuşu *Zoo.* çurça.
Eng. wren (bird)

çivi ǩafri, ǩarfi.
Eng. nail, pin

çiy şetxi; toşi.
Eng. dew

çizgi ğara.
Eng. line

çizmek oğaru.
→ ğarums. Şana resim çiziyor. *Şanak resimi ğarums.*
Eng. to draw

çoban mçǩeşi, mçeşi.
Eng. shepherd

çobanyıldızı aviťe.
Eng. Venus

çocuk bere.
Sen kimin çocuğusun? *Si mişi bere ore?*
Eng. child

çocukluk beroba**.**
Eng. childhood

çocuksu bereburi.

Eng. childish

çocuksuz aǩop̌uri, ap̌a-rǩe, at̆eǩne.
Eng. childless

çoğalmak omrialu, om-bralu; otu; cinžiren.
→ imrialen. Sonbaharın gelişiyle ağaçlarda sarı yapraklar çoğalıyor. *Stvelişi moxtimuten ncalepes skit̆a but̆ǩape imrialen.*
→ imbralen.
→ itven. Buralarda yaz geldi mi kelebek çoğalır. *Haminepes yazi moxtasi parpali itven.*
→ cinžiren. Bu kedinin soyu hızlıca çoğalıyor. *Ham ǩat̆uşi cinsi manişa cinžiren.*
Eng. to increase

çoğunlukla epto; ekseri.
Çoğunlukla, buraya kadınlar gelir. *Epto, hak oxorcalepe mulunan.*
Eng. mostly

çok dido; opşa; zade.
Çok iyi dido ǩai/ opşa vorsi.
Oğullarımı çok özledim. *Berepe-çkimi dido go-mançelu.*
Eng. many, much, very

çomak ǩet̆i; biga.
Eng. stick

çorap tzineǩi, tzendeçi.
Eng. stocking, sock

çorba çorba.
Eng. soup

çökelek minci**.**
Eng. a type of soft cheese

çökmek (yere - canlı için) domǩusu, gemǩutsinu; cemxvalu.
→ dvamǩusen. Ayı ge-lirken yere çöktük ve bekledik. *Mtuti mulut̆uşani dovamǩusit do viyondrit.*
→ gyamǩutsen. Mtuti

muluťuşi gevamḱutsit do viqondit.
→ camxven
Eng. to sink into ground

çömelmek cemḱusu, gemḱutsinu; gemxvalu, cemxvalu.
→ camḱusen. Kadın çömelip, su içiyor. *Oxorca camḱusen do tzari şums.*
→ gyamḱutsun. Adam yere çömeliyor. *Ǩoçik tude gyamḱutsun.*
→ gyamxven.
→ camxven.
Eng. to crouch down

çömlek katana.
Eng. clay, crockery

çöp çoṗi; doḱanoni.
Eng. rubbish, garbage

çöp ostomiloni, doḱanoni.

çöplük (evin önünde doğaya kolay karışan artıkların atıldığı yer) mçvela; oçertela; omçvetela, oçveťela; oçaxale.

çözmek getzḱumu, getzḱimu, cetzalu.
→ getzḱums. Ahmet ipi çözüyor. *Amedik toḱi getzḱums.*
→ getzḱims/ -ips.
→ cutzams.
Eng. to distangle, to solve

çubuk çulu; ḱeťi; biga**.**
Eng. bar, stick

çulluk (kuş) mťakorme, mťḱakotume, tzḱakotume**.**
Eng. woodcock

çuval çuvali.
Eng. sack

çünkü muşeni ki**;** moyçi.
Eng. because

çürümek oktsu, oxtsu.
→ ktsun. Et çürür de insan çürümez mi? *Xortsi ktsun do ḱoçi var ktsun-i?*
→ xtsun.

Eng. to get rotten

çürümüş ktseri; xtseri.
Eng. rotten

çürütmek oktsinu, oxtsinu.
→ oktsinams. Şana balığı çürütüyor. *Şanak çxomi oktsinams.*
→ oxtsinams. Ben elmayı çürütüyorum. *Ma uşkuri voxtsinam.*
→ oxtsinaps.
Eng. to get it rotten

çürütülmüş ktsineri; xtsineri.
Eng. the one that has been rotten

D d

-da/-de –ti.
Sen de gel. *Si-ti moxti.*
Eng. too, also

dadanmak meťişu.
→ naťişen. Domuz mısırlara dadandı. *Ğeci lazuťepes konaťişu.*
Eng. to keep visiting frequently

dağ germa, ndaği**.**
Eng. mountain

dağadamı (mitolojik) germaḱoçi.
Eng. mountain man

dağcı magerme; dağci.
Eng. mountaineer

dağılmak gontaxilu; gondağilu.
→ gointaxilen. Yapraklar sağa sola dağılıyor. *Buťḱape heşo haşo gointaxilen.*
→ goindağilen/ goyndağilen. Ahmet'in evinde iki saat oturduktan sonra herkes evimize dağıldık. *Amedişi oxoris jur saaťi kodopxedit şuḱule ḱaťai govindağilit.*
"Namazdan sonra dağılmayın" dedi hoca. *"Nemazi-şuḱule mot goindağilet" ya tku xocak.*

dağınık (ortam) moskaťeri.
Ahmedin evi her zaman dağınıktır. *Amedişi oxori p̌anda moskaťeri ren.*

Eng. messy

dağıtmak (davetiye vs.) ortu, gortu. Bkz. Pay etmek.
→ urtams/-aps. Ahmet elmaları komşularına dağıtıyor. *Axmat̆ik uşkirepe manžagerepes urtaps.*
→ gurtams. Ahmet elmaları komşularına dağıtıyor. *Amedik uşkurepe ḱomşipe-muşis gurtams.*
Eng. to distribute

dağıtmak (etrafı) mosḱat̆u. Bkz. kirletmek (çevre).
→ mosḱat̆ums. Adam evi dağıttı. *Ǩoçik oxori mosḱat̆u.*
Eng. to mix up

dağıtmak gontaxilu; gondağilu.
→ gontaxilums. Şana topladığı çiçekleri dağıttı. *Şanak ḱorobu pukurepe gontaxilu.*
→ gondağilums.
Eng. to dispatch, to dispense

daha çkva; daha.
Eng. more, than, yet

dahil –ti.
Sana da söylüyorum. *Si-ti gitzumer.*
Eng. included

daima p̌anda; iro, iyya; p̌ant̆a; irote.
Eng. always, forever

daire daire.
Eng. circle

dakika t̆eḱeḱe.
Eng. minute

dal t̆ot̆i; qa; ara.
Eng. branch, twig

dalak *Ant.* palantza, pantzala, patzala.
Eng. spleen

dalga soloğami, soluğani;

dalga.
Eng. wave

damak *Ant.* cicili.
Eng. palate

damar *Ant.* damari; cerğ-vi.
Eng. vein

damat noğame.
Eng. groom

damga ťambuğa.
Eng. cachet

damla mç̌veti, ťiǩi.
Eng. drop

dana *Zoo.* geni, ceni. Bkz. buzaği.
Eng. calf

danaburnu *Zoo.* ǧvap̌a, laǩoťi, lagodi.
Eng. mole cricket

danışmak meǩitxu.
→ noǩitxams. Şana Arte'ye ne danışıyor? *Şanak Artes mu noǩitxams?*
Sana danışmadan önce karar veremedim. *Si var megoǩitxişe ǩarari var memaçu.*
Eng. to consult

dans dansi.
Eng. dance, dancing

dantel tentena.
Eng. lacework

dar mtzule.
dar ve uzun yol mtzule do gunže gza.
Eng. narrow, tight

darılmak bkz. küsmek.

davet çanda.
Eğer balık bol olduysa yarın davetim var. *Çxomi dido divu-na çanda miğun çumani.*
Eng. invitation

davet etmek oçandu; ocoxinu.
Ayşe hanımı sahneye davet ediyorum. *Ayşe*

xanumi sahneşe vuçandam.
→ uçandams. Ahmeťin düğünü var, herkesi davet ediyor. *Amedis duguni uğun, mtelis uçandams.*
→ uyoxams, ucoxaps.
Eng. to invite

dayamak Bkz. Yaslamak.

dayanıklı ǩap̌eťi.
Eng. durable

dayanıksız mudara, puksi, mezuği.

dayanmak (zorluğa) mexondinu.
→ naxondinen. Çocukların ağlamasına dayanamıyorum. *Berepeşi obgarus var memaxondinen.*
Eng. to bear with, to resist

dayanmak Bkz. Yaslanmak.

dayanmak mexondu.
→ nuxondun. Yağmur altında tahta dayanmıyor, erkenden çürüyor. *Mçima tude pitsari var nuxondun, ordoşe doktsun.*
→ Buralarda insan çok dayanmıyor (yaşamıyor), altmış yaşına gelmeden ölüyor. *Haminepes ǩoçi opşa var nuxondun, sumeneçi tzaneri p̌i iyaşe doğurun.*
Eng. to stand, to bear

dayı cumadi. bkz. amca.
Eng. uncle

dazlak p̌etzi.
Eng. baldheaded

dede p̌ap̌u.
Eng. grandfather

defa fara.
Eng. time, turn

defter ťefťeri.
Eng. notebook

değer ǩimeti.
Eng. price, worth, value

değil var. Ben çocuk değilim. *Ma bere var vore.* Bu kız güzel değil. *Ham bozo mskva va ren.*
Eng. not

değirmen karmaťe, mskibu.
Eng. mill

değirmenci makarmaťe.
Eng. miller

değişebilir oktironi, omturoni.
Bu pantolon kirlendi, değiştirmem lazım. *Ham ponťuli lebi diyu, aşǩva omturoni vore.*
Eng. changeable

değişik ktura, mtura.
Eng. different, varied

değişiklik gonkturu.
Eng. difference

değişim ktura.
Eng. exchange, alternation

değişmek okturu, oktiru, omturu.
→ ikturen. İnsan hep değişiyor. *ǩoçi p̌anda ikturen.*
→ iktiren. Çocuk her sene biraz daha değişiyor. *Berek ǩata tzanas mtsika çkva iktiren.*
→ imturen. İnsanın huyu değişmez. *Ǩoçişi xui var imturen.*
Eng. to change, to alternate

değiştirme gokturu, gomturu.
Eng. to exchange, to substitude

değiştirmek okturu, oktiru, omturu.
→ kturums. Adam her sene evini değiştiriyor. *Ǩoçik ǩaťa tzanas oxori gokturums.*
→ ktirups. Yılan her sene deri değiştirir. *Tzitzilak ǩaťa tzanas porça ktirups.*
→ mturums.

Eng. to change

değmek bkz. temas estemk.

değnek biga.
Eng. stick

deli deli; laxeri, meoleri.
Eng. mad, crazy

delik xula, xuťula, xuťura.
Eng. hole, opening

delikanlı biçi; p̌aliǩari.
Eng. young man

demek Bkz. söylemek.
Eng. to call, to say

demin ndğura, ndğora.
Eng. a second ago

demir iǩina; demiri.
Eng. iron

-den dolayı *zrf.* Bkz. yüzünden.

-den önce p̌i, p̌ri.
Şana uyumadan evvel ben geleceğim. *Şana p̌i inciraşe ma mofťare.*
Eng. before, prior

-den ötürü *zrf.* Bkz. yüzünden.

denemek getsadu, cetsadu, otsadu.
→ getsadums. Şana, beğendiği elbiseyi deniyor. *Şanak motzondu foga geitsadams.*
→ getsadups. Kaynana gelinini deniyor. *Damtirek nisa-muşi getsadups.*
→ cetsadums.
→ tsadups. Bir deneyelim, bakalım ne olacak? *A koptsadat, yaťi mu iyasen?*
Eng. to test, to examine

deneyim dogurapa.
Eng. experience

denge denge.
Eng. balance

deniz zuğa, mzoğa.
Eng. sea

denizci mazuğali.
Eng. seaman, sailor.

denk görmek eladvalu.
→ elvadven. Kendini bana denk mi görüyorsun? *Si, ma elomadver-i?*
Onu bana denk mi tutuyorsun? *Hem ma elemidum-i?*
Eng. to match with something/someone

denmek bkz. söylen-mek.

depolamak molab-ğalu.
→ molabğams. Adam kış için serendeye erzak depoluyor. *Ǩoçik inuva şeni serendes erzaği molabğams.*
Eng. to store

dere ğali; abca; çala; ruba.
Eng. stream

dere kıyısı ğaližga.
Eng. stream side

derece derece.
Eng. degree

dergi svaruli.
Eng. periodical, magazine

derhal astaxolo; emedeni; yeine.
Eng. suddenly, immediately

deri ťḱebi, ťebi.
Eng. skin, leather

derin derini.
Eng. deep

ders dersi.
Eng. lesson, lecture

dert derdi.
Eng. sorrow, worry, complaint

dert etmek derdi oyapu, derdi oḱvapu.
→ derdi ayen. Biri ölünce çok dert ediyorum. *Amitxa na ğurasen opşa derdi mayen.*
→ derdi aen.
→ derdi aven.

→ derdi aḱven.
Eng. to worry, to be concerned with something

dertli derdiyari, derdoni.
Eng. somebody with sorrow, worry, complaint

destan destani.
Eng. epic poem, song

destek mebazga.
Eng. support, assistance

desteklemek memxacu; meşvelu.
→ numxacams. Bu dili yaşatmak için her zaman seni destekleyeceğim. *Ham nena oskedinu şeni ṗanda megimxacare.*
→ nuşvelams.
Eng. to support, to assist

dev divi.
Eng. giant

deva deva.
Eng. remedy

devam etmek meonu, meyonu, meqonu.
→ naonen. Tanu işine devam ediyor. *Tanu dulya-muşis naonen.*
→ nayonen.
→ noḱups. Ahmet işine devam ediyor. *Amedik dulya-muşis noḱups.*
Eng. to continue

devasa domtumela.
Eng. gigantic

deve *Zoo.* aklemi; deve.
Eng. camel

devir deviri.
Eng. age, time

devlet devleťi.
Eng. state

devrim gektala.
Eng. revolution

deyim notkvame.
Eng. saying, expression

dış gale.
Eng. out

dışarı çıkarmak (canlı, hareket edebilen) gamayonu, gamaqonu.
→ gamiyonams. Şana köpeği dışarı çıkarıyor. *Şanak coğori gale gamiyonams.*
→ gamiqonams/ -aps.
Eng. to take out (human,-animal)

dışarı çıkarmak (cansız) gamağmalu.
Teona cebinden on lira çıkardı. *Teonak cebişen vit lira kogamiğu.*
Eng. to take out (object)

dışarı çıkmak gamolva; gamaxtimu.
Küçük kız, dışarı çıkmak için annesinden izin aldı. *Çuťa bozok gale gamolva şeni nana-muşişen izni eçopu.*
→ gamulun *(şimdiki z.).* Küçük kız, evden dışarı çıkıyor. *Çuťa bozo gale gamulun.*
→ gamaxtu *(geçmiş z.).* Saat yedide hep birlikte dışarı çıktılar. *Saaťi şǩitis mteli isa gale gamaxtes.*
→ gamaxtasen *(gelecek z.).* Biz dışarı çıkacağız. *Çku gale gamaptaten/* gamaptat-minonan.
Eng. to go out

dışarısı gale.
Eng. outside

dışarıya doğru tigale.
Eng. outside

dışkı (at) fuşǩi, xuşǩi
Eng. feces, stool (horse)

dışkı (fare, kuş vs.) tzǩinťili, tzinťili.
Eng. faeces (mouse, bird, etc.)

dışkı (inek) puşǩundi; lazma.
Eng. faeces, stool (cow)

dışkı (insan, kedi, köpek

vs.) ḱundi.
Eng. faeces, stool (human, cat, dog, etc.)

dışkılamak dozgumu, dožgumu, ozgu, ožgu.
→ dozgums. Köpek ağacın altına dışkılıyor. *Coğorik nca tude dozgums.*
→ zgums.
→ žgups.
Eng. to defecate

dialekt dialekti.
Eng. dialect

dibek çambre, oçambre, onçamure.
Eng. mortar

didinmek oxosvalu; onçitu.
→ oxvasven. Ahmet dersten geçeceğim diye didiniyor. *Amedi dersişen golaptare ya do oxvasven.*
→ inçiten. Şana, "Lazca öğreneceğim" diye didiniyor. *Şana, "Lazuri dovigurare" ya do inçiten.*
Eng. to work hard

diğer arti, majura.
Eng. other

diğerleri artepe, majurape.
Eng. others

diken *Bot.* danži.
Eng. prick spine, thorn

dikenlik danžona.
Eng. land with full of thorns

dikiş dikmek oçu.
→ çams/ -aps. Annem elbise dikiyor. *Nana-çkimik foga/ forḱa çams.*
Eng. to sew, to stitch

dikkat etmek okatalu; fikiri meçamu.
→ ukatalams. Dereyi geçerken dikkat et de dereye düşme. *Ruba golulułaşani ukatali do rubas mot dololur.*

→ fikiri meçams. Çok hastaydım, hiçbir şeye dikkat edemedim. *Dido zabuni vorťi, mutus fikiri var memaçu.* Bkz. vermek.
Eng. to beware, to take care

dikkat fiǩiri.
Eng. care, attention, caution

dikmek (bir şeyi yere) dotsonu; dotsigu.
→ dotsonams. Adam kazığı yere dikiyor. *Ǩoçik basa/ masari dotsonams.*
→ dotsigaps.
Eng. plant, sew, stitch

dikmek (fide, fidan, ağaç) orgu, dorgalu.
→ orgams/ -aps. Şana fidan dikiyor. *Şanak mşǩvela orgams.*
→ dorgams.
Eng. to plant, planting

dil (lisan) nena.
Laz dili Lazuri nena.
Eng. language

dil *Ant.* nena.
Eng. tongue

dilek oǩvandu.
Eng. wish

dilemek oǩvandu.
→ iǩvandams. Tanrıdan güzel bir çocuk diledim. *Ğormotis mskva ar bere vaǩvandi.*
Eng. to wish

dilenci maǩvande, maǩvandule, marǩvande.
Eng. begger

dilenmek oǩvandu.
→ iǩvandams. Kadın dileniyor. *Oxorcak iǩvandams.*
→ aǩvanden. Çocuk adamdan para dileniyor. *Berek ǩoçis para aǩvanden.*
Eng. to beg

dilim daga, degi.

Eng. slice

dilsiz mp̌ala, p̌alalo, p̌alale.
Eng. speechless, dumb

din dini.
Eng. religion

dinamit lağumi.
Eng. dynamite

dindar dindari; ğormoturi.
Eng. religious

dingil mazi.
Eng. axle

dinlemek oşḱinu; osiminu, osibinu; oucinu.
→ Kız ne dinliyor? *Bozok mu işḱirs?*
→ işḱinams. Şana radyo dinliyor. *Şanak radio işḱirs.*
→ isimins. Çocuk babasını dinliyor. *Berek baba-muşi isimins.*
→ usibins. Çocuk babasını dinlemiyor. Berek babamuşis var usibins.
→ iucams. Şana radyo dinliyor. *Şanak radio iucams.*
Eng. to listen

dinlenmek doşvacu, moşvacu.
→ dişvacams. Arte yorulunca, oturdu ve bir süre dinlendi. *Arte dvanç̌inusi doxedu do apiçi kodişvacu.*
→ moişvacams/ moyşvacams.
Eng. to rest, to relax

dinletmek oşḱinapu; oucinu; osiminapu, osibinapu.
→ oşḱinapams. Kadın çocuğuna şarkı dinletiyor. *Oxorcak bere-muşis birapa oşḱinapams.*
→ oucinapams.
→ osiminapaps.
→ osibinapaps.
Eng. to have someone listen or obey to something

dinmek (hava olayları vs.) goloğalu; golantsu; gontsu.
→ goliğams. Yağmur dindikten sonra güneş açtı. *Mçima goliğu şǩule mjora komoxtu.*
→ golantsams.
→ gontsams.
Eng. to pass off, to cease, to stop

dinsiz dinsuzi; ateisťi.
Eng. irreligious

dip mundi.
Eng. butt, backside

direkt p̌icdop̌ici.
Eng. direct

direnmek mebazgu.
→ nobazgams. Çocuklar, okula gitmemek için direniyorlar. *Berepek "mektebişe var olva şeni" nobazgaman.*
Dedem, ölmeyeceğim diye direniyor. *P̌ap̌uliçkimik var bğurare ya do nobazgams.*
Eng. to oppose, to outstand

diretmek bkz. zorlamak.

dirsek biǩiçi; diro; duqu.
Eng. elbow

diş *Ant.* ǩibri, ǩibiri, çibri.
Eng. tooth

dişeti circili, ğencgili.
Eng. gum

dişi daduli. bkz. erkek.
Eng. female

dişi dana mozari.
Eng. female calf

dişlek ǩibruǩa.
Eng. toothy

dişlemek geǩibinu; ceǩap̌inu; gexoru; cexvaťu.
→ gyaǩibins. Yılan fareyi dişliyor. *Tzitzilak mtugis gyaǩibins.*
→ gyaǩibinen.

→ caḱap̌inen. Kedi fareyi dişliyor. *Ǩat̆u mtucis caḱap̌inen.*
→ gexorums. Adam elmayı dişliyor. *Ǩoçik uşḱuri gexorums.*
→ cuxvat̆ams. Çocuk ekmeği dişliyor. *Berek caris cuxvat̆ams.*
Eng. to bite, to nibble

diye ya do.
Eng. take for, called

diz *Ant.* burguli.
Eng. knee

diz kapağı *Ant.* odraḱu.
Eng. kneecap

dizayn dizaini.
Eng. design

dizmek (taş) osvaru.
→ svarums. Tanu taş diziyor. *Tanuk kva svarums.*
Eng. to align

dizmek gesvaru, cesvaru.
→ gyosvarams. Tanu bardakları rafa diziyor. *Tanuk bardağepe otzudes gyosvarams.*
→ cosvarams. Adam odunları evin arkasına diziyor. *Ǩoçik dişḱape jilemonas cosvarams.*
Eng. to sort, to arrange, to set up

doğa natura, tabiat̆i.
Eng. nature

doğal natureli.
Eng. natural

doğmak dobadu; dorinu.
→ dibaden. Çocuk doğuyor. *Bere dibaden.*
→ diinen. Çocuk doğuyor. *Bere diinen.*
Not: "dobadu" "doğurmak" için değil, sadece doğmak için kullanılır.
Eng. to be born

doğru tzori. Bkz. hakiki, gerçek.

Eng. correct, true

doğu yulva.
Eng. east

doğum dobadu, doinu.
Eng. birth

doğurgan doinale.
Eng. fertile

doğurmak doinu, dorinu.
→ doinams. Ayşe ilk çocuğunu doğuruyor. *Ayşek maartani bere-muşi doinams.*
→ dorinams.
→ doinaps.
Eng. to give birth

doğurmuş doineri.
Kız henüz çocuk doğurmuş değil. *Bozo daha bere doineri va ren.*
Eng. the one that gave birth

doksan otxoneçidovit.
Eng. ninety

doktor doxtori; ťoxťori.
Eng. doctor

dokuma tezgahı oşvaleri; oberi.
Eng. weaving loom

dokumak oşu.
→ şums/ -ups. Anne çorap dokuyor. *Nanak tzineḱi şums.*
Eng. to weave

dokunmak mentzalu, mentzu.
→ nantzen. Ayşe kimseye dokunmuyor. *Ayşe mitis var nantzen.*
Eng. do not touch me

dokuz çxoro.
Eng. nine

dokuzuncu maçxorani.
Eng. nineth

dolap şḱapi.
Eng. cupboard

dolaşmak golva; goxtimu.
→ gulun *(şimdiki z.)*. Kadın sevgilisiyle beraber İstanbul'u dolaşıyor. *Oxorca,*

oroperi-muşi şḱala Mp̌olis gulun.
→ goxtu *(geçmiş z.).* Ahmet dün eski çarşıyı dolaştı. *Amedi ğoma mcveşi noğa(s) goxtu.*
Eng. to go around

dolayı şeni.
Eng. due to, because of

doldurmak opşapu, yepşu, yepşapu.
→ opşams. Adam küpü balla dolduruyor. *Ǩoçik dergi toprite opşams.*
→ yopşaps. Çocuk, bardağı süt ile mi dolduruyor? *Berek şuşe mjaten yopşaps-i?*
Eng. to fill up (with something)

dolmak opşu, yepşu.
→ ipşen. Havuz yavaş yavaş doluyor. *Havuzi tamo tamo ipşen.*
→ yipşen.
Eng. to fill

dolu (yağış) xoşaḱali, xorşaḱali, xoşḱaḱali.
Eng. hail (rain)

dolu opşa, yopşa.
Eng. full full of

dolunay tutadidi.
Eng. fullmoon

domates *Bot.* balucaği, ḱaḱa, tomatisi.
Eng. tomato

domuz *Zoo.* ğeci.
Eng. pig

don (hava) doği.
Eng. frost

donatmak (ev içi, gelin vs.) motzopxu, motzipxu.
→ motzopxums. Ahmet evini şimdi donatıyor. *Amedik oxori-muşi hus motzopxums.*
→ motzipxums/-ups.
Eng. to decorate, to upholster

dondurma dondurma.

Eng. ice cream

donup kalmak bkz. şok olmak.

dosdoğru ṗicdoṗici.
Eng. directly

dost manebe, manebra, dosťi.
Eng. friend, buddy

dostsuz udosťeli.
Eng. friendless

dosya dosya.
Eng. file, record

doymak ožğu, onžğu.
→ ižğen. O kadar doydum ki artık bir şey yemem. *Heḱo vižği-ki açkva mutu var ṗçǩomup.*
→ inžğen. Çocuk hiçbir şeyle doymuyor. *Bere mutite var inžğen.*
Eng. to be satisfied, to be full up

doymamış užğu.
Eng. unsatisfied, not full up

doymuş žğeri.
Şimdi bir şey yiyemem, çok fazla doymuş haldeyim. *Hatzi mutu var maçǩomen, dido žğeri vore.*
Eng. satisfied, full up

doyurmak ožğu, onžğu.
→ ožğams. Kadın çocuğunu sütle doyuruyor. *Oxorcak bere-muşi mjaten ožğams.*
→ onžğams.
Eng. to feed

dökmek (katı) dobğalu.
→ dobğams. Tenda fındıkları avluya döküyor. *Tendak txirepe ḱodas dobğams.*
Adam saçını döküyor. *Ǩoçik toma dobğams.*
Eng. to pour

dökmek (sıvı) meyoru, meoru. Bkz. akıtmak.
→ meyorums. *Tendak ťutsa tzari var meyorums.*

→ meorums.
Eng. to pour (solid)

dökmek (sıvıyı birşeyin üzerine) gobalu.
→ gobams. Tenda çiçeklere su döküyor. *Tendak pukurepes tzǩari gobams.*
Çocuğa su dökme. *Beres tzǩari mot gobam.*
Eng. to pour (liquid)

dökülmüş halde olmak (katı) dobğalu.
→ dobğun. Avluya fındık dökülmüş haldedir. *Ǩodas txiri dobğun.*

dökülmüş halde olmak (sıvı) dobğalu.
→ dobun. Avluya su dökülmüş haldedir. *Ǩodas tzǩari dobun.*

döküntü çxoťi.
Eng. litter, spilage

döndürmek goktu, oktu. Bkz. çevirmek.
→ goktams. Tanura arabayı bana döndürüyor. *Tanurak araba çkimda ǩele goktams.*
→ oktams. Dere değirmeni döndürüyor. *Orubak karmaťe oktams.*
Eng. to turn, to rotate

dönemeç mokti.
Eng. curve in a road or a land

dönmek (geri) goktu.
→ goikten/ goykten. Karadeniz'den İstanbul'a dönmeyi hiç istemedim. *Zuğauçaşen Mp̌olişa goktu çkar var minťu.*
Eng. to go round, to turn around, to rotate

dönüş goktala.
Eng. return, rotation

dördüncü maotxani.
Eng. fourth

dört otxo.
Eng. four

dövmek obaxu; geçamu, ceçamu.
→ baxums. Adam yolun ortasında köpeği dövdü. *Ǩoçik gza oşkenas coğori dobaxu.*
→ geçams. Çocuk neden köpeği dövüyor? *Berek muşeni coğoris geçams?*
→ ceçams.
Eng. to beat, to pound

dua etmek oxvamu, oxvambu.
→ ixvamams/-aps. Şana dua ediyor. *Sanak ixvamams.*
→ ixvameps. Hoca dua ediyor. *Xocak ixvameps.*
→ axvameps. Hoca tanrıya dua ediyor. Xocak ğormotis axvameps.
→ ixvambams.
Eng. to pray

dua xvama.
Eng. prayer

dudak çabri, leşḱi.
Eng. lip

dul (kadın) şira.
Eng. widow

duman ḱoma.
Eng. fume, smoke

durak durağı; dogutoni.
Eng. bus/train stop

durdurmak dodgitinu, dogutinu.
→ dodgitinams. Adam arabaları neden durduruyor, biliyor musun? *Ǩoçik arabape muşeni dodgitinams, giçkin-i?*
→ dogutinams.
Eng. to call off, to stop

durmak bkz. ayakta durmak.

durulamak gonoru; golapu.
→ gonorums. Kız kapları su ile duruluyor. *Bozok ḱabepe tzḱarite gonorums.*

→ golapaps. Kız bulaşıkları duruluyor. *Ǩulanik angepe golapaps.*
→ guilapups. Kız banyoda durulanıyor. *Ǩulanik guilapups*.
Eng. to rinse

durum xali.
Eng. state, position, attitude

duruyor halde olmak çkm. dgin, dgun. Bkz. ayakta durmak.
→ dgin. Güğüm evin ortasında duruyor. *Gugumi oxor-şkaguris dgin.*
→ dgun. Çocuk nerede duruyor? *Bere nak dgun?*
Eng. to be in standing up position

duş xura obonu.
Eng. shower

dut *Bot.* mjoli, coli.
Eng. mulberry

duvak ḱazi.
Eng. bridal veil

duvar ḱoda.
Eng. wall

duyarga akra, arka, kra.
Eng. antenna (insect)

duygu xisiyaťi.
Eng. emotion, feeling, sense, perception

duymak ognu; doguru.
→ ognams. Şana senin söylediklerini duymuyor. *Şanak si na utzvipe var ognams.*
→ dvaguren. Duymuyorum, iyice bağır! *Var domaguren, vorsi ḱrii.*
Eng. to hear

duyu ognapa.
Eng. sense

düğme ḱoṗǯa, mpuli.
Eng. button

düğün çanda; duguni.
Eng. wedding

dükkan dukyani, tuçani.
Eng. shop, store

dümen dimoni.
Eng. helm

dümenci madimone.
Eng. helmsman

dün akşam ğomalimci, ğomalumci.
Eng. last evening

dün ğoma.
Dün çarşıda yine seni gördüm. *Ğoma, noğas xolo si gžiri.*
Eng. yesterday

dünkü ğomaneri.
Dünkü çocuk, bana akıl mı veriyorsun? *Ğomaneri bere, si ma nosi momçam-i?*
Eng. the one from yesterday

dünür mzaxali.
Eng. the family of the son-in-law

dünya kiana; dunya.
Eng. world, earth

dürbün xudami; durbini.
Eng. binoculars

dürtmek mentxalu; mencumu.
→ nuntxams. Tanu, uykudan uyansın diye dürtüyorum. *Tanu, ncirişen gokutsxas ma do mevuntxam.*
→ nuncumams.
Eng. to poke, to provoke, to urge

dürtülmek bkz. dürtmek.
Eng. to be poked at, to be provoked, urged

düş ezmoce.
Eng. dream

düşman mťeri; duşmani.
Eng. enemy

düşmek çkm. melams, melaps, colams.
Ahmet ağaçtan düştü. *Amedi ncaşen melu.*
Elma ağaçtan düşüyor. *Uşkuri ncaşen melaps.*
Ahmet ağaçtan hep

düşüyor. *Amedi ncaşe ǎanda colams.*
Eng. to fall down

düşünce msifonapa.
Eng. thought, opinion

düşüncesiz umsifonu.
Eng. thoughtless, careless

düşünerek msifoneri; duşuneri.
Bu çocuk hep düşünerek konuşuyor. *Am berek birtum msifoneri ğarğalaps.*
Eng. thinking

düşünmek omsifonu, msiponapa; oduşunu; osimadu.
→ imsifons. Çocuk düşünüyor. *Berek imsifons.*
→ imsipons.
→ iduşunams. Seni düşünüyorum. *Si giduşunam.*
→ isimadems/ -eps. Tanura ne düşünüyor, biliyor musunuz? *Tanurak mu isimadeps, giçkinan-i?*
Eng. to think, to worry

düşünülmek bkz. düşünmek.
Eng. to be thought about

düz zeni, duzi.
Eng. smooth, level, flat

düzeltmek getzopxu, getzipxu, cetzopxu; gentzuranu.
→ getzopxums. Şana işlerini düzeltiyor. *Şanak dulyape-muşi getzopxums.*
→ getzipxups.
→ cetzopxums.
→ gyontzuranaps.
Şana işlerini düzeltiyor. *Şanak dulyape-muşi gyontzuranaps.*
Eng. to fix, to heal

düzen vermek bkz. düzenlemek.

düzenlemek getzopxu,

getzipxu, cetzopxu.

→ getzopxums. Amhet işlerini düzenliyor. *Amedik dulyape-muşi getzopx-ums.*

→ getzipxups.

→ cetzopxums.

Eng. to organise

düzlük zeni.

Eng. flat land

E e

ebat ebat̆i.
Eng.dimension

ebe mamuni; tzip̆adidi.
Eng. midwife

ecel eceli; ğura.
Eng. death

eczane eczaxana.
Eng. pharmacy, chemist

edebiyat çaraloba.
Laz edebiyatı Lazuri çaraloba.
Eng. literature

edilmek oxenu. Bkz. Etmek.
Eng. to be done

efemine bozobiç̆i.
Eng. pansy

efendi efendi.
Eng. master, gentleman

efkarlı gemzuli.
Eng. worried

eğer edt. şit̆a; egere.
Eğer gelmezsen, geç kalacaksın. *Şit̆a, var mox-ta-na leba gayasen.*
Eng. if

eğilmek (insan) mon-druḱu. bkz. kırılmak.
→ mondruḱun. İnsan yaşlanınca eğiliyor. *K̆oçi badi iyasi mondruḱun.*
Eng. to lean

eğilmek (nesne) ondruḱu. bkz. kırılmak.
→ ndruḱun. Ağaç eğilmez

ama fidan eğilir. *Nca var ndruḱun ama mşḱvela ndruḱun.*
Eng. to bend over

eğim aťḱozi.
Eng. slope, inclination

eğirmek otxu.
→ txums. Babaannem yün eğiriyor. *Nandidi-çkimik yuni txums.*
Eng. to spin

eğitim sloṗua.
Eng. education

eğitimsizlik uḱitxoba.
Eng. philistinism, the stated of being uneducated

eğitmek osloṗu; ontzopulu. Bkz. Bükmek.
→ sloṗums. Her anne kendi çocuğunu eğitiyor. *Ǩaťa nanak bere-muşi sloṗums.*
→ ntzopulums. Adam köpekleri eğitiyor. *Ǩoçik coğorepe ntzopulums.*
Eng. educate, to educate

eğlence oxoktala.
Eng. fun, amusement, enjoyment

eğlendirmek oxoktu.
→ oxoktams. Adam çocukları eğlendiriyor. *Ǩoçik berepe oxoktams.*
Eng. to entertain

eğlenmek oxoktinu.
→ oxikten. Şana parkta eğleniyor. *Şana parkis oxikten.*
Eng. to enjoy, to entertain oneself

eğmek ondriḱu.
→ ndriḱums. Adam elleri ile demiri eğiyor. *Ǩoçik xepe-muşite iḱina ndriḱums.*
Eng. to bow, to incline

eğrelti otu *Bot.* limbotsa, bilontsa.
Eng. fern

ehli oxiale, oxine.
Eng. domestic, homebred

ejderha ajlia, veşaṗi.
Eng. dragon

ekim ayı guma; ťaxva**.**
Eng. October

eklem ağrısı memtsxurişi tzḱuna.
Eng. joint pain

eklem *Ant.* memtsxuri, memtsxvala.
Eng. joint

eklemsiz umemtsxuri.
Eng. inarticulate (without joints)

ekmek (buğday) kovali, kuali.
Bkz. mısır ekmeği; buğday ekmeği.
Eng. bread (made of wheat flour)

ekmek (mısır) mç̌ḱidi, mç̌ḱudi, mç̌udi.
Bkz. mısır ekmeği; buğday ekmeği.
Eng. bread (made of corn flour)

ekmek (tohum) oxaçku, oxaşḱu.
→ xaçḱums. Bu yıl tarlaya buğday ekiyoruz. *Hamtzo onťules mdiḱa pxaçkumt.*
→ xaşḱums.
Eng. to plant, to cultivate

ekonomi ekonomi.
Eng. economy

eksik nžila.
Eng. deficient, lacking

eksiklik nžila.
Eng. deficiency, shortage

eksilmek meḱordu; dorḱinu; gyoḱordu.
→ noḱordun. Ne kadar çalışsak da, iş eksilmiyor. *Naḱo viçalişiḱot-ti dulyape var noḱordun.*
→ darḱinen. İnek bir şey yemeyince sütü azalıyor. *Pucik mutu var imxors do*

mja darḱinen.
→ gyoḱordun. Evde pirinç azalıyor, satın almak gerek. *Oxoris brinci gyoḱordun,* eçopumu diçirs.
Eng. to decline, decay, to go short of

ekspres ekspresi.
Eng. express

ekşi (meyve) ḱoxa.
Eng. bitter (fruit)

ekşi mçoxa mjai; sťiṗo.
Eng. sour, tart

ekşimek omçoxu; omjaru.
→ imçoxen. Yemek ekşiyor. *Gyari imçoxen.*
→ imjaren. Yemek ekşiyor. *Gyari imjaren.*
Eng. to sour

ekşimsi (meyve) elazoğona.
Eng. acidulous

el (yabancı) galeni, xarḱi.
Eng. other person/unfamiliar person

el *Ant.* xe.
Eller xepe.
Elimden tut da düşmeyeyim. Xeşen maḱni do mot mebla.
Eng. hand

el ayası xeş ťabu.
Eng. hand palm

elalem galeni; xarḱi**.**
Elalem ne derse desin. *Galenik mu tkvasen tkvas.*
Eng. everybody

elbette moro.
Ya ne? *Moro mu?*
Eng. certainly, of course

elbise porḱa, foga.
Eng. dress

eldiven xeştati.
Eng. gloves

elek ontsore, ontsorale.
Eng. sieve

elektrik aletriḱi, aleťriği.

Eng. electricity

eleman elemani.
Eng. member of staff

elemek ontsoru, ontsiru.
→ ntsorums. Anne un eliyor. *Nanak mkveri ntsorums.*
→ ntsirups. Kadın un eliyor. *Oxorcak mkiri ntsirups.*
Eng. to sieve

elli jurneçidovit.
Eng. fifty

elma *Bot.* uşkuri, uşkiri, oşǩuri.
Eng. apple

elti nusava, nisağa.
Eng. sister-in-law (the wife of husband's brother)

emekçi mazaxmeťe.
Eng. proletarian, worker

emeklemek opoxnu, oporxu, oxoxu.
→ ipoxnams. Tanura emeklemiyor, yürüyor. *Tanurak var ipoxnams, igzas.*
→ iporxams. Çocuk emeklemiyor mu? *Berek var iporxams-i?*
→ xoxups. Çocuk emekliyor. *Berek xoxups.*
Eng. to crawl

emekli teǩauťi.
Eng. retired

emektar mazaxmeťe.
Eng. faithful and long in service

emir emiri.
Eng. order, command

emmek otzutzonu.
→ tzutzonums. Tanu meme emiyor. *Tanuk buži tzutzonums.*
→ tzutzonups. Çocuk üzümün suyunu emiyor. *Berek qurženişi tzǩari tzutzonups.*
Eng. to suck, to swallow

empoze empoze.
Eng. impose

emsal malamture; emsali.
Eng. precedent, similar case

emsalsiz umemgvapu.
Eng. unmatchable

emzirmek gebalu, cebalu.
Bkz. içirmek.
→ gyubams. Kadın çocuğa süt içiriyor. *Oxorcak beres buži gyubams.*
→ gyubaps.
→ cubams.
Eng. to breastfeed, to suckle

en eni, enni.
Tanu en çok babasını özledi. *Tanus eni opşa baba-muşi aǩomandu.*
Eng. the most

en eni.
Kumaşın eni 1 metredir. *Ǩumaşişi eni 1 methro ren.*
Eng. width

endam ťani.
Eng. figure, form

enemek oǩvaru, ovaru.
Bkz. hadim etmek.
→ ǩvarums/ -ups. Adam öküzü hadım ediyor. *Ǩoçik xoci ǩvarups*.
→ varums.
Eng. to geld

enerji enerji.
Eng. energy

enflasyon enflasioni.
Eng. inflation

engel endoli.
Eng. barrier

engerek *Zoo.* ǩantxa.
Eng. adder, viper

enik *Zoo.* laǩoťi, ǩuťavi.
Eng. puppy (dog)

enişte sica.
Eng. son-in-law (the husband of the daughter of the family)

ense ǩoťula, ǩuťula, ǩoťola.
Eng. back of the neck

entrika dubara; muğami.
Eng. manoeuvre, intrigues

erik *Bot.* ombri, omuri, ǩomuri.
Eng. plum

erimek ondğulu; ontzinu.
→ ndğulun. Kar çabucak erir. *Mturi manişa ndğulun.*
→ intzinen. Tuz da erir. *Mcumu-ti intzinen.*
Eng. to melt

erkek (adam) ǩoçi. bkz. adam.
Eng. man

erkek (genç) biçi.
Eng. young man

erkek (kuş) mamuli. bkz. dişi.
Eng. male (bird)

erkek çakal *Zoo.* lip̌adre, lip̌arde.
Eng. male jackal

erkek dana *Zoo.* xociǩa.
Eng. male calf

erkek kardeş cuma. **Büyük erkek kardeş** didi cuma; morderi cuma.
Eng. brother

erkek kilodu iştoni, ijdoni.
Eng. under pants (men's underwear)

erkeksi komoliburi.
Eng. mascular/mannish

erken ordo, odro.
Eng. early, soon

Ermeni Sumexi.
Eng. Armenian

Ermenice Sumexuri.
Eng. Armenian

ertesi uǩule, şuǩule.
Eng. the next, following

erzak erzaği.
Eng. supplies

eser noxene.
Eng. work (of art)

esir çǩori.

Eng. captive, prisoner

esirgemek onǯolu.
→ inǯolams. Şana aklına geleni söylüyor, kimseden lafını esirgemiyor. *Şanak, mangonasen iťurs, mitis laḱide var unǯolams.*
Eng. to withhold, to preserve

eski mcve, mcveşi.
Eng. old

eski zaman eveli; tzoxle; oginde.
Eng. old-time

eskiden atxe; tzoxle; evelis; esḱide.
Eskiden çocuktum, şimdi de ihtiyarım. *Tzoxle bere vorťi, hatzi-ti badi vore.*

eskiden mcveş oras; evelis.
Eng. once, in the olden days

esmek obaru.
→ bars. Rüzgar esiyor. *İxi bars.*
→ ibars.
Eng. to blow

esnemek (uyku) omkoru, onkoru.
→ mkorums. Şana esniyor, uykusu geldi. *Şanak mkorums, anciren.*
→ inkors. Şana esniyor. *Şanak inkors.*
Eng. to yawn

eş malamture.
Eng. partner, pair

eşarp şarba; eşaṗi.
Eng. head scarf

eşek *Zoo.* guruni, girini.
Eng. donkey

eşelemek oçxiḱu, onçxiḱu.
→ çxiḱums. Tavuk toprağı eşeliyor. *Kormek leťa çxiḱums.*
Eng. grub, to dredge up

eşik ḱaťaťiri.
Eng. threshold, doorstep

eşkıya eşḱiya.

Eng. bandit

eşya eşya; oxmaraşe.
Eng. furniture

et xortzi.
Eng. meat

etek şḱatzale.
Eng. skirt

etkilemek çkm. unçun.
Kim ne derse desin, beni etkilemiyor. *Mik mu tkvasen tkvas, ma var miçun.*
Şana'yı yağmur etkilemiyor. *Şanas mçima var unçun.*
Eng. to affect, to influence

etmek Bkz. yapmak.
Eng. to do, make

etraf gomtume; gogza. **Evin etrafı** oxorişi gomtume.
Eng. side, surroundings.

ev oxori.
Eng. house.

evcil oxiale, oxine.
Eng. domestic

evet ko, ho, xo.
Eng. yes

evlenmek (erkek) oçilu.
→ içils. Arte Tena ile evleniyor. *Arte Tena şḱala içils.*
→ içilen. Ben ikinci kez evleniyorum. *Ma, majura fara viçiler.*
Eng. to marry (for men)

evlenmek (kadın için) okomocu, okimocu; gamatxu.
→ ikomocen. Şana Ahmet ile evleniyor. *Şana Amedi şḱala ikomocen.*
→ ikimocen.
→ gamitxven. Şana Ahmet ile evleniyor. *Şana Amedi şḱala gamitxven.*
Eng. to marry (for women)

evli (bayan) komoceri; gamatxveri.
Eng. married (for women)

evli (erkek) çileri.
 İç güveysiden hallice. *Jur çilerişe vorsi.*
Eng. married (for men)

evsiz uoxore; oxori dixo.
Eng. homeless

evvel bkz. önce.

evvel tzoxle; atxe.
Eng. first, before

evvela ipti; evela.
Eng. firstly

eylül ayı çxalva; staroşina.
Eng. September

ezan izani.
 Her gün beş kez ezan okunur. *Ǩaťa ndğas xut fara izani iyoxams.*
Eng. muslim prayer

ezdirmek bkz. ezmek.
Eng. to have something crushed

ezilmek oçinaxu; ozlap̌u.
→ içinaxen. Üzüm elle değil ayakla ezilir. Urženi xete var, ǩuçxete içinax-en.
→ izlap̌en. Sıcak ekmek kolayca ezilir. *Ťutsa kovali ǩolai izlap̌en.*
Eng. to be crushed

ezilmiş çinaxeri; zlap̌eri.
Eng. the one that has been crushed

ezmek oçinaxu; ozlap̌u; ozu.
→ çinaxums. Kadın ayakla üzüm eziyor, pek-mez yapacak. *Oxorcak ǩuçxete urženi çinaxums, p̌eǩmezi asen.*
→ zlap̌ums. Kadın üzüm-leri eziyor. *Oxorcak urže-nepe zlap̌ums.*
→ zams/-aps. Kadın üzümleri eziyor. *Oxorcak urženepe zams.*
Eng. to crush

F f

faaliyet faliyeťi.
Eng. activity

fabrika pavriǩa.
Eng. factory

faiz faizi.
Eng. interest

fakat ama.
Eng. but, however

fakir feǩiri; umuteli.
Eng. poor

fakülte fakulte.
Eng. faculty

falcı gemtzǩomilu; falci.
Eng. fortune-teller

falcılık gemtzǩomiloba.
Eng. fortune telling

fanila fanela.
Eng. vest

fare yavrusu *Zoo.* muntzi, montzva.
Eng. mice pup

fare *Zoo.* mtugi, mtuci, mtui.
Eng. mouse

fark ferki.
Eng. difference, distinction

farz farzi.
Yaşamak için çalışmak farzdır. *Oskidu şeni oçali-şu farzi ren.*
Eng. duty, obligation

fasülye *Bot.* lobya, xaci.
Eng. green beans

faşist faşisťi.
Eng. fascist

fayda pelapa; fayde.
Eng. benefit, advantage, use

faydalı olmak opelu.
→ apelen. Arte herkese faydalı oluyor. *Arte iris apelen.*
Eng. to be useful, to come in handy

fazla dido; opşa, yopşa; zade.
Benim fazla param var. *Ma dido para miğun.*
Eng. excessive, extra

fazlalık nžila.
Eng. from now on, anyhow

felaket felakeťi.
Eng. disaster

fena p̌aťi; xai, xavi.
Eng. bad

fener feneri.
Eng. lantern

fes kudi.
Eng. fez

fıçı fuçi.
Eng. barrel, keg

fındık *Bot.* txiri.
Eng. hazelnut

Fındıklı ilçesi top. Vitze; Mğesti.
Eng. Vitze town

Fındıklılı Vitzuri, Vitzori; Mğesturi.
Eng. of/ from Vitze

fırça furç̌a.
Eng. brush

fırçalamak furç̌a dosvalu.
→ furç̌a dusums. Ahmet duvarları fırçalıyor. *Amedik ǩodapes furç̌a dusums.* Bkz. sürmek.
Eng. to brush

fırın furni.
Eng. oven, bakery

fırlatmak oťǩoçu, oťoçu;

doḱanu; ostomilu.
→ oťḱoçams. Arte dereye doğru taş fırlatıyor. *Artek ğali ḱale kva oťḱoçams.*
→ oťoçams.
→ doḱanams. Jova eski eşyalarını atıyor. *Jovak mcveşi eşyape-muşi doḱanams.*
→ istomers. Arte dereye doğru taş fırlatıyor. *Artek ğaliş ḱele kva istomers.*
Eng. to throw

fırsat furseťi.
Hiçbir şey yapmaya fırsatım yok. *Mutu oxenus furseťi var miğun.*
Eng. opportunity

fırsatçı furseťçi.
Eng. opportunist

fırt xliṗi.
Eng. sip, pull

fırtına furťona.
Eng. storm

fısıldamak mepurçinu, mepurçolu.
→ nupurçinams. Şana Tanura'ya bir şey fısıldıyor, acaba ne? *Şanak Tanuras ar mutxa nupurçinams, ṗiya mu?*
→ nupurçolups.
Eng. whispering

fısıldaşmak oḱopurçinu, oḱopurçolu.
→ oḱipurçinams. Şana ile Tanura fısıldaşıyorlar. *Şana do Tanurak oḱipurçinaman.*
→ oḱipurçolups. Tanu ile Şana fısıldaşıyorlar. *Tanu do Şanak uḱuipurçolupan.*
Eng. to talk in whispering

fidan mşḱvela; nergi.
Eng. nursery, young plant

fidelik getasule, cetasule.
Eng. seedbed

fiil fiili.
Eng. verb, act

fikir msiponapa; duşuni.

Eng. thought, idea, opinion

fil *Zoo.* munçǩvi.
Eng. elephant

filiz çurump̌i.
Eng. sprout

film filimi.
Eng. film

filolog filologi.
Eng. philologist

fincan fincani.
Eng. cup

firma firma.
Eng. company

fitil fit̆ili.
Eng. wick, suppository

fitre fit̆re.
Eng. qadar

fiyat fiet̆i.
Çaişi fiet̆i naǩo ren, giç-kinan-i? *Çayın fiyatı ne kadar, biliyor musunuz?*
Eng. price

flaş flaşi.
Eng. flash

folluk oskumale.
Eng. nesting-box

form formi.
Eng. form

fotoğraf fotorafi.
Eng. photograph

futbol fut̆boli; ǩuçxeşburti.
Eng. football

G g

gaddar ğedai.
Eng. brutal, mean person

gaga ḱiḱili.
Eng. beak

galibiyet gecgina.
Eng. victory, winning

galip gelmek bkz. mağlup etmek.

gamlı gemzuli.
Eng. worried, sorrowful

gani ğeni.
Eng. abundant, rich

garanti garanti.
Eng. guarantee, safeguard

garibine gitmek utsxu oyapu; apxasinen.
→ utsxu ayen. Ahmet'in konuşmaları Şana'nın garibine gidiyor. *Amedişi osinapupe Şanas utsxu ayen.*
Eng. to find it bizzarre, weird

garip gelmek bkz. garibine gitmek.

garip mutxaperi.
Ahmet garip bir adam.
Amedi mutxaperi ḱoçi ren.
Eng. Strange, bizarre

garson garsoni.
Eng. waitor

gavur gyavuri, gyavri, cavuri.
Eng. infidel, unbeliever

gaz gazi.
Eng. gas

gazete ḱazeta.
Eng. newspaper

gazeteci maḱazeta; ḱazetaci.
Eng. journalist; newspaper seller

gazino gazino.
Eng. casino

gazyağı ḱazyaği.
Eng. gasoil

gebe jurşuroni; korbapşa; uxvene.
Eng. pregnant

gebermek oxrotsku, oxosḱu.
→ xrotskun. *Fare zehiri yedi ama gene de gebermiyor. Mtugik ağu oçkomu ama xolo-ti var xroskun.*
→ xosḱun. Fare geberir ama arı ölür. *Mtugi xosḱun ama buťḱuci ğurun.*
Eng. to die (like an animal)

gebertmek (hayvan için.)) oxosḱinu, oxretskinu.
→ oxosḱinams. Adam domuzu gebertiyor. *Ǩoçik ğeci oxosḱinams.*
→ oxretskinaps.
Eng. to bump off (animal)

gece seri.
Eng. night

gece tavus kelebeği *Zoo.* cazi parpali.
Eng. giant peacock moth

gecikmek oyanu; leba oyapu. Bkz. Olmak.
→ ayanen. Şana, her sabah, işe gitmekte gecikiyor. *Şana, ḱarta çumani dulyaşa oxtimus ayanen.*
[mayanen, gayanen, ayanen, mayanenan, gayanenan, ayanenan]
→ leba ayen. Çok geciktim, bağışlayın. *Dido leba mayu, mixarsuvit.*
Eng. to be late

geç leba; yano.

Tanu eve çok geç geldi. *Tanu oxorişe dido leba/ yano moxtu.*
Eng. late

geçen gün Bkz. dün.

geçen yıl gotzo.
Geçen yıl buradaydım, bu yıl da buradayım. *Gotzo hak vorťi, hamtzo-ti hak vore.*
Eng. last year

geçenlerde ťokseri; mtzea; ǩişindğapes.
Eng. recently, lately

geçit gololva, golaxtima.
Eng. passage; mountain pass

geçmek gololva; golax-timu.
→ golulun *(şimdiki z.)*. Tanura her gün iki kez buradan geçiyor. *Tanura ǩaťa ndğas jur fara hako-len golulun.*
→ golaxtu *(şimdiki z.)*. Kaç yıl geçti; Şana yine de beni affetmedi. *Naǩo tza-na golaxtu, Şanak xolo-ti var mixarsuvu.*
Eng. to pass, cross; to un-dergo

geğirmek emğuru; eşo-barinu; eşabloǩinu.
→ eamğuren. Ahmet hep geğiriyor. *Amedis ǩanda eamğuren.*
→ eşabarinen.
→ eşabloǩinen.
Eng. to burp

gelenek adeti; nargi; zaǩoni.
Eng. tradition

gelin nusa, nisa.
Eng. bride; daughter in law

gelincik *Zoo.* Dadalibu; qaliçereli.
Eng. poppy

gelinlik gelinluği.
Eng. brides dress

gelişmek ordu, omordu.
→ irden. Gün geçtikçe Lazca gelişiyor. *Ndğa do ndğa Lazuri nena irden.*
→ imorden. Taş büyümez ama insan büyür. *Ǩva var imorden ama ǩoçi imorden.*
Eng. to develop, to grow out

gelmek molva; moxtimu
→ mulun *(şimdiki z.)*. Anne çarşıdan geliyor. *Nana noğaşen mulun.*
→ moxtu *(geçmiş z.)*. Bu posta kargo ile geldi. *Ham posťa ǩargoten moxtu.*
→ moxtasen *(gelecek z.)*. Yarın, annem gelecek. *Čume, nana-çkimi moxtasen.*
Eng. to come

gemi ǩaravi; vapuri.
Eng. ship

gemici maǩarave.
Eng. seaman, sailor

gene xolo.
Gene aklıma geldi oturduğumuz yerler. *Xolo kogomaşinu na dopxedit svalepe.*
Eng. again; still

genel umumi.
Eng. general

genelev bardaxana.
Eng. brothel

genellikle umumiyeťite.
Eng. generally

geniş mçire.
Eng. wide, broad

genişlemek gomçiranu.
bkz. yayılmak.
→ goimçiranen. Şana eşyaları çıkarınca oda genişledi. *Şanak eşyape gamiğusi oda kogoimçiranu.*
Eng. to widen, to enlarge

genişletmek gomçiranu.
→ gomçiranums. Ahmet

sınırı geçip yavaş yavaş arazisini genişletiyor. *Amedi, sinori golulun do mtsika mtsika ona-muşi gomçiranums.*
Eng. to widen, to broaden

geniz *Ant.* çiçxili.
Eng. nasal

gerçek mtsxade.
Senin burada oluşun rüya mı yoksa gerçek mi? *Si hak na ore, ezmoce ren-i vana mtsxade ren-i?*
Eng. real, genuine; reality, truth

gerçekleşmek Bkz. olmak.
Eng. come true, actualise, materialise

gerçekleştirmek Bkz. olmak.

gerçekten tilana, mtilana.
Gerçekten Ahmet öldü mü? *Mtilana Amedi doğu-ru-i?*
Eng. really, truly, actualy

gerdan *Ant.* gurp̌ici.
Eng. dewlap, jowl

gerek çkm. diçirs.
Senin burada olman gerek. *Skani hak oyapu diçirs.*
Eng. necessary; need

gerekli bkz. gerek.
Eng. necessary, required

gerekmek çkm. diçirs.
Şana'ya bir kalem daha gerekir. *Şanas ar ǩelemi daha dvaçirs.*
Eng. to be necessary, to be required

geri uǩaçxele; ǩap̌ulani.
Eng. back, backward

germek gonzdalu, gonzdimu.
→ gonzdams. İpi germe, kopacak. *Toǩi mot gonzdam, meçǩodasen.*
Eng. to strain, to extend, to

stress

getirilmek bkz. getirmek.
Eng. to be brought

getirmek (canlı, hareket edebilen) moyonu, moqonu.
→ moyonams. Şana arkadaşını eve getiriyor. *Şanak maneba-muşi oxorişe moyonams.*
→ moqonams/ -aps.
Eng. to bring, to yield

getirmek (cansız) moğmalu; moğu.
→ moğams. Şana dağdan odun getiriyor. *Şanak dağişe dişḱa moğams.*
→ muimers. Adam dağdan odun getiriyor. *Ǩoçik germaşen dişka muimers.*
Eng. to bring, to yield

geviş getirmek omḱoru; onḱoru, onçumaru.
→ mḱorums. İnek geviş getiriyor. *Pucik mḱorums.*
→ mçumarums. İnek geviş getiriyor. *Pucik nçumarums.*
→ inḱors. İnek geviş getiriyor. *Pucik inḱors.*
Eng. to chew the cud

geyik *Zoo.* Mskveri; eremi.
Eng. deer

gezgin gomla.
Eng. traveller

gezmek golva; goxtimu.
Gezmek hoşuma gidiyor. *Golva/ goxtimu ḱai matzonen.*
→ gulun *(şimdiki z.)*. Tanura İstanbul'da geziyor. *Tanura P̌olis gulun.*
→ goxtu *(geçmiş z.)*. Tanura İstanbul'da gezdi. *Tanura P̌olis goxtu.*
Eng. to travel, to stroll

gezdirmek (canlı) goyonu.
→ goiyonams/ goyonams.

Tanura köpek gezdiriyor. *Tanurak coğori goiyo-nams.*

gezdirmek (cansız) goğmalu.
→ goiğams/ goyğams. Tanura bıçak gezdiriyor. *Tanurak xami goiyonams.*

gıcırdamak (kapı vb.) oçaçalu; oçǩialu.
→ çaçalams. Kapı gıcırdıyor. *Neǩna(k) çaçalams.*
→ çǩialaps.
Eng. to creak (door, etc)

gıcırdatmak (diş) oğvaçu; oǩoçǩialu.
→ ğvaçums. Ahmet dişlerini gıcırdatıyor. *Amedik ǩibrepe ğvaçums.*
→ oǩoçǩialaps.
Eng. to grind

gıda mgvana.
Eng. food

gıdaklamak oǩar-ğanu; oǩarǩalu.
→ ǩarğanams. Tavuk gıdaklıyor. *Kormek ǩarğanamas.*
→ ǩarǩalams/ -aps.
Eng. to cluck

gıdıklamak odiginu; ox-iťonu.
→ udiginams. Tana Şana'yı gıdıklıyor. *Tanak Şanas udiginams.*
→ uxiťons. Tana Şana'yı gıdıklıyor. *Tanak Şanas uxiťons.*
Eng. to tickle

gıdıklanmak odiginu; oxiťonu.
→ adiginen. Şana gıdıklanıyor. *Şanas adiginen.*
→ axiťonen. Şana gıdıklanıyor. *Şanas axiťonen.*
Eng. to be tickled

gibi steri, sťeri. Senin gibi bir çocuk. *Skani steri ar*

bere.
Eng. like, similar; nearly, somewhat

giderek ujden.
Yaşlı adam giderek zayıflıyor. *Badi ujden izaifen.*
Eng. gradually, increasingly

gidiş olva; oxtimu.
Gidiş varsa dönüş de var. *Olva ren-na molva-ti ren.*
Her gidişin bir dönüşü vardır. *Ǩaťa oxtimus moxtimu-ti uğun.*
Eng. departure; way of life, conduct

giriş amolva; amaxtima.
Eng. entrance; introduction

girmek amolva; amaxtimu.
→ amulun. Çocuklar seçmeli Lazca dersine giriyorlar. *Berepe goşatsxuneri lazuri dersişe amulunan.*
Eng. to enter; to join; to fit (into)

gırtlak *Ant.* xunçǩuli; qirqiťi.
Eng. throat

gişe gişe.
Eng. pay desk, ticket window

gitmek olva; oxtimu.
→ ulun *(şimdiki z.)*. Bu gece Tanu Batum'a gidiyor. *Amseri Tanu Batumişa ulun.*
→ idu *(geçmiş z.)*. Tanura geçen yıl Trabzon'a gitti. *Tanura gotzo Ťamťraşe idu.*
→ idasen/ idasere/ idasunon *(gelecek z.)*. Tanura Şana ile Trabzon'a gidecek. *Tanura Şana-şǩala Ťamťraşe idasen.*
Eng. to go; to lead; to suit; to leave

giyinik dolokuneri; modveri.

Eng. clothed

giyinmek dolokunu, modvalu. Bkz. giymek.
Eng. to dress (o. s.) to get dressed

giymek (bel altı) modvalu.
→ moidums/ moydums. Şana pantolonu giyiyor. *Şanak pont̆uli moydums.*
→ muidumers. Arte çorabını giyiyor. *Artek tzineḱi-muşi muidumers.*
Eng. to wear; to put on (below the waist)

giymek (bel üstü) dolokunu.
→ dolikunams. Şana elbisesini giyindi. *Şanak foga-muşi kodolikunu.*
Eng. to wear; to put on (above the waist)

giysi şei; dolokunu.
Eng. clothing

giz mempule.
Eng. secret

gizlemek ompulu, dompulu.
→ mpulums/ -ups. Şana parasını gizliyor. *Şanak geçareli-muşi mpulums.*
→ dompulams. Şana parasını yatağın altına gizliyor. *Şanak geçareri-muşi onciреşi tude dompulams.*
Eng. to disguise, to secrete

gizlenmek ompulu, dompulu; ont̆ḱobu.
→ impulen. Ahmet odaya gizleniyor. *Amedi odas impulen.*
→ dimpulen.
→ t̆ḱobun. Fare kediden korktuğu için odaya gizleniyor. *Mtugi, ḱat̆uşe na şḱurdun şeni, odas t̆ḱobun.*
Eng. to hide

gizli bkz. gizlice.
Eng. secret

gizlice t̆ḱobaşa, t̆obaşe.

Şana annesine bir şey söylemeden, gizlice evden çıktı. *Şanak nana-muşis mutu var utzuşe, ťǩobaşa oxorişen kogamaxtu.*
Eng. secretly

göbek ump̌a, ǩump̌a; tzip̌a.
Eng. belly

göçmen monoxtime; muaciri.
Eng. migrant

göğüs (erkek) borba.
Eng. breast, chest (male)

göğüs (kadın) uba.
Eng. breast, chest (female)

gök gürlemek ogurgulu; oxontsu.
→ gurgulams. Bir yandan gök gürlüyor, bir yandan yağmur yağıyordu. *Ar ǩale gurgulams ar ǩale mçimťu.*
→ xontsun. Bu gece gök gürledi mi? *Hamseri xontsu-i?*
Eng. thunderblast

gök ntsa.
Eng. sky

gökkuşağı runtsi; ntsa-oťǩabu; ťururuntsi.
Eng. rainbow

gökkuzgun *Zoo.* → ala-karga.
Eng. European roller (bird)

göl ťoba, ťiba.
Eng. lake

gömlek osare.
Tanura annesine seslendi; "Anne, gömleğim nerede?" *Tanurak nana-muşis ucoxu; "Nana, osare-çkimi so ren?"*
Eng. shirt

gömmek doxvalu.
→ doxums. Adam altınları toprağa gömüyor. *Ǩoçik okrope leťas doxums.*
Ǩoçi çumanişe ğuru,

ondğes doxves. *Adam sabah öldü, öğlen gömdüler.*
Eng. to burry

gömülmek doxvalu.
→ dixven. Canlı insan gömülmez. *Şurite ǩoçi var dixven.*
Buralı insan başka yerde gömülür mü? *Hakoni ǩoçi teni svas dixven-i?*

gömülü halde olmak doxvalu.
→ doxun. Bu mezarda kim gömülüdür? *Ham doxvumes mi doxun?*
[Şimdiki zamanda çekim: dovoxur, doxur, doxun, dovoxurt, doxurt, doxunan].

göndermek oncğonu.
→ oncğonams. Tanu eski kitapları arkadaşına gönderiyor. *Tanuk mcveşi kitabepe-muşi mane-ba-muşis oncğonams.*
→ uncğonops.
Eng. to send.

gönül guri.
Eng. heart

gönülsüz agure, ugure.
Eng. unwilling, reluctant

göre -buri, –bura.
Bana göre Çkime-buri.
Sana göre Skane-buri.
Eng. according (to); considering

görgüsüz užiramu.
Eng. brutish, impolite

görme engelli utole.
Eng. blind person

görmek ožiru.
→ žirems. Şana çocukları görüyor. *Şanak berepe žirems.*
Her gece seni rüyamda görüyorum. *Ǩaťa seris si ezmoces gzirem.*
Sen de beni görüyor musun? *Si-ti ma mžirem-i?*

Eng. to see.

görücü mgoru.
Şana'nın görücüleri gelmiş. *Şanaşi mgorupe moxtes.*
Eng. match-maker

görülmek ožiru.
→ ižiren. Evro çok zamandır burada görülmüyor. *Evro dido ora ren hak var ižiren.*
Bu gece rüyamda dağda görüldüm. *Amseri ezmoces ndağis vižiri.*
Eng. to be seen

görümce oxrasure, oxasure.
Eng. sister in law (the sister of the husband)

görünmek bkz. görülmek, görmek.

görüntü tzirapa.
Eng. view, image

görüş msifonapa.
Eng. opinion

görüşmek ožiru.
→ ižiren. Şana ile Tanura Taksim'de görüşecekler. *Şana do Tanurak Taksimis ižiranen.*
Eng. to meet, to have an interview; to discuss

göstermek otziru.
→ otzirams. Şana arkadaşına telefonunu gösteriyor. *Şanak maneba-muşis ťilifoni otzirams.*
Bir haber kanalı, kazanın görüntülerini yayınlıyor. *Ar xaberi ǩanelik ǩezaşi žiramape otzirams.*
Eng. to show

göt *Ant.* mundi.
Eng. but, ass

götürmek (canlı, hareket edebilen) oyonu, oǩonu.
→ iyonams. Şana köpeği eve götürüyor. *Şanak*

coğori oxorişe iyonams.
 Cenazeyi köye götürüyorlar. *Cenaze kyoişe iyonaman.*
 Arabayı nereye götürüyorsun? *Araba so iyonam?*
→ iqonops. Adam güğüm ile eve su götürüyor. *Ǩoçik gugumite oxorişen tzǩari iǩonops.*
Eng. to take (somebody)

götürmek (cansız) oğmalu, oğu, omalu.
→ iğams. Arte kitaplarını okula götürüyor. *Artek kitabepe-muşi mektebişe iğams.*
→ imers. Suyun getirdiğini su götürür. *Tzǩarik na-mo-imers tzǩarik imers.*
Eng. to take (away), to carry (for lifeless objects)

gövde ťani; xura.
Eng. body

göz bebeği vava.
Eng. eye pupil

göz kamaştırmak bkz. parlamak.
Eng. bedazzle

göz toli.
Eng. eye

gözlemek mexosaru.
→ noxosarams. Evro Misa'yı gözlüyor. *Evrok Misas noxosarams.*
Eng. to view, to observe

gözlük otole**.**
Eng. eyeglasses

gözyaşı çilambri, çelamure.
Eng. tear (eye)

gram grami.
Eng. gram

gramer nenaçkina; grameri.
Eng. grammer

grev grevi.
Eng. strike

grev yapmak grevi oxenu. Bkz. yapmak.
→ grevi ikums. İşçiler grev yapıyor. *Madulyalepek grevi ikuman.*
→ grevi ikips.
Eng. **to** strike

greyder ǩirederi.
Eng. digger

gri bresti; mbura.
Eng. gray

grip hastalığı magzali, mazap̌u.
Eng. flu, influenza

grup gurubi; p̌unci.
Eng. group

guguk kuşu *Zoo.* guguli, ǩuǩu.
Eng. cuckoo bird

guruldamak oğurğulu.
→ ğurğulams. Karnım gurulduyor. *Korba miğurğulams.*
Eng. to growl, to rumble

gübre mgvana.
Eng. compost, fertiliser

gücenmek bkz. Küsmek.
Eng. to be offended, to resent

güç ğanci; menceli.
Eng. power, strength

güçlenmek omencelu.
→ imencelen. Çocuk ne kadar büyürse o kadar güçlenir. *Bere naǩo irdasen heǩo imencelen.*
Eng. to strengthen

güçlü ğanconi; menceloni.
Eng. strong

güçsüz zeifi; ǩalǩit̆exa.
Eng. unstrong

güğüm ǩuǩuma, ǩuǩma.
Eng. a large copper jug

gül *Bot.* gyulpukiri, gyuli.
Eng. rose

güldürmek ožitsinu,

žitsinua, oditsinu.
→ ožitsinams. Arte herkesi güldürüyor. *Artek iri ožitsinams.*
→ oditsinams. Güldürme beni!... *Mot moditsinam!*
Eng. to make laugh

güleç žitsinace.
Eng. cheerful

gülmek ožitsu, oditsu.
→ žitsams. Tanura hep gülüyor. *Tanurak ǩanda žitsams.*
→ ditsams.
→ ižitsaps.
Eng. to laugh

gülücük žitsa.
Eng. smile

gülümseme možitsinu.
Eng. to smile

gülünç ožitsinoni.
Eng. funny

gümüş baçxuri.
Eng. silver

gümüş kolye boğaǩisťi.
Eng. silver necklace

gün (ağarmak) bkz. ağarmak.

gün ndğa.
Günbegün ndğa do ndğa.
Eng. day; period, time

gün ola aǩoťe.
Eng. when the day comes, when the time comes

günah gyunaxi, cunaxi.
Eng. sin

günahkar gyunaxkyari, cunaxçari.
Eng. sinful

günaydın çumani ǩaite.
Eng. good morning/day

gündüz ndğaleri.
Eng. day time

güneş mjora.
Eng. sun

güneşlenmek omjoru.
Bkz. ışımak (güneş)

→ imjors. Yazın herkes güneşte güneşleniyor. *Yazis mtelik mjoras imjors.*
→ imjorams. Ben de herkes gibi güneşleniyorum. *Ma-ti iri steri vimjoram.*
Eng. to sunbathe

güneşli hava mapxa.
Eng. sunny weaťer

güney omjoreti.
Eng. south

güneyli omjoreturi.
Eng. southener

günlük güneşlik (hava) ala vala.
 Bugün hava çok iyi, günlük güneşlik. *Andğa ťaroni dido ǩai ren, ala vala*.
Eng. bathed in sunlight (weather)

günlük ndğaluri.
Eng. daily

gür mgvaneri.
Eng. strong, bushy

gürbüz mgvaneri.
Eng. robust

Gürcü Kortu.
Eng. Georgian (nation)

Gürcüce Korturi.
Eng. Georgian (language)

gürgen *Bot.* tsxemuri, tsxembi, tsxrembi, tsxemri.
Eng. hornbeam

gürültü nağarya; gyurulti, curunti.
Eng. noise

güve *Zoo.* çiçi; şivri; seta.
Eng. clothes moth

güven ocera; gyuveni.
Eng. trust

güvenlik gyuvenluği.
Eng. security

güvenmek ǩap̌ula medvalu; mecinu.
→ ǩap̌ula nudums. Böyle adama asla güvenilmez. *Hasteri ǩoçis ǩap̌ula var*

nidven.
→ nicinen. Böyle adama güvenilmez. *Aşo ǩoçis va nicinen.*
Eng. to trust

güvercin *Zoo.* ťoroci.
Eng. pigeon

güz stveli.
Eng. autumn

güzel mskva.
Ne kadar güzel bir çocuksun sen? *Naǩo mskva bere ore si?*
Eng. nice, beautiful, good.

güzelleşmek omskvanu, omsḱvanu.
→ imskvanen. Doğa, baharın gelişiyle güzelleşti. *Natura, purkinoraşi moxtimuten dimskvanu.*
→ imsḱvanen.
Eng. to become beautiful

güzelleştirmek omskvanu, omsḱvanu.
→ omskvanams. Dikenleri çekip bahçeyi güzelleştirdim. *Dažepe doṗtzḱi do onťule dovomskvani.*
→ omsḱvanams.
Eng. to make beautiful

güzellik mskvanoba.
Eng. beauty

H h

haber ambai.
Eng. news

hadım etmek ovaru, oḱvaru.
→ varums. Adam öküzü hadim ediyor. *Ǩoçik xoci varums.*
→ ḱvarups.
Eng. to emasculate

hafif çorçi; subuki; lafroni; pampa.
Eng. light (in weight)

hafta doloni; xaf̌ta.
Eng. week

hak xarḱi.
Eng. justice, rights

hakaret hakaret̆i.
Eng. insult, contempt

hakikat mtinoba.
Eng. reality, truth

hakikaten mtilana.
Eng. in truth, truly

hakiki mtini.
Eng. genuine

hakim hakimi.
Eng. dominant, judge

hakkında şeni.
Senin hakkında kötü konuşuyorlar. *Skani şeni xai zoṗonan.*
Eng. about, regarding

haklı haḱli.
Eng. right, rightful

hal xali. Ne haldesin? *Mu xali ǧiğun?*

Eng. state, condition

hala dadi; bula.
Babanın kız kardeşi halan olur. *Baba-skanişi da dadi-skani ren.*
Eng. paternal aunty

halat omp̌ila, ump̌ila.
Eng. hawser, rope

halbuki edt. andaseni.
Halbuki, ona söylemiştim. *Andaseni, dovutzvi dořťu.*
Eng. whereas

halı noxi.
Eng. carpet, rug

halk xalǩi.
Eng. people, folk, community

halka ǩiǩeli, ǩerǩeli.
Eng. ring, circle

halletmek oťişu. Bkz. Başarmak.
→ ťişums. Bu işleri de halledip dinlenelim. *Ham dulyape-ti dop̌ťişat do dovişvacat.*
Eng. to accomplish, to succeed

ham (meyve) ǩobo, ǩombo.
Eng. raw

hamak tzentze.
Eng. hammock

hamam böceği *Zoo.* boboça, bobonç̌va.
Eng. cockroach

hamam hemami.
Eng. baths/Turkish bath

hamarat atzup̌eťi**;** çeskini, keskini.
Eng. hard working

hamile jurşuroni; korbapşa; uxvene.
Eng. pregnant

hamsi *Zoo.* kapça.
Eng. anchovy

hamur tsomi, zimari.
Eng. dough

hane xane.
Eng. household

hangi nam.
Eng. which

hangi(si) namu; naya.
Eng. which one

hanım xanumi.
Eng. lady

hanımefendi xanume-fendi.
Eng. lady, madam

hani ya. Hani gelecektin? *Moxtaťu ya?*
Eng. where

hantal bundo; çuntu.
Eng. clumsy, coarse

hapis xapisi.
Ahmet para çaldığı için hapse attılar. *Amedi, geç̆areli na nixiru şeni xapisis komolaxunes.*
Eng. prison

hapşırmak oçindu; oşiťinu.
→ açinden. Tana hapşırıyor. *Tanas açinden.*
→ aşiťinen.
Eng. to sneeze

haram xarami.
Eng. haram, forbidden by religion

hareket etmek oǩoǩanu; oxonǩanu.
→ oǩinǩas. Ahmet yavaş yavaş hareket ediyor. *Amedi tamo tamo oǩinǩas.*
→ oxinǩas.
Eng. to move, to act

hareket oǩoǩanu.
Eng. act, movement

harf xerfi;bonca.
Eng. letter (of the alphabet)

haris acanli.
Eng. avid, greedy

harita xareta.
Eng. map

harp harbi.

Eng. war, battle

hasar hasari.
Eng. damage

hasat etmek (kendir vs.) otipu.
→ tipums. Kadın kendir biçiyor. *Oxorcak çepri tipums.*
→ tipups.
Eng. to mow (hemp, etc.)

hasat etmek (mısır) oťaxu.
→ ťaxums. Mısırı Ekim ayında hasat ederler. *Lazuťi ťaxvas ťaxuman.*

hasat etmek (tahıl vs.) ogumu.
→ gumums. Buğday nasıl hasat edilir? *Mdiǩa muçote gumuman?*

hasret gonçeloba; ǩomandera.
Eng. longing, yearning

hasta xarmeli; zabuni.
Eng. sick, ill

hastahane xastaxana.
Eng. hospital

hastalık xarmeloba, zabunoba.
Eng. illness, sickness

hastanlanmak oxarmelu; ozabunu, ožabunu.
→ ixarmelen. Her kış çocuk hastalanıyor. *Ǩaťa inuvas bere ixarmelen.*
→ izabunen. Bu adam asla hastalanmaz. *Ham ǩoçi p̌oťe var izabunen.*
Eng. to become ill, to become sick

hat haťi.
arabaşi haťi arabaşi haťi.
Eng. line

hata xeta.
Ahmet hesap yaparken çok hata yapıyor. *Amedik, xesap̌i ikumťa-şani opşa xeta ikums.*
Eng. error, mistake

hatır etmek oxat̆iru.
→ uxat̆irams. Şimdi bir şey demiyorum, hatır ediyorum. *Hatzi mutu var gitzumer, gixat̆iram.*
Eng. to forgive, to condone

hatıra gonoşine; xat̆ira.
Eng. memory

hatırında olmak çkm. şuns, şun.
→ şuns. Tsate çocukluğunu çok iyi hatırlıyor/hatırındadır. *Tsates berona-muşi dido ǩai şuns.* [mşuns, kşuns, şuns, …]
→ şun. Hatırlıyor musun balık tuttuğumuz günleri? *Kşun-i çxomi na p̆ç̌opumt̆it ndğalepe?* [mşun, kşun, şun, …]
Eng. to be in memory of

hatırlamak goşinu.
→ gvaşinen. Seni tanıdığım ilk günü hatırlıyorum. *Si na giçini iptineri ndğa gomaşinen.*
Eng. to remember, to remind

hatırlatmak goşinu.
→ guşinams. Seni tanıdığım günü sana hep hatırlatacağım. *Si na giçini ndğa p̆anda gogişinare.*
Eng. to remind, to trigger memory of

hava t̆aroni, hava.
Eng. air, weather

havadis ambai; xaberi; havadisi.
Eng. news

havası kaçmak geşutxu.
→ geşutxun. Topun havası kaçınca çocuk ağlamaya başladı. *Burti geşutxusi berek obgarus kogyoç̌ǩu.*
Eng. air escape

havlamak olalu.
→ lalums/-ups. Köpek havlar, insan konuşur.

Coğorik lalums, ǩoçik isinapams.
Eng. to bark

hayal meyal oros moros.
Çocukluğumda, hayal meyal hatırlıyorum, kaleye giderdik. *Bere vorťişi oros moros mşuns, cixaşa vulurťit.*

hayat skidala.
Eng. life

haydi hayde.
Eng. come on!

hayır (olumsuz) edt. var.
Hayır, ben gelemem. *Var, ma var memalen.*
"Hayır, olmaz." deme! "*Var, var iyen" mot tkumer!*
Hayır, yapma! *Var, mot ikum!*
Eng. no, never

hayır ǩaoba; xeiri. Bkz. sevinç.
Sevinç ve iyilikle *Xela do ǩaobate.*
Eng. benefaction, charity

hayran hayrani.
Eng. fan, admirer

hayret etmek bkz. şaşırmak.

hayvan skindina.
Eng. animal

hazır xaziri, xažiri.
Eng. ready, prepared

hazırlamak oxažiru, oxaziru.
→ xažirums. Babam misafirler için lezzetli yemekler hazırlıyor. *Baba-çkimik musafirepe şeni nostoneri oçǩomalepe xažirums.*
Eng. to get (something) ready, to prepare

hazırlanmak oxažiru, goxažiru.
→ ixažiren. Şana uyumak için hazırlanıyor. *Şana onciru şeni ixažiren.*

→ goixažiren/ goyxažiren. Şana düğüne gitmek için hazırlanıyor. *Şana dugunişe olva şeni goixažiren.*
Eng. to get ready, to get prepared

hazırlatmak oxažiru. → oxažirapams. Babam anneme yemek hazırlatıyor. *Baba-çkimik nana-çkimis gyari oxažirapams.*
Eng. to have something made ready

haziran mbuloba.
Eng. June

hedef hedefi.
Eng. target

hedik txelamure; xedik̆i.
Eng. kar ayakkabısı snow shoes

hediye hediye.
Eng. gift, present

helal etmek oxalalu. → uxalalams. Büyükanne ölmeden evvel hakkını herkese helal etti. *Nandidi p̆i ğuruşe xark̆i-muşi iris duxalalu.*
Eng. to halal

helal xalali.
Eng. Halal (canonically lawful)

helalleşmek ok̆oxalalu. → ok̆ixalalen. Ölüyoruz artık, helalleşelim. *Bğururt açkva, ok̆ovixalalat.*
Eng. Halal (canonically lawful)

hemen astaxolo, emedeni, yeine.
Eng. right away, straight away

Hemşin top. Sumexeti; Hemşini.
Eng. Hemsin

Hemşinli Sumexi; Hemşinli.

Eng. of Hemsin

hentbol hentboli; xeşburti.
Eng. handball

hep p̌anda.
Eng. always, the whole

hepsi mteli; iri. 1. Herkes burada. *Mteli hak renan.* 2. Tüm çocuklar burada. *Mteli berepe hak renan.*
Eng. all

her gün ǩat̆a ndğa.
Eng. every day

her ǩat̆a.
Her çocuk güzeldir. *Ǩat̆a bere mskva ren.*
Eng. every, each

her zaman iro, p̌anda, p̌ant̆a; iyya.
Eng. always

hergele ilxi.
Eng. blighter, scallywag scalawag

herhalde edt. bart̆a, p̌at̆a.
Herhalde Ahmet gelmeyecek. *Bart̆a Amedi vati moxt̆as.*
Eng. presumably

herkes iri; mteli.
Herkes buraya gelsin. *İri komoxtan.*
Eng. everyone, everybody

herşey ǩat̆a mutxa, iri tevuli.
Eng. everything

hesap xesap̌i.
Eng. account, bill

hesaplamak oxesap̌u.
→ xesap̌ums. Arte paralarını hesaplıyor. *Artek geçarerepe-muşi xesap̌ums.*
Eng. to calculate

heyecan heyecani.
Eng. excitement, enthusiasm

heyelan olmak ment̆rotsu, ment̆rutsu; ceşǩvalu.

→ menťrotsun. Buralarda yağmur çok yağınca heyelan olur. *Hanepes dido domçimu na menťrotsun.*
→ menťrutsun.
→ caşǩven. Bahçenin dip tarafında heyelan oldu. *Livadi ǩudeli caşǩu.*
Eng. to have landslide

hıçkırık şiǩini.
Eng. hiccup

hıçkırmak eşiǩu; oşiǩinu.
→ eaşiǩen. Şana hıçkırıyor. *Şanas eaşiǩen.*
→ aşiǩinen.
Eng. to hiccup

hırsız mamxire, mxirace.
Eng. thief

hışırdamak oşiyalu; oşaşalu.
→ şiyalums. Rüzgar sıcak esince yapraklar hışırdar. *İxi evro barasi buťǩapek şiyalaman.*
→ şaşalams.
Eng. to crackle, to rustle

hıyar *Bot.* şuǩa.
Eng. cucumber

hızar xerxi; xizari**.**
Eng. saw mill

hibe etmek oxarsuvu, oxaresiru.
→ uxarsuvams. Şana Arte'ye eski kitaplarını hibe ediyor. *Şanak Artes mcveşi kitabepe-muşi uxarsuvams.* bkz. bağışlamak.
→ uxaresirams.
Eng. to grant, to donate

hiç (bir) aina, çkar.
Hiçbir çocuk buraya gelmedi. *Aina bere hak var moxtu.*
Eng. not even one

hiçbir zaman ƥoťe.
İyi ve kötü şeyleri hiçbir zaman unutma! *Ǩai do ƥaťi dulyape ƥoťe mot gogoçǩondas.*

Eng. never

hikaye p̌aşura; hekyae.
Eng. story

hilal tutatzut̆a.
Eng. crescent

hile dubara; xile; muğami.
Eng. cheating, chicane

hindi *Zoo.* ḱuşḱuşi.
Eng. turkey (animal)

hisse xise.
Benim hissem nerede?
Çkimi xise so ren?
Eng. share

hissetmek çkm. şuri ognapu.
→ şuri ugnams. Dedenin öleceğini hissettim. *P̌ap̌uli na ğuraset̆u şurik mignu.*
Eng. to feel

hizmet etmek oxezmet̆u.
→ uxezmet̆ams. Tanura misafirlere hizmet ediyor. *Tanurak musafirepes uxezmet̆ams.*
Eng. to serve

hizmet xezmet̆i.
Eng. service

hoca xoca.
Eng. teacher, hodja

Hopa kasabası Xop̌e, Xopa.
Eng. Hopa town

Hopalı Xop̌uri, Xopuri.
Eng. of/ from Hopa

horlamak oxurxulu; oxurt̆inu, oxuzinu.
→ xurxulams. Ahmet horluyor. *Amedik xurxulams.*
→ xurt̆inoms.
→ xuzinams.
Eng. to snore

horon oynamak oxoronu.
→ ixorons. Delikanlı horon oynuyor. *Biçik ixorons.*
→ ixoronams. Delikanlılar nerede horon oynuyorlar? *Biçik so ixoronaman.*
Eng. to dance horon

horon xoroni.
Eng. horon (the dance)

horoz *Zoo.* mamuli, mu-

muli.
Eng. cock

hortlak ǩap̌ǩap̌i; oburi.
Eng. ghost

hoşça kal çkva ǩaite, guriş xelate.
Eng. good bye

hoşlanmak bkz. hoşuna gitmek.

hoşuna gitmek (birşey) ǩai otzonu, ǩai dotzonu; xaži oyapu.
→ ǩai atzonen. Lazca konuşmak hoşuma gidiyor. *Lazuri osinapu ǩai matzonen.*
→ ǩai datzonen.
→ xaži ayen. Lahana yemek çok hoşuma gidiyor. *Lu oşǩomu opşa xaži mayen.*
Eng. to enjoy

hörgüç cinişi, irei.
Eng. hump

hudut onžğona; sinori.
Eng. border, boundary

hukuk huǩuği.
Eng. law

hutbe xutbe, xuţp̌e.
Eng. sermon, ǩutba

huy xui.
Eng. character, habit

huysuz xuiǩa.
Eng. churlish

hücre hucre.
Eng. cell

hükümet hukyumeţi.
Eng. government, administration

hüţüt *Zoo.* golamamuli, opampe.
Eng. Hoopoe

I ı

ıhlamur *Bot.* dutsxu, flamuri.
Eng. lime blossom

ıkınmak okantsaru; geçiru.
→ kantsarums. Çocuk kabız mı oldu, neden ıkınıyor? *Bere ǩabzi iyu-i, muşeni kantsarums.*
→ geçirups.
Eng. to strain while defecating

ılık çuçuna; ťubu.
Eng. warm, lukewarm

ırmak ğali. → çay.
Eng. river

ısınmak oťubu, oťibu; onçxunu.
→ ťubun. Yazın su ısınır. *Yazis tzǩari ťubun.*
→ ťibun. Hava ısınıyor. *Ťaroni ťibun.*
→ nçxun. Oda ısınmıyor mu? *Oda var nçxun-i?*
Eng. to get warm, to heat up

ısırgan *Bot.* diçǩici, oçxap̌ule, ťuťuci.
Eng. stinging nettle

ısırmak (diş ile) geǩibinu; cexvaťu; mexvaťu.
→ gyaǩibinen. Çocuk armutu ısırıyor. *Berek mtsxulis gyaǩibinen.*
→ gyaǩibins.
→ cuxvaťams. *Berek uşǩuris cuxvaťams, ma mtsxulis cevuxvaťam.*

→ nuxvaťams. Çocuk parmağımı ısırdı. *Berek ǩiti memixvaťu.*
Eng. to bite

ısıtmak (birşeyi) oťubinu, oťibinams; onçxunu.
→ oťubinams. Güneş, Dünya'yı ısıtıyor. *Mjorak kiana oťubinams*.
→ oťibinaps.
→ onçxunams. Soba, evi ısıtıyor. *Piliťak oxori onçx-unams.*
Eng. to heat, to warm (something)

ısıtmak (uzuv) oťubinu, oťibinu; onçxunu.
→ iťubins. Çocuk ateşte ellerini ısıtıyor. *Berek daçxuris xepe iťubinams.*
→ iťubinams.
→ iťibinams/ -aps.
→ inçxunams. Çocuk ateşte ayaklarını ısıtıyor. *Berek daçxuris ǩuçxepe inçxunams.*
Eng. to warm up (limb)

ıskarta isǩarta.
Eng. discard, scrap

ıslah etmek osloṗu.
→ sloṗums. Anne kızını ıslah edemiyor. *Nanas bozo-muşi vara sloṗen.*
Eng. to heal, to rehabitate

ıslah olmak osloṗu.
→ isloṗen. Bazı insanlar ne yaparsan yap ıslah olmaz. *Bazi ǩoçepe mu na are i (vi/ ǩvi), var isloṗen.*
Eng. to be rehabitated, to straighten up

ıslak şu, şuvi; ğvari.
Eng. wet

ıslanmak oşuvu; oğvaru.
→ işuven. Çocuk derede ıslanıyor. *Bere ğalis işuven.*
Yağmur yağarsa, hepimiz ıslanacağız. *Domçimu-na iri vişuvaten.*
→ iğvaren. Çocuk

ıslanıyor. *Bere iğvaren.*
Eng. to get wet

ıslık çalmak osp̌inu, osp̌iru, ostvinu.
→ sp̌inums. Tanu ıslık çalıyor. *Tanuk sp̌inums.*
→ sp̌irums.
→ stvinums/ -ups.
Eng. to whistle, to hiss

ısmarlamak bkz. sipariş etmek.
Eng. to order

ısrar etmek mekaçu, mek̆açinu.
→ nokaçams. Adam çocuğuna, "bir yere gitme" diye ısrar ediyor. *Ǩoçik bere-muşi "soti mot ulur" ya do nokaçams.*
→ nok̆açinams. Israr etme, gelmeyeceğim. *Mot memok̆açinam, vati meft̆a.*
Eng. insistence, persistence

ışık te, tena; çona, kyona.
Eng. light

ışıldamak bkz. parıldamak.

ışıldamak oçxat̆u; otanu. Bkz. parlamak.
→ çxat̆ums. Güneş ışıldıyor. *Mjorak çxat̆ums.*
→ tanums. Karanlıkta Şana'nın sarı saçları ışıldıyor. *Mtzk̆upis Şanaşi skit̆a tomalepe-muşi çxat̆ums.*
Eng. to glitter, to shine, to sparkle

ışımak (güneş) omjoru. Bkz. güneşlenmek.
→ mjors. Bugün çok yağmur yağdı ama şimdi güneş ışıyor. *Andğa dido mç̌imu ama hatzi mjors.*
Eng. to shine

İ i

iaşe etmek osḱuledinu, oskedinu. Bkz. beslemek.
→ osḱuledinams. Ahmet evde iki çocuk ile bir kadın besliyor. *Amedik oxoris jur bere do ar oxorca osḱuledinams.*
→ oskedinams/-aps.
Eng. to sustain, to feed

ibibik *Zoo.* golamamuli, opampe.
Eng. Hoopoe

ibik gerži; panḱeli; xiya.
Eng. Cockscomb

iç doloxe.
Eng. inside, interior

iç güvey mosica.
Eng. son-in-law who lives with the family of his wife

içeri(si) doloxe.
Eng. into, indoors, inside, interior

için edt. şeni.
Eng. for, because, so that

içinde doloxe.
Eng. within, inside

içine girmek bkz. İşlemek.

içirmek gebalu, gebumu, cebalu.
→ gyubams/ -aps. Kadın çocuğa su içiriyor. *Oxorcak beres tzḱari gyubams.*
→ cubams. Kadın bebeğe süt içiriyor. *Xoržak eğnai beres mjalva cubams.*

Eng. to make someone drink

içki oşumoni.
Eng. drink, beverage

içmek oşu.
→ şums/ -ups. Şana günde iki litre su içiyor. *Şanak ar ndğas jur liťro tzǩari şums.*
Eng. to drink

idam etmek eonçalu; gotzoǩidu, ǩotzobalu; meşǩidu.
→ eonçams. Askerler adamı idam ediyorlar. *Asǩerepek ǩoçi eonçaman.*
→ gotzoǩidams.
→ ǩotzobams.
→ noşkidams. Askeler adamı idam ettiler. *Asǩerepek ǩoçi noşǩides.*
Eng. to execute (to death)

idare idare.
Eng. administration, management, direction

iddia ǩauli.
Eng. bet, asseveration

idrar mseli, pseli.
Eng. urine

ifade etmek otku, oťǩu. bkz. söylemek, demek.
→ tkumers. Ahmet, Ayşe'yi sevdiğini ifade ediyor. *Amedik, Ayşes p̌ǩorop ya tkumers.*
→ iťurs.
Eng. to express, to state

ifade tkumala; ifade.
Eng. statement, expression

ifildemek odardalu; otirtinu. Bkz. titremek.
→ dardalams.
→ tirtins.
Eng. to shiver slightly

iğdiş etmek bkz. hadim etmek.
Eng. to castrate, geld, emasculate

iğne lemşi.
Eng. needle, thorn

iğnelik olemşale.
Eng. puncushion

ihtilal itali.
Eng. insurrection

ihtiyacı olmak çkm. uḱors.
Şana'nın her şeyi var, hiçbir şeye ihtiyacı yok. *Şanas iri tevuli kuğun, çkar mutu var uḱors.*
Eng. to be in need of

ihtiyar adam badi.
Eng. old man

ihtiyarlamak (erkek) obadu. Bkz. Doğmak.
→ ibaden. Ruh değil beden ihtiyarlıyor. *Şuri var xura ibaden.*
Eng. to get old (male)

ihtiyarlamak (kadın) okçinu, oxçinu; dida oyapu.
→ ikçinen. Kadınlar çabuk ihtiyarlar mı? *Oxorcalepe manişa ikçinenan-i?*
dida oyapu.
→ ixçinen.
→ dida iyen. Annem, seneden seneye yaşlanıyor. *Nana-şḱimi tzanaşe do tzana dida iyen.*
Eng. to get old (female)

ikamet etmek oskidu, osḱudu. Bkz. yaşamak; kalmak (bir yerde).
→ skidun. Tanura Noxlapsu'da ikamet ediyor. *Tanura Noxlapsus skidun.*
→ sḱudun. Sen nerede yaşıyorsun? *Si so sḱudur?*
Eng. to reside, to accomodate

iki jur.
Eng. two

ikibin jurşilya.
Eng. two thousand

ikinci majurani**.**
Eng. second

ikiyüz juroşi.
Eng. two hundred

ikiz ť̌kubi, ť̌kubi, ťubi.
Eng. twin

ikna etmek oceru. Bkz. inandırmak.
Eng. to persuade, to assure

iktisadi iktisaťuri.
Eng. economicly

iktisat iktisaťi.
Eng. economy

ilaç çami; laci. Bkz. ilaç içmek.
Eng. medicine, drug

ilaç içmek oçamu. Bkz. ilaç.
→ içamams. Ayşe ilacını içiyor mu? *Ayşek içamams-i?*
Eng. to take medicine

ilan ilani.
Eng. notice, advertisement

ile do.
Senle ben. *Si do ma.*
Leyla ile Mecnun. *Leyla do Mecnuni.*
Eng. and, with

ilk ipti; tzoxle.
Eng. first, initial

ilkbahar purkinora.
Eng. spring

imam imami.
Eng. imam (prayer leader)

imece nodi, noderi; meci.
Eng. collective work, collective labour, working collectively

imrenmek oťamaxu.
→ aťamaxen. Çocuk abisine imreniyor. *Beres cuma-muşi aťamaxen.*
Eng. to envy, to long for, to desire something unobtainable

imza imza; meğaru.

İmza günü imzaşi ndğa; meğaru ndğa.
Eng. signature

imzalamak imza oxenu.
→ imza ikums. Bkz. yapmak.
Eng. to sign

in ğorma.
Eng. cave

inanç ocera.
Eng. belief, faith

inandırmak oceru; ocerapu.
→ ocerams. Adam her zaman çocukları inandırıyor. *Ǩoçik p̌anda berepe ocerams.*
Eng. to make believe

inanmak oceru.
→ icers. Şana tanrıya inanıyor. *Şanak ğormotis icers.*
→ aceren.
Eng. to believe, to trust, have faith in

ince mçipe.
Eng. thin

incir *Bot.* luği.
Eng. fig

inek *Zoo.* puci.
Eng. cow

iniş bkz. inme.

inleme omḱusu, omḱusu.
İnleme sesi duyuyorum. *Omḱusinu nena vognam.*
Eng. to moan

inlemek omḱusu, omḱusinu.
→ mḱusums. Çocuk neden inliyor, karnı mı ağrıyor? *Berek muşeni mḱusums, korba atzunen-i?*
→ mḱusoms.
→ mḱusaps.
Eng. to howl, to moan

inme gelva, celva; gextimu. bkz. inmek.
Ağaca çıkma da inme

de zordur. *Ncaşe elva-ti, gelva-ti çetini ren.*
Eng. to get down

inmek gelva, celva; gextimu.
→ gyulun/ culun *(şimdiki z.).* Kedi ağaçtan iniyor. *Ǩaťu ncaşe gyulun/ culun.*
→ gextu/ cextu *(geçmiş z.).* Kedi ağaçtan indi. *Ǩaťu ncaşe gextu/ cextu.*
→ gextasen/ cextasen *(gelecek z.).* Kedi ağaçtan inecek. *Ǩaťu ncaşe gextasen/ cextasen.*
Eng. to get off (a bus, car, etc.), to get down

insan ǩoçi.
Hepimiz insanız. *İri ǩoçi voret.*
Eng. person, human

insanca ǩoçineburi.
Eng. humanly

inşa etmek oǩodu, oǩidu. bkz. örmek (taş duvar).
→ ǩodums. Yeşil alanlara neden büyük binalar inşa ediyorlar. *Xançeni svalepes muşeni didi binape ǩoduman?*
→ ǩidups.
Eng. to build

inşallah inşalla.
Eng. With the permission of the God, I hope that.

internet interneťi.
Eng. internet

intizar ǩrima, ǩlima.
Eng. expectation, cursing

ip toǩi, toǧi.
Eng. rope, string

ipek böceği *Zoo.* meǩťasi.
Eng. silkworm

ipek meťaksi, meǩťasi.
Eng. silk

iplik mťva; noçepi, noǩepi.
Eng. string

iri mçxu.
Eng. big, large

iribaş *Zoo.* tzḱaḱoṗali, tzariḱoṗali.
Eng. tadpole

irin txomuri.
Eng. pus

irkinmek emḱutu; yeşkurdinu.
→ emḱutun. Şimşek çakınca Şana irkildi. *Divalusi, Şana emḱutun.*
→ yeşkurdun.
Eng. to be scared

is mtzola.
Bizim evi is tuttu. *Oxori-ç-kuni mtzola doḱoru.*
Eng. soot

isabet etmek çkm. naťen; ceçams.
Tanura taşı ağaca isabet ettirdi. *Tanurak kva ncas konoxunu.*
Tanura kurşunu isabet ettirdi mi? *Tanurak ḱuşumi koceçu-i?*

isabet etmek meťalu.
→ naťen. Taş adama isabet etti. *Kva ḱoçis naťu.*

isabet ettirmek mexunu; ceçamu.
→ noxunams. Tanura taşı ağaca isabet ettirdi. *Tanurak kva ncas konoxunu.*
→ ceçams. Üç kurşun attım ama hiçbirini vuramadım. *Sum ḱuşumi kodevuḱani ama aina var cemaçu.*

ishal korbaçxala, korbanḱani.
Eng. diarrhoea

isim coxo, yoxo.
Kızıma Tutaste adını koyacağım. *Bozo-çkimis Tutaste gevodvare.*
Eng. name

iskemle ḱuli; oržo; troni.
Eng. chair, stool

iskorpit *Zoo.* ǧoçǩo.
Eng. scorpionfish

ispinoz *Zoo.* ǩaxi, ǩvinçǩaxi.
Eng. snowbird

ispirto ispirto.
Eng. spirit

İstanbul ƥoli.
Eng. Istanbul

istasyon isťasioni.
Eng. station

isteksiz agure, ugure.
Eng. reluctant, unwilling

istemek (birinden bir şey) oǩvandu; ogoru.
→ aǩvanden. Tanura Arte'den para istiyor. *Tanurak Artes para aǩvanden.*
→ ugors. Arte ne istiyor? *Artek mu gorups?*
→ ugorams. Arte Tanu'dan ne istiyor? Artek *Tanus mu ugorams?*
Eng. to want, to desire, to ask for

istemek unon (çkm); ogoru.
→ unon. Ben zayıflamak istiyorum. *Ma ozeifu minon.*
→ gorums. Tanura okula gitmek istiyor. *Tanurak mektebişe olva gorums.*
Eng. to want

istenmek bkz. istemek.
Eng. to be wanted, to be desired

isteyen mgoru. Bkz. veren, görücü.

istirahat etmek moşvacu.
→ moişvacams. Hasta adam, odasında istirahat ediyor. *Zabuni ǩoçik odamuşis moişvacams.*
→ muişvacups.
Eng. to rest

istiyor Bkz. istemek.

iş dulya.
Eng. work

işaretlemek işaret̆i meçamu. Bkz. vermek.
Eng. to mark, to point out

işçi madulyale.
Eng. worker

işe yaramak opelu.
→ ipelen. Bu ilaç hiçbir işe yaramıyor. *Ham çamepe mutis var ipelen.*
Ahmet işe yaramaz bir adamdır. *Amedi, var ipelen ǩoçi ren.*
Eng. to benefit something

işemek dopsumu.
→ dopsams. Bu çocuk nereye işiyor? *Ham berek so dopsams?*
→ psips. Çocuk işiyor. *Berek psips.*
Eng. to urinate

işgal xap̆i; işǩali.
Eng. occupancy, holding by force

işitmek Bkz. duymak.

işlemek (içine) çkm. unǯun.
Taşa kurşun bile işlemiyor. *Kvas ǩuşumi-ti var unǯun.*
Naylona yağmur işlemiyor. *Naylonis mç̌ima var unǯun.*
[minǯun, ginǯun, unǯun, minǯunan, ginǯunan, unǯunan]
Eng. to get through

işlemek (nakış vb.) getzopxu, getzipxu, cetxopxu.
→ getzopxums. Şana baş örtüsünü (nakışla) işliyor. *Şanak mandili getzopxums.*
→ getzipxups.
→ cetzopxums.
Eng. to process

işlemek (nakış) bkz. nakış işlemek.

iştah oreksi.
Eng. appetite

it̆al itali.
Eng. imported

itibarlı şineri, şinaperi.
Eng. reputable, respected

itmek memşaru.

→ nomşarams. Şana kapıyı itti. *Şanak neḱna nomşaru.*
Eng. to push, to shove

iyi vorsi, vrosi; ḱai; xili.
Ben iyiyim, sen nasılsın? *Ma vorsi vore, si muǯo're?*
Eng. good

iyice ḱai, vorsi.
Eng. properly, fairly, completely

iyice ḱaixeşa.
Eng. nicely

iyileşmek oḱau, oḱaimu; cektalu.
→ iḱaen. Kadın, ilaç kullanmadığı için iyileşemiyor. *Oxorca, ǯami na var şu şeni var iḱaen.*
→ iḱaimen. Dedem neden iyileşmiyor? *P̌ap̌uli-çkimi muşeni var iḱaimen?*
→ cikten. Annem iyileşiyor? *Nana-çkimi cikten?*
Eng. to get well

iyilik ḱaoba.
Eng. goodness, favor, kindness

iz noveli.
Eng. trace

izin izni, izini.
Eng. permission

izin vermek izini meçamu.
→ izini meçams. Bkz. vermek.
Eng. to give permission

izlemek otzḱedu, otzedu; metzḱomilu.
→ otzḱers. Şana ve ben korku filmi izliyoruz. *Şana do ma şkurna filimis votzḱert.*
→ otzers.
Eng. to follow, pursue; watch

izmarit balığı *Zoo.* azmarida.
Eng. sea bream

J j

jeton jetoni.

Eng. money token.

Jilet cileťi.

Eng. razor blade

K k

kabahat ḱabaeťi.
Eng. fault, guilt

kabahatsız uḱabaeťe.
Eng. blameless

kabak *Bot.* feli, ore, qoqo-re.
Eng. pumpkin

kabakulak ǧvambaru, qalibara.
Eng. mumps

kabarmak (deniz) ex-risḱu.
→ exrisḱun. Rüzgar es-ince deniz kabarıyor. *İxi barasi zuğa exrisḱun.*
Eng. to run high (sea)

kabarmak (sıvı) empu, yepumu.
→ empun. Süt kaynayın-ca kabarıyor. *Mjalva xaşḱalasi mjalva empun.*
→ yepups. Süt kaynıyor. *Mja yepups.*
Eng. to bloat

kabe kyabe, çabe.
Eng. kaaba

kabile macumaleri.
Eng. clan, tribe

kabuk ťḱebi, ťebi.
Eng. shell, crust, skin

kabul etmek ḱebuli oxe-nu. Bkz. yapmak.
Eng. to accept

kabul ḱebuli.
Eng. acceptance

kaç naǩo; muǩu.
Eng. how many, how much

kaçak mťineri; pirali.

kaçırmak (birini) omťinu.
→ omťinams. Ahmet domuzları bahçeden kaçırdı. *Amedik ğecepe onťuleşe omťinu.*
Eng. to abduct, to kidnap

kaçış mťinapa.
Eng. escape, break

kaçış naǩotxani.
Eng. which

kaçmak omťinu.
→ imťen. Çocuk okuldan kaçıyor. *Bere mektebişen imťen.*
Bu şehirden kaçmak istiyorum. *Ham şeerişen omťinu minon/ bgorum.*
Eng. to escape

kadar edt. heǩonari, eǩo, eǩonari, hiǩu, heǩo.
Eng. as many as, as much as

kader ǯara; ǩaderi.
Eng. fate

kadın kilodu ǩurta.
Eng. knickers

kadın oxorca, oxorza, xorža, xožya.
Eng. woman

kadınsı oxorcaluri, xoržaleburi.
Eng. feminine, womanish

kadife ǩaťufe, ǩadife.
Eng. velvet

kafa ti; dudi.
Eng. head

kafaya koymak dolongonu.
→ dolingonams. Tanura bu işi yapmayı kafasına koydu. *Tanurak, ham dulya oxenu kodolingonu.*
Eng. to set oneself to do something

kafi gelmek çkm. ubağun, dubağun. bkz. yetmek.

→ ubağun. Bir kişiye bir tabak yemek yeter. *Ar ǩoçis ar ťabaxi gyari ubağun.*
Bu kadar sana yeter mi? *Haǩo gibağun-i?*
→ dubağun.

kafir kyafiri, çafiri.
Eng. infidel, unbeliever

kağıt karťali, kyağeťi, çağeťi.
Eng. paper

kahin gemtzǩomilu.
Eng. oracle, augur, prophet

kahinlik gemtzǩo-miloba.
Eng. prophetic

kahvaltı ǩavalti, ǯumaneri gyari.
Eng. breakfast

kahve ǩave.
Ben kahve içiyorum. *Ma ǩave pşum.*
Eng. coffee; café

kahvehane ǩave.
Ben kahveye gidiyorum. *Ma ǩaveşe vulur.*

kahverengi leťaşperi.
Eng. brown

kakül çoçoǩa.
Eng. fringe

kalabalık ǩarabaluği.
Eng. crowd, crowded

kaldırmak (ağırlık) eǩozdu, etzozdimu.
→ ekozdums. Ahmet yerden ağır taşlar kaldırıyor. *Amedik tudendo monǩa kvalepe eǩozdums.*
→ etzozdips. Ahmet ağır kaldırmıyor. *Amedik monǩa var etzozdips.*
Eng. to lift up (weight)

kaldırmak (sözü, acıyı) eǩozdu.
→ eyaǩozden. İnsan başkasının lafını kaldıramıyor. *Ǩoçis tenişi ziťa var eyaǩozden.*

kaldırmak moselu.
→ moselams. Bebeğin ağlaması herkesi erkenden kaldırdı. *Bereşi obgaru iri ordoşe moselu.*
→ Hoca gelirken delikanlılar sofradan şarapları kaldırdılar. *Xoca mulurťuşani biçepek sofraşe ğvinepe moseles.*
Eng. to raise, to remove

kale cixa.
Eng. castle

kalem ḱelemi.
Eng. pencil, pen

kalın mçxu.
Bu ağaç şu ağaçtan daha kalın. *Ham nca hem ncaşen daha mçxu ren.*
Eng. thick

kalıp ḱaloṗi.
Eng. shape

kalite ḱalite.
Eng. quality

kalitesiz ḱalitesuzi, elerti.
Eng. poor quality

kalkan balığı *Zoo.* siaḱi, siaçi, mşaçi.
Eng. turbot

kalkma zamanı mosela, moseluri.
Eng. time to get up

kalkmak moselu, eselu, yoselu; yedgitu.
→ moiselen/ moyselen. Şana, sabah saat sekizde kalkıyor. *Şana, çumanişe saaťi ovros moiselen.*
→ isels. Şana yataktan ne zaman kalkıyor? *Şana dorçelişen mundes isels?*
→ yisels.
→ yedgitun. Arte ayağa kalkıyor. *Arte yedgitun.*
Eng. to arise, to get up

kalmak (bir yerde) dodgitu, dogutu.
→ dodgitun. Tanura beş yıl Batum'da kaldı. *Tan-*

ura, xut tzana Batumis dodgitu.
→ dogutun. Ahmet kimin evinde kalıyor? *Amedi mişi oxoris dogutun?*
Eng. to stop, to stand (somewhere)

kalmak doskidu, dosḱudu.
→ doskidun. Annesi işe gidince, Şana yalnız kalıyor. *Nana-muşi dulyaşe idasi, Şana xvala doskidun.*
→ dosḱudun. Kız evlenemedi, evde kaldı. *Bozo var akomocu, kodoskudu.* *Çocuk ders çalışmadığı için sınıfta kaldı. Bere, dersi var içalişu do sinifis kodosḱudu.*
Eng. to remain, to stay

kalorifer ḱaliferi.
Eng. radiator, central heating

kalp *Ant.* guri.
Eng. heart

kalpak p̌ap̌axi.
Eng. fur cap

kambur kureci; ḱoxi.
Eng. humpback

kamer tuta. Bkz. ay
Eng. lunar

kamış bülbülü *Zoo.* çurç̌a sica.
Eng. reed warbler

kamu ḱamu.
Eng. public

kan ditsxiri, žitsxiri, dintsxiri.
Eng. blood

kanal ḱaneli.
Eng. channel, canal

kanat msva.
Kuş kanatlarını çırparak uçar. *Ǩinçik msvalepe patxums do putxun.*
Eng. wing

kancık tzuna.

Eng. bitch

kandırmak moğor-dinu, moğerdinu, moğuredinu; oçedinu.
→ moğordinams. Ahmet Ayşe'yi çarşıya gideceğiz diye kandırıyor. *Amedik Ayşe noğaşe vidaten ya do moğordinams.*
→ moğerdinams/ -aps.
→ moğuredinam
→ oçedinams.
Eng. to fool, to trich

kansız uditsxire.
Eng. bloodless

kanun ḱanoni.
Eng. law

kap angi.
Eng. container, crock

kapak ḱapaği.
Eng. cover

kapalı (kapı vb.) molaz-deri.
Kapı kapalı haldedir. *Eḱna molazderi ren.*
Eng. closed, covered

kapalı (üzeri) motferi, eotferi.
Tencere'nin kapağı örtün-müş haldedir. *Tenceres ḱapaği motferi ren.*
Eng. closed, covered

kapamak (kapı) molazdu, mozdimu; melandu.
→ molazdams/-aps.
Ahmet kapıyı kapattı. *Amedik neḱna molazdu*.
→ nolandams. Tanu kapıyı kapadı. *Tanuk eḱna nolandu.*
Eng. to close, to shut, to cover (door)

kapamak (üzerini) motfalu, motumu.
→ mutums. Şana tence-reye kapağını örtüyor. *Şanak tenceres ḱapaği mutums.*
Eng. to close, to shut, to cover (on top)

kapanmak (kapı) melandu; molazdalu.
→ nilanden. Çok rüzgar esince kapı kapanıyor. *Opşa ixi ibarasi eḱna nilanden.*
→ molizden. Rüzgar esmedikten sonra kapı kapanmaz. *İxi var ibaraşa eḱna var molizden.*
Eng. to be closed, to be shut (door)

kapatmak bkz. kapamak.
Eng. to close, to shut, to cover

kapı neḱna, eḱna.
Eng. door, gate

kapıcı ḱap̌ici.
Eng. doorkeeper

kapmak oncupalu, oncubalu, ocibalu.
→ incupalams. Yılan kuşu kapıyor ve yutuyor. *Tzitzilak ḱinçi incupalams do geişkums.*
→ incubalams.
→ icibalams. Çocuk, oyuncağı alıp kaçtı. *Berek obiraşe icibalu do imťu.*
Eng. to grab

kar kyari, çari.
Eng. profit, benefit

kar mturi, mtviri.
Eng. snow

kar yağmak bkz. yağmak.

kara tavuk *Zoo.* mzesku, zemsḱu
Eng. common blackbird (turdus merula)

kara uça.
kara kedi uça ḱaťu.
Eng. black

karaağaç *Bot.* mula.
Eng. elm tree

karaca *Zoo.* mskveri.
Eng. deer

karaciğer *Ant.* çonçxi.
Eng. liver

Karadeniz Zuğauça.
Eng. Blacksea

karagöz balığı *Zoo.* p̌laťozi.
Eng. sargo (fish)

karakol ḱaraḱoli.
Eng. police station

karanlık mtzḱupi, mtzupi.
Eng. dark, darkness

karar ḱarari.
Eng. decision.

kararmak omtzḱupu, omtzupu.
→ mtzḱupun. Güneş battı ve her taraf karardı. *Mjora moḱilu do iri ḱale omtzḱupu.*
→ mtzupun.
Eng. to get dark

karayemiş *Bot.* mtzḱo, mtzu.
Eng. cherry laurel

kardelen *Bot.* ntsxeni leri.
Eng. snowdrop

kardeş (erkek) cuma.
Eng. brother

kardeş (kız) da.
benim kız kardeşim var ama erkek kardeşim yok. *Ma da miyonun ama Cuma var miyonun.*
Eng. sister.

karga *Zoo.* ḱvari, ḱarğa.
Eng. crow

kargo ḱargo.
Bu mektup mail ile değil kargo ile geldi. *Ham mektubi mailiten var ḱargoten moxtu.*
Eng. cargo

karı çili.
Ben karımı seviyorum. *Ma çili-çkimi maoropen.*
Eng. wife

karın *Ant.* korba.
Karnım ağrıyor. *Korba mtzḱuns/ matzunen*.
Eng. belly, abdomen

karınca *Zoo.* dumǯǩu, dunǯu, dimǯǩu.
Eng. ant

karış mťǩo, mťu.
Eng. hand span

karışık oǩonťaleri; paşeri.
Eng. mixed, complex

karışmak (birbirine) oǩonťalu; oxoktu.
→ oǩinťalen. Burada tatlı su ile tuzlu su birbirine karışıyor. *Hak, loya tzǩari do mtzutxe tzǩari oǩint-zoren.*
Eng. to mix, to become confused

karışmak (birşeye, biryere) onťalu; oxoktu.
→ anťalen. Kuş sesleri insan seslerine karışıyor. *Ǩinçişi xomape ǩoçişi xomapes anťalen.*
→ oxvakten.
Eng. to interfere, to blend (wiť someťing, to somewhere)

karışmak (eşya, kafası vs.) opaşu; oxoktu.
→ apaşen. Bir şey hesaplıyordum ama kafam karıştı, ne yaptığımı unuttum. *Mutxa pxesaṗumťi ama mapaşu/ oxomaktu, mu vikumťi gomoçǩondu.*
Eng. to become confused, to get mixed up

karıştırmak (ayırt edememek) onťalu; opaşu.
→ anťalen. Şana, harfleri karıştırdığı için yazıyı okuyamıyor. *Şanas, "xerfepe anťalen" do çara var aǩitxen.*
Yaşlı kadın çocukların isimlerini karıştırıyor. *Didas berepeşi yoxope anťalen.*
→ paşums. Çocuk odamı hep dağıtıyor. *Berek odaçkimi ṗanda paşums.*
Eng. to confuse with something

karıştırmak (birbirine

katmak) oǩonťalu.
→ oǩonťalams. Ahmet, su ile sütü karıştırıyor. *Amedik tzǩari do mja oǩonťalams.*
→ oǩvanťalen. Ahmet yolları karıştırıyor, bu yüzden eve gidemiyor. *Amedis gzalepe oǩvanťalen do oxorişe var alen.*
Eng. to mix, to blend

karıştırmak (etrafı) omx-iťu.
→ mxiťums. Ahmet, param var mı diye ceplerini karıştırıyor. *Amedik, para miğuni ya da cebepe-muşi mxiťums.*
→ imxiťams. Ahmet, param var mı diye ceplerini karıştırıyor. *Amedik, para miğuni ya da cebepe imxiťams.*
Eng. to mix (objects)

karıştırmak bkz. dağıtmak (eşyaları)

karpuz *Bot.* ǩarp̌uzi.

karpuz kabuğu ǩarp̌uzişi tsepla.
Eng. water mellon

karşılama oǩobalu.
Eng. to greet

karşılaşmak oǩo-galu.
→ oǩvagen. Ali ile Ayşe her gün yolda karşılaşıyor. *Ali do Ayşe, ǩaťa ndğas gzas oǩvagenan.*
→ oǩagen.
Eng. to come across with

kartal eğreltisi *Bot.* limxana, limxona, vimxana.
Eng. bracken

karton ǩabara; kartoni.
Eng. Cartoon

karyola ǩavela, ǩaela.
Eng. bedstead

kasa yaşiǩi, ǩasa.
Eng. cash box

kasaba noğa.
Ben çarşıya gidiyorum.

Ma noğaşe vulur.
Eng. small town

kasap ǩasap̌i.
Kadın ineği kasaba sattı. *Oxorcak puci ǩasap̌is konoindru.*
Eng. butcher

kaset ǩaseťi.
Kazım'ın yeni kasedini dinledin mı? *Kyazimişi ağani ǩaseťi işǩini-i/ isimini-i?*
Eng. tape

kasım ayı stveli; tzilva.
Eng. November

kasvetlenmek (hava) omurecu.
→ murecums. Hava kasvetlendi. *Ťaroni domurecu.*
Eng. to become bleak

kasvetli (hava) mureci.
Eng. bleak, gloom (weaťer)

kaş ofidi, ofridi.
Eng. eyebrow

kaşık ǩuzi, ǩizi.
Eng. spoon

kaşıklık oǩuzale, oǩizale.
Eng. spoon case

kaşımak oçaminu, onçaminu.
→ içamins. Herkes kendi başını kaşıyor. *Ǩaťaik ti-muşi içaminapms.*
→ içaminams.
→ inçaminams.
Eng. to itch

kaşınmak oçaminu, onçaminu.
→ açaminen. Şana'nın kafası kaşınıyor. *Şanas ti açaminen.*
→ ançaminen.
Eng. to become itchy

kaşıntı çamini.
Eng. itchiness, irritation

kat ǩaťi.
Kaç kat evin var? *Muǩu*

ǩaťi oxori giğun?
Eng. storey, floor

katı xinǯi.
Eng. hard, stiff

katık p̌osvari; puntzǩuli.
Eng. food eaten with bread

katılmak (birine) eǩonťalu; elaǩatu.
→ eǩvanťalen. Top oynuyorduk, iki çocuk bize katıldı. *Burti visterťit, jur bere keǩomanťales.*
→ elvaǩaten.
Eng. to join, to agree (to/with somebody)

katılmak (gülmekten, ağlamaktan) oǩondu.
→ oǩondun. Anne gülmekten, çocuk ağlamaktan katıldı. *Nana oditzinute, bere obgarute oǩondu.*
Eng. to crack up (of laughter or cry)

katır *Zoo.* cori; ǩaťiri.
Eng. mule

katil mp̌ilu.
insan katili ǩoçi mp̌ilu.
Eng. murderer

katip maǯarace.
Eng. clerk

katlamak okotu, okoťu.
→ kotums. Şana gömleklerini tek tek katladı. *Şanak mintanepe-muşi teği teği dokotu.*
→ koťums.
Eng. to enfold

katmak oǩatu.
→ uǩatams. Kadın yemeğe tuz katıyor. *Oxorcak gyaris ncumu uǩatams.*
→ uǩateps.
Eng. to add

kaval p̌ilili.
Eng. shepherd's pipe

kavga etmek oǩoilu; oǩoşiru; oǩoǩidu.
→ oǩiilen. Ali, Ahmet ile kavga ediyor. *Ali, Amedi şǩala oǩiilen.*

→ oǩişiren. Ali, Ahmet ile kavga mı ediyor. *Ali, Amedi şǩala oǩişiren-i?*
→ oǩaǩiden. Ali, Ahmet ile kavga etmiyor mu? *Ali, Amedi ǩala var oǩaǩiden-i?*
→ oǩobun. Çocuklar her gün kavga ediyorlar. *Berepe ǩata ndğas okobunan.*
Eng. to fight, to quarrel

kavga ǩabğa; oǩoşiru.
Eng. quarrel, fight

kavim macumaleri.
Eng. horde, people

kavram terimi.
Eng. concept

kavrulmuş fındık kçaneri txiri.
Eng. roasted hazelnut

kavşak oǩogza.
Eng. junction

kavun *Bot.* ǩavuni.
Eng. sweet melon

kavurma ǩaurma.
Eng. roasted meat

kaybetmek gondinu.
→ gondinums. Ahmet hiçbir zaman bir şeyini kaybetmez. *Amedik p̌oťe mutu-muşi var gondinums*.
 Arte annesinin aldığı saatı kaybetti. *Artek nanamuşik na uindru saaťi gondinu.*
Eng. to lose

kaybolmak gondunu.
→ gondunun. Köpeğim hep burada kayboluyor. *Coğori-çkimi p̌anda hak gondunun.*
 Bilmediğin yerlerde gezme, kaybolursun. *Var giçkin svalepes mot gulur, gondunare.*
Eng. to get lost

kaydetmek doloçaru.

→ doloçarums. Arte fotoğrafları bilgisayarına kaydediyor. *Artek fotope okunes doloçarums.*
Eng. to record

kaydırmak ostvinu, ost̆ulinu, gestvinu.
→ ostvinams. Adam çocuklarını karın üstünde kaydırıyor. *Ǩoçik berepemuşi mturis ostvinams.*
→ ost̆ulinams.
→ gyustvinaps.
Eng. to swift

kaygan listva, listra, st̆ulina.
Eng. slippery

kayık feluǩa.
Eng. rowing boat

kayın *Bot.* tzipuri, tzipri, tsipri.
Eng. beech tree

kayınço oxraskiri, oxasǩiri.
Eng. brother-in-law (brot̆er of t̆e wife)

kayınpeder mtiri.
Eng. father-in-law

kayınvalide damtire.
Eng. mother-in-law

kayıp gondineri.
Eng. lost

kayıt ǩaidi.
Eng. record

kaymak ostu, ost̆u.
→ stun. Ahmet karın üstünde kayıp gidiyor. *Amedi mturişi jin stun do ulun.*
→ st̆un.
Eng. to slide

kaynak (su) poğari.
Eng. spring (water)

kaynamak oxaşǩalu, oxarxalu; otxialu.
→ xaşǩalams. Su, yüz derecede kaynar. *Tzǩari oşi dereces xaşǩalams.*
→ xarxalams. Su

kaynıyor. *Tzǩari xarxa-lams.*
→ txialups.
Eng. to boil

kaynamış xaşǩaleri.
Eng. boilt

kaynana damtire.
Eng. mother-in-law

kaynata mtiri.
Eng. father-in-law

kaynatmak oxaşǩa-linu; oxarxalinu.
→ oxaşǩalinams. Kadın çocuğa içirmeden önce sütü iyice kaynatıyor. *Oxorcak, beres var gyubaşe mja vorsi xaşǩalinams.*
→ oxarxalinams.
Eng. to boil

kaz *Zoo.* ğorğoci.
Eng. goose

kaza ǩeza.
Eng. accident

kazak anteri, ǩazaği.
Eng. jumper

kazan çuǩi, çurçi.
Eng. large kettle, boiler

kazanmak (oyun vs.) bkz. galip gelmek.

kazanmak (para) oçǩin-du; mogapu; oǩazanu.
→ çǩindums. Şana her sene milyarlar kazanıyor. *Şanak ǩat̆a tzanas mili-arepe çǩindums.*
→ mogams. Kız çok çalışıyor ve çok para kazanıyor. *Bozok dido içalilams do dido para mogams.*
→ ǩazanums. Delikanlı para kazanıyor mu? *Biçik para ǩazanums-i?*
Eng. to earn (money)

kazılmak ontxoru.
→ intxoren. Her toprak kazılmaz. *Ǩat̆a let̆a var intxoren.*

Eng. excavated

kazma bergi, berci.
Eng. digger

kazmak ontxoru.
→ ntxorums. Şana toprağı kazıyor. *Şanak leťa ntxorums.*
Eng. to dig

kebap kebaṗi.
Eng. kebab

keçi *Zoo.* txa.
Eng. goat

kedi *Zoo.* ḱaťu.
Eng. cat

kefal *Zoo.* gilare, cilari.
Eng. grey mullet

kefen kefini, çefini.
Eng. shroud (worn when dead)

kek keḱi.
Çocuk kek yiyor. *Berek keḱi imxors.*
Eng. cake

kel ṗetzi.
Eng. bald

kelebek *Zoo.* parpali.
Eng. butterfly

kelime ziťa; kelime.
Eng. Word

kemençe kemane, çemane.
Eng. fiddle (Small three-stringed violin)

kemer oťḱapu, orťapu.
Eng. belt

kemik *Ant.* ili, qvili
Eng. bone

kemirmek gexoru; oxvaťu.
→ gexorums. Fare tahtayı kemirir mi? *Mtugik pitsari gexorums-i?*
→ xvaťums. Fare her şeyi kemirir. *Mtugik iri-tevuli xvaťums.*
Eng. to chew, to gnaw

kenar aḱra; žga.

Eng. edge

kendi kendilerine nişebura, ninteşebura.
Eng. by themselves

kendi kendime çkimebura, şǩimeburi.
Eng. by myself

kendi kendimize çkunebura, çkinebura, şǩunebura.
Eng. by ourselves

kendi kendine (o) muşebura.
Şana kendi kendine oynuyor. Şanak muşebura isters.
Adam kendi kendine düşünüyordu. Ǩoçik muşebura isimadamťu.

kendi kendine (sen) skanebura.
Eng. by yourself (singular)

kendi kendinize tkvanebura.
Eng. on your own (plural)

kendi mu, muteşevli.
Eng. oneself

kendilerince nişebura, ninteşebura.
Eng. by their own

kendimce çkimebura, şǩimeburi.
Eng. by myself

kendimizce çkunebura, çkinebura, şǩunebura.
Eng. by ourselves

kendince (o) muşebura.
Eng. by him/herself

kendince (sen) skanebura.
Eng. by yourself

kendinizce tkvanebura.
Eng. by yourself

kendir *Bot.* çepri, ǩepri, ǩerfi.
Eng. hemp

kendir tarağı oçxoťale.

Eng. hemp comb

kene *Zoo.* ğaçǩa, ğaça.
Eng. tick (Blood sucking insect like tick)

kenervir sapı ǩlinçxi.
Eng. hemp plant helve

kenevir *Bot.* çepri, ǩepri, ǩerfi.
Eng. hemp plant

kent kenti; şeheri.
Eng. city

kepçe ǩoṗa, şereṗi.
Eng. ladle

kere fara. Senede bir kere tatile giderim. *Ar tzanas ar fara tağdilişe vulur.*
Eng. time (to state ťe freǩuency of someťing)

kerhane bardaxana.
Eng. brothel

kerkenez *Zoo.* anǩe, ançe.
Eng. kestrel

kertenkele *Zoo.* txolari, mxolule, mxuluri.
Eng. lizard

kesilmek bkz. kesmek.
Eng. to be cut

keskin maǩvatule.
Eng. sharp

kesmek (saç, kıl, kumaş vs.) oxuťoru.
→ xuťorums. Ahmet Tanura'nın saçlarını kesiyor. *Amedik Tanuras toma uxuťorams.*
Eng. to cut

kesmek (sert bir nesneyi) oǩvatu.
→ ǩvatums. Tanura evin önünde odun kesiyor. *Tanurak oxorişi oği dişǩa ǩvatums.*
Eng. to cut, to slice

kesmek (testere ile) bkz. biçmek (testere ile).

kestane *Bot.* çuburi, çubri.
Eng. chesnut

kestane kargası *Zoo.* mçurçi.
Eng. jay

kestirmek (makasla) oxuťorapu.
→ oxuťorapams. Tanura iki gün önce saçlarını berbere kestirdi. *Tanurak jur ndğa tzoxle tomalepe-muşi berberis doxuťorapu.*
Eng. to have something cut

keten *Bot.* osule, su.
Eng. linen

keyif keifi, çefi.
Eng. pleasure; joy

kez fara.
Sana kaç kez söyledim? Anla artık.*Naḱo fara gitzvi, ogni açkva.*
Eng. time/times (to state the frequency of something)

kezzap kezaṗi, çezaṗi.
bkz. silmek.

kıç mundi.
Eng. butt, backside

kılçık mxa, pxa.
Eng. fish bone

kılıfsız ntsxuḱu.
Eng. unshielded

kımıldamak oḱanu, onḱanu, oḱoḱanu, oxonḱanu.
→ inḱas. Adam neden kımıldamıyor, öldü mü? *Ǩoçi muşeni var inḱas, doğuru-i?*
→ inḱans.
→ oḱinḱas. Köpek kaç gündür yerinden kımıldamıyor, hasta mı acaba? *Coğori muḱu ndğa ren sva-muşişen var oḱinḱas, zabuni ren-i ṗiya?*
→ oxinḱas.
Eng. to move slightly

kımıldatmak oḱoḱanu, oxonḱanu.
→ oḱoḱanams. Beni yerimden kımıldatmayın,

böyle iyiyim. *Sva-şḱimişe mot oḱomoḱanamt, haşo vorsi vore.*
Yeni dikilmiş fidanları oynatmayın, kuruyacak. *Ağani dorgeri mşḱvelape mot oḱoḱanamt, xombasen.*
→ oxonḱanams.
Eng. to make move

kın oçxe.
bıçak kını xamişi oçxe.
Eng. sheath

kına ḱina.
Saçına kına mı sürdün? *Tomas ḱina disvi-i?*
Eng. henna

kınamak gepxasu, cepxasu.
→ gyapxasen. Biz, kumar oynadığı için Ahmedi kınadık. *Çku, "ḱumari na isters şeni" Amedis gevapxasit.*
→ capxasen. Ders çalışmadığım için annem beni kınıyor. *Dersi na var viçalişam şeni nana-şḱimi cemapxasen.*
Eng. to condemn

kınanmak bkz. kınamak.

kırık (nesne) ťaxeri.
Eng. broken

kırılmak bkz. küsmek.

kırılmak oťroxu. Bkz. yırtılmak.
→ ťroxun. Ceviz kırılıyor. *Neži ťroxun.*
Eng. to break

kırıntı pitsxolya, piçxolya.
Ekmek kırıntısı Kovalişi pitsxolya.

kırışmak oncğimu; oçiçiḱlanu; orafu. Bkz. buruşmak.
→ icğimen. Kadının ütülediği elbise yine kırıştı. *Oxorcak uti na geçu dolokuna xolo dicğimu.*
→ içiçiḱlanen. Para kırıştı.

Para diçiçiḱlanu.
→ irafen. Pantolon kırışır. *Ponťuli irafen.*
Eng. to crease, to crinkle

kırk jureneçi, jurneçi.
Eng. forty

kırlangıç otu *Bot.* danda-geri, suruli.
Eng. chelidonium

kırlangıç *Zoo.* mşkiridoni, şkirdoni.
Eng. swallow (bird), martin

kırmak oťaxu. Bkz. kırıl-mak, eğilmek.
→ ťaxums. Şana ceviz kırıyor. *Şanak neži ťaxums.*
Eng. to break, crush, grind

kırmızı mç̌ita.
Eng. red

kırmızımsı domç̌ita.
Eng. reddish

kırmızımtrak domç̌ita.
Eng. near to red

kısa mḱule. **Kısa kısa** mḱule mḱule.
Eng. short

kısalmak omḱulanu.
→ imḱulanen. Kışın gündüz kısalır, gece uzar. *Ǩişis ndğaleri imḱulanen, seri igunžanen.*
Eng. to get short

kısıtlamak omḱulanu.
→ omḱulanams. Çocukları bu kadar kısıtlamak doğru mu? *Berepes hako omḱulanu tzori ren-i?*
Eng. to limit, to restrain

kıskanmak oḱisḱanu.
→ aḱisḱanen. Adam kadını kıskanıyor. *Ǩoçis oxorcaşe aḱisḱanen.*
Eng. to be jealous

kısmak ozdu. Bkz. Sık-mak.
→ uzdams. Işığı biraz kıs. *Çonas amtsika uzdi.*
Eng. to turn down, to put down

kısmet ǩismeťi; ikp̌ali.
Eng. destiny, fortune

kıssa menotkvale.
Eng. parable

kış inva, ǩinva.
Eng. winter

kışkırtmak mep̌izmu; memğezu.
→ nup̌izmams. Ahmet Ayşe'yi kışkırtıp Befa ile kavga ettiriyor. *Amedik Ayşes nup̌izmams do Befa şǩala oǩoilapams.*
→ numğezams. Ayşe Ahmedi kışkırtıyor. *Ayşek Amedis numğezams.*
Eng. to agitate, to excite

kıvılcım mtzǩa.
Eng. spark

kıyafet dolokunu, ǩiafeťi.
Eng. clothing, apparel

kıyamamak bkz. esirgemek.
Eng. to be unable to spare

kıyamet ǩiameti, ç̌ameťi.
Eng. doomsday

kıyı aǩra; žga.
Eng. shore, side, outskirts

kıyma ǩiyma.
Eng. minced-meat

kıymet ǩimeťi.
Eng. value

kız bozo, ǩulani.
Eng. girl, daughter

kız böceği *Zoo.* ǩarǩalamťaxu, oro-remťaxu, oritzamťaxu
Eng. Broad bodied libellula

kız kardeş da.
büyük kız kardeş didi da; morderi da.
Eng. sister

kızamık elemiťa, eleminç̌i.
Eng. measles

kızdırmak (metal) onçx-unu, oç̌ǩvinu.
→ onçxunams. Adam

demiri kızdırıyor. *Ǩoçik demiri onçxunams.*
→ oçǩvinams/ -aps.
Eng. to heat (metal)

kızgın xuçeli.
kızgın çocuk xuçeli bere.
Eng. angry

kızıl ardıç *Zoo.* msurida, msorida, msirida.
Eng. robin

kızıl mç̌ita.
Eng. red

kızılağaç *Bot.* txombu, txomu.
Eng. alder

kızılcık *Bot.* sǩindi.
Eng. cranberries

kızmak oşumu.
→ işumen. Ahmet neden kızıyor, siz biliyor musunuz? *Amedi muşeni işumen, tkva giçkinan-i?*
Eng. to become angry

kibrit çöpü ebza.
Eng. matchstick

kibrit kilp̌it̆i, çirpit̆i, çibit̆i.
Eng. matches

kiler bağu.
Eng. celar, food store

kilim kilimi, çilimi.
Eng. rug

kilise kilise; çilise.
Eng. church

kilitlemek genǩolu, genǩilu, cenǩolu.
→ genǩolums. Şana kapıyı kilitliyor. *Şanak neǩna genǩolums.*
→ genǩilups.
→ cenǩolums.
Eng. to lock

kilo kilo, çilo.
Eng. kilogram

kilolu mgvaneri; kiloli.
Eng. overweight

kilometre kilomet̆ro.
Eng. kilometer

kim mi. Sen kimsin? *Si mi ore?*
 Kim geldi? *Mi moxtu?*
Eng. who, whoever

kimi kimi.
Eng. various

kimlik genoçine; kimliği.
Eng. identity

kimse miti. **Bir kimse** Ar miti. Eve kimse geliyor mu? *Oxorişe miti mulun-i?* Hiç kimseyi görmedim. *Aina miti var bžiri.* Burada kimseyi tanımıyorum. *Hak miti var viçinem. (viçinop)*
Eng. someone, anyone, whoever.

kimsesiz umiteli**.**
Eng. destitute, lone

kin edgina. Bkz. nefret.
Eng. breath

kindar gurik̆a.
Eng. spiteful

kinin xina.
Eng. quinine

kir lebi.
Eng. dirt

kira kira, çira.
Eng. renting, leasing

kiraya vermek kiras meçamu .
→ kiras meçams. Ahmet evini kiraya veriyor. *Amedik oxori-muşi kiras meçams.*
Eng. to rent out

kiraz *Bot.* buli.
Eng. cherry

kireç k̆iri, çereği.
Eng. lime

kiremit k̆eremidi.
Eng. tile

kirlenmek olebu.
→ ileben. Gömlek neden kirleniyor? *Porça muşeni ileben?*
Eng. to get dirty

kirletmek (çevreyi) mosḱaťu.
→ mosḱaťums. Adamlar Karadeniz'i kirlettiler, yaylaları kirlettiler, doğayı kirlettiler. *Ǩoçepek Zuğauça mosḱaťes, ngolape mosḱaťes, mťḱa mosḱaťes.*
Eng. to pollute

kirli lebyari, leboni.
Kirli gömlek. *Lebyari porça.*
Eng. dirty

kirpi *Zoo.* bužgi, dažoloni.
Eng. hedgehog

kirpik ḱamtzami, tzamt-zami.
Eng. eyelash

kişi şuri.
Sizin evde kaç kişi yaşı-yor? *Tkvani oxoris naḱo ḱoçi skidun?*
Eng. person, human being

kişnemek oxirxinu, xirx-inapa.
→ xirxins. At neden kişniyor? *Tsxenik muşeni xirxins?*
Eng. to neigh

kişniş *Bot.* kinži.
Eng. coriander

kitap kitabi, çitabi, svara, supara.
Eng. book

kitaplık okitabe, osvare.
Eng. bookcase

koca komoci.
Eng. husband

kocamak (erkek) ocuma-du; obadu.
→ icumaden. Ahmet artık yaşlandı. *Amedi açkva dicumadu.*
→ ibaden. Babam artık yaşlandı. *Baba-çkimi aşḱva (atzi) dibadu.*
Eng. to get old

koç *Zoo.* boçi.
Eng. ram

koklamak oşuru, meşuru.
→ işurams. Arte çiçeği kokluyor. *Artek purki işurams.(Artek pukiris n/ aşurs)*
→ naşurs.
Eng. to smell (something)

kokmak gonťapu.
→ gonťams. Çiçek güzel kokar. *Purki mskva gonťams.(şura aleps)*
Eng. to smell

koku şura.
Eng. odour, smell, flavour

kokulu şuryani.
Eng. odorous

kokutmak gonťinu. Şura goxtimapu
→ gonťinams. Çiçek kokusu kokutma. *Purki şura mot gonťinam.*
Eng. to stink

kol *Ant.* xançali.
Eng. arm, sleeve, limb

kolay ǩolai.
Eng. easy, simple

kolestrol ǩolostoi.
Eng. cholestorol

kollamak oçu.
→ çums. Büyükanne, başlarına bir şey gelmesin diye çocukları kolluyor. *Nandidik, mutu mot ağodan ya do berepe çums.*
→ çumers.
Eng. to watch out for

kollektif ǩolektivi; ǩolmani.
Eng. collective

koltuk ǩoltuği.
Eng. armchair

koltukaltı *Ant.* ğalacica.
Eng. armpit

komaya girmek ǩomas amaxtimu. Bkz. girmek.
Eng. to go into a coma

komik ožitsinoni.

Eng. comic

komiser ḱomisai.
Eng. police chief, high commissioner

komşu marte; manžageri.
Eng. neighbour

komünist ḱomonisi.
Eng. communist

konferans ḱonferansi.
Eng. conference

konmak (kuş vs.) gexedu, celaxedu.
→ gexedun. Kuş ağacın dalına konar. *Ǩinçi ncaşi aras gexedun.* (gelaxedun)
→ celaxedun.
Eng. to settle, to be placed

konser ḱonseri.
Eng. concert

konsolos ḱonsolosi.
Eng. consulate

kontrol kontroli.
Eng. control

konu mevzu; ḱonu.
Eng. subject, theme

konuşmak osinapu; oğarğalu; olafu; olaḱirdu; oxap̌aru; op̌aramitu.
→ isinapams. Şana Lazca konuşuyor. *Şanak Lazuri isinapams.*
→ ğarğals/ ğarğalaps. Şana Lazca konuşuyor. *Şanak Lazuri ğarğals.*
→ lafups. Şana ne konuşuyor? *Şanak mu lafups?*
→ ilaḱirday. Ahmet ne konuşuyor? *Amedi mu ilaḱirday?*
→ ixap̌ars. Ahmet Şana ile konuşmuyor (ona küs). *Amedik Şana şḱala var ixap̌ars.*
→ ip̌aramitams. Adam Lazca mı konuşuyor? *Ǩoçik Lazuri ip̌aramitams-i?*
Eng. to talk, to speak

kooperatif ḱolmani; ḱoperatifi.
Eng. cooperative

koparmak (meyve vs.) otzilu.
→ tzilums. Şana salatalık koparıyor. *Şanak şuḱa tzilums.*
→ tziloms.
→ tzilups.
Eng. to collect, gather, tidy

koparmak meçǩidu, meçirdu.
→ meçǩidums. Şana ipi kopardı. *Şanak toḱi meçǩidu.*
→ meçirdums.
Eng. to pick, to tear off, to detach

kopmak meçǩodu, meçordu.
→ meçǩodun. İp koptu. *Toḱi meçǩodu.*
→ meçordun. Çok gererse-n ip kopar. *Opşa gonz-da-na toyçi meçordun.*

Eng. to detach, to tear apart, to fall asunder

korkak mşkurinace, mşḱurinace.
Eng. timid, coward

korkmak oşkurinu, oşḱurinu.
→ aşkurinen. Evde yalnız kalmaktan Şana çok korkuyor. *Oxoris xvala doskiduşe Şanas dido aşkurinen.*
→ aşḱurinen.
→ şḱurdun. Şana domuzdan korkar mı? *Şana ğecişe şḱurdun-i?*
Eng. to fear, be afraid

korku şkurna, şkurinapa, şkurina.
Eng. fear

korkutmak oşkurinu, oşḱurinu.
→ oşkurinams. Kadın çocukları çakallar geliyor diye korkutuyor. *Oxorcak*

berepe, mç̌apupe mulunan ya do oşḱurinams.
→ oşḱurinaps.
Eng. to scare, to horrify

koru calona.
Eng. small wood, grove

korumak oçu.
→ çums. Adam bahçeyi koruyor, domuzların bahçeye girmesine izin vermiyor. *Ǩoçik onťule çums, ğecepe var amişḱums.*
→ çumers.
Eng. to protect

koşmak oḱap̌u, onḱap̌u.
→ uḱap̌ams. Arte her sabah parkta koşuyor. *Artek ḱaťa ç̌umanişe parkis uḱap̌ams.*
Babamı görünce, sarılmak için koştum. *Baba-çkimi bžirisi alis dolobalu şeni vuḱap̌i.*
→ unḱap̌ams.
Eng. to run

koşul p̌icala.
Eng. condition, provision

kova ḱova.
Eng. bucket

kova vedro**,** ḱova.
Kovada su var mı?
Ǩovas tzḱari dolobun-i?

kovalamak gentxozu, centxozu.
→ gyantxozen. Polis suçluyu değil, bizi kovalıyor. *Politzik ḱabaeťi na uğun var, çku gemantxozenan.*
→ cantxozen. Dün köpek beni kovaladı. *Ǧoma layç̌i cemantxozu.*
Eng. to chase after

kovan ğurni; bogina.
Eng. hive, case

kovmak omťinu.
→ omťinams. Ahmet Şana'yı evden kovuyor. *Amedik Şana oxorişe omťinams.*

Eng. to dismiss, to expel

kovuk xonḱoro.
Eng. hollow, cavity

koymak (yere) dodvalu, dodumu.
→ dodums. Arte oyuncağı yere koyuyor. *Artek osteroni tude dodums.*
→ dodumers.
Eng. to put, to place (on the floor)

koyu uça.
Eng. dark

koyun *Ant.* oba, uba.
Eng. sheep

köfte kyofte, çofťe.
Eng. meatball

köle ç̌ḱori, kyole, çole.
Eng. slave

kömür noşkeri, noşḱeri.
Eng. coal, charcoal

köpek *Zoo.* laç̌i; coğori.
Eng. dog

köprü xinci.
Eng. bridge

köpük popoci.
Eng. foam

kör (alet) bencela.
Eng. not sharp (object)

kör *Ant.* Utole.
Eng. Blind

körpe çiçkili, çiçku.
Körpe kız. *Çiçku ḱulani.*
Eng. young and tender

körüklü pantolon žikva, zip̌ḱa.
Eng. a kind of traditional trousers

köstebek *Zoo.* emxu, muxuxi, xuxuli.
Eng. mole (animal)

köşe ğoci.
dört köşe otxo ğoci.
Eng. corner

kötü p̌aťi; xai, xavi.
Eng. bad

köy kyoi, çoi, oputꞌe.
Eng. village

köylü kyouri, çouri; oputꞌari.
Eng. peasant

köz maxva; mtzia; xurmali.
Eng. ember

kral mapa; ǩirali.
Eng. king

kravat ǩiravati.
Eng. necktie

kredi ǩredi.
Eng. credit

kriz ǩirizi.
Eng. crisis

kucak p̌oca, p̌orgya, p̌odia.
Eng. lap

kudurmak olaxu; olaşaru.
→ ilaxen. Köpekler neden kudurur? *Coğorepe muşeni ilaxenan?*
→ laşari ağoden. Köpek kuduruyor. *Coğoris laşari ağoden.*
Eng. to become rabid

kuduz laşari; laxeri.
Eng. rabies

kulaç atmak xonişi geçamu. Bkz. vurmak.
Eng. to swim a crawl

kulaç xoni, xoli.
Eng. crawl, stroke (swim)

kulak uci, ǩuci.
Eng. ear

kule dudira, ǩule.
Eng. tower

kullanılmak oxmaru. bkz. kullanmak.
Eng. to be used

kullanım oxmaru.
Şana, “bir kez kullanmak için” benden bıçağı istedi. *Şanak “ar fara oxmaru şeni” xami migoru.*
Eng. usage

kullanmak oxmaru.
→ oxmarams. Şana yeni aldığı telefonu kullanamıyor. *Şanas, ağani na epǩopu ťilifoni, var axmaren.*
Eng. to use, to drive

kulp xiťi.
Eng. handle

kum şirimi; xişili.
Eng. sand

kuma nokterisa**.**
Eng. fellow wife (in a polygamous household)

kumanya oçḱomale, oşḱomale.
Eng. food taken along to be eaten while traveling

kumar ḱumari.
Eng. gamble

kumaş ḱumaşi.
Eng. cloth, fabric

kunduz *Zoo.* ğaliḱaťu.
Eng. beaver

kur'an musafi, ḱurani.
Eng. the Quran

kura çekmek çeťula yesťolu; ḱura ozdu.
Eng. to take a ballot

kura çeťula, ḱura.
Eng. ballot

kurabiye ḱurabiye.

kural ḱurali.
Eng. rule, order

kurbağa *Zoo.* mjvabu. Bkz. Su kurbağası.
Eng. frog

su kurbağası *Zoo.* mayare, mai, maqaqi. Bkz. kurbağa.

Kara kurbağası *Zoo.* poxo. Bkz. kurbağa.

kurcalamak omxiťu.
→ mxiťums. Ahmet, tamir etmek için televizyonu kurcalıyor. *Amedik, ptzopxare ya do televuzi*

mxiťums.
Eng. to tamper

kurdele ǩordela.
Eng. ribbon

kurmak (saat vs.) gedgalu, cedgalu.
→ gyudgams/-aps. Ahmet saatı kuruyor. *Amedik saaťi gyudgams.*
→ cudgams. Ahmet kayın ağacına arı kovanını kuruyor. *Amedik tsipris ğuni cudgams.*
Eng. to set up, to assemble, to establish

kursak xvanç̌i.
Eng. craw

kurşun ǩuşumi**.**
Eng. bullet

kurt *Zoo.* mgeri, mgveri, mcveri.
Eng. wolf

kurtarmak oçuleťinu; moşletinu.
→ oçuleťinams. Anne çocuğu dayaktan kurtarıyor. *Nanak bere çoteğişe oçuleťinams.*
→ oşletinams.
→ muşletinaps.
Eng. to save, to rescue

kurtçuk *Zoo.* munťuri, munťri.
Eng. maggot

kurtulmak oçitu.
→ çitun. Bu adam beladan kurtulmuyor. *Ham ǩoçi belaşe var çitun.*
Eng. to be saved, to be escaped

kuru xomula, xombula.
Eng. dry

kurulmak bkz. kurmak.
Eng. to be set up, to be established

kuruluş gedgalu.
Eng. enterprise

kurum (is) mtzola.

Eng. establishment, organisation

kurumak (akarsu, sıvı vb.) geskuru.
→ geskurun. Sapanca gölü neden kuruyor? *Sapancaşi ťoba muşeni geskurun?*
Eng. to get dry (cloth, etc)

kurumak (ıslak kumaş vs.) oskuru.
→ skurun. *Güneş yok ise bez kurumaz. Mjora va ren-na mbela var skurun.*
Eng. to get dry (cloth, etc)

kurumak (nesne) oxomu, oxombu.
→ xomun. Islak odun kurur. *Şuvi dişka xomun.*
→ xombun. Ağaç niçin kurur? *Nca muşeni xombun?*
Eng. to get dry (object)

kuruş ḱroşi.
Eng. penny, cent

kurutmak (akarsu, sıvı vb.) oskurinu.
→ oskurinams. Tanura yağmurda ıslanan pantolonunu eve gelince kuruttu. *Tanurak mçimas na işuvu ponťuli-muşi doskurinu.*
Şirketler dereleri kuruttular. *Şirḱetepek ğalepe doskurines.*
Eng. to dry, to drain

kurutmak oxominu, oxombinu.
→ oxominams. Ahmet gömleğini kurutuyor. *Amedik porça-muşi oxominams.*→ oxombinams.
Eng. to dry, to drain

kusmak ontxoru, otxoru.
→ ontxorams. Çocuk kusuyor. *Berek ontxorams.*
→ otxoraps.
Eng. to womit

kusur ḱusuri.
Eng. fault

kuş tuzaği ragi.
Eng. bird trap

kuş *Zoo.* ǩvinçi, ǩinçi**.**
Eng. bird.

kuşak oťǩapu, orťapu.
Eng. belt

kuşburnu *Bot.* Ǩiciri.
Eng. rose hip

kutu ǩuťi.
Eng. box, case, can

kuvvet ğanci; menceli; taǩeťi.
Eng. power, force

kuyruk ǩudeli.
Eng. tail

kuyruk sokumu ǩusǩuli.
Eng. tailend

kuytu elaǩaxa, elaǩlipa.
Eng. quiet and secluded

kuyu ǩui.
Eng. water well

kuzen eksale.
Eng. cousin

kuzey oineti.
Eng. north

kuzeybatı oinetiş gyulva.
Eng. northwest

kuzeydoğu oinetiş yulva.
Eng. northeast

kuzu *Zoo.* tiǩani, ťiǩani.
Eng. lamb

kuzukulağı *Bot.* ğvalo, ğvali.
Eng. sorrel

küçücük ç̌uç̌uťa, tzuluťi-na.
Eng. tiny

küçük ç̌uťa, tzuťa, tzulu.
Eng. little, small

küçük kazan ç̌uǩali, ç̌uǩani.
Eng. small boiler

küçük sepet ťiǩina.
Eng. small basket

küf boťi.
Eng. mould

küfretmek bkz. sövmek.

kül mťuťa, mťveri.
Eng. ash

kültür bitkisi oxine.
Eng. cultivar

kültür kulturi, çulturi; xaçka.
Eng. culture

külüstür çxoťi.
Eng. conk out

kümes ǩavidi; moxvera; okotumale.
Eng. chicken nest

künye kyunye, çunye.
Eng. name badge

küp dergi; kyupi, çupi.
Eng. jar

küpe kyupe, çupe.
Eng. earring

kürek xoṗe.
Eng. shovel

küremek oxu, oxoṗu.
→ xums. Baba çatıdaki karları küredi. *Babak otfaşi mturepe doxu.*
→ xoṗups.
Eng. to shovel up

küsmek gegondu; guri molva, guri moxtimu.
→ gegondun. Para vermedi diye çocuk babasına küsüyor. *Para var momçu ya do bere baba-muşis gegondun.*
Gülüm bana niye küstün? *Gyuli mot gemigondi?*
→ guri mvalen. Tanura çok çabuk küsüyor, ona şaka yapmayın. *Tanuras opşa ordo guri malen, hemus mot elvaťet.*
→ guri moxtimu. Çocuk annesine mi küsüyor? *Beres nana-muşişen guri muxteps-i?*
Eng. to be cross with

kütüp̌ane kyutupxana, çutupxana; okitabe.
Eng. library

L l

laf ziťa; lafi.
Eng. Word, talk

lahana *Bot.* luqu, lu.
Eng. cabbage

lahana kelebeği *Zoo.* kçe parpali.
Eng. Cabbage butterfly

lahza şvaci; momenťi..
Eng. instant, moment

lakap elaçama; žegni.
Eng. nick name, title

lakin ama.
Eng. but, however

lal mp̌ala, p̌alalo.
Eng. ruby

lamba lamba.
Eng. lamp

lanet geçǩala; meoçama, mejaçama.
Eng. curse, damn

lapa papa; ǩorǩoťi.
Eng. mush, pap

Latin Latini.
Eng. Latin

Latince Latinuri.
Eng. latin

Laz Lazi, Laze.
Ben Laz'ım. *Ma Lazi vore.*
Eng. Laz

Lazca Lazuri, Lazeburi.
Lazca benim anadilimdir. *Lazuri, çkimi nananena ren.*
Eng. Laz language

lazım çkm. diçirs.
 Bana bir ev lazım. *Ma ar oxori domaçirs.*
Eng. necessary

lazım gelmek çkm. diçirs, dvaçirs.
→ diçirs. Pazara gitmek için para lazım. *Noğaşe olva şeni para diçirs.*
→ dvaçirs. Şana'ya bir ev lazım. *Şanas ar oxori dvaçirs.*
Eng. to become necessary

leğen sǩafindi; ombolina; legeni.
Eng. bowl

lehçe dialekti.
Eng. dialect

lepra msursu.
Eng. leprosy

leylek *Zoo.* çinǩa mamjv-abule.
Eng. stork

leziz nostoneri.
Eng. delicious

lezzet nostoni.
Eng. taste

lezzetsiz anoste.
Eng. tasteless

lider gencğoneri; lideri.
Eng. leader

lif lifi.
Eng. fibre, strand

lime lime etmek oçiǩonu; ʦ̆ili ʦ̆ili oxenu.
→ çiǩonups.
→ ʦ̆ili ʦ̆ili ikums.
Eng. to torn to tatters

limon *Bot.* limoni.
Eng. lemon

lira lira.
Eng. lira

lisan nena; lisani.
Eng. language

lise lise.
Eng. (high) school, lyceé

literatür ǯaraloba; literaturi.
Eng. literature

litre liťro.
Eng. litre, liter

loğusa nuxusa.
Eng. woman who is just recovering from childbirth

lokanta logonta.
Eng. restaurant

lokma noǩvane; loǩma.
Eng. bite

lütfen gela.
Eng. please

lüzum olmak çkm. diǯirs.
 Sınav kolay olacak; çalışmaya lüzum yok. *İmtiani ǩolai ivasen, oçalişu var diǯirs.*
Eng. necessity, need

M m

mabet oxvame.
Eng. sanctuary

maç maǯi.
Eng. match (sporting events)

madde madde.
Eng. substance, material

madem hemindoras, himdoras.
Eng. since, as

maden madeni.
Eng. mine

mafsal memtsxuri, memtsxvala.
Eng. joint, link

mağara ǧorma.
Eng. cave

mağaza mağaza.
Eng. shop, store

mağlup etmek ojginu, ocginu.
→ ojginams. Takımımız diğer takımları mağlup etti. *Ťaḱimi-çkunik majura ťaḱimepe ojginu.*
→ ocginams/ -aps. Çocuk babasını güreşte yeniyor. *Berek baba-muşi oḱontxinus ocginaps*.
Eng. to defeat, to overcome

mahalle meele.
Eng. neighbourhood, district

mahluk enoçkinde; ǯaderi.
Eng. creature

mahsunlaşmak ogemzulu.
→ igemzulen. Şana, köyünü her hatırlayışında mahzunlaşıyor. *Şana, kyoi-muşi ǩaťa gvaşinasen igemzulen.*
Eng. to become dejected

mahzun gemzuli, gemzuleri.
Eng. sad, dejected

makarna maǩarina.
Eng. pasta, macoroni

makas onabure; maǩasi.
Eng. scissors

makat *Ant.* ťripi.
Eng. anus

makat ťripi.
Eng. rectal, anus

makine makina, maçina.
Eng. machine

mal mali.
Eng. goods, property

mal sahibi mance.
Eng. property owner, land owner, lord

maliyet maliyeťi.
Eng. cost

malzeme muazeme.
Eng. material, ingredient, equipment

mana mana.
Eng. meaning, sense

manav manavi.
Eng. greengrocer

manda *Zoo.* dombai.
Eng. buffalo

mandalina *Bot.* mandalina.
Eng. tangerine, satsuma

mantar makvala; kukuda.
Eng. mushroom

manzara žirapa.
Tüm dünyaya değer, böyle bir manzara. *Mtel kianas koğirs haşo žirapa.*

Eng. scene, view

marka marḱa.
Eng. brand, cachet

mart marťi; lulu tuta.
Eng. March

martı *Zoo.* alioni; ç̌ino; marťini.
Eng. seagull

masa masa; stoli; magi-da, macida.
Eng. table

masal ṗaramiti; meseli.
Eng. tale, story

maşallah maşala.
Eng. may God preserve him from evil

matem bgara, mgara.
Eng. bereavement, mourning

matkap omxvapule; burgi.
Eng. drill

mavi cğaťa.
Eng. blue

mavzer mavizeri, mauzeri.
Eng. rifle

mayalamak meyapu, meḱu.
→ nuyams. Annem, sütü mayalıyor. *Nana-çkimik mja nuyams.*
→ nuḱvaps. Kadın sütü mayalıyor. *Oxorcak mja nuḱvaps.*
Eng. to ferment

mayalanmak meyapu, meḱu.
→ niyen. Soğuk süt mayalanmaz. *İni mja var niyen.*
→ niqven.
Eng. to ferment

maydanoz *Bot.* ğalamso; mergya, meloca, meoca.
Eng. parsley

mayıs maisi.
Eng. May

mazeret mazereťi.

Eng. excuse

mecal menceli; taǩeťi.
Eng. power

meclis meclisi.
Eng. assembly, council

mecmua mecmua.
Eng. magazine, periodical

medya medya.
Eng. media

mefta ğureri, ğureli.
Eng. dead

Megrel Mergeli.
Eng. Mingrelian (people)

Megrelce Mergeluri.
Eng. Mingrelian (language)

meğer megere.
Eng. apparently, it seems that

mehtap tutaste, tutaşte.
Eng. moon light

mekan mekyani, meçani.
Eng. location, space

mektep doguroni; mektebi.
Eng. school

mektup karťali; mektubi.
Eng. letter

memba tzǩartoli, tzaritoli.
Eng. spring, fountain

meme buži**.**
Eng. nipple, teat

memleket dobadona; memlekeťi.
Eng. country, land

memnun memnuni.
Ben senden memnunum. *Ma skanda memnuni vore.*
Eng. pleased, satisfied

memur memuri.
Eng. civil servant, official

mendil çevre; yaluği; mendili.
Eng. handkerchief

merak etmek mezmonu.

→ nazmonen. Anne çocuğunu merak ediyor. *Nana bere-muşis naz-monen.*
Eng. to be curious about, to worry

merak içinde olmak mezmonu.
→ nozmos. Kadın oğlunu merak ediyor. *Xorža bere-muşis nozmos.*
Eng. to wonder, to be curi-ous about

merak merağı.
Eng. curiosity

merdiven sḱala; ḱvata; merduveni.
Eng. stairs, ladder

merhaba! xela do ḱaoba!
Eng. hello!

merkep *Zoo.* guruni, girini.
Eng. donkey

merkez şkaguri; merkezi.
Eng. center, headquarters

mermi ḱuşumi; ḱurşumi.
Eng.bullet

mersi ntsaşa exti; mersi.
Eng. thanks! cheers!

mesel etmek bkz. anlat-mak.

mesele mesele; problemi.
Eng. matter, problem

meslek mesleği.
Eng. profession

meşale çaḱla, paḱla.
Eng. happy

meşe *Bot.* mçḱoni, mçoni.
Eng. oak

meşe palamudu çḱonḱaḱa, mçoni ḱaḱala.
Eng. acorn

meşhur çineri; meşuri.
Eng. famous

metin (yazı) noçare; teksti.
Eng. text

metod fenti; metodi; suveri.
İş yapmanın metodunu bileceksin ki yapabilesin. *Dulya oxenuşi fenti giçkiťasen ki, gaxenas.*
Eng. method

metre meťro.
Eng. meter

mevcut ...ren.
Ahmet burada mevcut. *Amedi hak ren.*
Eng. existing

mevsim stveli; dro.
Bir yılda dört mevsim vardır. *Ar tzanas otxo tane stveli ren.*
Eng. season

mevzu mevzu.
Eng. topic, subject

meydan meydani. Meydan boş değil. *Meydani boşi va ren.*
Eng. open space, public square

meyil aťǩozi.
Eng. slope

meyve kabuğu tsep̌la, çep̌la.
Eng. fruit peel

meyve meyve; xila.
Eng. fruit

meyve sepeti gudeli.
Eng. fruit basket

meyve vermek oçanu, onçanu.
→ içanen. Bu yıl armutlar meyve vermedi. *Hamtzo mtsxulepe var içanu.*
→ inçanen.
Eng. to bear fruit

mezgit *Zoo.* lelema; laxo.
Eng. whiting

mezun mezuni. Arte bu yıl üniversiteden mezun olacak. *Arte hamtzo universetişen mezuni iyasen.*
Eng. graduate

mezun olmak mezuni

oyapu.
→ mezuni iyen. Tanura bu sene üniversiteden mezun oluyor. *Tanura hamtzo universetişe mezuni iyen.*
→ mezuni iqven. Tanura liseden mezun oldu. *Tanura liseşen mezuni diḱu.*
Eng. to graduate

mıknatıs miktatisi**.**
Eng. magnet

mıntıka gogza.
ev mıntıkası Oxorişi gogza.
Eng. ward, area

mırın kırın inḱiri minḱiri**.**
Eng. hem and haw

mısır başağı talasani.
Eng. corn ear (cereal)

mısır *Bot.* lazuťi.
Eng. corn

mısır ekmeği mçḱudi; mçudi.
Eng. corn bread

mısır koçanı roḱa.
Eng. corncob

mısır sapı ğeri.
Eng. corn stalk

mıyavlamak oṗiu.
→ ṗiams. Kedi miyavlar. *Ḱaťuk ṗiams.*
Eng. to meow.

mide *Ant.* ḱuçi.
Eng. stomach

midye *Zoo.* ḱoxlidi**.**
Eng. mussel

miktar miktari.
Eng. amount, measure

millet milleťi.
Eng. nation, people

milyar miliari.
Eng. billion

milyon milioni.
Eng. million

mimar mimari.
Eng. architect

minare minare.

Eng. minaret

misafir musafiri**.**
 Bu gün misafirim gelecek. *Andğa musafiri momalasen.*
Eng. guest, visitor

misina misina.
Eng. fishing line

mitralyoz miťilozi.
Eng. gatling gun, machine gun

mizaç exlaḱi.
Eng. nature, temperament, humour

model modeli.
Eng. model

modern moderini.
Eng. modern

moruk maťufi.
Eng. oldster, old man (slang)

Moskof mosḱofi.
Eng. that belongs to Moscow

motor maťori, motori.
Eng. motor

muhafaza etmek oşinaxu → şinaxums. Tanura kendi altınlarını bankada muhafaza ediyor. *Tanurak okrope-muşi bankas şinaxums.*
Eng. to conserve, to preserve, to guard

mukavva ḱabara; muḱava**.**
Eng. cardboard

mukayyese muḱaese.
Eng. comparisson

mukayyet olmak okatalu.

mum luḱna, nuḱla.
Eng. candle

Musevi bkz. Yahudi.

musluk musluği.
Eng. tap, faucet

mutfak ogyare; muťp̌aği.
Eng. kitchen

mutlaka muťlaḱa.
Eng. absolutely

mutlu etmek oxelu.
→ oxelams. Adam çocuklara hediye verip mutlu ediyor. *Ǩoçik berepes hediye meçams do oxelams.*
Eng. to make happy

mutlu olmak oxelu.
→ ixelen. Babamı gördüğümde çok mutlu oluyorum. *Baba-çkimi bžirasi dido vixeler.*
Beni mutlu etmedin, sen de mutlu olma. *Var moxeli, si-ti var ixelare.*
Eng. to be happy

mutluluk xela.
Eng. happy.

müddet ora.
Eng. period, duration

müdür mudiri.
Eng. manager, director, head

müezzin muezini.
Eng. muezzin (the person who calls for the prayer)

mühendis muendisi.
Eng.Engineer

mühim beciťi; muhimi.
Eng. important, significant

mülkiyet mancenala.
Eng. ownership

müracaat muracaaťi.
Eng. application

mürver ağacı *Bot.* ǩampǎara.
Eng. elderberry tree

müslüman muslimani.
Eng. Muslim

müstakil Bkz. özel.
Eng. self contained, private

müşteri muşťeri.
Eng. customer

müze muze.
Eng. museum

müzik muziğ.
Eng. music

N n

nadir ar ǯoťeşe ar.
Eng. rare

nadiren ar ǯoťeşe ar. Nadiren çarşıya gidiyorum. *Ar ǯoťeşe ar noğaşe vulur.* (ǯoťe= asla)
Eng. rarely

nafaka metzǩapura; anafaǩa.
Eng. living allowance

nakış getzopxeri; naǩişi.
Eng. embroidery

nakış işlemek getzopxu, getzipxu, cetzopxu. → getzopxums. Kız mendile nakış işliyor. *Bozok mendili getzopxums.* → getzipxups. → cetzopxums.
Eng. to embroider

nakşetmek bkz. nakış işlemek.

namaz nemazi.
Eng. Muslim ritual of worship centered in prayer

namus namusi.
Eng. chastity

nane *Bot.* minta.
Eng. mint

nar *Bot.* bertzeuli.
Eng. pomegranate

narenç *Bot.* aranži. → turunç
Eng. citrus

nasıl muço.

Eng. how

nasip nesibi.
 Seneye buraya gelmek bana nasip olacak mı? *Tzanas hak moxtimu nesibi mayasen-i?*
Eng. one's slot, one's share

naylon nayloni.
Eng. nylon

nazar değdirmek metolu; moti mo'tinu; nazari oxenu.
→ notolams. Kadın, güzel çocuklara nazar değdiriyor. *Oxorcak mskva berepes notolams.*
→ toli mu'tinams.
→ nazari oğodams.
Eng. give someone the evil eye (to cause misfortune)

nazar değmek çkm. toli ağoden; toli ma'ten; nazari ağoden.
 Çocuğa nazar değiyor. *Beres toli ağoden.*
 Çocuğa nazar değiyor. *Beres toli ma'ten.*
 Çocuğa nazar değiyor. Beres nazari ağoden.
Eng. to have someone's evil eye (to cause misfortune)

nazara gelmek bkz. nazar değmek.

ne biçim muperi, muyaperi.
Eng. what kind of

ne diye muşeni; mot.
 Ne diye geldin? *Muşeni moxti?*
Eng. what for

ne gibi muperi.
Eng. what kind

ne kadar na'ko; mu'ku, mu'ko.
 Kaç yaşındasın? *Na'ko tzaneri ore?*
 Kaç paran var? *Mu'ku tzaneri ore?* [Atina]
 Kaç kilo elma aldın? *Mu'ku kilo uşkuri eçopi?*

[Xopa]
Eng. how much

ne mu, muya.
Ne diyorsun? *Mu tkumer?*.
Eng. what

ne zaman mundes.
Ne zaman geliyorsun? *Mundes mulur?*
Eng. when

neden değil moda.
Neden gelmedin? *Moda moxti?*
Eng. why not

neden maana.
Ahmet çocuğu dövmek için neden arıyor. *Amedik beres geçamu şeni maana gorums.*

neden muşeni; mot, moy.
Neden gelmiyorsun? *Muşeni var mulur?*
Eng. why

nefes almak şuri oşvanu. → şuri şvanums. İnsan nefes alır. *Ǩoçik şuri şvanums.*
Nefes alamıyorum. Şuri var maşvanen.
Adam nefes almıyor, öldü. *Ǩoçik şuri var şvanums, doğuru.*
Eng. to breath

nefes şuri.
Eng. breath

nefret edgina.
Kimseye nefretim yok. *Ma mitis edgina va miğun.*
Eng. hatred

nem ťeni.
Eng. moisture, dew

nemli ťenoni.
Eng. moist, humid, dewy, damp

nerede so; nak.
Tanu nerede? *Tanu so/nak ren?*
Eng. where

nereden solen, solendo; nakele, nakelendo.
Eng. from where

nereli sonuri; nakonuri.
Eng. where from

nereye so; nak.
 Nereye gidiyorsun? *So/ nak ulur?*
Eng. where to

neşriyat gamamşkumala.
Eng. broadcast, publications

neticelenmek oçodu.
→ içoden. Savaş neticelendi. *Harbi diçodu.*
 Okul da bitti, de ben şimdi ne yapacağım! *Mektebi-ti diçodu do ma hus muya p̌are!*
Eng. to result in, to end

nevale oç̌ǩomale, oşǩomale.
Eng. eats, provisions

nezle mazap̌u; nezle.
Eng. flu

niçin muşeni; mot.
Eng. why

nihayet eçouri.
Eng. finally, at last

nine nandidi.
Eng. grandmother

ninni nani.
Eng. lullaby

nisan ap̌rili.
Eng. April

nispeten büyük didoci.
Eng. relatively big

nispeten kısa domǩula.
Eng. relatively short

nişan almak gamasonu. Bkz. hedefi tutturmak.
→ gamisonams. Ahmet, önce nişan aldı, sonra ayıyı vurdu. *Amedik, ipti gamisonu, uǩaçxe mtuti doǩvilu.*
Eng. to aim at, to target

nişanlanmak nişani dod-

valu.
→ nişani dudves. Kızı nişanladılar. Seneye evlendirecekler. *Bozos nişani kodudves. Tzanas okomocanen.*
Eng. to getEngaged

nişanlı (erkek) noğame.
Eng.Engaged (male), fiancé

nişanlı (kız) noğamisa.
Eng. (Engaged (female), fiancée

niyaz xvama.
Eng. request, pleading

niye mot, mod, moy; muşeni.
Eng. why

niyet etmek nieťi oxenu.
→ nieťi ikums. Bkz. yapmak. Anne, niyet ediyor, seneye hacca gidecek. *Nanak nieťi ikums, tzanas xaciluğişe idasen.*
Eng. to intend

niyet nieťi.
Eng. intention;

nohut *Bot.* nuxuťi.
Eng. chickpea

noksan dorḱineri; noksani.
Eng. absent, defect

nokta ťimbi.
Eng. dot, full stop

normal normali.
Eng. normal

numara numera.
Eng. number

nutuk tkvala.
Eng. speech, oration

O o

o hem, heya.
O, güzel bir hayvandır. *Hem mskva skindina ren.*
Eng. he/she/it

o hem, heya.
O kızı sevmiyorum. *Hem bozo var maoropen.*
Eng. that

o kadar heǩo; eǩo, eǩonari.
Eng. Just as

o zaman hemoras, hemindoras, hemindos, himdora, himora.
Eng. then

obur korbala.
Eng. greedy

ocak ayı tzanaağani.
Eng. January

oda oda.
Eng. room

odacı odaci.
Eng. janitor

odun dişka, dişǩa.
Eng. firewood

odun kömürü Bkz. kömür.
Eng. charcoal

odun yığını (düzenli) çarma, marǯa.
Eng. wood scale

odunluk odişkale.
Eng. woodshed

odunsuz udişkeli.
Eng. woodless

ofis ofisi.
Eng. office

oğlan biçi.
Eng. boy

oğul skiri.
Eng. son

ok isici.
Eng. arrow

oklava maǩarinaşi biga.
Eng. rolling pin

okşamak xe gelasvalu, xe celasvalu.
→ xe gelusumers. Adam köpeği okşuyor. *Ǩoçik laçis xe gelusumers.*
→ xe celusums. Kadın çocuğunu okşuyor. *Xoržak bere-muşis xe celusums.*
Eng. to stroke

okul mektebi; doguroni.
Eng. school

okumak oǩitxu; golaonu; oťǩu.
→ iǩitxams. Arte her gün iki saat kitap okuyor. *Artek ǩaťa ndğas jur saaťi kitabi iǩitxams.*
→ goliyonams. Şana kitap okuyor. *Şanak çitabi goliyonams.*
→ iťurs. Tanura gazete mı okuyor? *Tanurak ǩazeta iťurs-i?*
Eng. to read

okur maǩitxe.
Eng. reader

olanak imkyani.
Eng. facility, ability

olay vaǩa. Bkz. yüzyıl.
Eng. incident

olgun tişineri.
Eng. mature

olma oyapu, oapu, ovapu, oǩvapu.
Eng. advent

olmak oyapu, oapu, ovapu, oǩvapu.

→ iyen. Lazca okullarda seçmeli ders oluyor. *Lazuri mektebepes goşağmaleri dersi iyen.*
[şimdi: iyen, geçmiş: iyu, gelecek: iyasen/ iyasere]
→ ien. Dayım seneye öğretmen oluyor. *Cumadi-çkimi tzanas dogurale ien.*
[şimdi: ien, geçmiş: iu, gelecek: iasen/ iasere]
→ iven. Tanura Arte'nin kardeşi oluyor. *Tanura Artes cuma aven.*
[şimdi: iven, geçmiş: ivu, gelecek: ivasen]
Şana öğretmen olacak. *Şana muelimi ivasen.*
→ iqven. Lazca, okullarda seçmeli ders oluyor. *Lazuri, mektebepes goşağmaleri dersi iqven.*
[şimdi: iqven, geçmiş: iqvu, gelecek: iqvasen/ iqvasinon]
Ahmet öğretmen oldu. *Amedi muelimi diḱu.*
Eng. to be; to happen

olta iğnesi anḱesi, ançesi.
Eng. fish hook

olta ontzapule.
Eng. fishing line

oluk ğurni.
Eng. drain pipe, groove

oluşmak meçaru.
→ niçaren. Çocuk önce annesinin karnında oluşuyor. *Bere ipti nanamuşişi korbas niçaren.*
Eng. to be formed

omuz *Ant.* mxuci.
Eng. shoulder

on viti.
Tenda ona kadar sayabiliyor. *Tendas viti-şakis aḱoretsxen.*
Eng. ten

ona göre muşebura.
Ona göre bu çok kolay. *Muşebura haya dulya*

dido ǩolai ren.
Eng. according to him/her/it

onaltı viťvaşi.
Eng. sixteen

onarım otzopxu.
Eng. repair

onarmak otzopxu, otzipxu.
→ tzopxums. Ahmet televizyonu tamir ediyor. *Amedik televuzi tzopxums.*
→ tzipxums.
Eng. to fix, to mend

onarmak bkz. tamir etmek.

onbeş viťoxut.
Eng. fifteen

onbir viťoar.
Eng. eleven

ondokuz viťoçxoro.
Eng. nineteen

ondört viťootxo.
Eng. fourteen

oniki viťojur.
Eng. twelve

onlar hentepe, hentere, entepe, hini.
Eng. they

onlara göre nişebura.
Eng. according to them

onların hentepeşi, hinişi.
Eng. their

onsekiz viťoovro.
Eng. eighteen

onun için hemuşeni, heyaşeni, yeşeni.
Eng. therefore

onun muşi, hemuşi.
Eng. his/her

onuncu mavitani.
Eng. tenth

onüç viťosum.
Eng. thirteen

onyedi viťoşkit.

Eng. seventeen

opera opera.
Eng. opera

ora(sı) hek.
Eng. right there

orada hek, hik, ek.
Eng. there

oradaki hekoni, ekoni, hikoni.
Eng. the one there

orak drep̌ani, mangali; xangami, orağı.
Eng. sickle

oralı hekoni, hikoni, ekoni.
Eng. of (i.e. to state the mother town of someone)

ordu ordu.
Eng. army

organ organi.
Eng. organ

orkide *Bot.* ntsxeni çibri.
Eng. orchid

orkinos *Zoo.* okonozi.
Eng. tuna

orman calona; mt̆ḱa, t̆ḱa.
Eng. forest

orospu tzuraḱa; orosp̌i.
Eng. whore

orta oşkena, oşḱenda.
ortada oşkenas.
ortadan oşkenaşe.
ortadaki oşkenani.
Eng. middle

ortak ortaği.
Eng. common, partner

ortanca oşkenani, oşḱendani.
Arte İsmail'in ortanca çocuğudur. *Arte İsmailişi oşkenani bere ren.*
Eng. middle

oruç opiçu.
Eng. fast

oruç tutmak opiçu, op̌icu. → ipiçums. Müslümanlar, her sene bir ay oruç tut-

arlar. *Muslimanepek ǩaťa tzanas, ar tuta ipiçuman.*
→ iṗicums.
Eng. to fast

oruçlu piçveri, ṗicveri.
Eng. fasting

osurmak (sesli) oťǩorinu, oťorinu.
→ ťǩorinums. Ahmet osuruyor. *Amedik ťǩorinums.*
→ ťorinums.
→ ťǩorinaps.
Eng. to fart (loud)

osurmak (sessiz) oksinu, oskinu.
→ ksinums. Ahmet osuruyor. *Amedik ksinums.*
→ skinups.
Eng. to fart (silent)

osuruk (sesli) ťǩorini.
Eng. fart (loud)

osuruk (sessiz) ksini.
Eng. fart (silent)

ot mťǩa; mťa.
Eng. grass

otel oteli.
Eng. hotel

otlamak oncinu, omcvinu, ocvinu.
→ ncums. İnek otluyor. *Pucik ncums.*
→ mcums. İnek nerede otluyor? *Pucik so mcums?*
→ cups. inek ne otluyor? *Pucik mu cups?*
Eng. to graze

otlatmak oncinu, omcvinu. ocvinu
→ oncinams. Ahmet inekleri otlatıyor. *Amedik pucepe oncinams.*
→ omcvinams. Kadın ineği otlatmıyor mu? *Oxorcak puci var omcvinams-i?*
→ ocvinaps. Adam inek otlatıyor. *Ǩoçik puci ocvinaps.*
Eng. to put out to graze

otobüs otoposi.
Eng. bus

otomobil otomobili.
Eng. automobile

oturmak doxunu.
Ben, sandalyeye oturmaktan hoşlanmıyorum. *Ma tronis doxunu ǩai matzonen.*
→ doxedun. Şana sandalyeye oturuyor. *Şana tronis doxedun.*
Toprağa oturma, hasta olacaksın. *Leťas mot doxedur, ižabune.*
Eng. to sit; to reside

oturtmak doxunu. bkz. oturuyor haldedir.
→ doxunams. Anne çocuğunu iskemleye oturtuyor. *Nanak bere-muşi ǩulis doxunams.*
Eng. to seat (someone)

oturuyor haldedir çkm. xers, xen. Bkz. oturmak, binmek.
Şana şu an koltukta oturuyor haldedir. *Şana hatzi memsofas xen.*
Tutaste nerede oturuyor, Atina'da mı? *Tutaste so xers, Atinas-i?*

otuz eçidovit.
Eng. thirty

ovmak (bir şeyi) okurçolu.
→ kurçolums. Şana Ahmet'in elini ovuyor. *Şanak Amedis xe ukurçolams.*
Babaannem (mısır koçanını sertçe ovarak) mısırları taneliyor. *Di-di-şǩimik lazuťi kurçolums.*
Eng. to rub (something)

ovmak (birine ait birşeyi) okurçolu.
→ ukurçolams. Kadın çocuğunun karını ovuyor. *Oxorcak bere-muşis korba ukurçolams.*
Eng. to rub (something)

ovmak (yerleri) dogur-colu.
→ dugurcolams. Şana yerleri ovuyor. *Şanak tude dugurcolams.*
Eng. to rub (the floors)

oy rei.
Eng. vote

oy vermek rei meçamu. Bkz. vermek.
→ rei meçams. Tanura kime oy veriyor? *Tanurak mis rei meçams?*
Eng. to vote

oyalamak obeçu, mek-tinu.
→ obeçams. Arte Tan-ura'yı ders çalışamasın diye oyalıyor. *Artek Tanu-ra, dersi mot açalişas ya do obeçams.*
→ noktinaps. Hırsız adamı oyalıyor. *Xirsuzik ǩoçi noktinaps.*
Eng. to distract

oyalanmak obodu; obeçu; mektinu.
→ iboden. Sen gelene kadar, bir yerlerde oyala-nacağım. *Si moxtaşani ar soti vibodare.*
→ ibeçen. Şana işe git-memek için oyalanıyor. *Şana dulyaşe var olva şeni ibeçen.*
→ nakten. Şana nerede oyalanıyor? *Şana so nakten?*
Eng. to dally, to linger

oymak oxuťonu.
→ xuťonums. Fare duvarı oydu. *Mtugik ǩoda dox-uťonu.*
Eng. to carve out

oynamak (oyun) osteru; obiru.
→ isters. Çocuk oyuncağı ile oynuyor. *Berek os-teroni-muşi ǩala isters.*
→ ibirs. Çocuklar tahta araba ile oynuyorlar.

Berepek pitsari arabete ibiran.
Eng. to play

oynatmak oǩoǩanu, oxonǩanu.
→ oǩoǩanams. Burada bulunan hiçbir şeye dokunmayın, yerinden oynatmayın. *Hak na ren mutus xe mot nusumt, sva-muşişe mot oǩoǩanamt.*
→ oxonǩanaps.
Eng. to dislocate

oysa andaseni.
Oysa, Şana bu gece gelecekti. *Andaseni, Şana amseri moxťaseťu.*
Eng. whereas

oyuk xuťula.
Eng. hollow

oyun sterapa.
Eng. game

oyuncak osteroni; obironi.
Eng. toy

oyuncu aktori.
Eng. actor/actress

öbek p̌unci.
Eng. block, group

öbür gün gendğani, cendğani.
Eng. the day after tomorrow

öbür majura.
Eng. other

öcü xoxo; kutsu; nunu.
Eng. boogeyman

ödemek meçamu.
→ meçams. Şana borçlarını ödedi. *Şanak borcepe-muşi komeçu.*
Eng. to pay

ödev oxenoni.
Eng. duty; homework

ödlek mşkurinace.
Eng. coward

ödünç almak otsxu.
→ itsxams. Babam

amcamdan ödünç ayakkabı alıyor. *Baba-çkimik cumadi-çkimişen modvalu itsxams.*
Eng. to borrow

ödünç vermek otsxu.
→ notsxams. Babam amcama ödünç ayakkabı veriyor. *Baba-çkimik cumadi-çkimis modvalu notsxams.*
Eng. to borrow

öğle ondğe; yema.
Eng. noon, midday

öğlen ondğeri.
Eng. noon, midday

öğrenci magurale; talebe.
Eng. student

öğrenmek oguru, doguru.
→ igurams/ -aps. Sen Lazca mı öğreniyorsun? *Si Lazuri igurap-i?*
→ digurams. Öğrencilerim Lazcayı kolay öğreniyorlar. *Maguralepe-çkimik Lazuri ǩolai diguraman.*
Eng. to learn

öğretim dogurapa.
Eng. instruction; education

öğretmek oguru, doguru.
→ ogurams/ -aps. Adam çocuğuna Lazca öğretiyor. *Ǩoçik bere-muşis Lazuri ogurams.*
→ dogurams. Dört yıldır öğrencilerime Lazca öğretiyorum. *Otxo tzana ren maguralepe-çkimis Lazuri dovoguram.*
Eng. to teach

öğretmen dogurale; mualimi.
Öğretmen "Lazca konuşma." diye çocuğu azarladı mı? *Doguralek "Lazuri mot isinapam." ya do beres uǩriu-i?*
Eng. teacher

öğürmek obležgu.
→ blezgums. Ahmet ned-

en öğürüyor, ne oldu ona? *Amedik muşeni blezgums, mu ağodu?*
Eng. to retch

öğütmek omku.
→ mkums. Büyükanne değirmende mısır öğütüyor. *Nandidik karmaťes lazuťi mkums.*
→ mkups. Şana, yemekleri değirmen gibi öğütüyor. *Şanak, gyarepe mskibu steri mkups.*
Eng. to grind

ökse otu *Bot.* ç̌abu.
Eng. mistletoe

öksü noǩançxule, noǩaçxule.
Eng. torch (a wood used as torch)

öksürmek oxvalu.
→ xvalums. Tana çok öksürüyor. *Tanak dido xvalums.*
Sen mi öksürüyorsun? *Si xvalum-i?*
Ben öksürmüyorum. *Ma var pxvalum.*
Eng. to cough

öksürük oxvalu.
Eng. cough

öksüz unaneli.
Eng. orphan

öküz *Zoo.* xoci.
Eng. ox

ölçmek ozumu, ozimu.
→ zumums. Adam, ne kadar uzadı diye oğlunu ölçtü. *Ǩoçik, naǩo igunžanu ya do biçi-muşi zumu.*
→ zimups.
Eng. to measure; to consider

öldürmek (insan, arı vb.) oğurinu.
→ oğurinams. İnsan insanı niçin öldürüyor? *Ǩoçik ǩoçi muşeni oğurinams?*
Zehir öldürür. *Ağuk oğurinams.*

Eng. to kill

ölmek oğuru.
→ ğurun. Adam ölür. *Ǩoçi ğurun.*
Yaşlı bir amcan vardı, öldü mü? *Badi ar cumadi giyonuťu, doğuru-i?*
Eng. to die

ölü ğureri, ğureli.
Eng. dead

ölüm döşeği ğuramtzǩora.
Eng. death bed

ölüm ğura.
Eng. death

ömür umri.
Eng. life span

ön tzoxle; ogi.
Eng. front.

ön tzoxle; ogine, oğinde.
Şanak oxorişi tzoxle ibirs.

önce tzoxle; eveli; oğinde.
Bir ay önce Arhavi'deydim. *Ar tuta tzoxle Arkabis vorťi.*
Senden önce ben geldim. *Skanden tzoxle man mopti.*
Eng. Before, earlier

önce tzoxle; ipti; sifťe.
Eng. first; ago

önceki tzoxleni; oğindeni; evelinuri.

öndeki tzoxleni, ogindeni, oğindeni.
Tzoxleni biçi mişi bere ren?

önder lideri; gencğoneri.
Eng. leader

önem beciťoba.
Eng. importance

önemli beciťi; muhimi.
Eng. important

önermek molaşinu.
→ moluşinams.
Eng. to suggest

önünde tzoxle; oğinde.
Ufak bir kedi arabanın önünde oynuyor. *Ǩaťunak arabaşi tzoxle isters.*

önündeki tzoxleni, ogindeni, oğindeni.
Arabanın önündeki kız kimdir? *Arabaşi tzoxleni bozo mi ren?*

öpmek mecundu, ocundu; goxelu.
→ nacunden. Delikanlı sevgilisini öpüyor. *Biçik oroperi-muşis nacunden.*
→ acundeps. Tsate Şana'yı öpüyor. *Tsate Şanas acundeps.*
→ gvaxelen. Ali Ayşe'yi öpüyor. *Alik Ayşes gvaxelen.*
Eng. to kiss

öpücük mexelu; mecundu.
Eng. kiss

öpüşmek oǩocundu; oǩoxelu; ocundinu.
→ oǩicundams. Tsate ile Şana öpüşüyor. *Tsate do Şana oǩicundaman.*
→ oǩvaxelen. Tsate ile Şana öpüşüyor. *Tsate do Şana oǩvaxelenan.*
→ icundinapan.
Eng. to kiss one another

ördek *Zoo.* bibi.
Eng. duck

örgü şişi çxili; ncaği.
Eng. knit-needle

örgüt teşǩilaťi; organizasioni.
Eng. organisation

örgütlemek oteşǩilu.
→ teşǩilums. Sendika işçileri örgütlüyor. *Sendiǩak madulyepe teşǩilums.*
Eng. to organise

örmek (taş duvar) otzodu, otzǩidu.
→ tzodums. Tanura evin

arkasına taş duvar örüyor. *Tanurak şkuni jilemona tzodums.*
→ tzoduy.
→ tzḱidums/ -ups.
Eng. to build

örmek oşu.
→ şums/ -ups. Kadın çorap örüyor. *Oxorcak tzineḱi şums.*
Eng. to knit, to braid

örneğin evula.
Eng. for example

örnek evula.
Eng. example

örs kulamuri.
Eng. anvil

örümcek ağı bobolalimsa; raxnamosa.
Eng. spider net

örümcek *Zoo.* bobola; raxna.
Eng. spider

öte mele, melendo.
Eng. the other side of

öteki majura; arti.
Eng. other

öter ardıç *Zoo.* çimçxina; macacğa.
Eng. song thrush

öykü ṗaşuri.
Eng. story

öyle heşo, hişo, eşo.
Eng. like that, so, such

öyle ise bkz. madem öyle.

öz nželi.
Eng. own, core, essence

özel doxmeli.
Özel arabamı özel arazime bıraktım. *Doxmeli araba-çkimi doxmeli sva-çkimiş mevaşḱvi.*
Eng. private

özenmek bkz. imrenmek.

özgürlük oxoşḱva.
Aşk ve özgürlük için. *Oro-*

pa do oxoşkva şeni.
Eng. freedom

özlem gonçeloba; ǩomandera; motzurdapa.
Eng. craving, longing

özlemek gonçelu; oǩomandu; motsurdu.
→ gvançelen/ gançelen. Arte babasını özlüyor. *Artes baba-muşi gvançelen.*
→ aǩomanden. Arte babasını özlüyor. *Artes baba-muşi aǩomanden.*
→ motsurdun. Arte babasını özlüyor. *Artes baba-muşi motsurdun.*
Eng. to yearn for, to long for, to miss (something/ somebody)

özmesuliyet ananǩeni.
Eng. main responsibility

özür oxarsuvu.
Eng. excuse

P p

paça ťoťi.
Eng. lower part of the trouser leg

paçavra ṗaǯavura.
Eng. tatter, rag

padavra bedarva; ḱavari; xarťoma.
Eng. shingle

pahalı paali.
Eng. expensive

paket baǯḱa, paşḱa, ḱaufḱa.
Eng. packet, package

paketlemek paketi oxenu. Bkz. yapmak.
→ paketi ikums. Arte çoraplarını paketliyor. *Arte tzineḱepe-muşi paketi ikums.*
Eng. to package, to put into packet

palto paltu.
Eng. man's coat

pamuk bambaḱi, pambuği.
Eng. cotton

pansiyon pansioni.
Eng. boarding house

pantalon ponťuli.
Eng. pants, trousers

papatya *Bot.* loresima.
Eng. daisy

papaz ṗaṗa, ṗaṗazi.
Çok güzel kız (papaz yazısı gibi). *Ṗaṗa nǯara*

steri bozo.
Eng. priest

para geçareri; para.
Eng. money

paramparça piçxole-ri; p̌iťoleri, ragaderi.

parasız upareli.
Eng. free of charge

paraşüt paraşoťi.
Eng. parachute

parça notzile; parça.
Eng. piece

parçalamak op̌iťolu; opunçxolu.
→ p̌iťolums. Adam balta ile odunu parçaladı. *Ǩoçik argunite dişǩa dop̌iťolu.*
→ punçxolums.
Eng. to break to pieces, to smash

parıldama çxaťua.
Eng. sparkling, blaze

parıldamak oprandu, oçxaťu; ofarfalu; orutu.
→ prandun. Ahmeťin yeni pantolonu parıldıyor. *Amedişi ağani ponťulik prandun*.
→ çxaťun. Yaz geceleri yıldızlar çok güzel parlıyor. *Yazi serepes murutsxepek çxaťuman.*
→ çxaťun.
→ farfalams.
→ rutun. Adamın saatı parlıyor. *Ǩoçişi saaťi rutun.*
Eng. to shine, to sparkle

parıldamak Bkz. parlamak.

parıldayış çxaťua.
Eng. sparkling, blazing

park parki.
Eng. park

parlak çxaťura.
Eng. bright, shining

parlaklık çxaťura.
Eng. brigthness, gloss

parlamak Bkz. parılda-mak.
Eng. to shine, to sparkle

parmak *Ant.* ǩiti.
Eng. finger

parmaksız uǩiteli.
Bu adamın parmakları yok, parmaksızdır. *Ham ǩoçis ǩitepe var uğun, uǩiteli ren.*
Eng. fingerless

parti parti.
Ben, hiçbir partiye oy vermiyorum, dedi kadın. *Ma, aina partis rei var mepçam, ya mitzu oxorcak.*
Eng. party

pasaport pasaporťi.
Eng. passport

pasta darısı *Bot.* nçxvari.
Eng. a type of millet

pasta pasťa.
Eng. fresh cake

pastane pasťaxana.
Eng. pastry shop, patisserie

paşa paşa.
Eng. pasha

patates dixamakvali, dix-aqoqore, leťaore; barabu-ra; ǩarťopili.
Eng. potato

pati tati.
Kedinin güzel patileri var. *Ǩaťus mskva tatupe uğun.*
Eng. paw

patika ǩaťugza; mǩya-pugza.
Eng. path

patlamak oťǩvatsu, oť-vatsu.
→ ťǩvatsun. Bomba patlar. *Bumba ťǩvatsun.*
→ ťvatsun.
Eng. to explode, to burst

patlıcan *Bot.* paťlicani, baldurcani.
Eng. aubergine, eggplant

patron mance; patroni.

Eng. boss

paylaşmak oḱortu; opau.
→ oḱirtams. Arkadaşlar bir parça ekmeği paylaştılar. *Manebapek ar noťexi oḱirtes.*
→ ipaams.
Eng. to share

pazar (çarşı) noğa.
Yarın çarşıya gideceğim. *Çume noğaşe vidare.*
Eng. bazaar.

pazar günü mjaçxa.
Eng. Sunday

Pazar kasabası top. Atina.
Eng. Atina town in Blacksea

Pazarlı (Pazar kasabasından olan) Atinuri.
Ben Pazarlı'yım. *Ma Atinuri vore.*
Eng. of/ from Atina

pazartesi günü tutaçxa.
Eng. Monday.

pazı *Bot.* msuťolya, suťolya.
Eng. chard

peçete peçeta.
Eng. napkin

pek peği.
Eng. so, much

peki moro.
Eng. well, good

pekmez p̌eťmezi, p̌eḱmezi.
Eng. pectin, grape molasses

pembe pembe.
Eng. pink

pencere çerçevesi aḱoşka.
Eng. window frame

pencere pencere.
Eng. window

pençe ç̌angi.
Eng. claw, grib

penis ole, ḱole.
Eng. penis

perde perde.
Eng. curtain, screen, veil

perşembe çaçxa; umkeseri.
Eng. Thursday

pesüs tzǩvinťi, tzvinťi.
Eng. Oil lamp (made of clay and resembling a Betty lamp)

peşine düşmek ontxozu, getxozinu, centxozu.
→ antxozen. Annesi çarşıya giderken çocuk peşine düştü. *Nana-muşi noğaşe uluťuşa bere antxozu.*
→ gyantxozen.
→ cantxozen.
Eng. to chase after, to pursue after

peştemal foťa.
Eng. waist cloth (worn by women in the Black Sea region)

peygamber peamberi.
Eng. prophet

peynir qvali, vali.
Eng. cheese

pıhtı belti.
Eng. clot

pınar tzǩartoli, tzaritoli.
Eng. fountain, spring

pırasa *Bot.* p̌raskia, p̌rasǩa, p̌rosǩia, p̌aǩsiya.
Eng. leek

pırlanta bilyanťi.
Eng. diamond

piç ǩop̌ela.
Eng. bastard

piknik piǩniği.
Eng. picnic

pilav pilavi.
Eng. pilaf

piliç variǩa, vaiya, varitza.
Eng. chick

pilot piloťi.
Eng. pilot, aviator

pipi ḱuťu.
Eng. willy (penis in child language)

pipo p̌ip̌a.
Eng. pipe

pire *Zoo.* mtzḱiri, mtziri.
Eng. Piraeus, flea

pirinç *Bot.* brinci, p̌rinži.
Eng. rice

pis pisi. Bkz. kirli.
Eng. dirty

pislenmek oşavu; olebu.
→ şavums. Yağmur yağınca, arabanın camları pislendi. *Mç̌ima mç̌imusi arabaşi camepe dişavu.*
→ olebu. Şana'nın pantolonu kirleniyor. *Şanaşi ponťuli ileben.*
Eng. to get dirty

pişirmek bkz. pişmek.

pişirmek ogubu, ogibu, ocibu. Bkz. kaynatmak.
→ gubums. Annem fasülye pişiriyor. *Nana-çkimik lobya gubums.*
→ gibups. Kadın tencerede et pişiriyor. *Oxorcak xortsi gibubs.*
→ cibums.
Eng. to cook

pişman olmak opişmanu.
→ ipişmanams. Ayşe evlendiğine pişman oldu. *Ayşek ikomocuşi ipişmanu.*
Eng. to regret

pişman pişmani.
Pişman değilim. *Pişmani var vore.*

pişmanlık opişmanu.
Eng. regret

pişmek ogubu; ogibu, ocibu.
→ iguben. Yemek, saatlerdir pişmiyor. *Dido saaťi ren gyari var iguben.*
→ igiben. Tencerede et pişiyor. *Tenceres xortsi igiben.*

→ iciben. Lahana erken, fasülye geç pişer. *Lu ordo, lobya leba iciben.*
Eng. to get cooked, to be baked.

piyasa piatza.
Eng. market

plaj pilaji.
Eng. beach

plan pilani.
Eng. plan

planlamak oḱamu.
→ ḱamums. Arte gene ne planlıyor? Artek xolo mu *ḱamums?*
Yazın nereye gideceğimi şimdiden planlıyorum. *Yazis so na vidare hatzişen p̆ḱamum.*
Eng. to plan

polen ava, aḱva.
Eng. pollen

polis politzi.
Eng. police, policeman

politika politiḱa.
Eng. politics, policy

pompa pumpa.
Eng. pump

pompalamak pumpa geçamu.
→ pumpa geçams. Bkz. vurmak.
Eng. to pump

pop pop̆i.
Eng. pop

popüler populeri.
Eng. popular

porsuk *Zoo.* munçki.
Eng. badger

portakal *Bot.* port̆iḱali.
Eng. orange.

posa (meyve) ǯaǯa.
Eng. fruit dregs/pulp

posta post̆a.
Eng. post, postal service

postane post̆axana.
Eng. post office

pörsümek opurcu, oprucu; ontkiru.
→ purcun. Domatesler sıcaktan pörsüyor. *Tomatisepe çxvapaten purcun.*
→ prucun.
→ ntkirun. Elmalar dışarıda kalınca pörsüyor. *Uşkirepe gale naşkvaşi ntkirun.*
Eng. shrivel up

problem problemi.
Eng. problem.

profesör profosori.
Eng. professor

program programi.
Eng. programme, program

proje proje.
Eng. project

protesto protesto.
Eng. protest

puan poğani.
Eng. point, score

pul mpuli.
Eng. stamp

püskül puntskuli, puskuli.
Eng. Tassel

R r

radyo radio.
Eng. radio

raf noşoni; otzude, olatzude.
Eng. shelf.

rahat raaťi.
Eng. comfortable

rahatlatmak oraaťu.
→ iraaťen. Çocukların eve geldiğini görünce rahatladım. *Berepe oxorişe moxťesi doviraaťi.*
Eng. to comfort

rahatsız raatsuzi.
Eng. uncomfortable

rahmet rameťi.
Eng. mercy

rahmet vermek rameťi meçamu. Bkz. vermek.
→ rameťi meçams. Şana, büyükannesine bol bol rahmet veriyor. *Şanak, nandidi-muşis mboli mboli rameťi meçams.*
Eng. to give mercy

rahmet vermek rameťi meçamu. Bkz. vermek.
→ rameťi meçams.
Eng. to give mercy

rakı raǩi.
rakı sofrası raǩişi sofra.
Eng. raki (aniseed flavoured alcoholic beverage)

ramazan remezani.
Eng. ramadan

randevu mendvala; randevu.
Eng. appointment

randevulaşmak me-nd-valu; meacu.
→ nindums. Kızım her gün bir delikanlıya randevu veriyor. *Bozo-şǩimik ǩaťa ndğas ar miti nindums.*
→ niacams.
Eng. to fix an appointment with

rapor rapori.
Eng. report

razı olmak bkz. kabullenmek.

reçel leçeri.
Eng. jam

rehberlik rehberluği.
Eng. guidance

reklam reǩlami.
Eng. advertisement

renk peri; çere.
Eng. colour

renkli peroni.
Eng. coloured, colourful

renksiz upere.
Eng. colourless

resim resimi; sureti.
Eng. picture

resmi resmi.
Eng. official, formal

ressam resami; gemğaru.
Eng. painter, artist

rezene *Bot.* soxorgya, suxadiya.
Eng. fennel

rezerv rezervi.
Eng. reserve

rıhtım buxti; rixťimi.
Eng. dock

rica rica.
Eng. request

risk riski.
Eng. risk

riskli risǩli; oşkurenci.
Eng. risky

rol roli.
Çocuk rol yapıyor. *Berek roli ikums.*
Eng. role

roman romani.
Çocuk roman okuyor. *Berek romani iǩitxams.*
Eng. novel

ruh şuri. + İnsan ölünce ruhu göğe çıkar. *Ǩoçi ğurasi şuri ntsaşe eyulun.*
Eng. spirit

rulo rulo.
Eng. foll

Rum Xorumi.
Eng. Greek (person)

Rumca Xorumuri.
Eng. Greek (language)

Rus Rusi.
Eng. Russian (person)

Rusça Rusuri.
Eng. Russian (language)

rutin rutini.
Eng. routine

rutubet ťeni.
Eng. damp, moisture

rüya ezmoce, izmoce.
Eng. dream

rüzgar ixi; barva.
Buralarda rüzgar çok sert esiyordu. *Haminepes ixi dido zerbi barťu.*
Eng. wind

S s

saat saati; saet̆i
Eng. watch, clock, hour

sabah ç̌umani.
Eng. morning

sabahlamak dotanapu.
→ dotanapams. Arte bu gece uyumadan sabahladı. Artek amseri *var vinciruşe dotanapu.*
Eng. to stay awake till morning

sabretmek oçibru; osabru.
→ içibrams. Ahmet sabrediyor. *Amedi(k) içibrams.*
→ isabrams. Ahmet sabredemiyor. *Amedis var asabren.*
Eng. to be patient

sabun sap̆oni.
Eng. soap

saç toma.
Eng. hair

saçmak oxu.
→ oxums. Adam para saçıyor. *Ǩoçik para oxums.*
Eng. to scatter, sprinkle

saçsız utomeli.
Eng. hairless

sade palu.
Eng. mere, simple, pure

sadece xvala.
Sadece seni düşünüyorum. *Si xvala giduşunam.*

Bkz. yalnız, bir tek.
Eng. only

saf (arı) tzimidi.
Eng. pure

sağ mazgva, mažgvani.
Eng. sağ

sağanak şibroxoni.
Eng. downpour

sağdıç (kadın) mdade.
Eng. lady's maid (female)

sağır dura; metu; uca.
Eng. deaf

sağlam ḱap̌et̆i.
Eng. strong, durable

sağlamlaştırmak oḱap̌et̆anu.
→ oḱap̌et̆anams. Adam çantanın kolunu sağlamlaştırıyor. *Oxorcak çantaşi xe oḱap̌et̆anams.*
→ oḱap̌et̆anaps.
Eng. strengthen

sağmak (bal) omsku, otzonu.
→ msḱams. Adam kovandan bal sağıyor. *Ǩoçik ğurnişen topri msḱams.*
→ tzonups. Adam bal sağıyor. *Ǩoçik topuri tzonups.*
Eng. to extract honey

sağmak (inek) onçvalu; mozdu.
→ nçvalums. Şana inek sağıyor. *Şanak puci nçvalums.*
→ muzdams. Adam inek sağıyor. *Ǩoçik puci muzdams.*
Eng. to milk (cow)

saha saha.
Eng. space, field

sahan sağani.
Bir oturuşta bir sahan yoğurt yedim. *Ar doxunus ar sağani meyaperi (meḱvaperi) op̌çǩomi.*
Eng. shallow cooking pan

sahi mtilana.
Sahi, küstün mü? *Mtila-na, guri mogalu-i?*
Eng. sound, true, correct

sahiden mtilana.
Eng. really

sahip olmak (canlı, hareket edebilen) çkm. uyonun, uonun, uqonun. bkz. sahip olmak (cansız).
Arte'nin kedisi, benim köpeğim var. *Artes ǩaťu uyonun, ma coğori miy-onun.*
Not: bisiklet, araba, kayık gibi araçlar için de "uyonun" kullanılır.
Eng. to own (something alive)

sahip olmak (cansız) çkm. uğun. bkz. sahip olmak (canlı).
Arte'nin siyah şapkası, benim beyaz çorabım var. *Artes uça kudi uğun, ma kçe tzineǩi miğun.*
Eng. to own (someťing liveless)

sahip saibi; mance.
Bu köpeğin sahibi yok mu? *Ham coğoris saibi var uyonun-i?*
Eng. owner

sahne sahne. Bkz. davet.
Tana Ayşe'yi sahneye davet etti. *Şanak Ayşe sahneşe uçandu.*
Şana şarkı söyleyip sahneden indi. *Şanak doťrağodu do sahneşe kogextu.*
Eng. stage

sahtekar nomğorde.
Eng. rogue

sahur mosela, sertineli.
Eng. pre-dawn meal (during Ramadan)

sakal pimpili.
Eng. beard

sakın varşa.

Sakın gelme! *Varşa mot mulur.*
Eng. do not, beware

sakız saǩizi.
Şana sakız mı çiğniyor? *Şanak saǩizi lağunums-i?*
Eng. gum

saklamak oşinaxu. Bkz. muhafaza etmek.

saklamak ompulu, dompulu. Bkz. muhafaza etmek.
→ mpulums. Şana oyuncaklarını saklıyor. *Şanak, osteronepe-muşi mpulums.*
→ dompulams. Şana oyuncaklarını odasında saklıyor. *Şanak osteronepe-muşi odamuşis dompulams.*
Eng. to keep, to hide

saklambaç ǩuǩu; ontǩobinale; ǩançuṗali.
Eng. hide and seek

saklanmak dompulu; doťobu, ontǩobinu.
→ dimpulen. Eylemciler polisten kaçıp bir apartmana saklandılar. *Aktivisťepe, politzişen imťes do ar apartumanis dimpules.*
→ diťoben.
→ ntǩobun.
Eng. to hide

salak lalaxi.
Eng. idiot, stupid

salamura mcumori.
Eng. brine

salata salata.
Eng. salad

salatalık *Bot.* şuǩa.
Eng. cucumber

saldırmak (birine) meǩaṗu, menǩaṗu.
→ noǩaṗams. Köpek adama saldırıyor. *Coğorik ǩoçis noǩaṗams.*
→ nanǩaṗen.
Eng. to attack

salep *Bot.* ntsxeni çibri.
Eng. salep

salı iǩinaçxa.
Eng. Tuesday

salıncak doloǩanure; oǩantzure.
Eng. swing

salınmak doloǩanu; okantsuru, oǩantzuru.
→ doliǩanen. Kız, salıncakta salınıyor. *Bozo, doloǩanures dolinǩas.*
→ ikantsuren. Şana salıncakta sallanıyor. *Şana okantsures ikantsuren.*
→ iǩantzurs. Çocuk salıncakta sallanıyor. *Bere oǩantzuronis iǩantzurs.*
Eng. to swing

salkım söğüt *Bot.* zevidi.
Eng. bunch of willow

sallamak (medil, el vs.) ovalu.
→ ovalams. Kız mendil mi sallıyor? *Bozok yaluği ovalams-i?*
Eng. to swing, to shake, to rock

sallanmak bkz. salınmak.

salon saloni.
Eng. hall, guest room, dining room

saman çala.
Eng. hay, straw

sana göre skanebura.
Eng. according to you, for you

sana si. Bkz. sen.
Bunu sana söylemiştim. *Si ham dogitzvi dorťu.*
Eng. to you

sanat sanaťi.
Eng. art

sanatçı sanaťçi.
Eng. artist

sanayi sanai.
Eng. industry

sancı tzǩuna, tzuna,

tzḱuni.
Eng. pain, twinge

sandal feluḱa.
Eng. boat

sandalye oržo.
Eng. chair

sanı dotzonu.
Eng. assumption

sanırım bkz. herhalde.
Eng. presumably

saniye sanie.
Eng. second, moment

sanki lai; mitam.
Sanki yıllardır seni tanıyorum. *Lai, dido tzana ren si giçinem.*
Eng. supposing that

sanmak dotzonu; ofiçiru.
→ dvatzonen. Şana, biri sesimizi duyacak sanıyor. *Şanas, ar mitik nenaçkuni dvagurasen, ya dvatzonen.*
→ afiçiren. Sen kendini ne sanıyorsun? *Si ti-skani mu gafiçiren?*
Eng. to think, to assume

sapan laḱaťka.
Eng. sling

saplamak metsonu, metsigu.
→ notsonams. Arte bıçağı kapıya saplıyor. *Artek xami neḱnas notsonams.*
→ notsigams/ -aps. Soğuk hava adama bıçak saplıyor. *Qinik ḱoçis xami notsigaps.*
Eng. to stab, to dig into

sargan balığı *Zoo.* sargana, zargana.
Eng. garfish

sarı skiťa.
Eng. yellow

sarıasma kuşu *Zoo.* malağure, şiligogia.
Eng. golden oriole

sarılmak (birine, birş-

eye) goḱoru; doloḱidu, dolokiťinu.
→ gvaḱoren. Bahçe sarmaşığı ağaca sarılıyor. *Mşali ncas gvaḱoren.*
→ dolaḱiden. Ahmet Ayşe'ye sarılıyor. *Amedi Ayşes dolaḱiden.*
→ dulvakiťen. Çocuk herkese sarılıyor. *Berek ḱatais dulvakiťen.*
Eng. to hug, to cuddle

sarımsak *Bot.* leri.
Eng. garlic

sarmaşık *Bot.* msuci.
Eng. ivy

satıcı gamamçamu.
Eng. salesman

satılmak gamaçamu.
→ gamiçen. Bu dükkanda sadece antika eşya satılır. *Ham dukyanis antiḱa eşyape xvala gamiçen.*
→ gamiçinen.
Eng. to be sold

satın alma oindru, eǯopu, yeǯopinu.
Eng. to buy, to purchase

satın almak oindru, eǯopu, yeǯopinu.
→ iindrams. Şana gittiği her yerden bir şeyler satın alıyor. *Şana na idasen ḱaťa svaşa ar mutxape iindrams.*
→ eǯopums. Şana annesine kitap satın aldı. *Şanak nana-muşis kitabi euǯopu.*
→ yeǯoups. Adam elma satın alıyor. *Ǩoçik uşkiri yeǯoups.*
Eng. to buy, to purchase

satış gamaçamu.
Eng. sale

satmak gamaçamu.
→ gamaçams. Bu dükkanda sadece antika eşya satıyorlar. *Ham dukyanis antiḱa eşyape xvala gamiçen.*

Eng. to sell

savaş harbi.
Eng. struggle, fight, war

sayfa buťǩa; masvare.
Eng. page

saygı göstermek oşinu.
→ şinems. Çocuk öğretmenine saygı gösteriyor. *Berek dogurale-muşi şinems.*
Annesi, "Bu kız sadece babasını sayıyor." diye dedi. *Nana-muşik, "Ham bozok baba-muşi xvala şinums" ya tku.*
→ şinums.
→ şinaps.
Eng. to respect

saygı şina.
Eng. respect

saygın şineri, şinaperi.
Eng. respected, esteemed

sayı ǩoretsxa.
Eng. number

sayı sayma oǩoretsxu, oǩorotsxu.
Eng. to count

sayı saymak oǩoretsxu, oǩorotsxu.
→ ǩoretsxums. Tanura ikişer ikişer sayabiliyor. *Tanuras jur do jur aǩoretsxen.*
Birinci sınıfta çocuklara, sayı saymasını öğretiyorlar. *Maartani sinifis na ren berepes oǩoretsxu doguraman.*
→ ǩorotsxums.
Eng. to count

saymak bkz. sayı saymak.

sebebiyle gurine, gurişeni.
Yeni işi sebebiyle buradan taşındı. *Ağani dulyaşi gurine hakolen moiselu*.
Eng. for, due to

sebebiyle *zrf.* Bkz.

yüzünden.

sebep sebep̌i.
 Buraya gelmenin sebebi nedir? *Hak moxtimu-skanişi sebep̌i mu ren?*
Eng. cause, reason

sebze lilve.
Eng. vegetable

seçim seçimi.
Eng. choice, election

seçmek goşağmalu; otsxunu; ǩoşǩoğmalu.
→ goşuğams. Şana düğünde giymek için kırmızı elbiseyi seçti. *Şanak "çandas dolokunu şeni" mčita porça goşiğu.*
→ tsxunums. Tanura her şeyi yemiyor, yemek seçiyor. *Tanurak iri-tevuli var imxors, gyari tsxunums.*
→ ǩoşǩuğams.
Eng. to choose, to elect

seçmeli goşatsxuneri; goşağmaleri.

sedir memsufa, memsofa; tsxandari.
Eng. sofa

sedye salaca
Eng. wheeled bed

sefer (defa) seferi.
Eng. voyage

seher yıldızı avit̆e.
Eng. daystar

sekiz ovro.
Eng. eight

sekizinci maovrani**.**
Eng. eighth

sekreter sekreteri; maçaroce.
Eng. secretary

seks xodala; seksi.
Eng. sex

seksen otxoneçi.
Eng. eighty

sektör sektori.
Eng. sector

sel ğvari; seli.
Eng. flood

selam ǩaite; selami.
Eng. greeting, salutation

selam selami.
Herkese selam yolluyorum. *Mtelis selami vumçinam.*
Eng. greeting, salutation

sema ntsa; mtsa.
Eng. firmament, sky

semender *Zoo.* maçabule, varoşina.
Eng. salamander

semirmek omgvanu.
→ imgvanen. Çocuk her yıl semiriyor. *Berek ǩata tzanas imgvanen.*
Eng. to fatten

semirtmek omgvanu.
→ omgvanams. Beyaz ekmek insanı çok semirtiyor. *Xçe kuvalik ǩoçi dido omgvanams.*
→ omgvanaps.
Eng. to make fat

semiz mgvaneri. → besili.
Eng. fleshy, well-fed

semirmek omgvanu.
→ imgvanen. Köpek et yiyince semizleniyor. *Coğorik xortsi çkomasi imgvanen.*
Eng. to get fat, to get fleshy

sen Si, sin.
Sen de kimsin? *Si-ti mi ore?*
Eng. you

sende si
Sende para var mı? *Si para giğun-i?*
Eng. you

sendelemek obandalu.
→ abandalen. Yaşlı adam sendeliyor, elinden tutun. *Badis abandalen, xeşe oǩaçit.*
Eng. to stagger

senden skanda, skaninde.
Ben Lazcayı senden öğrendim. *Ma Lazuri skanda doviguri.*
Eng. from you

sene tzana.
Eng. year

senelik tzaneri.
Eng. annual, yearly

seneye tzanaşe.
Eng. next year

senin skani.
Senin evin benim evimden daha büyük. *Skani oxori, çkimi oxorişen daha didi ren.*
Eng. your

sensiz uskaneli.
Ben burada sensiz nasıl yaşayacağım? *Ma hak, uskaneli muço pskidare.*
Eng. without you

serbest serbesi; volina.
Eng. free, independent

serçe parmak mç̆ǩoni ǩiti.

serçe *Zoo.* bağulya.
Eng. sparrow

serender nayla.
Eng. traditional wooden house used to store equipment

sergi sergi.
Eng. exhibition

serin serini.
Eng. cool

sert ǩap̆et̆i.
Eng. hard, violent

sertleşmek (erkeklik organı) osalu.
→ isalen.
Eng. to become hard (male organ)

servis servisi.
Eng. service

ses xoma; nena.
Eng. sound, noise, voice

sesli nenoni.
Eng. voiced, sounding

sessiz uneneli.
Eng. silent

sevda oropa; olimbera; sevda.
Eng. love

sevgi oropa, olimbera.
Eng. love

sevgili oroperi.
Tanura'nın sevgilisi Atina'da yaşıyor. *Tanuraşi oroperi Atinas skidun.*
Eng. lover, beloved, dear

sevinç xela.
Sevinçle! Xelate!
Sevincim, neredesin? *Xela-çkimi, so ore?*
Eng. joy, delight

sevindirmek oxelu.
→ oxelams. Öğretmen bol not verip çocukları sevindiriyor. *Doguralek mboli noti meçams do maguralepe oxelams.*
→ oxelaps. Çizgi film çocukları sevindiriyor. *Miḱi filimik berepe oxelaps.*
Eng. to delight, to please

sevinmek oxelu.
→ ixels. Arte beni görünce çok seviniyor. *Artek ma mžirasi dido ixels.*
→ ixelen. Yaşlı kadın insan görünce seviniyor. *Xçinik ḱoçi žiraşi ixelaps.*
→ ixelaps.
Eng. to be pleased with, to be happy with

sevmek oqoropu; oropumu, olimbu.
→ qorops. Arte Tenda'yı seviyor. *Artek Tendas qorops.*
→ oroms. Arte Tenda'yı seviyor. *Artek Tenda oroms.*
→ aoropen. Arte Tenda'yı seviyor. *Artes Tenda aoropen.*

→ alimben. Arte Tenda'yı seviyor. *Artes Tenda alimben.*
Eng. to be in love

seyahat etmek golva; golu, goxtimu. Bkz. gezmek.
→ gulun. Karı-koca çok seyahat ediyorlar. *Çilkomoci dido gulunan.*
Eng. to go for journey, to travel

seyahat golva.
Eng. journey, travelling

seymen maḱari.
Eng. – People who gather for a wedding

seyrek tutxu, titxu.
Eng. sparse

seyretmek otzḱomilu; otzomilu; oseiru.
→ otzḱers. Güneşin doğuşunu birlikte seyredelim. *Mjoraşi extimus arte votzḱedat.*
→ otzḱen.
→ iseirams.
Eng. to watch

sıcak hava çxvapa.
Eng. hot weather

sıcak ťutsa.
Eng. warm, hot, heat

sıcaklık ťutsanoba.
Eng. warmness, temperature

sıçan *Zoo.* mtugi, mtuci.
Eng. rat

sıçmak dozgvalu, doživalu.
→ dozgums. Köpek ağacın dibine sıçiyor. *Coğorik ncaşi tude dozgums.*
Mapxa ndğas çami tude vati etzozgva-çi mçima ndğas etzogamgutas.
→ dožgums.
Eng. to shit

sıfır sufuri.

Eng. zero

sığ yuzini.
Eng. shallow

sığdırmak onťrinu.
→ onťrinams. Şana bütün eşyalarını küçücük arabaya sığdırdı. *Şanak mtel eşyape-muşi çuťa ar arabas onťrinu.*
Eng. to fit (something into)

sığmak onťru.
→ inťren. Araba garaja sığmıyor. *Araba garajis var inťren.*
Eng. to fit into

sık ṗeci.
Eng. dense

sıkıntı sixinti.
Eng. distress, bother

sıkıştırmak (bastırarak) oťambu; gemḱatsu, dolomḱatsu.
→ ťambums. Adamlar ayakla toprağı (basıp) sıkıştırıyorlar. *Ǩoçepek ḱuçxete leťa ťambuman.*
→ gyomkatsaps. Bidona peynir dolduruyor/ sıkıştırıyor/ tepiyor. *Biťonis qvali gyomḱatsaps.*
→ dolomḱatsaps.
Eng. to squeeze, to compress

sıkıştırmak bkz. ısrar etmek.

sıkmak ozdu.
→ uzdams. Şana öfkeyle kolumu sıkıyor. *Şanak xuçete xanç̌ali mizdams.*
Ahmet vidayı sıkıyor. *Amedik vida uzdams.*
→ uzdips.
Eng. to press, squeez

sınıf sinifi**.**
Eng. class

sınır onžğona; sinori.
Eng. border, limit

sır mempule.
Eng. secret, mystery

sır vermek mendvalu, oḱoçirdolu.
→ nandven. Arte Tanu'ya sır verıyor. *Arte Tanus nandven.*
→ oḱoçirdolups. Ali Veli'ye sır veriyor. *Alik velis oḱoçirdolups.*
Eng. to give a secret

sıra gelaxuna; sira.
Okul çocukları sıralara oturup öğretmenlerini bekliyorlar. *Mektebişi berepe sirapes kodoxedes do dogurale-nişi uyondraman.*
Eng. row, turn, que

sırt *Ant.* ciniki.
Sırtım ağrıyor. *Ciniḱi matzḱunen.*
Eng. back (of the body)

sırt ḱap̌ula**.**
Eng. back, ridge

sıtma çaçxuri, çxe.
Eng. Malaria

sıvı zomini.
Eng. liquid

sidik mseli, pseli.
Eng. urine

sigara izmariti noçve, meçveşe.
Eng. cigarette end

sigara tziḱara, žigara.
Eng. cigarette

sigorta sigorta.
Eng. insurance

siğil ğaminça, meçeçi, minça, miçinça.
Eng. wart

siklamen *Bot.* çurçaḱvaci; ğvaşili; monçemundi.
Eng. cyclamen

silah doḱanaşe; ot̆t̆omaşe.
Eng. weapon

silinti nokose.
Eng. erasure

silkmek bkz. silkelemek.

silme (yazı) gejilu, cejiru.
Eng. to erase

silmek (silgi vb.) gejilu, cejiru.
→ gejilums/-ups. Şana defterinden karalamaları siliyor. *Şanak ťefteri-muşişen ğaşǩerepe gejilums.*
→ cejirums.
Eng. to erase

silmek (süpürge, bez vs. ile) okosu.
→ kosums. Kadın evi süpürge ile siliyor. *Oxorcak oxori okosalete kosums.*
Şana evde her yeri kezapla sildi. *Şanak oxoris iri ǩale kezap̌ite kosu.*
Eng. to wipe (with a broom, cloth, etc.)

sincap *Zoo.* mludi; žemuri; çikilaze; ǩaťarazi.
Eng. squirrel

sinek *Zoo.* mç̌aci.
Eng. fly

sinema sinema.
Eng. cinema

sipariş etmek eǩoyonu; mendvalu.
→ eǩoyonams.
Babaannem babama iki metre kumaş sipariş etti. *Nandidi-çkimik baba-çkimis jur meťro ǩumaşi eǩoyonu.*
→ dandvumes. Çocuk babasına çarşıdan kalem sipariş ediyor. *Berek baba-muşiz noğaşen ǩelemi dandvumez.*
→ nandumes. Ayşe Ali'ye tuz ısmarlıyor. *Ayşek Alis ncumu nandumes.*
Eng. to order

sirke mcumori.
Eng. vinegar

sistem sisťemi.
Eng. system

site site.
Eng. site

sivilce perimşu; puputzi; xaşmi.
Eng. spot (on the face or body)

sivri mtzǩuli, mtzuli; tzungi.
Eng. sharp

sivrisinek *Zoo.* ǩorğoni, ǩoğona.
Eng. mosquito

siyah uça.
Eng. black

siz tkva, ťǩva.
Siz kimsiniz? *Tkva mi oret?*
Eng. you (plural)

sizden tkvanda, ťǩvaninde.
Lazcayı sizden öğrendim. *Lazuri tkvanda doviguri.*
Eng. from you (plural)

size göre tkvanebura.
Eng. according to you (plural)

size tkvanda.
Bu akşam size geleceğim. *Amseri tkvanda meťťare.*
Eng. to you (plural)

sizin tkvani, ťǩvani.
Eng. your (plural)

slayt slayťi.
Eng. slide

soba piliťa; peçko.
Eng. stove

sofra magida; sofra.
Eng. dinner table

soğan *Bot.* ǩromi.
Eng. onion

soğuk ini, qini.
Eng. cold

soğumak okoru, okiru.
→ korun. Akşam olunca ev soğuyor. *Dolumcasi oxori korun.*

→ kirun.
Eng. to get cold

soğutmak okorinu, okirinu.
→ okorinams. Şana kapıları açıp odayı soğutuyor. *Şanak neḱnape gontzḱu do odape okorinams.*
→ okirinaps. Kadın çocuk için yemeği soğutuyor. *Oxorcak bere şeni gyari okirinaps.*
Eng. *to get something cold*

sohbet etmek oḱosinapu; oḱoxap̌aru; oḱop̌aramitu; oḱoğarğalu. bkz. konuşmak..
→ oḱisinapams. Ahmet ile Ayşe gün ağarıncaya dek sohbet ettiler. *Amedi do Ayşek dotanuşa oḱisinapes.*
→ oḱixap̌ares.
→ oḱip̌aramites.
→ oḱiğarğales.
Eng. to go into conversation, to chat

sohbet oḱosinapu, oḱoğarğalu; oḱop̌aramitu; oḱoxap̌aru. Bkz. konuşmak.
Eng. conversation, to chat

sokak soḱaği.
Eng. street

sokmak (arı) memtsxalu; metsigu.
→ nomtsxums. Eşek arısı çocuğu soktu. *Matzupxek beres nomtsxu.*
→ notsigams/ -aps.
Arı, parmağımı soktu. *Buţḱucik ḱitis memotsigu.*
→ notsigaps.
Eng. to be bitten (by bee)

sol ḱvazali, ḱvarçxani.
Eng. left

solak ḱvazula.
Eng. left handed

solist solisţi.

Eng. Soloist

solucan *Zoo.* tzitzi.
Eng. snail

soluk şuri.
Soluk soluğa şuri dodveri.
Eng. breath

solumak oşvanu.
→ şvanums. Hepimiz hava soluyoruz. *İrik şuri pşvanumt.*
Eng. to breath

son eçouri; çodina.
Eng. end, result, last

sonbahar stveli.
Eng. fall, autumn

sonra (birşeyden) oǩaçxe, uǩule, oǩule.
Eng. then, afterwards

sonunda soğuni; eçouris.
Eng. finally, in the end

sopa biga.
Eng. stick

sormak oǩitxu, oçitxu.
→ ǩitxums/-ups. Çocuk babasına ne soruyor? *Berek baba-muşis mu ǩitxums?*
→ iǩitxams. Bu çocuk ne soruyor? *Ham berek mu iǩitxams?*
→ içitxay.
Eng. to ask

soru ǩitxala.
Eng. question

sorumak bkz. emmek.

sorumluluk almak ex-ondvalu; eondvalu.
→ exindums. Şana, kim-senin çocuğunun sorum-luluğunu almıyor. *Şanak mitişi bere var exindums.*
→ eindums. Şana, yap-amayacağı işin sorumlu-luğunu almıyor. *Şanak, var axenasen dulya var eindums.*
Eng. to take responsibility

sorumluluk exondvala.
Eng. responsibility

sorun problemi.
Eng. problem

sosyal sosiali.
Eng. social

soya fasülyesi *Bot.* leťa lobca, leťa lobya.
Eng. soya bean

soyadı soyadi; ǩaǩupe coxo.
Eng. family name, surname

soymak (kişi) goçvalu.
→ goçums. Kadın çocuklarını soyup yıkadı. *Oxorcak berepe-muşi goçu do xura dubonu.*
Eng. to disrobe (person)

soymak (meyve) oportsu, oǩrotzu.
→ portsums. Tanura elmayı soyuyor. *Tanurak uşkuri portsums.*
Daha bir elmayı bile soyamıyorsun! *Çkva, ar uşkuri-ti var gaprotsen.*
→ ǩrotsums/ -ups.
Eng. to peel (fruit)

sökmek otzḱu; otzu.
→ tzḱams. Adam çivi söküyor. *Ǩoçik ḱarfi tzḱams.*
→ tzams.
→ tzḱims/ -ips.
Eng. to remove, to rip off

sövmek oxoçḱadu; ogoru; geḱitxu.
→ oxoçḱadams. Çocuk küfrediyor. *Berek oxoçḱadams.*
→ igorams. Ahmet çok küfrediyor. *Amedik opşa igorams.*
→ gyoḱitxaps. Adam her zaman kaderine sövüyor. *Ǩoçik bittum bedimuşis gyoḱitxaps.*
Eng. to swear (at something/someone)

sövüp saymak osvaru.

→ svarums. Çok kızgın, kadın sövüp sayıyor. *Opşa xuçe uğun, xoržak svarums.*
Eng. xxx

söylemek (birine birşey] çkm. utzumers, utzomers.
Şana Arte'ye ne diyor? *Şanak Artes mu utzumers?*
Ben sana demedim mi ders çalış. *Ma si var gitzvi-i dersi içalişi!*
Eng. to say (something to someone)

söylemek otku, oťǩu; oziťu; zoṗini.
→ tkumers. Televizyon, bu hafta yağmur yağacağını söyledi. *Televuzik, ham xaftas mçima mçimasen, ya tku.*
→ iťurs. *Ben ne diyorum sen ne diyorsun? Ma mu viťur si mu iťur?*
→ zoṗons. Sen ne söylüyorsun? *Si mu zoṗon?*
Eng. to say

söylenmek bkz. denmek.

söylenmek otku, oťǩu; oziťu.
→ itkven/ iťǩven. Çocuğa ve yaşlı adama bir şey söylenmez. *Beres do badis mutu var itkven.*
→ itkvinen/ iťǩvinen. *Ölü için kötü söz söylenmez. Ğureri şeni ṗaťi nena var itkvinen.*
→ iziťen. Buna ne söyleniyor? *Hamus mu iziťen?*
→ iziťinen. Ölü için kötü söz söylenmez. *Ğureri şeni xavi laǩide var iziťinen.*
Eng. to grumble

söz ziťa.
Eng. word, speech

sözcük ziťa.
Eng. Word

sözleşmek (randevülaşmak) mendvalu; meacu.
→ nindums. Kimseyle sözleşme, yarın işimiz var. *Miti mot nindum, çume dulya miğunan.*
→ niacams. *Biz bugün Şana ile randevulaştık. Ma ğoma Şana ǩala mebiaci.*
Eng. to compact, to promise each other

sözlük nenapuna; zit̆apuna.
Eng. dictionary

sponsor sp̆onsori.
Eng. sponsor

spor sipori.
Eng. sports

stres st̆resi.
Eng. stress

su teresi *Bot.* mtsxuǩuburi, tsxuǩumbi, tsxiliǩumbri.
Eng. watercress

su tzǩari, tzari.
Eng. water, fluid

subay subai.
Eng. officer

suç ǩabaet̆i. bkz. kabahat.
Eng. crime

suçlama ǩabaet̆i eyodvalu.
Eng. to blame

suçlamak ǩabaet̆i eyodvalu; ǩabaet̆i moǩidu.
→ ǩabaet̆i eyodums. Gözünle görmeyip kulağınla duymadıysan kimseyi suçlama. *Tolite var žiri do ucite var ogni-na mitis ǩabaet̆i mot eyodum.*
→ ǩabaet̆i moǩidups.
Eng. to accuse

suçsuz uǩabaet̆e.
Eng. blameless

sultan sultani.
Eng. sultan, ruler

susamak ouminu; oğaminu; ombinu.
→ aominen. Çocuk susadı. *Beres tzǩari aominen*.
→ ağaminen.
→ ambinen. Ben çok susuyorum. *Ma opşa tzari mambinen.*
Eng. to become thirsty

susamış halde olmak ombinu. Bkz. susamak.
→ ombos. Çocuk susamış haldedir. *Beres tzari ombos*.
Eng. xxx

susmak ostibu.
→ stibums/ -ups. Erkekler susuyor, kadınlar konuşuyor. *Komolepek stibunan, oxorcalepek isinapaman.*
Sus! *Dostibi!*
Eng. to be silent

susuz utzǩareli, utzareli.
Eng. waterless

suyunu çıkarmak (sıkarak) otzilaxu.
→ tzilaxums/ -ups. Annem pantolonumu yıkadı, şimdi de sıkarak suyunu çıkarıyor. *Nana-çkimik ponťuli dominaxu, hatzi-ti tzilaxums.*
Eng. to liquidize

sülük *Zoo.* tziğveli, vela.
Eng. leech

sümük fingili, gingili.
Eng. mucus

sümüklü böcek *Zoo.* pentze, petze.
Eng. slug

sünger sonkeri, sunkeri.
Eng. sponge

süngü sungi, srungi.
Eng. bayonet

sünnetçi ciyaxi.
Eng. circumciser

süprüntü nokose.
Eng. trash

süpürge okosale.
Eng. broom

süpürmek okosu.
→ kosums/ -ups. Şana evi süpürüyor. *Şanak oxori kosums.*
Eng. to brush, to sweep

süre ora.
Eng. period, time

süreç periodi; şvaci.
Eng. process

sürekli p̌anda; iro.
Eng. continously

sürgün (bitki) çurump̌i.
Eng. exile

sürmek (boya, fırça) dosumu, osumu.
→ dusums. Ahmet duvara kırmızı boya sürüyor. *Amedik ǩodas mç̌ita ğap̌i dusums.*
→ dusumers.
→ usums/ usumers.
Eng. to apply (paint)

sürmek (sıvıyı) dosvalu.
→ disums (kendine). Şana dudağına boya sürüyor. *Şanak leşǩis boya disums.*
→ dusums (başkasına). Ahmet duvara boya sürüyor. *Amedik ǩodas boya dusums.*
Eng. to drive

sürpriz suprizi.
Eng. surprise

sürü (balık için) miloma.
Eng. shoal

sürü cogi; ilxi.
İnek sürüsü Mçxurişi cogi.
Eng. flock

sürücü maktale.
Eng. driver

sürüklemek otoru, otiru; ozdu.
→ torums. Tanu, ağaca ip bağlayıp sürüklüyor. *Tanuk ncas toǩi gyudu do*

torums.
→ tirups.
→ zdams.
Eng. to drag

sürünmek (yerlerde) oxosvalu.
→ oxvasven. Yılan toprakta sürünüyor. *Tzitzila leťas oxvasven.*
Eng. to crawl

sürünmek dosvalu.
→ disums. Kız allık sürüyor, sokağa çıkacak. *Bozok mçitaşi disums, sokağişe gamaxtasen.*
Eng. to creep

süslemek motzopxu, motzipxu.
→ motzopxums. Kızlar, odada gelin süslüyorlar. *Bozopek odas nusa motzopxuman.*
→ motzipxums/ -ups.
Eng. to dress up, to decorate

süt kızkardeş damangaperi, damogaperi.
Eng. milk sister

süt mja, mjalva, cavla.
Eng. milk

sütleğen *Bot.* coğorimja, jayla; mamjvale.
Eng. spurge

süzgeç ontzorale.
Eng. strainer, drainer

süzmek (sıvı) ontzoru; ontziru.
→ ntzorums. Annem sütü süzüyor. *Nanak mja ntzorums.*
→ ntzirums/ -ups.
Eng. to filter, to drain

Svan Şoni.
Eng. Svan

Svanca Şonuri, Svanuri.
Eng. Svan language

Ş ş

şafak dotanure.
Eng. Dawn

şahin *Zoo.* zağanozi.
Eng. falcon

şahit şaidi.
Eng. witness

şair şairi; malerse.
Eng. poet

şaka şaǩa.
Eng. joke

şaka yapmak eloťalu; şaǩa oxenu; moǩidu.
→ elvaťen. Ahmet Şana'ya şaka yapıyor. *Amedi Şanas elvaťen.*
→ şaǩa oğodams. Ahmet çocuğa şaka yapıyor. *Amedik beres şaǩa oğodams.*
→ naǩiden.
Eng. to make a joke

şakrak kuşu *Zoo.* fiyo.
Eng. Pyrrhula

şalgam targami.
Eng. turnip

şamandıra şamadura.
Eng. buoy, float

şapka kudi.
Eng. hat

şarap ǧvini.
Eng. wine

şarjör jajori.
Eng. clip (of a gun)

şark yulva.
Şark sorunu yulva problemi.

Eng. east, Orient

şarkı birapa; oťrağodu.
Eng. song

şarkı söylemek obiru; oťrağodu.
→ ibirs. Konserde solistle beraber biz de şarkı söyledik. *Ǩonseris solisťi şǩala çku-ti vibirit.*
→ ťrağodums. Arte bize Lazca şarkı söyledi. *Artek çku Lazuri miťrağodes.*
Eng. to sing

şarkıcı mabirale.
Eng. singer

şart p̌icala.
Eng. condition, requirement

şaşakalmak bkz. şaşırmak.

şaşırmak goşaşu; opxasinu, oǩviru.
→ goişaşen. Tanu beni her görüşünde şaşırıyor. *Şana, "ma ǩaťa mžirasen" goişaşen.*
→ apxasinen. Beni görünce Tanu şaşırıyor. *"Ma mžirasi" Tanus apxasinen.*
→ gaaǩviren. Beni görünce Tanu şaşırıyor. *Man mžiraşi Tanus gaaǩviren.*
Eng. to be surprised, to be confused about

şaşırtmak goşaşinu.
→ goşaşinams. Ahmet Şana'yı da şaşırtıyor, beni de şaşırtıyor. *Amedik Şana-ti goşaşinams, ma-ti gomoşaşinams.*
Eng. to bedazzle, to surprise

şaşmak bkz. hayret etmek.

şebnem şetxi; toşi.
Eng. dew

şeftali *Bot.* anťama, aťamba.
Eng. peach

şehir şeheri; didi noğa. Bkz. kasaba.
Eng. town, city

şehirli şeheruri; noğari.
Eng. urban dweller

şeker şekeri.
Eng. sugar, candy

şekerli lotsa.
Eng. sweet

şekil şekili.
Eng. shape

şelale geçaçxaloni.
Eng. water fall

şemsiye şemsiye.
Eng. umbrella

şerbet şerbeťi.
Eng. sherbet

şey mutxa.
Bir şey söyle! *Ar mutxa tkvi!*
Eng. thing

şey nondi.
Şey diyecektim!... *Nondi ptkvaťu!*...
Eng. thingy

şeytan şeyťani; iblisi.
Eng. devil

şeytan tırnağı mabutsx-ale.
Eng. hangnail

şıra loǩa, loya.
Eng. grape juice

şiir şiiri; lersi.
Eng. poem

şikayet doloťalu; şikyaeťi.
Eng. complaint

şikayet etmek doloťalu. → doluťams. Öğretmen dersi dinlemeyen çocukları ailelerine şikayet ediyor. *Doguralek, dersi na var işǩinams berepe nana-baba-muşis deluťams.*
Eng. to complain

şimdi hatzi [atzi, hus, huy].

Eng. now

şimşek çakmak dovalu, gonvalu.
→ divalams. Şimşek çakıyor. *Divalams.*
→ gonvalups.
Eng. (lightning) to flash

şimşek mexi; dovalu.
Eng. lightning

şimşir *Zoo.* mzana.
Eng. box tree

şirket şirket̆i.
Eng. company

şiş çxili.
Eng. spit, skewer

şişe bot̆liḱa.
Eng. bottle

şişirmek obarinu, ombarinu.
→ obarinams. Çocuklar yüzlerce balon şişirdiler. *Berepek oşi do oşi baloni obarines.*
→ ombarinams.
Eng. to inflate

şişkin mbareri.
Eng. inflated

şişman şişmani; mçxu.
Eng. fat

şişmek ombaru.
→ imbaren. Balon şişiyor. *Baloni imbaren.*
Ahmet çok yemek yediği için karnı şişti. *Opşa cari na şḱomu şeni Amedis korba dvambaru.*
Eng. to bloat

şoför şuferi.
Eng. chauffer

şok olmak gosḱudu; ini tzari enktalu.
→ gosḱudun. Şana “beni görünce” şok oluyor. *Şana, “ma mžirasi” gosḱudun.*
→ ini tzari eankten. Adamı ölmüş halde görünce şok oldum. *Ǩoçi ğureri bžirisi ini tzari emanktu.*

Eng. to be shocked

şok şoǩi.

Eng. shock

şose susa; şara.

Eng. paved road

şöyle haşo; aşo.

Eng. in that manner, so, just

şu ham, am.

Eng. that, this

şubat ǩundura; tu-ta-mǩule.

Eng. February

şüp̌e şupe.

Eng. doubt, suspicion

şüp̌eli şupeli.

Eng. suspicious

T t

tabak ťabaxi.
Eng. plate, dish

taban (ayak) ǩalti.
Eng. sole of the feet

tabanca ťapanca.
Eng. gun

tabii natureli.
Eng. natural

tabiki moro.
Eng. of course

tabure ǩuli, troni, oržo.
Eng. stool

tabut ǩibori; tabuťi.
Lazlar ölüyü tabutsuz gömmezler. *Lazepek ğureri ǩibori dixo var doxuman.*
Eng. coffin

tahayyül etmek gezadu.
→ gyazaden. Babaannem imeceleri anlatırdı, o zamanlar (bu anlatılanları) tahayyül edemezdim. *Nandidik noderepe mimeselamťu, hem orapes var gemazadeťu.*
Eng. to imagine

tahmin dotzonu.
Eng. guess, estimate

tahmin etmek gezadu.
→ gyazaden. Senin geleceğini tahmin edemedim. *Si na moxtaťu var gemazadu.*
Eng. to guess, to estimate

tahsil tahsili.
Eng. education

tahsilli ǩitxeri.
Eng. educated

tahta pitsari.
Eng. blackboard; board, plank

tahtakurusu *Zoo.* mǩorida.
Eng. cockroach

takdir taǩťiri.
Eng. appreciation

takılmak (bir şeye) eǩoťalu; eǩoborgu.
→ eǩvaťen. Çocuk, bana doğru koşarken taşa takıldı. *Bere, şǩimi tere uǩaṗamťu-şani kvas eǩvaťu.*
→ eǩvaborgen. Çocuk koşarken taşa takılıp düştü. *Bere, uǩaṗamťu-şani kvas eǩvaborgu do colu.*
Eng. to trip over something

takım elbise ťaǩim elbise.
Eng. suit (dress)

takım ťaǩimi.
Eng. set; team

takip etmek meonu, meqonu.
→ naonen. Köpek çocuğu takip ediyor ve eve gidiyor. *Coğori beres naonen do oxorişe ulun.*
→ noǩups. Köpek çocuğu takip ediyor. *Coğori beres noǩups.*
Eng. to follow

takma isim elaçama; žegni.
Eng. nick name

takmak (fes vs.) getvalu, cetvalu.
→ gyutums. Tanu başına fes takıyor. *Tanuk tis kudi geitums.*
→ cutums.
Eng. to put on (a hat, etc)

takoz ťaǩozi; ǩoťa.

Eng. chock

taksi taksi.
Eng. taxi

talebe talebe; magurale.
Eng. student

talep talebi.
Eng. demand

talih bedi; ťişi.
Eng. fate

tam tami.
Eng. complete, entire

tamahkar acanli.
Eng. avaricious

tamam tamami.(ho)
Eng. Okay; completion, end

tamamen tamami.(na on steri)
Eng. completely

tamamlamak oçodinu.
→ oçodinams. Az kaldı, Ahmet işi bitiriyor. *Mtsika doskidu, Amedik dulya oçodinams.*
Eng. to complete

tamir etmek bkz. onarmak.

tamir etmek otzopxu, otzipxu.
→ tzopxums. Arte motoru tamir ediyor. *Artek motori tzopxums.*
→ tzipxups.
Eng. to repair, fix, to mend

tamir tamiri.
Eng. repair

tane ntoli; tane.
Eng. grain; piece.

tanelemek (sertçe ovarak) opurçolu; okurçolu.
→ purçolups. Şana (mısır koçanını sertçe ovarak) mısırı taneliyor. *Şanak lazuťi purçolums.*
→ kurçolums.
Eng. to strip the kernels from an ear of (wheat , corn , etc)

tanelemek ontolu; oḱaḱalu.
→ ntolums. Büyükannem fasülye taneliyor. *Nandi-di-çkimik, lobya ntolums.*
→ oḱaḱalu. Çocuk ceviz taneliyor. *Berek neži ḱaḱalums.*
Eng. to strip the kernels from an ear of (wheat , corn , etc)

tanık şaidi.
Eng. witness

tanımak oçinu.
→ içinems. Şana Arte'yi tanıyor ama ben Arte'yi tanımıyorum. *Şanak Arte içinems ama ma Arte var viçinem.*
→ içinoms.
→ içinaps.
Eng. to recognise

tanımlamak oçinapu.
→ oçinapams. Kimse aşkı tanımlayamıyor. *Mitis oropa var açinapen.*
Eng. to define

tanınması gereken oçkinoni. Bkz. bilmek, bilinen, bilinmek.
Ahmet tanınması gereken bir adamdır. *Amedi oçkinoni ḱoçi ren.*
Eng. xxx

tanışmak oçinu.
→ içinems. Arte yeni okulda yeni arkadaşlarla tanıştı. *Artek, ağani mektebis ağani manebape içinu.*
Eng. to meet, make acquaintance

tanıştırmak bkz. tanıtmak.

tanıtmak oçinapu.
→ oçinapams. Şana Arte'yi Tanura'ya tanıttı. *Şanak Arte Tanuras oçinapapams.*
Eng. to introduce

tanrı ğormoti, ğormothi.

Türkçe-Lazca-İngilizce Sözlük_ master.indd 276 23.10.2015 13:42:59

Aman tanrım! Ğormoti çurťila/ Moťi aťişe!
Eng. God

tanrısız uğormote; ateisťi.
Eng. .Godless

tapınak oxvame.
Eng. worship temple

taraf tere; ǩale.
Hangi tarafa gidiyorsun? *Nam tere ulur?*
Eng. side, direction, way

tarak otsxeci.
Eng. comb

taramak otsxonu.
→ itsxonams. Tanura her sabah saçını tarıyor. *Tanurak ǩaťa çumanişe tomalepe itsxonams.*
→ itsxons. Ben saçımı tarıyorum. *Ma toma vitsx-on.*
Eng. to comb

tarif etmek meguru; otarifu.
→ nogurams. Annesi yemeği nasıl yaptığını tarif etti. *Nana-muşik gyari muǯo na u/ vu noguru.*
→ utarifams. Şana yolu bildiği halde bana tarif etmedi. *Şanas gza uçkiťu do ma var mitarifu.*
Eng. to describe tariff. [otaifu]

tarih tarixi; isťoria.
Eng. history, date.

tarla ona, qona.
Eng. field

tartı ǩantari; otzonaşe
Eng. weighing scale

tartmak otzonu; otzinu.
→ tzonums. Arte elmaları tartıyor. *Artek uşkurepe tzonums.*
→ tzinups.
Eng. to weigh

tarz tarzi.
Eng. style

tasarlamak oḱamu, ox-esap̌u.
→ ḱamums. Ahmet ne tasarlıyor gene? *Amedik muya ḱamums xolo?*
Eng. to desing, to plan

taş kva.
Eng. stone

taşak ḱvaci, vaci.
Eng. testicles

taşıma otoru.
Eng. to carry

taşımak otoru, otiru.
→ torums. Çocuk bütün bavulları tek başına taşıyor. *Berek mtel bağulepe xvala xvala torums.*
 Ahmet evi Ardeşen'den Pazar'a taşıyacak. *Amedik oxori Art̆aşenişen Atinaşa torasen.*
→ tirups. Kadın otu sırtında taşıyor. *Oxorcak tipi ḱapulaten tirups.*
Eng. to carry, transport, bear

taşınmak otoru, otiru; obargu.
→ itoren. Bu ağaç çok ağır, taşınmaz. *Ham nca dido monḱa ren, var itoren.*
→ itiren.
→ ibargen. Ahmet Trabzon'dan İstanbul'a taşınıyor. *Amedi Ťrap̌uzanişen Mp̌olişe ibargen.*
→ nibargen. Musa İstanbul'a taşınacak. *Musa Mp̌olişa nibargen.*
Eng. to move to (location)

taşmak (sıvı) bkz. kabarmak.

tat nostoni; dadi.
Eng. taste

tatil tağdili.
Eng. holiday, vacation

tatlı loya, loḱa.
Eng. sweet

tava ťağani, ťiğani.
Eng. saucepan

tavalamak oťağanu, oťiğanu.
→ ťağanums. Arte hamsi tavalıyor. *Artek kapça ťağanums.*
→ ťiğanums.
Eng. to pan

tavan çeri**.**
Eng. ceiling

tavsiye tafsiye.
Eng. recommendation

tavşan *Zoo.* mtskviťura.
Eng. rabbit

tavuk *Zoo.* kotume, korme**.**
Eng. chicken

tayfa maťrozi; ťaife; mzuğari.
Senin tayfan olup denizde gezeceğim. *Maťrozi gava do zuğas goptare.*
Eng. crew

taze çiçkili; çiçku.
Eng. fresh, young

taziye bgara, mgara.
Eng. commemoration

tebessüm žitsa.
Eng. smile

tebeşir tebeşuri; kvanǯa-ru.
Eng. chalk

tecrübe dogurapa; te-crube.
Eng. experience

tedavi etmek oşvelu; cektinu, oǩau.
→ uşvelams. Tanura'nın ayağında çiban var, Şana onu tedavi ediyor. *Tanuras ǩuçxes pupuli uğun do Şanak uşvelams.*
→ coktinams. İyi doktor adamı iyileştirir. *Vorsi ťoxťorik ǩoçi coktinams.*
→ oǩaams/-aps.
Eng. to treat

tedavi olmak oşvelu; cektinu; oǩaimu.
→ işvelen. Annen hastaydı, iyileşti mi? *Nana-skani zabuni orťu, işvelu-i?*
→ cikten. Ahmeťin kötü hastalığı var, kaç yıldır iyileşemiyor. *Amedis xavi xasťaluği uğun do muǩu tzana ren, var cikten.*
→ iǩaimen.
Eng. to receive treatment

tedavi oşvelu; cektalu.
Eng. treatment

tehdit tehdidi.
Eng. threat

tehlike teluke, teluçe.
Eng. danger

tehlikeli oşkurenci**.**
Eng. dangerous

tek teği.
Eng. single, alone

teke *Zoo.* boçi.
Eng. goat

teker teker tito tito.
Eng. one by one

tekerlek barbali; tekeri.
Eng. wheel

teklif teǩlifi.
Eng. proposal, offer

tekme kursi, krusi, kusi.
Eng. kick

teknik teǩniǩi.
Eng. technique

teknoloji teǩnoloji.
Eng. technology

tekrar xolo.
Bu kitabı tekrar okuyacağım. *Ham kitabi xolo viǩitxare.*
Eng. repetition

tekrarlamak (söz) meoziťu.
→ meoziťams. Bir kez söyledim, tekrarlatmayın (tekrar söyletmeyin). *Ar fara doptkvi, mot meomoziťapamt.*

Eng. to repeat (a word)

tekst noçare. Bkz. metin.
Eng. text

telaffuz telafuzi.
Eng. prounounciation

telefon ťilifoni.
Eng. telephone.

telek bundğa; fťiloma.
Eng. pinion

televizyon televuzi; ťilivizyoni.
Eng. television

telgraf telgirafi.
Eng. telegraph

telve txolo.
Eng. sediment

temas (**etmek**) mentzalu, mentzu.
→ nantzen. Bana temas etme. *Si ma mot me-mantzer.*
Kablo sana temas etmesin. *Ǩablo mot megantzas.*

Eng. contact

tembel bunduri**.**
Eng. lazy

tembih etmek bkz. tembihlemek.

tembihlemek oçinadu; otembiğu; oxondu.
→ çinadums. Annesi kızına "tanımadıklarıyla konuşmamasını" tembihledi. *Nanak bozo-muşi, "Var içinem miti şǩala mot isinapam" ya do çinadums.*
→ utembiğams. Kadın çocuğu "bir yere gitme" diye tembihledi. *Oxorcak beres "soti mot ulur!" ya do utembiğu.*
Eng. to warn

temel temeli.
Eng. foundamental, basic

temiz pağı.
Eng. clean

temizlemek opağu.
→ pağums. Şana odasını hiçbir zaman temizlemiyor. *Şanak oda-muşi ǯoťe var pağums.*
Eng. to clean

temizlikçi temizluǩçi.
Eng. cleaner

temmuz ayı ktsapa.
Eng. July

temsil temsili.
Eng. representation

tenha elaǩaxa, elaǩlipa; tanixa.
Eng. desolate

tepe zurgi; raǩani.
Eng. hill, summit

tepetaklak argi bargi; ti ǩoǯala.
Eng. upside down

ter upi.
Eng. sweat

terbiye etmek osloǯu.
→ sloǯums. Şana çocuklarını korkutarak değil sevgi ile terbiye ediyor. *Şanak berepe-muşi şkurinate var oropate sloǯums.*
Eng. to discipline

terbiyesiz antzala.
Ahmet terbiyesiz bir adamdır. Ahmet *Amedi antzala ǩoçi ren.*
Eng. caddish

tercih etmek goşatsxunu.
→ goşatsxonums.
→ goşatsxonups.
Eng. to prefer

tercih tercihi.
Eng. preference

tereddüt etmek tereduťi oxenu. Bkz. yapmak.
Eng. backdraw

tereddüt tereduťi.
Eng. backdraw

tereke anderi; ǩaybana; termaşi; esǩaťi.

Eng. the objects left after by a dead person

tereyağı karaǩi**.**
Eng. butter

terketmek çkm. meťomalu, meťǩomilu.
→ naşǩums. Şana sevgilisini neden terk ediyor? *Şanak, oroperi-muşi, muşeni naşkums?*
Ahmet sigarayı bıraktı. *Amedik tziǩara naşku.*
Eng. to leave, to dump

terminal terminali.
Eng. terminal

terzi terzi.
Eng. tailor

teselli ediyor guri cenglaxu.
→ guri cinglaxams. Kadın kendini teselli ediyor. *Xoržak guri cinglaxams.*
→ guri cunglaxams. Kadın oğlunu teselli ediyor. *Xoržak bere-muşis guri cunglaxams.*
Eng. to console

teslim olmak teslimi oyapu. Bkz. olmak.
Eng. to submit oneself

teslim teslimi.
Eng. submit

test tesťi.
Eng. test

testere xerxi.
Eng. saw

testi ǩvantza.
testide su var mı? *Ǩvantzas tzari dolobun-i?*
Eng.

teşkilat teşǩilaťi; organizasioni.
Eng. organisation

teşkilatlandırmak bkz. örgütlemek.
Eng. to organise

teşkilatlanmak bkz. örgütlenmek.

Eng. to be organised

teşvik etmek teşviǩi oxenu. Bkz. yapmak.

teyze bula, dadi.
Eng. aunty

tırmık obutsxale; tsafi.
Eng. scratch

tırnak *Ant.* butsxa.
Eng. finger nail, toe nail;

tırtıl *Zoo.* ǩampǒo, mononi munťuri, ntsaǩaťu.
Eng. caterpillar

ticaret ticareťi.
Eng. trade, commerce

tiksinmek ikraxi oyapu. Bkz. olmak.
→ ikraxi ayen. Şana kurbağadan tiksiniyor. *Şanas, mjvabu ikraxi ayen.*
Eng. to loathe

tiksinti ikraxi.
Eng. abhorrence, loathing

tilki *Zoo.* meli, tskviťi.
Eng. fox

tip metzǩomilu, tipi.
Eng. type

tipi (kar) axişeli; şemti.
Eng. blizzard

titremek odardalu; otirtinu.
→ dardalams. Kış gelince soğuktan titreyeceksiniz. *İnuvas inite dardalaten.*
→ tirtins. Hasan neden titriyor, üşüdü mü? *Xasanik muşeni tirtins, ini avu-i?*
Eng. to shiver

tiyatro tiaťora.
Eng. theater

tiyatrocu maťiaťore.
Eng. theater player

tohum tasi, ntasi, ǯǩemi.
Eng. seed

tokat ǧvanǯǩili; toǩaťi.
Ahmet bana tokat attı. *Amedik ǧvanǯǩili gemçu.*
Eng. slap

ton balığı *Zoo.* okonozi.
Eng. tuna fish

top burti.
Eng. ball, round

toplam yekyuni.
Eng. total

toplamak (meyve, yaş çay) otzilu.
→ tzilums/ -ups. Tanura ağaçtan armut topluyor. *Tanurak ncaşen mtsxuli tzilums.*
Eng. to pick up (fruits, tea, etc)

toplamak oǩorobu.
→ ǩorobums. Tanura yerden fındık topluyor. *Tanurak tudendo txiri ǩorobums.*
Tanura herkesten para topluyor. *Tanurak irişe para ǩorobums.*
Eng. to collect

toplanmak (birara-ya) oǩopinu; oǩoǩorobu.
→ oǩipinen. Öğretmen çağırınca tüm çocuklar bir araya toplandık. *Doguralek micoxes do mtel berepe koǩovipinit.*
→ okiǩoroben.
Eng. to get together

toplantı oǩopina; okoxtima.
Eng. assembly, meeting

toplum sosiali.
Eng. society

toplumsal sosialuri.
Eng. social

toprak leťa.
Eng. earth, soil, land

topuk kuri.
Eng. heel

torba ťurva, ťorba.
Eng. bag, pouch

torun mota.
Eng. grandchild

toynak kaçaçi.

Eng. hoof

trabzan oxile.
Eng. railing

Trabzon Ťamťra; Ťrapuzani.
Eng. Trabzon

Trabzonlu Ťamťruri; Ťrapuzanuri.
Eng. of Trabzon

trafik trafiği.
Eng. traffic

tramway tramvai.
Eng. tram

transfer transferi.
Eng. transfer

traş obğu.
Eng. shaving

traş olmak obğu. → ibğams. Bugün sakal tıraşı oldum. *Andğa pimpili vibği.*
Eng. to have a shave

traşlı bğeri.
Eng. shaved

tren tireni.
Eng. train

tuhaf mutxaperi; tuafi.
Eng. odd, uncommon

tulum guda, gudastviri.
Eng. a type of traditional backpipe

turfanda p̌romoni.
Eng. primeur

turist turisťi.
Eng. tourist

turistik turisťuği.
Eng. touristic

turp *Bot.* buleǩi, buleçi.
Eng. sugar cane

turşu çaxala; ťurşi.
Eng. pickle

turuncu (renk) aranža.
Eng. orange (colour)

tutmak dokaçu; oǩnu → dikaçams/ diǩaçams.

Tanura düşmemek için kolumu tuttu. *Tanurak, "mot mebla" ya do xançali domikaçu.*
→ aḱnen. Çocuk düşmeyeyim diye annesinin elini tutuyor. *Bere "var mebla" ya do nana-muşişi xes aḱnen.*
Eng. to hold; to catch, seize

tutturmak dokaçapu; oḱlimapu.
→ dokaçapams. Düşmesin diye oğluma elimi tutturdum. *Mot melas ma do biçi-çkimis xe-çkimi dovokaçapi.*
→ doḱaçapams.
→ oḱlimapams.
Eng. to let someone hold something

tutuklamak molaxunu.
→ molaxunams. Polis yüzlerce suçsuz insanı tutukladı. *Politzik oşi do oşi uḱabaeṫe ḱoçi komolaxunu.*
Eng. to arrest

tutulmak bkz. tutmak.

tutuşturmak (ateş) membinu; medvinu; mentzalu. Bkz. ateş yakmak.
→ numbinams. Ahmet topladığı çalı çırpıyla ateşi tutuşturdu. *Amedik na ḱorobu tsxiḱepete daçxuri konumbinu.*
→ nudvinams.
→ nuntzams. Ahmet ateşi tutuşturuyor. *Amedik daçxuri nuntzams.*
Eng. to fire

tuvalet çeçme, çenefi, tuvaleṫi.
Eng. toilet

tuz mcumu.
Eng. salt

tuzak ragi.
Eng. trap

tuzlu mtzutxe.
Eng. salted, salty

tuzluk omcumale.
Eng. salt castor

tuzsuz umcumeli.
Eng. unsalted

tüfek kabzası ǩabza; ǩoloṗurtza.
Eng. rifle butt

tüfek ťufeği.
Eng. rifle

tükenmek bkz. bitmek.

tüketmek bkz. bitirmek.

tükürük lemç̌ǩva, lemç̌va.
Eng. spit

tükürük otu *Bot.* ǩuǩumboli, ǩuǩuṗosǩia.
Eng. saliva

tüm mteli; iri.
Tüm canlılar ölecek. *Mtel şuronepe ğuranen.*
Eng. whole, total

tümsek buksi.
Eng. bump

tür çeşiťi.
Eng. type

Türk Turki, Ťurǩi.
Eng. Turkish

Türkçe Turkuri; Ťurǩuri.
Eng. Turkish (language)

türkü atmak meťrağodu; mebiru.
→ noťrağodams. Kız delikanlıya türkü atıyor. *Bozok biç̌is noťrağodams.*
→ nobirs.
→ nobirams/-aps.
Eng. xxx

türkü birapa.
Eng. song

türkücü mabirale.
Eng. singer

türlü çeşiťi, turli.
Eng. various

tütün *Bot.* tutuni**.**
Eng. tobacco

tüy (kuş) fťiloma.
Eng. feather

tüylek tuyleği.

ucuz ucuzi.
Eng. cheap

U u

uç (kısım) ǩuspi.
Kalem masanın ucundadır.

uçak jvana; ťeyare.
Eng. airplane

uçarak putxineri.
Kuşlar uçarak yükselir. *Ǩinçepe putxineri eulunan.*
Eng. flying

uçkur şibi.
Eng. waistband

uçmak oputxu; oju.
→ putxun. Söz uçar yazı kalır. *Ziťa putxun, çara doskidun.*
→ jun. Kelebekler uçuyor. *Parpalepe junan.*
Kuş uçarak gidiyor. *Ǩinçi Jun do ulun.*
Eng. to fly

ufak çuťa, çiťa, tzuťa, tzulu.
Eng. small

ufantı bkz. kırıntı.

uğramak (birine) golaktalu; mecoxu.
→ golvakten. Tanura haftada iki kez annesinin yanına uğrar. *Tanura, ar xaftas jur fara nana-muşis golvakten.*
→ nacoxen. Arte okula gitmeden önce eve uğrayacak. *Arte mektebişe var idaşe oxoris nacoxasen.*
Eng. to stop by

uğraşmak onçitu; oxosvalu; obudu, obodu; oçoçu; ontxişu.
→ inçiten. Tanura ateş yakmak için uğraşıyor. *Tanura daçxuri ogzu şeni inçiten.*
→ oxvasven *(mec.).* Ne kadar zamandır odunları yarmak için uğraşıyoruz. *Naǩo ndğa ren dişǩape oçitu şeni oxovasvert.*
→ ibuden. Şana Lazca öğrenmek için uğraşıyor. *Şana Lazuri oguru şeni ibuden.*
[vibudapur, ibudapur, ibud-en, …]
→ iboden.
→ iǯoǯen.
→ intxişen.
Eng. to beEngaged in

uğur böceği *Zoo.* xavana.
Eng. ladybird

ulaşmak olva; oxtimu. Bkz. gitmek.
Eng. to reach

ulus milleťi.
Eng. people, nation

uluslararası enternasi-onali.
Eng. international

ummak meşonu, meşve-nu.
→ meşonums. Arte Tanura'nın bugün ge-leceğini umuyor. *Arte Tanura andğa moxtasen meşonums.* Umacağına, umudunu kes. *Meşonaşa moyşori.*
→ meşvens. Ahmet, güzel bir kız ile evleneceğini umuyor. *Amedik, mskva ar bozo ǩala viçilare ya do meşvens.*
Eng. to hope, expect

ummaksızın umeşvenu, umeşonu.
Eng. unexpected

umulmayan Bkz. beklen-

meyen.

umumiyetle umumiyeťite.
Eng. usually, generally

umut etmek bkz. ummak.
Eng. to hope

umut medi.
Eng. hope

un mkveri, mçveri, pkveri.
Eng. flour

unutmak goçǩondu, goçondru.
→ goçǩondun. Şana ders çalışmayı hep unutuyor. *Şanas dersi oçalişu p̌anda goçǩondun.*
Bana mektup yazmayı yine unuttun. *Ma karťali oçaru xolo gogoçǩondu.*
→ goçondrun. Seni asla unutmayacağım. *Si p̌oťe var gomoçondra.*
Eng. to forget

urgan toǩi, toçi.
Eng. tether

uskumru *Zoo.* çapali, sipari.
Eng. mackerel

ustura sirafi, skiafi, sǩiapi.
Eng. razor

utanç oncğore.
Eng. embarrassment

utangaç oncğoryari.
Eng. embarrassed

utanmak oncğore oyapu; oncğori oǩvapu.
→ oncğore ayen. Ahmet kızlardan utanıyor. *Amedis bozopeşen oncğore ayen.*
→ oncğori aǩven.
Eng. to be be embarrassed

utanmaz oncğore na var uğun.
Eng. shameless

uyanmak goǩutsxu.
→ goǩutsxun. Tanura her sabah yedide uyanıyor. *Tanura ǩaťa çumanişe*

şḱitis goḱutsxun.
Eng. to awake, come to life

uydurmak (söz) otzopxu.
→ tzopxums. Ahmet laf uyduruyor. *Amedik laḱide tzopxums.*

uyku nciri**.**
Eng. sleep**.**

uyku sarhoşu noncirapu, noncirepi.
Eng. sleepy

uyku sersemi noncirapu, noncirepi.
Eng. sleepy

uykusuz uncireli.
Eng. sleepless

uyuklamak oluru, oliru.
→ ilurams. Sıcaktan odadaki herkes uyukluyor. *Mçxvapaten odas na ren metlik ilurams.*
→ lirs. Annem her akşam uyuklar. *Nana-çkimik ḱaťa lumcis lirs.*
Eng. to doze off

uyumak onciru.
→ incirs. Ahmet uyuyor. *Amedik incir.*
→ anciren. Şana erkenden uyuyamıyor. *Şanas ordoşe var anciren.*
Eng. to sleep

uyuşuk çiçia; mancuma.
Eng. lazy

uyutmak onciru. bkz. yatırmak.
→ oncirams. Tutaste kızını odasında uyutuyor. *Tutastek bozo-muşi odamuşis oncirams.*
Eng. to put into sleep

uyuz hastalığı msora.
Eng. skin lice

uzak mendra.
Eng. distant, far

uzamak ogunžanu.
→ igunžanen. Çocuğun boyu yirmi santim uzadı.

Bereşi ťani eçi santimi digunžanu.
Eng. to be extended

uzatmak (vermek için) menčalu.
→ nunčams. Ahmet tabureyi Ayşe'ye uzatıyor. *Amedik ǩuli Ayşes nunčams.*
Bana kalemi uzat. Ǩelemi meminči.
[mevun**č**am(t), nun**č**am(t), nun**č**ams(an)]
Eng. xxx

uzatmak bkz. uzamak.
Eng. to extend, prolong

uzman uzmani.
Eng. expert

uzun gunže, ginže**.**
Eng. long

uzunca dogunžura**.**
Eng. longish

uzunluk gunbženoba.
Eng. length

Ü ü

ücret ucreťi.
Eng. charge

üç sum.
Eng. three

üçte bir sumişen ar.
Eng. one third

üçüncü masumani.
Eng. third

üçyüz sumoşi.
Eng. three hundred

ülke dobadona.
Eng. country

ümit medi.
Eng. hope

üniversite universeti.
Eng. university

ünlü çineri.
Tanura tanınmış bir avukattır. *Arte çineri ar abuǩaťi ren.*
Eng. famous

üretim otzopxu.
Eng. production

üretmek tzopxu, tzipxu.
→ tzopxums. Her yıl yeni telefon üretiyorlar. *Ǩaťa tzanas ağani ťilifoni tzopxuman.*
→ tzipxups.
Eng. to produce

üretmek otzopxu, otzipxu.
→ tzopxums. Her yıl yeni telefon üretiyorlar. *Ǩaťa tzanas ağani ťilifoni tzopxuman.*

→ tzipxups.
Eng. to produce

ürkmek emḱutu; yeşkurdinu.
→ eamḱutinen. Tavuk çakaldan ürker. *Korme mǩapuşe eamḱutinenan.*
→ yeşkurdun. Tavuklar çakaldan mı ürküyorlar? *Kotumepe mḱyapuşen yeşkurdunan-i?*
Eng. to be scared

ürkütmek emḱutu; yeşkurdinapu.
→ eomḱutinams. Hayvanları ürkütme! *Skindinape mot eomḱutinam!*
→ yeşkurdinaps.
Eng. to scare

üst jin.
Eng. top, upper surface

üstesinden gelmek oťişu; gamançiru; gamaçoru, diçişinu. Bkz. başarmak.
→ ťişums. Yardım etmezsen, bu işin üstesinden gelemem. *Var memişvela-na ham dulya var maťişasen.*
→ gamançiruy.
→ gamaçorums.
→ diçişinaps. Ahmet her işin üstesinden geliyor. *Amedi ḱata dulyas diçişinaps.*
Eng. to manage

üstte jin.
Eng. on top

üstten jindo.
Eng. from top

üstünde jin.
Eng. on the top

üstüne jin.
Eng. on top of

üşenmek oçetinu.
→ açetinen. Şimdi ders çalışmak Şana'ya zor geliyor. *Hatzi dersi oçalişu Şanas açetinen.*
Eng. not to be bothered, not

to have the energy to do something

üşümek (ayak) ǩuçxe meǯvalu.
→ ǩuçxe naǯven. Bugün çok soğuk, ayaklarım üşüdü. *Andğa dido ini ren, ǩuçxepe memaǯu.*
Eng. to get cold (hand)

üşümek (el) xe meǯvalu.
→ xe naǯven. Dün çok soğuktu, ellerim üşüdü. *Ǧoma dido ini orťu, xepe memaǯu.*
Eng. to get cold (feet)

üşümek ini oyapu, qini oǩopinu.
→ ini ayen. Çok üşüyorum. *Opşa ini mayen.*
→ qini aǩven. Şana çok üşüyor. *Şanas dido qini aǩven.*
Eng. to be cold

ütü uti.
Eng. iron

üvey anne nanaotsxe, nanaşanťişi, ogenana.
Eng. step mother

üvey baba babaotsxe, babaşanťişi, ogebaba.
Eng. step father

üvey evlat p̌roğoni.
Eng. step son/daughter

üvey otsxe; antrise; oge.
Eng. step (mother, father, daughter, etc)

üye aza; uye.
Eng. member

üzeri jin.
Eng. on top of

üzerine atmak eodvalu.
→ eodums. Hırsızlar evi soyup Ahmet'in üzerine attılar. *Mxiracepek oxori goixires do Amedis eyodves.*
Eng. to slander , to falsely accuse

üzülmek guri ceťalu; guri

meçu.
→ guri caťen. Ahmet'e üzülüyorum ama onun için bir şey yapamıyorum. *Amedis guri cemaťen ama hemu şeni mutu var maxenen.*
→ guri naçven. Ahmet'e üzülüyorum ama onun için bir şey yapamıyorum. *Amedis guri memaçven ama hemuşeni mutu var maxvenen*.
Eng. to become sad, to sorrow

üzüm *Bot.* urženi, qurženi.
Eng. grape

üzüm posası çaça.
Eng. rape (grape)

üzüm salkımı şilivori.
Eng. bunch of grapes

üzüntülü gemzuleri.
Eng. sad

V v

vaat etmek okadu; dodg-inu.
→ ukadams. Nişanlı erkek nişanlısına yüzük vaat etti. *Noğamek noğamisas matzǩindi ukadu.*
→ dudginams. Kadın, “okula gitsin” diye çocuğuna araba vaat ediyor. *Oxorcak, “mektebişe idas” ya do bere-muşis araba dudginams.*
→ ukadeps. Kadın tanrıya bir koyun adadı/ vaat etti. *Oxorcak ğormotis ar mçxuri ukadu.*
Eng. to promise

vahşi mťǩuri, mťqori, mťuri.
Eng. wild

vajina çuri; p̌uťu.
Eng. vagina

vakit ora.
Eng. time.

vali vali.
Eng. governor

valide nana.
Eng. mother

valiz valozi.
Eng. suitcase

vapur ǩaravi; papuri.
Eng. boat

var çkm. ren; uğun.
→ ren. Burada üç elma var. *Hak sum uşkuri ren.*
→ uğun. Tanura’nın üç elması var. *Tanuras sum*

uşkuri uğun.
Eng. there is, there are

vardiya vardia.
Eng. work shift

varlık xampa.
Eng. wealth

varlıklı xampa.
Eng. wealthy

varlıksız umuteli.
Eng. unwealthy

varmak ogzalu; olva; oxtimu.
→ igzals. Gezdik, gezdik nihayet eve gitti. *Goptit goptit do soğuni oxorişe vigzalit.*
→ igzas.
→ ulun.
Eng. to arrive, to reach

vatan dobadona.
Eng. native country

vatandaş dobadonari; vatandaşi.
Eng. citizen, compatriot

vatoz balığı *Zoo.* ğvato.
Eng. stingray fish

vazife vazife.
Eng. duty, obligation

vaziyet vezieťi.
Eng. situation

ve do.
Arte ve Tanura. *Arte do Tanura.*
Eng. and

venüs aviťe.
Eng. venus

veren memçamu. Bkz. isteyen.

veresiye veresia.
Eng. instalment

vergi vergi, yegu.
Eng. tax

vermek meçamu.
→ meçams. Kadın çocuğa elma veriyor. *Oxorcak beres uşkuri meçams.*
Ben sana para vereyim,

sen bana elma ver. *Ma si para mekça, si ma uşkuri momçi.*
Eng. to give

ve ya edt. vana.
Seninle veya sensiz, ben oraya gideceğim. *Skani şǩala vana uskaneli, ma hek vidare.*
Eng. or

vida vida. bkz. sıkmak.

viraj mokti
Eng. sharp turn

vitamin vitamini.
Eng. vitamin

votka (içecek) voťǩa.
Eng. vodka

vurmak (silahla) oǯilu, oilu, oǩvilu.
→ ǯilums. Adam domuz vuruyor. *Ǩoçik ğeci ǯilums.*
→ ilums. Ahmet tüfekle domuz vuruyor. *Amedik ťufeğite ğeci ilums.*
→ ǩvilups. Ahmet hergün bir domuz vuruyor. *Amedik ǩaťa ndğas ar ğeci ǩvilups.*
Eng. to shoot (with a weapon)

vurmak (bir şeye) geçamu, ceçamu.
→ geçams/-aps. Ahmet Şana'ya vuruyor. *Amedik Şanas geçams.*
→ ceçams.
Eng. to hit on someťing

vücut sörfü viya.
Eng. body surf

vücut xura.
Eng. body

Y y

yabancı galeni; xarǩi.
Eng. stranger, foreigner

yabani mťǩuri, mťqori, mťuri.
Eng. wild

yağ yaği; karaki.
Eng. oil, fat, grease

yağışlı hava doba.
Eng. rainy weather

yağma xinçora.
Eng. spoil

yağmak (kar, taş) omtu. Bkz. kar yağmak.
→ mtums. Kar yağıyor. *Mturi mtums.*
→ mtun.
→ mtuy.
→ mtups. Kar yağıyor. *Mtviri mtups.*
Eng. to snow

yağmak (yağmur) oçimu; omçimu. Bkz. yağmur.
→ çims/ mçims. Yağmur yağıyor. *Mçima mçims.*
→ mçips. yağmur yağıyor. *Mçima mçips.*
→ çups.
Eng. to rain

yağmur mçima.
Eng. rain.

yağmur yağmak bkz. yağmak.

Yahudi Çifuťi.

yahut edt. vana.
Eng. or

yakalamak oçopu.
→ çopums. Arte derede balık yakalıyor. *Artek ğalis çxomi çopums.*
Eng. to catch

yakalanmak oçopu.
→ içopen. Bu derede balık yakalanmaz. *Ham ğalis çxomi var içopen.*
Eng. to catch

yakılmak bkz. yanmak.

yakın xolos; mexola.
Eng. near (to)

yakışmak memskvanu.
→ namskvanen. Beyaz gömlek Arte'ye yakışıyor. *Kçe mintani Artes namsk-vanen.*
Eng. to look good on or in something

yakıştırmak (birine) memskvanu.
→ numskvanams. Uzun saçı sana yakıştıramadım. *Gunže toma si var me-maskvanu.*
Eng. to match

yaklaşım mexolu.
Eng. approach

yaklaşmak mexolu; menčalu.
→ naxolen. Yılan yavaş yavaş kurbağaya yak-laşıyor. *Tzitzila tamo tamo mjvabus naxolen.*
Ahmet "Bana yaklaşma" diye Tanu'ya bağırdı. *Amedik "mot memaxoler." ya do Tanus uǩriu.*
→ nančen. Adam, yavaş yavaş çocuğa yaklaşıyor. *Ǩoçi mtsika mtsika beres nančen.*
Eng. to get nearer

yaklaştırmak mexolu.
→ nixolams. Kadın kendine kimseyi yak-laştırmıyor. *Oxorcak miti var nixolams.*
Eng. xxx

yakmak (ateş) ogzu.
→ ogzams. Şana hava soğuyunca ateş yaktı. *Şanak, ini usi daçxuri ogzu.* bkz. çalıştırmak (motor).
Eng. to lit up a fire

yakmak (nesneyi) oçu.
→ çums. Şana evdeki tüm odunları yaktı. *Şanak, oxoris na ren iri dişḱape doçu.*
Eng. to burn, to cook

yalamak olosḱu, olosku; loḱua.
→ losḱums. Kedi, yavrusunu yalıyor. *Ǩat̆uk mota-muşi losḱums.*
→ loskums.
→ loḱups. Şana dondurma yalıyor. *Şanak dondurma loḱups.*
Eng. to lick

yalan konuşmak mtsudi osinapu/ op̌aramitu/ olaḱirdu/ olafu.
→ mtsudi isinapams.
Ahmet hep yalan konuşur. *Amedik p̌anda mtsudi isinapams.*
→ mtsudi ip̌aramitams.
→ mtsudi ilaḱirday.
→ yelani ixap̌as.
Eng. to lie, to fabricate

yalan mtsudi.
Eng. lie, fabrication

yalancı mtsudela, mtsudilace.
Eng. lier

yaldızlı çxat̆ura.
Eng. starry

yalın ayak ntsxuḱu.
Eng. bare feet

yalın palu.
Eng. simple

yalnız xvala.
Eng. alone

yalnızca xvala.
Yalnızca seni sevdim. *Si xvala malimbi/ maoropi.*

Eng. only

yalvarmak oṗalaḱaru; oxvetzu.
→ oṗalaḱarams. Çocuk, “Parkta oynayalım.” diye annesine yalvarıyor. *Berek “parkis vibirat” ya do nana-muşis oṗalaḱarams.*
→ axvetzen. “Ne olur gel!” diye yalvaracaksın bana! “*Mu iyen, moxti.” ya do maxvetzare ma.*
Eng. to plead with

yamalamak geburu, ceburu.
→ geburums. Ahmet giysiyi yamalıyor. *Amedik porça geburums.*
→ coburams. Arte gömleğini yamalıyor. *Artek porça-muşi coburams.*
Eng. xxx

yan yani.
Balık yan yüzüyor. *Çxomik yani inçirs.*
Eng. side

yanak ǧva**;** xarayi.
Eng. cheek

yanaşmak Bkz. yaklaşmak.

yanaştırmak men-ťoru.
→ nonťorams. Ahmet tabureyi duvara yanaştırıyor. *Amedik ḱuli ḱoda tere nonťorams.*
Eng. xxx

yangın dandara.
Eng. fire

yanıt cuğaṗi.
Eng. response, answer

yanıyor halde olmak (ateş) ogzu.
→ ogzun. Ateş yanıyor haldedir. *Daçxuri ogzun.*
Eng. xxx

yani e do, yani.
Eng. that is to say

yankılanmak (ses) dololandu, orantzḱalu.
→ dolilanden. Çocuğun

ağlamasından ev yankılanıyor. *Bereşi ob-garute oxori dolilanden.*
→ rantzḱalums. Kazım'ın şarkıları ile dağlar yankılanıyor. *Kâzimiş birapapeten germapek rantzḱalaps.*
Eng. to echo (sound, noise)

yanlamasına akiri, gvarda.
Eng. sideway

yanlış sefi.
Yanlış olmasın! *Sefi mot iyas!*
Eng. error, wrong

yanmak (ateş) ogzu.
→ igzen. Burada ateş yakılmaz. *Hak daçxuri var igzen.*
Ateş yanmıyor. *Daçxuri var igzen.*
Eng. to burn out (fire)

yanmak oçu.
→ içven. Kuru odun iyi yanar. *Xombula dişḱa vorsi içven.*
Ben yandım sen yanma. *Ma viçvi, si mot içver.*
Eng. to be burned, to be on fire

yansımak (ışık vs.) ovalu.
→ valums. Ay denizde yansıyor. *Tutak zuğas valums.*
Eng. to reflect

yapayalnız xvala xvala. *Bkz. Yalnız.*
Bu evde yapayalnız yaşıyorum. *Ham oxoris xvala xvala pskidur.*
Eng. all alone

yapı bina.
Eng. building

yapıştırmak meçabu, meçambu.
→ noçabams. Tanura kırdığı vazoyu kimse görmeden yapıştırdı. *Tan-urak, na ťxaxu vazo, mitik*

var žiruşe konoçabu.
→ noçambams.
Eng. to stick

yapıt noxene.
Eng. work

yapmak oxenu, oxvenu.
Ne yapmak istiyorsun?
Mu oxenu ginon?
→ ikums *[Şimdiki zamanda]*. Tanu ne yapıyor? *Tanuk mu ikums?*
→ ikoms.
→ ikips.
→ axenen *[yeterlik kipinde]*. Şana ders yapamıyor. *Şanas dersi var axenen.*
→ u/ vu/ qvu *(geçmiş z.)*. Tanu ne yaptı? *Tanuk mu u/ vu/ qvu?*
→ asen/ vasen/ ḱvasen/ ḱvasinon *(gelecek z.)*. Tanu ne yapacak? *Tanuk mu asen?*
Eng. to do

yaprak buťḱa; pavri.
Eng. tree leaf

yaptırmak oxvenapu.
→ oxenapams. Arte Tanu'ya ne yaptırıyor? *Artek Tanus mu oxenapams?*
Eng. to make do

yaralamak yara meçamu. Bkz. vermek.
Eng. to wound

yarar pelapa; fayde.
Eng. benefit

yararlı olmak bkz. işe yaramak.

yarasa *Zoo.* burbu.
Eng. bat

yarasın! megaḱnas!, megaḱaras!
Eng. cheers!

yaratık çaderi. Bkz. yaratmak.

yaratık enoçkinde.
Eng. creature

yaratmak oçḱadu, oçadu; yeçḱindu. Bkz. çakmak.

→ çǩadums. Tanrı, önce erkeği sonra kadını yarattı. *Ğormotik, sifťe komoli, uǩaçxe oxorca çǩadu.*
→ çadums.
→ yeçkondinaps. Seni yarattım gez, çağırınca gel. *Yogoçkindi goxti, gicoxasi moxti.*
Eng. to create

yardım etmek meşvelu.
→ nuşvels. Arte Tanura'ya yardım ediyor. *Artek Tanuras nuşvelams.*
→ nuşvelams. İnsan insana yardım etmez mi? *Ǩoçik ǩoçis var nuşvelams-i?*
Eng. to help

yardım meşvelu.
Eng. help

yargıç hakimi.
Eng. judge

yargılamak makeme oxenu. Bkz. yapmak.

yarı gverdi.
Eng. half

yarılmak oǩoşǩvalu.
→ oǩvaşkven. Toprak yarılıyor. *Leťa oǩvaşkven.* Deniz yarılıyor. *Zuğa oǩvaşkven.*
Eng. to chop

yarım gverdi.
Eng. half of the

yarım yamalak gverdi-ƥaƥa, gverdi-valalai.
Eng. half-way, sloppy

yarımay tutagverdi.
Eng. half moon

yarın çume, oçume.
Eng. tomorrow

yarış yarişi.
Eng. race

yarmak oçitu.
→ çitums. Tanura dağda odun yarıyor. *Tanurak ndağis dişǩa çitums.*
Eng. to chop

yas bgara, mgara.
Eng. mourning

yasa ḱanoni.
Eng. law

yasak yasaxi.
Eng. prohibition, ban

yaslamak memp̌onu; medumu.
→ nomp̌onams. Çocuk merdiveni duvara yaslıyor. *Berek mskala ḱodas nomp̌onams.*
→ nodumers. Çocuk merdiveni duvara yaslıyor. *Berek ḱvata/ mskela dara-bas nodumes.*
Eng. to lean

yaslanmak memp̌onu; mecinu.
→ nimp̌onen. Çocuk duvara yaslanıyor. *Berek ḱodas nimp̌onen.*
→ nicinen. Çocuk duvara yaslanıyor. *Berek ḱodas nicinen.*
Eng. to lean on something

yaş (odun) ladre; şamani.
Eng. wet

yaş tzana. Bkz. Yıl.
Arte kaç yaşında? *Arte naḱo tzaneri ren?*
Eng. age

yaşam skidala.
Eng. life

yaşamak oskidu, osḱudu.
Tanura nerede yaşamak istiyor? *Tanuras so oskidu unon?*
→ skidun. Tanura Atina'da yaşıyor. *Tanura Atinas skidun.*
→ sḱudun. Sen nerede yaşıyorsun? *Si so skudur?*
Eng. to live

yaşarmak (göz) oçilamru, oçilambru, oçalamuru.
→ açilamren. Kadının gözleri yaşarıyor. *Oxorcas tolepe açilamren.*
→ açalamuren. Çocuğun

gözleri yaşarıyor. *Beres tolepe açalamuren.*
Eng. to get watery (eyes)

yaşıt alani, ekyani.
Eng. of the same age

yaşlı (erkek) badi.
Eng. old man

yaşlı (kadın) kçini, xçini; dida.
Eng. old woman

yaşlı bkz. yaşlı kadın, yaşlı erkek.
Eng. old, elderly

yatak oncire; dorçeli.
Eng. bed

yatalak astenyari.
Eng. bedridden

yatırım yaturumi.
Eng. investment

yatırmak docinu. bkz. uyutmak.
→ docinams. Adam köpeğini yere yatırıyor. *Ǩoçik coğori-muşi tude docinams.*
Eng. to put into bed

yatıyor halde olmak çkm. cans, ncas.
Köpek yerde yatıyor haldedir. *Coğori tude cans.*
Baban odada mı yatıyor? *Baba-sǩani odas ncas-i?*
Eng. to be in lying position

yatmak docinu. bkz. yatırmak, uyumak, uyutmak.
→ dicinen. Köpek yere yatıyor. *Coğori tude dicinen.*
Eng. to lie down flat

yavaş tamo, amot.
Yavaş yavaş yürüyelim. *Tamo tamo vigzalat*.
Eng. slow

yavaşça tamo tamo.
Eng. slowly

yavru mota, motali.
Eng. baby

yavuklu oroperi.
Eng. lover

yay xuťali.
Eng. arrow

yayan ǩuçxete.
Eng. on feet

yayık onçaxule.
Eng. churn

yayın balığı *Zoo.* loko.
Eng. catfish

yayın gamamşkumala.
Eng. broadcast

yayınlamak gamaşkumu; gamağmalu
→ gamaşkumers. Lazika, Lazca kitaplar yayınlıyor. *Lazikak, Lazuri kitabepe gamaşkumers.*
→ gamiğams. Lazika, ne yayınlıyor? *Lazikak, mu gamiğams?*
Eng. to broadcast

yayla ngola.
Eng. plateu

yayvan mçire.
Eng. wide

yaz monçinora; yazi.
Eng. summer

yazar maçarale.
Eng. writer

yazı çara.
Eng. writing

yazı tahtası dapa.
Eng. writing board

yazık yazuği; eça!
Eng. pity, shame

yazılmak oçaru, onçaru.
→ içaren. Gazetelerde doğru haberler yazılsın! *Ǩazetapes tzori ambaepe içaras.*
→ inçaren.
Eng. to be written

yazmak oçaru, onçaru.
→ çarums/ -ups. Arte Lazca hikayeler yazıyor. *Artek Lazuri ƥaramitepe çarums.*

→ nçarums.
Eng. to write

yedi şǩvit, şkit.
Eng. seven

yedinci maşkvitani
Eng. seventh

yedirmek oçu.
→ çams. Annesi Arte'ye her sabah yemek yediriyor. *Nana-muşik Artes ǩaťa çumanişe gyari çams.*
Eng. to feed

yediyüz şkitoşi.
Eng. seven hundred

yeğen alimse, animse.
Eng. niece/nephew

yel ixi; barva.
Eng. wind

yele çoçoǩa.
Eng. mane

yelken yelkeni.
Eng. windsurf

yellenmek bkz. osurmak.
Eng. to fart

yemek gyari, cari.
Arte yemek mi yiyor. *Artek gyari imxors-i?*
Eng. food

yemek vakti gyaroba, caroba.
Eng. meal time

yemek yemek oçǩomu, oşǩomu.
→ imxors. Arte ne yiyor? *Artek mu imxors?*
→ ipxors.
→ çǩomups. Arte yemek yiyor. *Artek gyari çǩomups.*
Eng. to eat

yemin etmek opurçu.
→ purçun. Ayşe hep yemin ediyor. *Ayşe ṗanda purçun.*
Seninle bir daha asla konuşmayacağım diye yemin ettim. *Skani şǩala ar daha ṗoťe var visinapa-*

re ma do dopurpçi.
Eng. to give oath, to swear

yemin opurçu.
Eng. oath

yenge nusadi.
Eng. sister-in-law (wife of uncle or brother)

yengeç *Zoo.* ǯağana.
Eng. crab

yeni ağani, ağne.
Eng. new

yeniyıl tzanaağani.
Eng. new year

yenmek bkz. mağlup etmek.
Eng. to win

yer sva; yeri.
Kimin yeri? *Mişi sva?*
Hangi yerdesin? *Nam svanis ore?*
Eng. place; position

yere basmak Bkz. basmak (yere).

yerine sva-muşis.
Taş yerinde ağırdır. *Kva sva-muşis monḱa ren.*
Bu odunu yerine koy. *Ham dişḱa sva-muşis kododvi.*
Eng. instead

yerleşmek dobargu; cegvacu; doḱlexu.
→ dibargen. Şana yeni eve yerleşiyor. *Şana ağne oxoris dibargen.*
→ cigvacen. Gelin yeni eve yerleşti. *Nusa ağani oxoris kocigvacu.*
→ diḱlexen. Tutaste Ardeşen'e yerleşiyor. *Tutaste Arťaşenis diḱlexen.*
Eng. to accommodate

yerleştirmek mebargu, cegvacu.
→ nobargams. Tutaste'yi bu odaya kim yerleştirdi? *Tutaste ham odas mik nobargu?*
→ cogvacams. Seni bu-

raya kim yerleştirdi? *Si hak mik cegogvacu?*
Eng. to place, to acommodate

yeşil xançeni; yeşili.
Eng. green

yetenek ǩabilieťi.
Bu çocuğun her işe yeteneği var. *Ham beres iri tevulişi ǩabilieti kuğun.*
Eng. skill, ability

yeterince dobağine; ençina.
Eng. enough

yeterli ubağun.
Eng. enough, sufficient

yetişmek meçişu, mençişu.
→ meçişums. Tanu acele etti ama trene yetişemedi. *Tanuk duşinu ama tirenis var naçişinu.*
Eng. to catch, to be in time for

yetmek çkm. einçen. bkz. kâfi gelmek.
→ einçen. Bir ayda bir milyon lira yetmiyor. *Ar tutas ar milioni var einçen.*
→ eançen. Ahmet'e bir ayda bir milyon yetiyor. *Amedis, ar tutas ar milioni eançen.*
Bendeki para hepimize yeter. *Ma na miğun geçareri iris emançenan.*
Eng. to be sufficient

yetmiş sumeneçi-dovit.
Eng. seventy

yettirmek çkm. einçinams.
→ einçinams. Adam bir maaşı bir ay yettiriyor. *Ǩoçik, ar maaşi ar tutas einçinams.*
→ eunçinams. Adam bir maaşı bir ay çocuklarına yettiriyor. *Ǩoçik, ar maaşi ar tutas berepe-muşis eunçinams.*

Eng. to make one's resources (i.e. money) go far

yıkamak (çamaşır) onaxu.
→ naxums. Babam her zaman çamaşır yıkamaz. *Baba-çkimik p̌anda şei var naxumťu.*
Eng. to wash (the clothes)

yıkamak (nesne) oçxu.
→ çxams. Annem bulaşıkları yıkıyor. *Nana-çkimik angepe çxams.*
Babam arabasını yıkıyor. *Baba-çkimik araba-muşi çxams.*
Tsate dişini yıkıyor. *Tsatek ǩibri içxams.*
Eng. to wash (object)

yıkamak (uzuv, canlı, ölü) obonu, ombonu.
→ bonums (canlıyı). Tanu köpeğini yıkıyor. *Tanuk coğori-muşi bonums.*
→ ibons (uzuv). Tanu ellerini yıkıyor. *Tanuk xepe ibons.*
→ mbonums.
Eng. to wash (a body part or a something alive)

yıkanmak obonu, ombonu.
→ ibons. Tanu yıkanıyor. *Tanuk xura ibons.*
→ imbonams.
Eng. to be washed; to be bathed

yıkmak (bina vs.) oǩoxvalu, doloxvalu; gektalu.
→ oǩoxums. Ahmet eski evini yıkıyor. *Amedik mcveşi oxori-muşi oǩoxums.*
→ doloxums.
→ gyoktams.
Eng. to collapse

yıl tzana.
Eng. year

yılan *Zoo.* tzitzila.
Eng. snake

yıldız muruntsxi.

Eng. star

yıllık tzaneri.
Eng. annual

yıpranmak (kumaş) obrutzu.
→ brutzun. Arte'nin gömleği her sene yıpranıyor. *Arteşi mintani ǩaťa tzanas brutzun.*
Eng. to be worn out (cloth)

yıpratmak (kumaş) obritzu.
→ britzums. Arte gömleğini yıpratıyor. *Artek mintani-muşi britzums.*
Eng. to wear out

yırtılmak oxaru; oçordu.
→ ixaren. Karton zor yırtılıyor. *Kartoni çetini ixaren.*
→ çordun. Bu kağıt yırtılmıyor. *Ham karťali var çordun.*
Eng. to be ripped

yırtmak oxaru, oçirdu.
→ xarums/-ups. Şana kitabın sayfalarını tek tek yırttı. *Şanak kitabişi buťǩape teği teği doxaru.*
→ çirdums. Ayşe kitabını yırttı. *Ayşek kitabi-muşi doçirdu.*
Eng. to rip

yine xolo.
Eng. again

yirmi eçi.
Eng. twenty

yirmibir eçidoar.
Eng. twenty-one

yirminci maeçani.
Eng. twentieth

yitik gondineri.
Eng. lost

yitirmek gondinu. Bkz. kaybetmek.
Eng. to loss

yitmek gondunu. bkz. kaybolmak.
→ gondunun. Köpeğimiz

bazen kayboluyor ve bir hafta gelmiyor. *Coğori-çkuni bazi gondunun do ar xafťa var mulun.*
Eng. to get lossed

yiyecek oçǩomale, oşǩo-male.
Eng. food

yoğurmak oşolu, oşvelu; okiminu.
→ şolums. Şana ku-rabiye yapmak için ha-mur yoğuruyor. *Şanak ǩurabiye oxenu şeni zimari şolums.*
→ şvelums. Hasan hamur yoğuruyor. *Xasanik tsomi şvelums.*
→ kiminups. Şana hamur yoğuruyor. *Şanak tsomi kiminups.*
Eng. to knead

yoğurt maǩvaperi, mey-aperi.
Eng. yoghurt

yok va ren.
Çocuk evde yok. *Bere oxoris va ren.*
Eng. no, none

yoksa vana.
Kırmızıyı mı yoksa ma-viyi mi seviyorsun? *Mçita vana cğaťa galimben-i?*
Eng. or

yoksul umuteli.
Eng. poor

yokuş aşağı gemtu-mani.
Eng. down the hill

yokuş elamti.
yaşlandım artık, yokuş çıkamıyorum. *Dovibadi aşǩva, emti var eşǩoma-len.*
Eng. hill

yokuş yukarı emtumani.
Eng. up the hill

yol gza.
yol boyunca gza do gza.
Eng. road, path, route

yol üstü elagza.
Eng. on the road

yola yakın megza.
Eng. near the road

yolcu magzale; yolci.
Eng. traveler; passenger

yolculuk magzaloba; yolciluği.
Eng. journey, trip

yoldaş gzamşine.
Eng. comrade

yollamak (canlı) oşkumu, oşḱvalu.
→ oşkums. Adam oğlunu okula yollamıyor. *Ǩoçik bere-muşi mektebişe var oşḱums.*
→ oşḱums.
Eng. to send (something alive)

yollamak (nesne) oncğonu, ocğonu.
→ oncğonams/-aps. Tanura Arte'ye mektup yolluyor. *Tanurak Artes mektubi uncğonams.*
Eng. to send (an object)

yolmak (ot, kök vs.) ostiku, osťiḱu.
→ stikums. İki kız, birbirlerinin saçlarını yoldu. *Jur bozok, artiḱatişi tomalepe dostikes.*
→ sťiḱums.
Eng. to pluck

yolmak (tüy vs.) obundgolu; ofťilu.
→ bundgolups. Kadın tavuğun tüylerini yoluyor. *Oxorcak kotume bundğolups.*
→ fťilums. Kadın tavuğun tüylerini yoluyor. *Xoržak korme fťilums.*
Eng. to pluck

yoluna koymak bkz. düzenlemek.

yonca *Bot.* mjvabu gyari, sumpavreli, sumuca.

Eng. clover

yonga noxlaǐe, noxaǐule.
Eng. chip

yontmak (yontarak düzleştirmek) oǐazu, oazu, oyazu, oqazu.
→ ǐazums. Ahmet ağacı yontuyor. *Amedik nca ǐazums.*
→ azums. Sen ağaç mı yontuyorsun? *Si nca azum-i?*
→ yazums.
→ qazups. Adam ağacı yontuyor. *Ǩoçik ca qazups.*
Eng. to sculp

yordam javri; suveri.
Eng. routine

yorgan etvalu; yoğani.
Eng. duvet

yorgun doçǩinderi; nçineri; moğaleri.
Eng. tired

yorgunluk doçǩinoba, donçinera.
Eng. tiredness

yorulmak doçǩindu, doçǩinu, donçinu; moğardu.
→ daçǩinden. Her gün gezmekten yoruldum. *Ǩaťa ndğas goxtimute domaçǩindu.*
→ daçǩinen.
→ dvançinen.
→ moğardun. Ayşe ders çalışmaktan yoruluyor. *Ayşe dersi oçalişute moğardun.*
Eng. to get tired

yorum yorumi.
Adam yorumları dinliyor. *Ǩoçik yorumepe işǩinams.*
Eng. comment

yön ...tere; ǩale. Sen hangi yöne gideceksin? *Si nam tere/ ǩale idare?*
Eng. direction, aspect, angle

yönetici maktale.
Eng. manager, administrator

yönetim maktaloba.
Eng. management

yönetmek oktu.
→ oktams. Bu evi Tanura yönetiyor. *Ham oxori Tanurak oktams.*
İnsanları egoları yönetiyor. *Ǩoçepe egope-nişik oktams.*
Eng. to manage

yöntem javri; suveri .
♣Eng. method

yudum xlipi.
Eng. a drop of

yukarı jin.
Eng. upstairs; upper

yukarıda jin.
Eng. up (direction).

yulaf *Bot.* çvia.
Eng oat

yummak (göz) odvalu.
→ udums. Şana, saklambaç oynarken gözlerini yumdu. *Şanak, ḱuḱu ibirťuşani tolepe udu.*
Yum gözlerini ve uyu. *Udvi tolepe-skani do inciri.*
→ udumers.
Eng. to close eyes

yumruk mcixi.
Eng. fist

yumurta akı tsela, tsili, ntsila.
Eng. egg white

yumurta makvali; markvali.
Eng. egg

yumurtlamak osku.
→ skums. Tavuk yumurtlar. *Ǩormek skums.*
Eng. to hatch egg

yumuşak çiçku.
Eng. soft, tender, gentle

yumuşamak oçuçkanu, oçiçkanu.

→ içuçkanen. Buğday ekmeği yumuşuyor. *Kovalı içuçkanen.*
→ içiçkanen. Buharla ekmek yumuşuyor. *Kusite kuvali içiçkanen*.
Eng. to soften

yunus balığı *Zoo.* delpina; zuğa ğeci.
Eng. dolphin

yurt dobadona; yurdi.
Eng. homeland

yurttaş dobadonari; yurťaşi.
Eng. citizen

yutmak geşkvalu, ceşḱvalu.
→ geişkumers. Yılan kurbağayı yutuyor. *Tzitzilak mjvabu geişkumers.*
→ cişḱums. Yılan kurbağayı yutuyor. *Tzitzilak mjvabu cişḱums.*
Eng. to swallow

yuva obğe.
Eng. home

yuvarlak murgvala.
Eng. round

yuvarlamak orginu, ongrinu, ongimonu.
→ orginams. Ahmet topu yuvarlıyor. *Amedik burti orginams.*
→ ongrinams.
→ ongimonaps.
Eng. to roll

yuvarlanmak orginu, ongrinu.
→ irginen. Top, bayırdan aşağıya yuvarlandı. *Burti ḱabani do tzale irginu. (İngimonu)*
→ ingrinen.
Eng. to roll over/down

yük oğmale; yuki.
Eng. load

yüklü (hayvan) mçinoci.
Eng. pregnant (just animal)

yüksek mağala.

Eng. high

yükselmek elva; extimu.
→ eulun. Güneş, tepeden yükseliyor. *Mjora rak̆anişen eyulun.*
Eng. to rise, ascend

yürek guri.
Eng. heart

yürümek ogzalu.
→ igzals. Şana zayıflamak için her gün bir saat yürüyor. *Şana ozeifu şeni ar ndğas ar saat̆i igzals.*
→ igzas.
Eng. to walk

yürütmek ogzalu.
→ ogzalams. Adam her sabah çocuğunu yürütüyor. *K̆oçik k̆at̆a çumanişe bere-muşi ogzalams.*
Eng. to make walk

yüz (rakam) oşi.
Eng. one hundred

yüz nuk̆u; p̆ici; xayari.
Eng. face

yüzmek omçviru, onçviru.
→ imçvirs. Tanura balık gibi yüzüyor. *Tanurak çxomi steri imçvirs.*
→ inçirs.
Eng. to swim

yüzü koyun p̆iç̆k̆oba, p̆inç̆k̆uba.
Eng. face down

yüzük matzk̆indi, matzindi.
Eng. ring

yüzüncü maoşani.
İskender Tzitaşi'nin yüzüncü doğum gününde çocuklar Lazca şiirler okudu. *Tzitaşi İskenderişi maoşani dobadu ndğas berepek Lazuri şiirepe ik̆itxes.*
Eng. hundredth

yüzünden gurine, gurişeni; hişeni.

Senin yüzünden hapse girdim. *Skani gurine xapisis amapti.*
Eng. because of

yüzünden *zrf.* hemuşeni, emuşeni, himuşeni, heyaşeni, yeşeni.
Bu yüzden seni seviyorum. *Hemuşeni si maoroper.*
Eng. because of, due to

yüzüne vurmak mevadu. → novadams. Kadın, “benim paramla adam oldun” diye çocuğunun yüzüne vuruyor. *Oxorcak, “şḱimi parate ḱoçi iyi” ya do bere-muşis novadams.*

yüzyıl oştzanura.
Yirminci yüzyılda büyük olaylar gerçekleşti. *Maeçani oştzanuras didi vaḱape iyu.*
Eng. century

Z z

zahmet zameťi.
 Sen zahmet etme! *Si zameťi mot ikum!*
Eng. trouble, effort

zaman ora, zamani, vagiťi.
 Zaman kimseyi beklemez. *Orak miti var çumers.*
Eng. time

zangoç zangoçi.
Eng. sexton

zarar etmek zarari oxenu. Bkz. yapmak.
Eng. harm

zarar zarari.
Eng. harm

zarf zarfi.
Eng. envelope

zaten asti; zaťi.
Eng. anyway; besides

zayıf zeifi; ǩalǩiťexa.
Eng. thin, weak

zayıflamak ozeifu.
 Şana zayıflamak istiyor. *Şanas ozeifu unon.*
→ izeifen. Şana günden güne zayıflıyor. *Şana ndğa do ndğa izeifen.*
Eng. to slim down

zehir ğuržuli; şxami; ağu; zeiri.
Eng. poison

zehirli şxamoni; ağuli.
Eng. poisonous

zengin xampa; zengini.
Eng. rich.

zerzevat lilve.

Eng. vegetables

zevk zefḱi.
Eng. taste, pleasure

zeytin *Bot.* zeytini.
Eng. olive

zil zili. Öğrenciler, zil çalınca derse girmediler. *Maguralepek zili içandinusi dersişe var amaxtes.*
Eng. doorbell, buzzer

zincir zenciri; kremuli.
Eng. chain

ziyan ziani.
Eng. waste

ziyaret etmek mogoru; cegoru; moḱitxu.
→ moigorams. Her yıl mezun olduğum liseyi ziyaret ediyorum. *Ǩata tzanas mezuni na viyi lise movigoram.*
→ cegorums. Adam her hafta babasını ziyaret ediyor. *Ǩoçik ḱata xaftas baba-muşi cegorums.*
→ muiḱitxups. Adam hastayı ziyaret ediyor. *Ǩoçik žabuni muiḱitxups.*
Eng. to visit

ziyaret mogoru.
Eng. visit

zor çetini; meçireli.
Eng. difficult

zorlamak (birini) meḱaçinu.
→ noḱaçinams. Kadın, okula gitsin diye kızını zorluyor. *Oxorcak, mektebişe idas ya do bozo-muşi nobazgams.*
Eng. to force (somebody)

zorlamak mebazgu; meçiru.
→ nobazgams. Kadın, "kızı okula gitsin" diye zorluyor. *Oxorcak, "bozo-muşi mektebişe idas" ya do nobazgams.*
→ meçiraps. Kadın, "kızı okula gitsin" diye zorluyor. *Oxorcak ḱulani-muşi doguronişa idas ya do noçiraps*
Eng. to force